

Muligheter for en
Bedre pensjon.

Årsrapport Storebrand ASA
2013

ditt pensjonstall

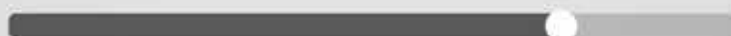
3 757 849 NOK

65

Når vil du gå av med pensjon?

70

Hvor mye vil du tjene i % av nåværende lønn?

Beregn

Innhold

OM STOREBRAND

Storebrands historie	3
Bedre pensjon	5
Kort fortalt og nøkkeltall	6
Høydepunkter 2013	7
Vi vil gjøre en forskjell for kundene våre - intervju med konsernsjefen	8
Omfattende regulatoriske endringer	12
Forretningsområdene	14
Bærekraft	16
Bærekraftige investeringer	18
Storebrand Pluss	19
Aksjonærforhold	20

ÅRSBERETNING OG EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Årsberetning	22
Eierstyring og selskapsledelse	46
Storebrand Fordel	53
Ledelsen	54
Styret i Storebrand ASA	56
Medlemmer av Storebrands styrings - og kontrollorgan	58
Storebrand Pensjonstall	59

REGNSKAP OG NOTER

Innhold regnskap og noter	61
STOREBRAND KONSERN	
Resultatregnskap	62
Totalresultat	63
Balanse	64
Egenkapitalavstemming	66
Kontantstrømpoppstilling	68
Noter	70
STOREBRAND ASA	
Resultatregnskap	144
Balanse	145
Kontantstrømpoppstilling	146
Noter	147
Erklæring fra styret og administrerende direktør	161
Revisjonsberetning	162
Kontrollkomitéens og representantskapets uttalelse	164
Revisors uttalelse - bærekraft	165
Scorecard for bærekraft	166
Ord og uttrykk	169
Selskapene i Storebrand-konsernet	171

1950: Bokholderiet

Storebrands historie

1767–1919: RØTTER

1767

«Den almindelige Brand-Forsikrings-Anstalt» blir opprettet i København.

1814

Etter løsrivelsen fra Danmark blir ordningen videreført og administrasjonen overført til Christiania. Fra 1913 blir ordningen omgjort til et offentlig selskap og får navnet Norges Brannkasse.

1847

4. mai 1847 stifter private interesser «Christiania almindelige Brandforsikrings-Selskab for Varer og Effecter». Selskapet blir omtalt som Storebrand.

1861

Storebrands eiere oppretter Norges første privateide livsforsikringselskap «Idun».

1867

Skadeforsikringselskapet Norden etableres som konkurrent til Storebrand.

1917

Livsforsikringselskapet Norske Folk blir stiftet.

1920–1969: VEKST OG KONSOLIDERING

1923

Storebrand kjøper nesten alle aksjene i Idun. Resten blir med et par unntak overtatt i løpet av 1970-årene.

1925

Storebrand endrer navn fra Christiania almindelige Forsikrings-Aksjeselskap (omdøpt 1915) til Christiania almindelige Forsikrings-Aksjeselskap Storebrand. Navnet beholdes til 1971.

1936

Storebrand kjøper Europeiske, Norges ledende reiseforsikringselskap.

1962

Storebrand innleder en ny oppkjøps- og fusjonsbølge ved å overta Norrøna, som hadde fått økonomiske problemer.

1963

Storebrand overtar Norske Fortuna. Brage og Fram fusjonerer og blir landets største livselskap. Storebrand og Idun flytter inn i eget nybygg i det sanerte Vest-Vika. Brage-Fram og Norske Folk følger etter.

1970–1989: GRUPPEDANNELSER

1978

Storebrand endrer logo og innfører «lenken» som et lett gjenkjennelig varemerke. Det formelle navnet på holdingselskapet endres til A/S Storebrand-gruppen.

1983

Nordengruppen og Storebrand-gruppen fusjonerer.

1984

Norske Folk og Norges Brannkasse markedsfører seg som én enhet under betegnelsen UNI Forsikring.

1990–1999: KRISE OG FORVANDLING

1990

Storebrand og UNI Forsikring beslutter å fusjonere og får formelt konsesjon i januar 1991.

1992

UNI Storebrand mislykkes i forhandlingene med Skandia om etablering av et norsk-ledet nordisk storselskap.

1996

Selskapet endrer navn til Storebrand ASA og etablerer Storebrand Bank ASA.

2013: I Storebrands lokaler på Lysaker sitter alle i åpent landskap. Hovedkommunikasjonen i det 35 000 m² store bygget går via heiser, trapper og gangbroer.

1999

Storebrand, Skandia og Pohjola samler sin skadeforsikringsvirksomhet i det nye nordiske svenskregistrerte selskapet «If Skadeförsäkring AB». Storebrand selger seg ut fem år senere.

2000-2011: NYE UTFORDRINGER

2000

Fra september 2000 til februar 2003 er det et kraftig fall i norske og internasjonale aksjemarkeder.

2005

Stortinget vedtar at alle bedrifter skal ha innført tjenestepensjon (OTP) innen 2007. Storebrand møter utfordringen med sitt produkt «Storebrand Folkepensjon».

2006

Storebrand beslutter å gå inn i skadeforsikring igjen.

2007

Storebrand kjøper det svenske pensjonsselskapet SPP av Handelsbanken og danner Nordens ledende livs- og pensjonsforsikringskonsern.

2008

Finanskrisen i USA sprer seg til de globale finansmarkedene og i løpet av 2008 faller

New York-børsen (Dow Jones DJIA) med 34 prosent og Oslo Børs med 54 prosent.

2010

Storebrand kommer godt ut av finanskrisen. Det jobbes hardt med å forberede både ansatte og kunder på den nye pensjonsreformen, som trer i kraft 1. januar 2011. Storebrand får stor oppmerksomhet for sitt nye energieffektive hovedkontor. Bygget vant blant annet City-prisen i 2010, en prestisjetung anerkjennelse i eiedomsbransjen. Hovedkontoret blir sertifisert som Miljøfyrtårn.

2011

Gjeldskrise og usikkerhet i eurosone skaper stor frykt og turbulens i finansmarkedet. Storebrands årsresultater preges av disse urolighetene.

2012: VÅRE KUNDER ANBEFALER OSS

Storebrand lanserer ny visjon: "Våre kunder anbefaler oss", seks kundeløfter, ny posisjon og justerte kjerneverdier.

Storebrands konsernsjef gjennom 12 år, Idar Kreutzer fratrer for å bli ny administrerende direktør i FNO. Odd Arild Grefstad blir utnevnt til ny konsernsjef. Et omfattende endringsarbeid knyttet til kapitaleffektivisering, kostnadsreduksjoner, kundeori-

entering og kommersialisering igangsettes. Tiltakene skal sikre at konsernet skaper verdier både for kunder, medarbeidere og aksjonærer.

2013

Nye rammebetingelser for privat tjenestepensjon i Norge blir vedtatt og trer i kraft fra 1.1.2014. Dette åpner blant annet for fleksible produktløsninger, og økte innskuddssatser for pensjon. Både for arbeidsgivere og personkunder vil dette bety flere interessante valgmuligheter i fremtiden. Storebrand har jobbet aktivt med å være forberedt på de endringene som kommer. Kundebehov, lønnsomhet og rammebetingelser står sentralt i konsernets arbeid med ny norsk tjenestepensjon.

I juni presenteres en ny konsernorganisering. Nordiske enheter og skille mellom virksomhet i vekst og virksomhet med garantier preger den nye organiseringen. Konsernområdene utgjør Kundeområde Norge, Kundeområde Sverige, Bank og Kapitalforvaltning, Forsikring, Garantert pensjon, Forretningsstøtte og Økonomi og finans. To nye konserndirektører presenteres; Staffan Hansén blir ny leder for Bank og Kapitalforvaltning og Hege Hodnesdal for Forsikring.

Bedre pensjon.

I Storebrand jobber vi for å gi våre kunder muligheten for en Bedre pensjon. For oss handler pensjon om å hjelpe bedriftene til å finne de beste løsningene, og få den enkelte til å se sine muligheter for seg. I tillegg til gode spareløsninger inkluderer vi også risikoløsninger i muligheten for en Bedre pensjon - trygghet gjennom gode risikodekninger dersom noe uforutsett skulle hende.

Vi ser det som vår oppgave å bidra til at bedriftene og individene kan ta de beste valgene. Vår pensjonskunnskap og finansielle kompetanse, i kombinasjon med vårt fokus på kundens behov, bidrar til dette. Dessuten jobber vi for at våre løsninger er bærekraftige og for at kundene enkelt og oversiktlig skal kunne forholde seg til oss gjennom bransjeledende digitale verktøy. Vi mener at disse tiltakene i fellesskap kan gi våre kunder muligheten til å få en Bedre pensjon.

Vi har lansert tre ulike kundekonsepser som skal gjøre det lettere å finne informasjon, produkter og tjenester som løser bedriftens og individets behov.

STOREBRAND PLUSS

– for deg som er leder

- Individuell pensjonsrådgivning med oppfølging
- Holder lederen orientert om viktige hendelser
- Pensjonsmøte for din bedrift

STOREBRAND FORDEL

– for deg med tjenstepensjon i Storebrand

- Oppdatert informasjon om din pensjon og hvilke muligheter du har til å påvirke egen sparing til pensjon
- Oversikt over ditt pensjonstall
- Gunstige betingelser på produkter i Storebrand

STOREBRAND PENSJONSTALL

– full oversikt over din pensjon

- Beregne ditt pensjonstall
- Samle dine pensjonstvtaler ett sted for full oversikt
- Øk ditt pensjonstall

Kort fortalt

Storebrand-konsernet er Nordens ledende tilbyder av livsforsikring og pensjon og leverer et helhetlig produktspekter til privatpersoner, bedrifter, kommuner og offentlig virksomhet. Konsernet består av forretningsområdene Garantert pensjon, Bank og kapitalforvaltning samt Forsikring. I tillegg består Storebrand-konsernet av Kundeområde Norge og Kundeområde Sverige, som er salg- og markedsenheten i de to landene. Konsernet har hovedkontor på Lysaker.

HISTORIE

Storebrands historie går tilbake til 1767. Selskapet har levert tjenestepensjon til norske arbeidstakere siden 1917, samme år som Storebrands heleide datterselskap SPP ble etablert i Sverige. Storebrand Bank ASA ble etablert i 1996, og i 2006 ble skadeforsikring relansert som et tilbud til personkundene og utvalgte deler av bedriftsmarkedet.

MEDARBEIDERE

Ved utgangen av 2013 var det 2 138 ansatte i konsernet, mot 2 250 ved årets begynnelse. Av disse er 51 prosent kvinner. Gjennomsnittsalderen er 43 år og gjennomsnittlig ansiennitet er 6 år. Alle medarbeidere i Storebrand er likeverdige, uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming, trosbekjennelse, kulturell bakgrunn og seksuell orientering.

KUNDER

40 tusen bedriftskunder og 1,8 millioner personer har et kundeforhold til Storebrand. Vår visjon er at vi skal betjene dem så bra at «Våre kunder anbefaler oss».

STOREBRANDS STRATEGI:

Storebrand skal være best på sparing til pensjon. Våre viktigste kunder er bedrifter som har pensjon i Storebrand og deres nåæverende og tidligere ansatte. Gjennom markeds- og kundekonsepser skal vi levere bærekraftige løsninger tilpasset kundenes livssituasjon slik at den enkelte får en bedre pensjon.

NØKKELTALL

NOK mill.	2013	2012	2011	2010	2009
Konsernresultat før amortisering og skatt	2 935	1 960	1 279	1 612	1 245
Egenkapitalavkastning (%)	12 %	8 %	6 %	11 %	8 %
Solvensmargin (%)	176 %	162 %	161 %	164 %	170 %
Totalbalanse	450 381	420 182	401 442	390 414	336 159
Egenkapital	22 514	19 936	18 777	18 417	17 217
Resultat per ordinære aksje	4,41	2,25	1,51	3,30	2,08
Utbytte per ordinære aksje	0,00	0,00	0,00	1,10	0,00

Høydepunkter 2013

1 KVARTAL:

ENKLERE FOR INNSKUDDSKUNDENE

Storebrand gjør det enklere for kunder med innskuddsbasert pensjon med nyheten Anbefalt Pensjon, en løsning som tilpasser aksjeandel og risiko til den enkeltes alder. Kundene vil få en fornuftig fordeling mellom aksjefond, eiendom og rentefond gjennom livet. Frem til 43 år settes aksjeandelen til 80 prosent, så trappes den gradvis ned til 20 prosent aksjer ved 67 år.

BEKREFTER VÅR LEDER- POSIJON PÅ BÆREKRAFT

Storebrand får mye oppmerksomhet gjennom hele året for sitt arbeid innenfor bærekraft og er i toppskiktet når flere av verdens viktigste bærekraft-rangeringer blir offentliggjort. Storebrand er nummer 6 på Global 100-listen, en rangering av de 100 mest bærekraftige selskapene i verden. I tillegg mottar Storebrand pris under årets IAIR Awards for selskaps «enestående arbeid med bærekraftige investeringer».

2 KVARTAL:

FORNØYDE STORKUNDER

Større bedrifter med pensjon i Storebrand har hatt markedets høyeste kundetilfredshet i mange år. I siste måling fra Norsk Kundebarometer/BI (NKB) oppnådde området en tilfredshetscore på hele 78. Dette er noe av det høyeste NKB har målt innenfor bedrifts-markedet, uansett bransje.

NY KONSERNORGANISERING

Storebrand presenterer ny konsernorganisering. Nordiske enheter og skille mellom virksomhet i vekst og virksomhet med garantier preger den nye organiseringen.

ÅRETS INNKJØPER

Storebrand er igjen best i klassen på miljøinnkjøp og i juryens begrunnelse heter det: "Vinneren har levert en omfattende innkjøperrapport. Bedriften bruker en stor andel svanemerkede forbruksvarer og kontorartikler, de har gjennomført svanerenhold på alle sine lokasjoner, og de var tidlig ute med å sette krav til bransjen. Slik sett gikk de foran i en prosess som nå fører til at de store renholdsaktørene satser på det offisielle nordiske miljømerket.

3 KVARTAL:

STOREBRAND PENSJONSTALL

Med Storebrand Pensjonstall kan kunden samle alle sine pensjonsmidler på ett sted, beregne hva man behøver i pensjon og få tips om hva man kan gjøre for å øke sitt pensjontall.

Pensjonstallet er et estimat på hva man kan forvente å få samlet i pensjon fra folketrygden, fra arbeidsgivere og egen private sparing til pensjon for de første 15 årene som pensjonist.

HELSE SØR-ØST VALGTE STOREBRAND

Storebrand Pensjonstjenester skal levere både pensjonssystem, medlemsadministrasjon og pensjonsutbetaling, samt regnskapstjenester til den nyopprettede pensjonskassen til Helse Sør-Øst. Den nye pensjonskassen får totalt 56 000 medlemmer og en forvaltningskapital på 14 milliarder kroner.

SPP FONDER

SPP Fonder ble 5 største fondsselskap i Sverige og økte kapital til forvaltning med 31 prosent i 2013.

4 KVARTAL:

ALL TIME HIGH I STOREBRAND FONDENE

Storebrand Fondene AS har passert NOK 100 milliarder i forvaltningskapital. De viktigste driverne for veksten har vært en vridning til fondsbasert forvaltning og økende volum fra innskuddspensjon.

NY TJENESTEPENSJONSLOV

5. desember vedtok Stortinget ny lov om tjenestepensjon med virkning fra 1.1.2014. Loven følger i hovedsak forslagene fra Banklovkommissionens anbefaling om de nye hybridmodellene, som gir stor fleksibilitet i utformingen av pensjonsløsninger.

ØKTE ITP-SATSER FRA 2014

I desember varslet den nye regjeringen at de tar sikte på at maksimalsatsene for innskuddspensjon økes fra og med 1.1.2014 til nivået som er foreslått for det nye tjenestepensjonsproduktet. Dette innebærer at det blir mulig å spare inntil 7 prosent av lønn opp til 12 G, og mulighet for ekstrainnskudd på 18,1 prosent for lønn mellom 7,1 og 12 G.

– Vi vil gjøre en forskjell for kundene våre

Intervju med konsernsjef Odd Arild Grefstad

"Jeg tror at det betyr noe for kundene våre og for fokuset i selskapet at alt vi gjør handler om å være best på sparing til pensjon."

Odd Arild Grefstads første hele år som konsernsjef i Storebrand har vært preget av omorganisering, kostnadskutt, uavklarte rammebetingelser og solid resultatvekst. – Det har vært hektisk, men morsomt, sier konsernsjefen selv.

Siden Odd Arild Grefstad overtok sjefstolen i Storebrand etter Idar Kreutzer sommeren 2012 har selskapet vært gjennom store forandringer. Her er hans tanker om året som har gått – og hva han forventer av tiden fremover.

Hvordan har du opplevd tiden som konsernsjef?

Det har vært hektisk, men samtidig morsomt, og ikke minst veldig lærerikt. Jeg føler at vi raskt fikk satt en retning og en tydelig strategi, i første omgang knyttet til kostnadsoptimalisering, men i neste runde også knyttet til kommersialisering. Vi så at vi trengte å styrke vår satsing mot privatmarkedet, med et klart fokus på sparing til pensjon. Samtidig som vi måtte bli flinkere til å utnytte vår eksisterende posisjon i bedriftsmarkedet gjennom egne fordelsprogrammer for de ansatte i bedriftene. Hele prosessen har gått veldig raskt - veien fra strategi til gjennomføring har vært kort.

Er du overrasket over hvor fort det har gått? Ja, jeg er overrasket over hvor raskt vi kom frem til den strategiske plattformen, og hvor enige vi var internt. Underveis har jeg fått bekreftet at dette er en moden organisasjon med høy kompetanse. Når de ansatte fikk budskapet om at vi må gjøre kraftige og drastiske tiltak fordi rammebetingelsene i markedet vårt endrer seg fullstendig, så var det stor forståelse for dette.

Du nevner "kraftige og drastiske tiltak": Kort tid etter at du overtok som konsernsjef, sommeren 2012, lanserte du et omfattende kostnadsprogram, med et mål om å kutte den årlige kostnadsbasen med 400 millioner innen utgangen

av 2014. Kan du gi en status på dette arbeidet?

Kostnadsprogrammet følger planen, noe jeg er veldig tilfreds med. All ære til hele organisasjonen som har bidratt til å gjennomføre planen i praksis. Vi har blitt en flatere organisasjon, med kortere veier og mindre byråkrati, noe som gjør oss mer effektive.

Jeg er ofte i samtaler med våre kunder, og det som trekkes frem som styrkene til Storebrand er vår kompetanse og måten vi betjener kundene våre på – god kundebehandling er et konkurransefortrinn for oss, og kundetilfredsheten har økt ytterligere i 2013.

Storebrand leverte et konsernresultat på 2 935 millioner i 2013, opp fra 1 960 millioner i 2012. Hvordan vil du beskrive Storebrands finansielle resultater i året som gikk?

Vi leverer det beste årsresultatet i Storebrands historie. Det skyldes sterk inntekstvekst i alle våre forretningsområder og at vi lyktes i arbeidet med å redusere kostnadene.

Hvilke deler av resultatene er du mest og minst fornøyd med?

Jeg er fornøyd med at vi lyktes med å skape gode resultater for kunder og eiere i en periode med høy endringstakt i organisasjonen. I 2014 skal vi lykkes enda bedre med salg til ansatte i bedriftene som allerede har tjenestepensjon i Storebrand.

Det nye europeiske soliditetsregelverket for livsforsikringselskaper, Solvens II, har vært utpekt som den største trusselen mot hvordan norske livselskaper driver sin virksomhet i dag. Selv om bransjen har jobbet i flere år med å tilpasse seg dette regelverket, er det fremdeles beheftet med en viss usikkerhet. Hvor forstyrrende er denne usikkerheten?

Den siste tiden har vi begynt å føle at ting faller mer på plass. Vi vet hva som blir de underliggende driverne og vi vet hva som

påvirker solvensen, og vi har gode modeller og apparater for måling og oppfølging av dette i Storebrand.

Med de siste avklaringene fra Europa, så er det gjort tiltak som medfører at produkter med lange garantier kommer bedre ut enn det opprinnelig var lagt opp til. Det letter situasjonen vår. Samtidig er det ingen tvil om at fripoliser i Norge har en svak stilling i forhold til det nye solvensregelverket. Alt som gjøres av endringer knyttet til fripoliser er viktig for næringen og Storebrand. Jeg tenker da særlig på innføringen av fripoliser med investeringsvalg, som for mange kunder vil være et svært godt alternativ til garanterte fripoliser.

En av hovedårsakene til resultatveksten er solide overskudd fra den store pensjonsporteføljen med garantert avkastning. Dette er produkter som bransjen, i påvente på at Solvens II skal tre i kraft, har sagt at de ønsker å kvitte seg med. Hva tenker du om dette?

Det stemmer at store deler av resultatet i dag knytter seg til porteføljen med garanti, og det har en direkte sammenheng med at det er der størsteparten av midlene ligger. I dag er nesten 70 prosent av midlene i Storebrand knyttet til garanterte produkter.

Disse produktene er imidlertid svært kapitalkrevende under Solvens II. I tiden fremover vil vi bruke mye krefter på å sørge for at kundene våre blir med oss på reisen fra garanterte til ikke-garanterte produkter. For å klare dette må vi sørge for at vi fortsatt har de beste løsningene, og vi må være i forkant av utviklingen. Da vil også resultatene komme på områdene for ikke-garantert sparing og forsikring.

Storebrand fikk mye oppmerksomhet i media, både i inn- og utland, i forbindelse med avgjørelsen om å trekke seg ut av 19 selskaper med eksponering mot kull og oljesand i året som gikk. Hvor viktig er arbeidet med bærekraftige investeringer for deg?

Bærekraft og prinsippene i UN Global Compact er en del av Storebrands DNA, og noe jeg personlig brenner for. I nesten to tiår har dette vært en av våre fanesaker, og i dag er vi helt i verdenstoppen på dette feltet. I våre analyser samles store mengder informasjon om 2 500 børsnoterte selskaper, og vi gir poeng på 100 forskjellige indikatorer og sammenligner og rangerer, for å finne hvilke selskaper som er best og hvilke som er svakest på bærekraft. Målet er å investere i de mest bærekraftige selskapene, fordi vi forventer at disse vil gi best resultater for våre kunder, samfunnet og fremtiden.

Innenfor vår kjernevirksomhet, sparing til pensjon, snakker vi om lange tidshorisonter: Når vi tar inn en pensjonsavtale for en 20-åring, så vet vi at det fort er snakk om et kundeforhold som fort skal vare i 70 år.

Vi er overbevist om at de selskapene som bruker for eksempel mindre vann og energi enn konkurrentene, har lavere utslipp til luft, og er attraktive for forbrukere, som i økende grad vil ha bærekraftige produkter, blir morgendagens vinnere. Når dette i tillegg kommer våre kunder til gode gjennom forventninger om lavere risiko og høyere avkastning, og samfunnet til gode gjennom mindre forurensning, så er det klart at dette er noe vi brenner for.

I sommer gjennomførte Storebrand store endringer i konsernets organisering og ledelse. Hva er bakgrunnen for dette?
Med en ny strategi på plass, var et naturlig neste skritt å forsikre oss om at vi har en organisasjon som støtter strategien på en best mulig måte. Derfor gjorde vi flere endringer i konsernets organisering i sommer. Her var det flere forhold som spilte inn:

Vi ønsket å etablere et tydelig skille mellom virksomhet i vekst og virksomhet med garantier, uten nysalg. Derfor er "Garantert pensjon" skilt ut som et eget forretningsområde.

Et uttalt mål har vært å styrke kundeorienteringen, med et tydelig ansvar for konsept- og produktutvikling i kundeområdene. Dette er bakgrunnen for etableringen av to kundeområder, med totalansvar for henholdsvis det norske og svenske markedet.

Det har vært et mål å skape en bedre integrert nordisk organisasjon, hvor vi bedre utnytter ressursene våre på tvers av landegrensene. Med unntak av kundeområdene, skal derfor alle områder og funksjoner være nordiske.

Hvordan har endringene fungert i praksis?
Vi har redusert spennet i organisasjonen fra syv til fem ledd. Vi har laget en flatere organisasjon, og har 12 prosent færre ledere nå enn før vi startet på omorganiseringen. I tillegg har vi fått en stor dynamikk gjennom at nye ledere har kommet på plass, og vi har fått en forflytning av medarbeidere gjennom utlysning av endrede stillinger i organisasjonen. Vi har også vært bevisst på å øke antall kvinner i ledelsen. I løpet av 2013 har vi økt andelen kvinner i konsernledelsen fra 22 til 38 prosent. Andelen kvinnelige ledere totalt i Storebrandkonsernet har økt fra 37 til 42 prosent.

Jeg føler at vi har fornyet oss i en periode hvor vi er på vei ned i antall ansatte. Det er kjempeviktig, for er det noe som kreves i en slik situasjon så er det endringsvilje, tempo og gjennomføringskraft. Og det føler jeg at vi har forutsetningene for å levere på nå.

2013 har vært preget av usikkerhet rundt rammebetingelser, men nå ser flere av brikkene ut til å falle på plass, med et nytt tjenestepensjonsprodukt i privat sektor og økte sparesatser for innskuddspensjon. Hvor viktig har disse avklaringene vært?
Det var på høy tid. Kundene har gått altfor lenge uten å vite hva de skal forholde seg til. Det er fremdeles usikkerhet knyttet til

om dagens ytelsespensjon blir avviklet eller ikke, men fordelen nå er at det nå fins et alternativ i form av innskuddspensjon med høyere sparesatser.

For oss har det vært viktig å få en avklart situasjon, så vi kan konsentrere oss om å gi best mulig råd til våre kunder.

Bransjen har ventet lenge på at loven om fripoliser med investeringsvalg skulle tre i kraft. Nå som det ser ut til å nærme seg en avklaring, hvordan tror du dette markedet vil arte seg?

Som den største aktøren i markedet for fripoliser, med en markedsandel på over 40 prosent, er det klart vi er spente på dette markedet. Fremdeles gjenstår noen avklaringer rundt produktet, men jeg forventer at dette vil være et attraktivt produkt for flertallet av våre kunder. Hvis jeg skal trekke frem et konkurransefortrinn du har som kunde i Storebrand, så er vår løsning "Anbefalt pensjon", hvor man automatisk får en aksjeandel tilpasset sin alder, svært godt egnet for våre fripolisekunder.

Det betyr ikke at alle bør velge investeringsvalg. Men det er ingen tvil om at garanterte fripoliser, med de rammene de har, vil gi en avkastning tilsvarende garantien, men heller ikke mer. Det betyr i praksis at man låser pengene inne med en garantert lav avkastning – i vår bestand er denne i snitt på cirka 3,5 prosent årlig.

Du har selv vært ute i media og etterlyst bedre ordninger for privat pensjonssparing. Hva er en god ordning i dine øyne?
Det beste hadde vært dersom man fikk ordninger med større fleksibilitet til å drive det man kaller "lønnsvikling", altså at man kan spare deler av sin egen brutto-lønn gjennom bedriftens pensjonsordning. Det er en sømløs og optimal måte å gjøre det på, men i dag er regelverket i Norge så restriktivt sammenlignet med andre land at det ikke er praktisk mulig å gjennomføre.

"Bærekraft og prinsippene i UN Global Compact er en del av Storebrands DNA, og noe jeg personlig brenner for."

Da er det nest beste at vi får gode skatteincentiver i en ren IPS-ordning (individuell pensjonssparing). Det innebærer at dagens sparegrense på 15 000 kroner heves, og at det som minimum innføres skattenøytralitet, så den skatten man betaler ved uttak i hver fall ikke er høyere enn det fradraget man får når man sparer pengene. I tillegg må IPS-midlene selvsagt være fritatt fra formueskatt.

Storebrand har et uttalt mål om å være best på sparing til pensjon. Hva gjør dere konkret for å oppfylle dette målet?

Blant de store børsnoterte selskapene i Norge, er vi det eneste som har pensjon som hovedfokus. Alle våre konkurrenter i markedet er bankeide systemer. Jeg tror at det betyr noe for kundene våre og for fokuset i selskapet at alt vi gjør handler om å være best på sparing til pensjon. For å sørge for at vi forblir best, er det flere ting vi må levere på:

Vi må være veldig gode på bærekraft, finne de rette selskapene, unngå de selskapene som ikke er bærekraftige, men også kunne plukke fremtidens vinnere ut i fra de megatrendene og utfordringene vi ser foran oss. Disse selskapene er også løsnings på mange av de utfordringene vi står ovenfor, som vannmangel, korrupsjon og forurensing.

Vi må klare å gjøre pensjon enkelt for den enkelte. Arbeidet vårt med pensjonskalkulatorer, hvor man har muligheten til å få oversikt over sin fremtidige pensjon og sitt sparebehov, er et eksempel på dette. Vi må hjelpe folk med å finne svar på de sentrale spørsmålene: Hvor mye har du, hvor mye trenger du og hvor mye må du spare?

Omfattende regulatoriske endringer

Rammebetingelsene for tjenestepensjon er i endring. Det pågår et omfattende arbeid for å tilpasse norsk tjenestepensjonsregulering til pensjonsreformen, prinsippene i folketrygden og det nye europeiske soliditetsregelverket solvens II. Nye hybridprodukter og økte maksimalgrenser for innskuddspensjon ble tilgjengelig fra 1. januar 2014.

NYTT NORSK TJENESTEPENSJONSREGELVERK

Det gjennomføres omfattende endringer i norsk tjenestepensjonsregelverk for å tilpasse dette til pensjonsreformen og den nye folketrygdens system med individuelle pensjonsbeholdninger, alleårsopptjening, mulighet for fleksibelt uttak og levealdersjustering.

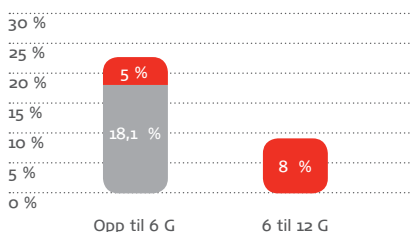
Stortinget vedtok i desember 2013 en ny tjenestepensjonslov som åpner for et nytt hybridprodukt i det norske markedet. Det er bygget på folketrygdens prinsipper om alleårsopptjening, årlige innskudd til en pensjonsbeholdning, dødelighetsarv, fleksibelt uttak fra 62 år og levealdersjustering. Det åpnes for å velge mellom ulike reguleringsmekanismer. Pensjonsbeholdningene kan reguleres med alminnelig lønnsvekst i samfunnet (G) eller bedriftens lønnsvekst. Produktet kan også ha årlig nullgaranti, eller individuelt investeringsvalg. Ordningene kan være opphørende med utbetalinger til minst fylte 80 år, eller livsvarige.

De maksimale sparerammene i hybridproduktet er 7 prosent av lønn opp til 7,1 G¹ og 25,1 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G. Stortinget har slått fast at kostnader knyttet til pensjonsordningene skal holdes utenfor disse maksimalrammene.

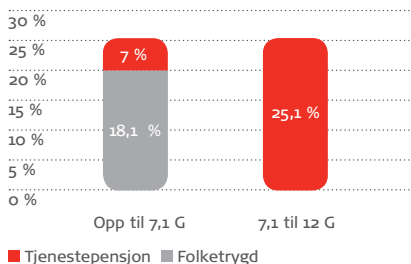
Regelverket for innskuddspensjon er også endret. De maksimale sparerammene er økt til til 7 prosent av inntekt mellom 1 og 7,1 G og 25,1 prosent av inntekt mellom 7,1

og 12 G. Dette innebærer at man kan spare like mye i en innskuddspensjon etter lov om innskuddspensjon som i hybridordningen etter tjenestepensjonsloven.

Tidligere maksimalsatser før 2014

Nye maksimalsatser

Banklovkomisjonen foreslo i NOU 2013:3 endringer som innebar en gradvis avvikling av ytelsespensjon over tre år. Dette ble ikke fulgt opp av Finansdepartementet i lovforslaget Prop. 199L (2012-2013). Regelverket åpner derfor for at ytelsespensjonsordningene kan videreføres uten tilpasninger til det nye opptjeningssystemet i folketrygden.

Ytelsespensjon er ikke tilpasset den nye folketrygden. Ytelsespensjonsordningene bygger på de gamle opptjeningsreglene i folketrygden. Ordningene vil derfor ikke kompensere for reduserte ytelser i ny folketrygd som følge av innføringen av nytt opptjeningssystem og levealdersjustering. Forutsigbarheten, som et ytelsesnivå på 66 prosent av sluttlønn var ment å gi, er derfor ikke reell. Banklovkomisjonen er bedt om å se på om det er ønskelig, og

mulig, å utvikle et nytt ytelsesbasert alderspensjonsprodukt som er tilpasset den nye folketrygden. Det er i mandatet lagt en rekke føringer for et slikt produkt. Det skal ha minst 40 års opptjeningstid, som en tilnærming til alleårs-opptjening, og det skal gjennomføres levealdersjustering. Produktet skal ha null prosents beregningsgrunnlag.

En endelig beslutning om fremtiden til ytelsespensjon vil trolig først tas etter Banklovkomisjonens utredning.

INDIVIDUELL SPARING TIL PENSJON

Gjennom individualiseringen av folketrygden, hvor innskuddene er basert på lønn i alle år og hvor utbetalingene levealdersjusteres, må den enkelte selv tilpasse seg gjennom enten å arbeide i flere år eller å spare på egen hånd. Egen pensjonssparing vil for mange utgjøre en viktig del av fremtidens pensjonsutbetalinger. Egen sparing vil også skape trygghet for de som ikke er i stand til å stå lengre i arbeid. Det er derfor viktig at det finnes gode ordninger som stimulerer til sparing. Individuell pensjonssparing som IPS kan med bedre skatteincentiver være et alternativ for mange. Et annet alternativ kan være tilleggssparing i den kollektive ordningen man er medlem av.

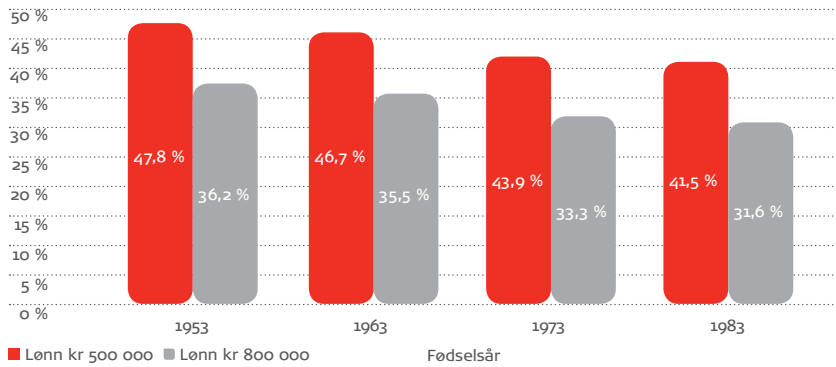
Regler som åpner for at den enkelte kan konvertere sin fripolise til investeringsvalg ventes og tre i kraft første halvår i 2014. Gjennom en hensiktsmessig langsiktig forvaltning med høyere aksjeandel kan kundene forvente at en fripolise med investeringsvalg vil gi høyere pensjonsutbetalinger enn den opprinnelige fripolisen, som har avkastningsgaranti og lav aksjeandel. I tillegg vil den enkelte stå friere i selv å velge en utbetalingsprofil som er tilpasset eget behov.

GOD FORVALTNING AV SPARINGEN

Et stort flertall av norske arbeidstakere har allerede innskuddspensjonsordninger med

1) G utgjør 85 245 kroner.

Folketrygd som prosent av sluttlønn ved 67 års alder

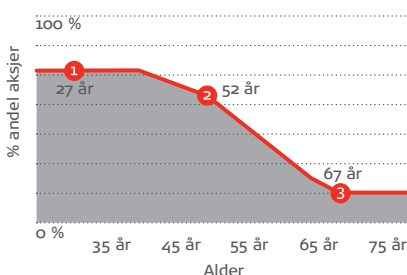

Illustrasjon 2: Fremtidens fall i folketrygden - økende behov for privat sparing

individuelt investeringsvalg. Når ny tjenestepensjonslov nå har trådt i kraft, sammen med betydelig økte rammer for sparing i innskuddsordningene, forventes ytterligere konvertering fra garantert ytelsespensjon til innskuddsbaserte ordninger med individuelt investeringsvalg. Det legger til rette for bedre og mer langsiktig forvaltning av pensjonsmidlene, uten de begrensningene som årlig garanti legger på sammensetningen av investeringsporteføljene for de tradisjonelle pensjonsproduktene.

De fleste som har innskuddspensjon har i dag en såkalt balansert profil for pensjons-sparingen sin, med halvparten i aksjer og halvparten i rentepapirer. Svært få benytter seg av muligheten til å endre risikoprofil, selv om særlig yngre arbeidstakere vil være tjent med enda høyere aksjeandel i sin sparing.

Storebrand har lansert en ny standardprofil for våre innskuddsbaserte pensjonsordninger, Anbefalt pensjon. I denne profil er fordelingen mellom aksjer og rentepapirer tilpasset medlemmets alder, slik aksjeandelen er høy når man er ung og så trappes gradvis ned etter hvert som man nærmer seg pensjonsalder. Denne spareprofilen vil også være utgangspunktet for Storebrands tilbud om fripoliser med investeringsvalg. En høy aksjeandel i pensjonsporteføljen vil gi en høyere forventet langsiktig avkastning og dermed en høyere forventet pensjonsutbetaling, sammenlignet med produktene med årlige avkastningsgarantier, som har en vesentlig lavere aksjeandel, i stedet for å oppfylle årlige avkastningsgarantier.

Illustrasjon 3 Storebrand Anbefalt Pensjon

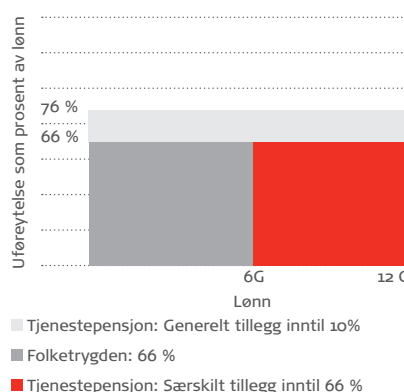
NY UFØREDEKNING I KOLLEKTIV TJENESTEPENSJON

Der sparing til pensjon er sikring av inntekt til pensjonisttilværelsen, gir uføredekninger sikring av inntekt i den delen av livet hvor man arbeider. Ny folketrygd fra 2015 medfører endringer i reglene om uførepensjon. Det innføres en uføretrygd som skal erstatte bortfall av inntekt på grunn av uføret med maksimalt 66 prosent av inntekt opp til 6 G. Det gis ikke trygd for inntekt over dette. Samtidig endres beskatningen slik at uføretrygden beskattes på samme måte som vanlig arbeidsinntekt.

Gjennom en kollektiv ordning i tilknytning med tjenestepensjonen kan arbeidsgiver sikre sine ansatte. Banklovkommissjonen har fremlagt en NOU (2013:12) hvor de foreslår regler for privat sektor. Denne er nå på høring. Forslaget innebærer at en bedrift kan forsikre sine ansatte med et generelt tillegg til folketrygden på 10 prosent. I tillegg foreslås det et særlig tillegg på 66 prosent for inntekt mellom 6 og 12 G som ikke dekkes av folketrygden.

Den nye uførepensjonen i privat sektor er foreslått å være en ren risikodekning hvor det ikke skal avkortes for manglende tjenestetid. Arbeidstakere kan derfor få sikret arbeidsinntekten sin fra første dag. Det er ikke lagt opp til at det opptjenes fripoliser.

Uføredekning –maksimale ytelser

Forretnings- områdene

Storebrand skal være best på sparing til pensjon. Konsernet tilbyr et helhetlig produktspekter innenfor livsforsikring, skadeforsikring, kapitalforvaltning og bank, til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. Konsernet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert pensjon og Øvrig.

SPARING

Sparing består av produkter som omfatter sparing til pensjon, uten rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner.

NØKKELTALL SPARING

NOK mill.	2013	2012	2011
Resultat før amortisering og skatt	670	288	465
Unit Linked-reserver	85 452	63 387	53 262
Unit Linked-premier	9 655	8 959	7 876
AuM kapitalforvaltning	487 384	442 162	413 950
Bank Personmarked utlån	23 906	23 734	22 289

FORSIKRING

Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter. Enheten tilbyr behandlingsforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet og personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske bedriftsmarkedet.

NØKKELTALL FORSIKRING

NOK mill.	2013	2012	2011
Resultat før amortisering og skatt	492	417	285
Combined ratio	88%	90%	94
Totale forsikringspremier	2 868	2 510	2 317

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital – og pensjonsforsikring.

NØKKELTALL GARANTERT PENSJON

NOK mill.	2013	2012	2011
Resultat før amortisering og skatt	1 665	1 193	619
Garanterte reserver	263 776	259 858	250 945
Bufferkapital i % av kundefond SBL	4,8 %	4,0 %	3,3 %
Bufferkapital i % av kundefond SPP	15,1 %	11,9 %	10,0 %

ØVRIG

Under Øvrig rapporteres resultatet i Storebrand ASA, samt resultatet i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår resultatet knyttet til utlån til næringsvirksomhet i Storebrand Bank og virksomheten i BenCo.

NØKKELTALL ØVRIG

NOK mill.	2013	2012	2011
Resultat før amortisering og skatt	108	62	-92
Netto gjeldsgrad Storebrand ASA	9,4 %	9,4 %	11,7 %

Bærekraft

Storebrand har som mål å være ledende innen bærekraft i Norden, og blant verdens fremste innen bærekraftige investeringer.

En bærekraftig utvikling er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov, uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov. Bærekraft for Storebrand handler om vår egen langsiktighet og kundens trygghet. Som levereandør av pensjonssparing er det helt sentralt at vi har evne til å tenke langsiktig og skape avkastning for kunden, uten at det går på bekostning av den verden som kunden går av med pensjon i.

BÆREKRAFT ER EN DEL AV VÅRT DNA

I Storebrand er bærekraft fullstendig integrert i kjernevirksomheten. Det innebærer at vi i tillegg til økonomiske parametre også tar hensyn til sosiale og miljømessige aspekter i samtlige beslutninger som fattes innenfor konsernet. Alle forretningsområder og avdelinger har ansvar for å integrere relevante bærekraftsspørsmål i sine aktiviteter, og bidra til å redusere fotavtrykket og øke samfunnsnytteten vår.

Ambisjonen vår er at alle ansatte i Storebrand skal være kjent med hva arbeidet vårt med bærekraft innebærer, og oppleve det som viktig. Derfor er det gledelig at den interne støtten til Storebrands arbeid øker år for år. Vi tror at våre drøyt 2 000 ansatte er de fremste ambassadørene for langsiktig, bærekraftig sparing og omstilling til en bærekraftig verden.

TRYGGHET FOR KUNDEN

For oss som tilbyr pensjonssparing, er det en forutsetning at vi kan tenke og handle langsiktig. Vårt arbeid med bærekraftige investeringer har en lang historikk, og strategien omhandler alle investeringsklasser. Dette er viktig både for å redusere risikoen i våre investeringer, men også for at kunden skal kunne kjenne seg trygg på at investeringene lever opp til internasjonale normer og regler. I Storebrand er etisk og

ansvarlig kundefrådgivning helt sentralt. Hvert år læres alle finansielle rådgivere opp i rådgivningsetikk og andre relevante tema, for å sikre at kundene får rådgivning som sikrer kundens interesser.

VI LEVER SOM VI LÆRER

Konsernet stiller høye krav til de selskapene vi investerer i, og vi stiller de samme høye kravene til oss selv. Hvert år foretar vi mange og store innkjøp og vårt mål er å stadig øke andelen leverandører med miljømerking. Ved at vi stiller tydelige krav om bærekraft i våre anskaffelser, er vi med og påvirker slik at det blir flere og bedre bærekraftige produkter. Vi er medlemmer i Svanens innkjøpsklubb, og mottok i 2013 Svanenprisen som Beste innkjøper. Akkurat nå har konsernet ekskludert 171 selskaper fra investeringer, og disse selskapene har i flere år også vært diskvalifisert som levereandører til oss.

HR har likestilling, talentutvikling, arbeids glede og arbeidsmiljø høyt på agendaen, og alle avdelinger har som oppdrag å redusere vårt miljømessige fotavtrykk gjennom hele tiden å fokusere på bruken av ressurser. De utslipp vi forårsaker gjennom reiser og energiforbruk, kompenseres vi gjennom å kjøpe FN-sertifiserte klimakvoter.

Våre Etske regler er et viktig verktøy i hverdagen, og følges opp hvert år med opplæring og målinger. Også arbeidet mot økonomisk kriminalitet og mot korrupsjon er prioritert, og måles og følges opp.

Vi ønsker å være transparente, og rapporterer hvert år til en rekke bærekraftsindekser, bl.a. Carbon Disclosure Project, Dow Jones Sustainability Index, Vigeo, Sustainability og FTSE4Good. Bærekraftsrapporteringen vår følger retningslinjene fra Global Reporting Initiative. Hovedkontoret vårt i Oslo har allerede i flere år vært miljøsertifisert via Miljøfyrtårn, og prosessen er i gang med å miljøsertifisere SPPs kontor i Stockholm.

DIALOG MED OMVERDENEN

Vi påvirker samfunnet rundt oss, og samfunnet påvirker oss. Bærekraftsarbeidet hviler på en tett dialog med sentrale samfunnsinteressenter. Dialog oppnås blant annet gjennom vårt årlige interessentdialog rundt bærekraftsspørsmål. Vi er engasjert i sentrale organisasjoner innenfor bærekraft, slik som UNEP FI, Norsif, Swesif og det svenske investorsamarbeidet Hållbart Värdeskapande.

Den mest sentrale kanalen for dialog med omverdenen er sosiale medier, der både Twitter og Facebook er viktige kanaler for å få innspill fra relevante miljøer, og for å være tilgjengelig for dialog og spørsmål.

BÆRENDE PRINSIPPER FOR ARBEIDET VÅRT

Storebrand har undertegnet FNs prinsipper for ansvarlig forretningsdrift, Global Compact, og disse prinsippene fungerer som et fundament for våre retningslinjer for bærekraft. Vi støtter FNs konvensjoner for menneskerettigheter, FNs miljøkonvensjoner, ILOs kjernekonvensjoner og FNs konvensjon mot korrupsjon. Vi har også undertegnet FNs prinsipper for ansvarlige investeringer, PRI, og FNs prinsipper for bærekraftig forsikring, PSI, og begge disse er et fundament for vår strategi for bærekraft.

En ledestjerne for arbeidet vårt er den visjonen for en bærekraftig verden i 2050 som vi, sammen med mange andre store selskaper innenfor rammen for World Business Council for Sustainable Development, arbeidet fram og stilte oss bak for flere år siden: *9 milliarder mennesker lever godt innenfor planetens ressurser.*

STERK SAMFUNNSSTEMME FOR BÆREKRAFT OG LANGSIKTIGHET

I vår ambisjon om å være ledende innenfor bærekraft, ligger det også en ambisjon om å være en sterk stemme i debatten, og en opinionsdanner. I løpet av året har bærekraftsteamet deltatt i over 175 debatter, foredrag, podradioprogrammer og arrangementer, som har flyttet debatten bl.a. når det gjelder investeringer i fossil energi. Vi har ført dialog med politikere og ministre om hvilke tiltak som kreves for å få til en mer bærekraftig finansbransje. I forbindelse med FNs klimaforhandlinger i Warszawa i november, skrev to ledende representanter fra Storebrand et åpent brev til miljøministrene i Norge og Sverige med finansbransjens ønskeliste foran klimaforhandlingene, og dette fikk stor oppmerksomhet i diskusjonen.

BERIKENDE SAMARBEID

Storebrand har i flere år samarbeidet med Kreftforeningen for å bidra i kampen mot kreft. I Sverige har SPP siden 2011 hatt et samarbeid med Fryshuset, som arbeider med støtte til utsatte barn og ungdommer. Samarbeidet har blant annet som formål å bidra til å øke unge menneskers kunnskap om og forståelse av privatøkonomi og betydningen av langsiktig sparing. Konsernets engasjement i lokalsamfunnet har i mange år manifestert seg i Du Kan-konkurransen. Det er et stipend som deles ut til prosjekter eller foreninger som trenger en mindre pengesum for å starte eller videreutvikle en idé som gjør verden bedre.

UTMERKELSER FOR ARBEIDET VÅRT

Målet vårt er å være ledende innenfor bærekraft i vår bransje. Derfor er vi stolte over at Storebrand for 15. året på rad er kvalifisert til Dow Jones Sustainability Index, som én av de 10 prosent mest bærekraftige bedriftene i verden i vår bransje. Storebrand er også kvalifisert til FTSE4Good og Global 100. For arbeidet vårt med bærekraftige investeringer mottok vi i år IAIR Awards for Excellence in Sustainable Investments, i tillegg til at vi

ble tildelt en 11. plass på The Asset Owners Disclosure Project, som rangerer klimaarbeidet hos investorer fra hele verden.

Les mer om resultatet for 2013 i Scorecard for bærekraft på sidene 166-168.

STOREBRANDKONSERNETS RETNINGSLINJER FOR BÆREKRAFT

Bærekraft er integrert i Storebrands vurderinger, vår visjon, våre kjerneverdier og våre kundeløfter. Følgende retningslinjer er fundamentet for vårt arbeid:

- Konsernets ambisjon er at det gjennom sine produkter og tjenester skal bidra til å **løse samfunnsproblemer** og skape en bærekraftig utvikling, lokalt og globalt.
- Konsernet skal **forene** lønnsom forretningsdrift med sosiale, etiske og miljømessige mål og aktiviteter.
- Vi **stiller krav** til bærekraft, samfunnsansvar, miljøarbeid og etikk internt i konsernet og hos alle samarbeidspartnere og leverandører.
- Bærekraft **skal gjennomsyre vår utvikling av nye** finansielle produkter og tjenester, og være fullt integrert i vår kapitalforvaltning.
- Konsernet skal sikre **kontinuerlig redusert miljøbelastning** fra egen virksomhet.
- Vi skal arbeide aktivt for å **hindre at samfunnsskadelige aktiviteter** og kriminelle handlinger kan skje i tilknytning til egen virksomhet.
- Konsernet skal ha en **transparent styringsstruktur** i henhold til nasjonale og internasjonale standarder for Eierstyring og Virksomhetsledelse.
- Storebrand har som mål å være **ledende innen bærekraft i Norden**, og blant verdens fremste innen bærekraftige investeringer.
- Samtlige av Storebrand-konsernets egenforvaltede midler er underlagt en minimumsstandard for bærekraftige investeringer som er fastsatt av konsernledelsen.

Vi er sertifisert:

Vi støtter og har signert:

Vi har kvalifisert oss til:

Bærekraftige investeringer

DET GRØNNE SKIFTET

I 2013 har det grønne skiftet for alvor kommet på agendaen for finansbransjen. Det handler ikke lenger bare om nisje-investeringer i fornybar energi, men om bred, internasjonal oppmerksomhet om finansiell risiko. Da den britiske organisasjonen Carbon Tracker Initiative presenterte sin analyse av karbonboblen, ble den en katalysator for diskusjoner om verdsettelse og prising av børsnoterte selskaper.

Hvis vi skal lykkes i å begrense den globale oppvarmingen til to grader celsius, betyr det at store reserver av fossile brensler som kull og olje ikke kan utvinnes. Lykkes klimapolitikken, vil altså fossile reserver bli verdiløse. Dette vil igjen påvirke verdien av de selskapene vi investerer i. For å sikre god, langsiktig avkastning til kundene våre må vi forstå hvordan globale trender som ressursknapphet og befolkningsvekst påvirker lønnsomheten i de børsnoterte selskapene.

Klimaendringer er sannsynligvis vår tids største globale utfordring. Rammebetingelsene for næringslivet er allerede i ferd med å endres, både gjennom strengere regulering og større uforutsigbarhet når økosystemene settes under stadig sterkere press. Vi vil se ulike effekter i ulike bransjer, regioner og selskaper, og utviklingen tilsier at det blir mer krevende å drive business i årene som kommer. Men utfordringer byr selvsagt også på forretningsmuligheter for selskaper som er effektive, godt forberedt og posisjonert med smarte produkter og tjenester.

INVESTERER MER I LØSNINGENE

Satsingen på bærekraftige investeringer er strategisk viktig for konsernet og vi mener det er en forutsetning for å skape god, langsiktig avkastning. Storebrand investerer derfor en stadig større andel av kapitalen i de mest bærekraftige verdipapirene. Analyse av selskapenes prestasjoner innenfor bærekraft danner grunn-

laget for dette arbeidet. 2500 selskaper sammenlignes med sine konkurrenter og scores fra 0 til 100 i en omfattende analyse av både risiko og muligheter. De beste selskapene er både finansielt robuste, viser effektiv ressursbruk og orden i eget hus, og er samtidig posisjonert for lønnsom vekst gjennom produkter og tjenester som bidrar til en mer bærekraftig utvikling.

Konsernet har satt mål om å øke bærekrafts-scoren i vår største portefølje av børsnoterte selskaper fra 53 til 58 fra 2012 til 2017. Per 31.12.2013 er scoren 57. Vi har også satt mål om at forvaltningskapitalen i flaggskipfondene på bærekraft – Storebrand Trippel Smart og SPP Topp 100 skal øke til 2 000 millioner NOK i den samme perioden. Per 31.12.2013 er denne på 1074 millioner NOK.

Konsernet har investert 750 millioner svenske kroner i en klimaobligasjon utstedt av den europeiske investeringsbanken (EIB), den største klimaobligasjonen utstedt i svenske kroner i 2013. Pensjonskundene får dermed en andel av sin sparing i prosjekter som for eksempel fornybar energi og energieffektivitet, smart for klimaet og med god forventet avkastning. Konsernets investeringer i skog bidrar også til å redusere mengden klimagasser i atmosfæren, og er lokalisert både i Norden, Nord-Amerika og Afrika.

REDUSERT RISIKO – TRYGGHET FOR KUNDEN

For å sikre at våre kunders sparing forvaltes mest mulig bærekraftig er det også nødvendig å redusere eksponeringen mot virksomhet som bidrar negativt. Vi unngår derfor å investere i selskaper som vi mener er spesielt risikable – enten gjennom sin kjernevirksomhet, eller på grunn av manglende styring og kontroll – totalt 176 selskaper pr. 31.12.2013.

Vi mener det er viktig å redusere eksponeringen mot fossile brensler, og har derfor

luket ut en rekke selskaper med høye utslipp av klimagasser:

- I olje- og gassbransjen, er 13 selskaper utelukket for utvinning av kull
- I olje- og gassbransjen utelukkes de seks selskapene som er størst innenfor oljesand
- I kraftbransjen er ti selskaper utelukket for produksjon av kullkraft

For å begrense utslippene av klimagasser er det særlig kritisk å bevare de tropiske regnskogene. Produksjon av palmeolje bidrar til omfattende hogst av tropisk regnskog, og den siste tiden har vi sett flere tegn til strengere regulering av denne typen virksomhet globalt. Derfor er 11 selskaper som eier palmeoljeplantasjer utelukket fra våre porteføljer per 31.12.2013.

PÅVIRKER TIL FORBEDRING

Vårt hovedoppdrag er å sikre kundene god, langsiktig avkastning. Vi arbeider derfor systematisk for å øke våre investeringer i verdipapirer som bidrar til en mer bærekraftig utvikling, samtidig som vi reduserer risikoen ved også å unngå noen typer virksomhet. Som forvalter av kundenes sparing har vi også eierrettigheter som gir oss muligheter til å påvirke til forbedring. Hvert år er vi i dialog med flere hundre børsnoterte selskaper om temaer som for eksempel eierstyring og selskapsledelse, miljø, antikorrupsjon eller menneskerettigheter. Det kan ta lang tid – opptil flere år – å drive fram endringer, men arbeidet er avgjørende for å sikre at selskapene opptrer i tråd med eiernes interesser. I 2013 har vi hatt dialog med 44 selskaper om brudd på minimumsstandarden, og i fire av disse sakene kan vi vise til betydelige forbedringer som følge av eierskapsutøvelsen.

"Dette med pensjon er ikke så enkelt å forstå. Derfor var dette en bra og helt nødvendig gjennomgang for meg. Rådgivningen var lettfattelig, men grundig. Endelig har jeg fått god oversikt over min pensjon og hvordan jeg bør sikre meg."
Medlem i Storebrand Pluss

Storebrand Pluss

– for deg som er leder

For å møte lederens ofte komplekse behov i en hektisk hverdag, har vi utviklet Storebrand Pluss. Dette er et lederprogram som gir en helhetlig pensjonsrådgivning og oppfølging av lederens situasjon.

Som medlem får du tilgang til våre dyktige rådgivere som gir deg full oversikt og en god forståelse over din pensjon. Du får hjelp til å forstå konsekvensene av det nye pensjonssystemet, og hva det betyr for deg og dine ansatte. Vi lytter til dine behov, og du får behovstilpassede løsninger for din sparing til pensjon - i dag og for fremtiden.

Aksjonærforhold

FINANSIELL KALENDER FOR 2014

12. februar	Resultat 4. kvartal 2013/ Embedded Value 2013
9. april	Generalforsamling
10. april	Eks. utbyttedato
7. mai	Resultat 1. kvartal 2014
16. juli	Resultat 2. kvartal 2014
29. oktober	Resultat 3. kvartal 2014
Februar 2015	Resultat 4. kvartal 2014

AKSJEKAPITAL, FORTRINNS- RETTSEMISJON OG ANTALL AKSJER

Storebrands aksje er notert på Oslo Børs og har tickerkode STB. Storebrand ASA hadde ved inngangen til 2013 en aksjekapital på 2 249,5 millioner kroner. Selskapet har 449 909 891 aksjer pålydende 5 kroner. Per 31.12.2013 eide selskapet 2 716 273 egne aksjer tilsvarende 0,60 prosent av aksjebeholdningen. Selskapet har ikke utstedt opsjoner som kan føre til utvanning av eksisterende aksjonærer.

AKSJONÆRER

Storebrand ASA er et av de største selskapene notert på Oslo Børs målt i antall aksjonærer. Selskapet har aksjonærer fra nær alle landets kommuner og fra 43 land. Målt i markedsverdi var Storebrand det 15. største selskapet på Oslo Børs ved utgangen av 2013.

AKSJEKJØPSORDNING FOR ANSATTE

Storebrand ASA har hvert år siden 1996 gitt ansatte tilbud om å kjøpe aksjer i selskapet gjennom en aksjekjøpsordning. Formålet har vært å knytte de ansatte nærmere til verdiutviklingen i selskapet. I mars 2013 fikk hver ansatt anledning til å kjøpe fra 81 til 1 637 aksjer i Storebrand til en kurs på 24,42 kroner per aksje. Om lag 14 prosent av de ansatte deltok og tegnet til sammen 318 647 aksjer.

UTENLANDSANDEL

31.12.2013 utgjorde den totale utenlandsandelen 53,7 prosent i forhold til 50,0 prosent ved utgangen av 2012.

OMSETNING AV STOREBRAND-AKSJEN

I 2013 ble det registrert en omsetning på nær 569 millioner aksjer, en reduksjon på 35,4 prosent fra 2012. Omsetningen i kroner var 17 067 millioner i 2013 ned fra 21 924 millioner i 2012. Målt i kroner var Storebrand i 2013 den 16. mest omsatte aksjen på Oslo Børs. I forhold til gjennomsnittlig antall aksjer var omsetningshastigheten for aksjen 126,5 prosent.

KURSUTVIKLING

Storebrand hadde en totalavkastning på 41,3 prosent gjennom 2013. I tilsvarende periode steg Oslo Børs' OSEBX-indeks 23,6 prosent. Siste 5 år har Storebrand hatt en totalavkastning på minus 29,7 prosent, mens den europeiske forsikringsindeksen Beinsur har hatt en avkastning på 22,4 prosent i tilsvarende periode.

UTBYTTEPOLITIKK

Utbyttepolitikken i Storebrand skal bidra til å gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning og bidra til en riktig kapitalstruktur. Utbytte til aksjonærene vil normalt utgjøre over 35 prosent av årsresultatet etter skatt, men før amortiseringskostnader. Konsernet er i en situasjon med behov for styrking av reservene for økt forventet levealder. På denne bakgrunn har styret besluttet å foreslå for generalforsamlingen at det ikke betales utbytte.

GEVINSTBESKATNING

Regelsettet for beskatning av utbytte og gevinster på aksjer for privatpersoner betegnes «aksjonærmodellen». Etter aksjonærmodellen er utbytte fratrukket skjermingsfradrag skattepliktig med for tiden 28 prosent. Ved salg kommer ubenyttet skjermingsfradrag til fradrag i gevinsten. Skjermingsfradraget beregnes med utgangspunkt i aksjens kostpris multiplisert med gjennomsnittlig 3-måneders rente på statskasseveksler, som er en tilnærmet risikofri rente. For 2013 er skjermingsrenten fastsatt til 1,1 prosent.

INNSIDEHANDEL

Som en av landets ledende finansinstitusjoner er Storebrand avhengig av å ha et ryddig forhold til finansmarkedet og kontrollmyndighetene. Selskapet legger derfor vekt på at rutiner og retningslinjer tilfredsstiller de formelle krav myndighetene setter til verdipapirhandel. I den anledning har selskapet utarbeidet egne retningslinjer om innsidehandel og egenhandel basert på de aktuelle lover og forskrifter. Selskapet

har et eget kontrollapparat som påser at rutine etterleves.

INVESTORKONTAKT

Storebrand legger vekt på å ha utstrakt og effektiv kommunikasjon med finansmarkedet. Kontinuerlig dialog med eiere, investorer og analytikere i Norge og utlandet har høy prioritet. Konsernet har en egen enhet for Investor Relations. Denne enheten har ansvaret for å etablere og koordinere kontakten mellom selskapet og eksterne forbindelser som børs, analytikere, aksjonærer og andre investorer. Alle kvartalsrapporter, pressemeldinger og presentasjoner for de enkelte kvartalsresultater finnes på konsernets nettsider: <http://www.storebrand.no/ir>.

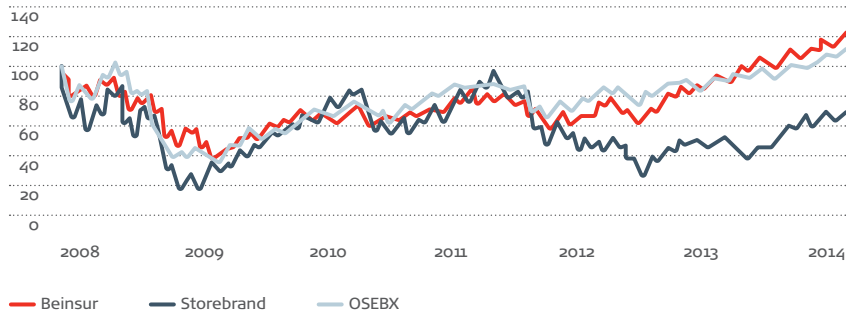
GENERALFORSAMLING

Storebrand har én aksjeklasse hvor hver aksje gir én stemme. Ordinær generalforsamling holdes hvert år innen utgangen av juni. Aksjeeiere som ønsker å delta i generalforsamlingen må melde seg hos selskapet senest kl. 16.00 på den tredje virkedagen før generalforsamlingen. Aksjonærer som ikke har meldt sin ankomst innen fristens utløp vil kunne delta i generalforsamlingen, men ikke ha stemmerett.

AKSJONÆRENS KONTAKT MED SELSKAPET

Aksjonærene skal i alminnelighet henvende seg til sin egen kontofører for aksjene når de har spørsmål og melding om endringer, for eksempel ved adresseendring.

Kursutvikling

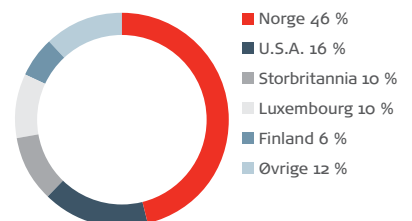
Storebrand-aksjen	2013	2012	2011	2010	2009
Høyeste sluttkurs (NOK)	39,00	31,02	54,5	48,3	40,8
Laveste sluttkurs (NOK)	22,39	16,62	25,2	31,3	12,15
Sluttkurs ved 31.12. (NOK)	37,90	26,82	31,1	43,6	39,56
Markedsverdi 31.12. (NOK mill.)	17 052	12 067	13 992	19 638	17 798
Årlig omsetning (i 1000 aksjer)	569 138	881 216	627 854	593 986	510 873
Gjennomsnittlig daglig omsetning (i 1000 aksjer)	2 286	3 511	2 481	2 357	2 035
Årlig omsetning (NOK mill.)	17 067	21 924	25 386	23 114	14 157
Omsetningshastighet (%)	126,5	195,9	140	132	114
Antall ordinære aksjer 31.12 (i 1000)	449 910	449 910	449 910	449 910	449 910
Resultat per ordinære aksje (NOK)	4,41	2,25	1,51	3,30	2,08
Utbytte per ordinære aksje (NOK)	0	0	0	1,1	0
Total avkastning (%)	41,3	-14	-27	10	136

Historiske kurser er justert for å ta hensyn til splitten mellom aksje og tegningsretter som ble gjennomført i 2007.

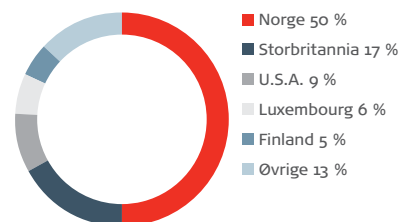
20 største aksjonærer per 31.12.13

	Kontotype	Beholdning aksjer	%	Land	
1	Gjensidige Forsikring	Ordinær	90 458 254	20,11	NOR
2	Folketrygdfondet	Ordinær	27 434 768	6,10	NOR
3	Franklin Templeton	Ordinær	17 770 569	3,95	LUX
4	Varma Mutual Pension	Ordinær	12 518 694	2,78	FIN
5	Clearstream Banking	Nominee	12 430 517	2,76	LUX
6	Skandinaviska Enskilda	Nominee	11 608 506	2,58	SWE
7	Local Tapiola Mutual	Ordinær	10 000 000	2,22	FIN
8	J.P. Morgan Chase BA	Nominee	8 932 264	1,99	USA
9	The Northern Trust C	Nominee	8 011 969	1,78	GBR
10	MSF-Mutual European	Ordinær	7 664 955	1,70	USA
11	Skagen Global	Ordinær	7 500 000	1,67	NOR
12	Prudential Assurance	Ordinær	7 116 821	1,58	GBR
13	The Northern Trust	Nominee	6 568 404	1,46	GBR
14	State Street Bank	Nominee	5 968 446	1,33	USA
15	State Street Bank	Nominee	5 648 252	1,26	USA
16	J.P. Morgan Chase Bank	Nominee	5 443 410	1,21	SWE
17	Verdipapirfondet DNB	Ordinær	5 276 430	1,17	NOR
18	J.P. Morgan Chase Bank	Nominee	5 112 299	1,14	GBR
19	J.P. Morgan Chase Bank	Nominee	4 950 000	1,10	USA
20	J.P. Morgan Chase Bank	Nominee	4 286 585	0,95	GBR

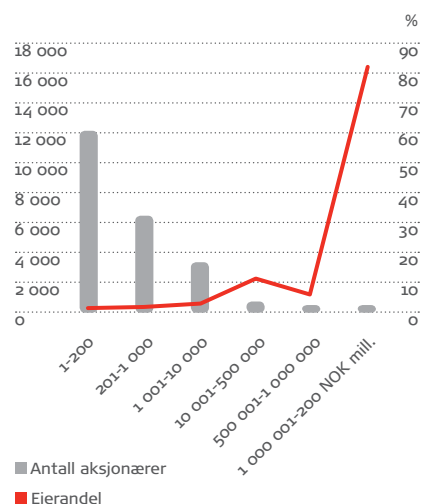
Eierandel per land 2013

Eierandel per land 2012

Aksjonærer fordelt etter antall aksjer og eierandel per 7. januar 2014

Årsberetning

HOVEDTREKK

Storebrand skal være best på sparing til pensjon. Konsernet tilbyr et helhetlig produktspekter innenfor livsforsikring, skadeforsikring, kapitalforvaltning og bank, til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. Konsernet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert pensjon og Øvrig.

Større klarhet i rammevilkårene for tjenestepensjon, endret konsernorganisering og en dreining fra produkter med rentegaranti til fondsforsikringsprodukter er viktige stikkord for Storebrand i 2013.

Storebrands strategi er todelt. Storebrand skal levere gode pensjonsordninger til de bedrifter som har sin pensjonsavtale med Storebrand, og gode pensjonsprodukter og tilleggs løsninger for ansatte i disse bedriftene. Samtidig skal Storebrand på en god måte håndtere den delen av virksomheten som består av pensjonssparing med rentegarantier. I juni lanserte konsernet en ny kunde- og markedstilpasset konsernorganisering som skal støtte opp om strategien. De overordnede målsettingene med organiseringen er å skille virksomhet i vekst og virksomhet med garantier, styrke kundeorienteringen, etablere nordiske ansvarsområder og sikre en enklere organisering med færre overleveringer og et vesentlig lavere kostnadsnivå.

STERK RESULTATFREMGANG

Storebrand fikk et konsernresultat før amortisering av immaterielle eiendeler og skatt på 2 935 millioner for 2013, en resultatfremgang på 975 millioner fra 1 960 millioner i 2012. Resultatet er det høyeste i Storebrands historie. Resultatfremgangen skyldes inntektsvekst i samtlige av konsernets forretningsområder, samt sterk kostnadskontroll med reduserte kostnader.

BEST PÅ SPARING TIL PENSJON

Konsernet har gjennomført en rekke tiltak for å sikre at vi oppleves som et attraktivt valg for kundene. Det kommersielle arbeidet er ytterligere styrket gjennom etableringen av forretningsenhetene Kundeområde Norge og Kundeområde Sverige. Produktansvaret for fondsforsikring og ansvaret for innovasjon, konsept- og produktutvikling, er lagt til kundeområdene for å sikre en nærhet til kundene og færrest mulig ledd i organisasjonen.

Endrede offentlige pensjonsrettigheter og en vridning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon har i både Norge og Sverige ført til økt ansvar for egen sparing til pensjon. Markedet individualiseres i form av at den enkelte arbeidstaker får økt ansvar for egen pensjon. Nye digitale løsninger hos myndigheter og pensjonsleverandører, gir arbeidstakerne oversikt over pensjonen på en enkel måte. Dette gir både den enkelte mulighet til å påvirke egen pensjon, men også pensjonsleverandørene en unik mulighet til å gi spare- og forsikringsråd på individualisert basis.

Sparing til pensjon er kjernen i Storebrands forretningsvirksomhet. Det handler om mer enn pensjonssparing. Sikring av fremtidig inntekt gjennom gode forsikringsløsninger og nedbetaling av lån er eksempelvis tett knyttet opp til arbeidet med å bli best på sparing til pensjon. Storebrand søker å skape gode kundeopplevelser, der kundene får råd og veiledning tilpasset sin egen livssituasjon. Kunden skal kunne henvende seg i den salgs- og betjeningskanal de selv ønsker. Det betyr at rådgivning, priser og etterlatt inntrykk skal være likt i alle Storebrands distribusjonskanaler; både på nettsiden, sosiale medier, telefon, brev og i fysiske møter.

Ett av konsernets kundeløfter er at alle våre produkter og relasjoner skal være bærekraftige. I 2013 er dette arbeidet ytterligere styrket med mål om å utvikle bærekraftige investeringer som en differensierende faktor. I media fikk konsernet stor oppmerksomhet både hjemme og internasjonalt, da det i juni ble kjent at Storebrand utelukket 19 kull- og oljeselskaper fra alle investeringer.

I Sverige klatret SPP Fonder i 2013 til å bli det femte største fondsselskapet, med voksende markedsandeler innenfor pensjonsforsikring og fondssparing for institusjonelle kunder og privatpersoner. I Norge beholder Storebrand posisjonen som markedsleder innenfor privat tjenestepensjon. Premieinntekter fra ikke-garanterte produkter øker. I arbeidet med å bli best på sparing til pensjon står satsingen knyttet til Storebrand Pensjonstall sentralt i Norge. På Storebrands nettsider kan kundene samle alle sine pensjonsmidler på ett sted, beregne hva de vil få i pensjon, hva de ønsker å få og hvordan de kan dekke gapet og dermed øke sitt pensjonstall.

Så langt har over 60 000 personer etablert sitt pensjonstall på innlogget side på storebrand.no. Dette har ført til økt salg av spareavtaler.

HÅNDBTERING AV GARANTERT VIRKSOMHET

Storebrand har samlet alle produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene, i enheten Garantert pensjon. Storebrand har 264 milliarder kroner i garanterte reserver pr 31.12.2013. Å samle disse i en enhet gir gode forutsetninger for å håndtere de største risikoene; finansmarkedsrisiko og levealdersrisiko. Ved å samle kompetanse knyttet til produkter med rentegaranti, søker Storebrand å sikre god oppfølging av kundene og konkurransemessig avkastning på pensjonsmidlene. Enheten vil også være førende i konsernets tilpasning til Solvens II.

Som et ledd i tilpasningen til Solvens II og arbeidet med kapitaleffektivisering, har konsernet arbeidet aktivt med å informere og rådgive kunder med garanterte produkter om muligheten til å flytte over til fondsbaserte produkter både i Norge og Sverige. Spesielt viktig vil dette arbeidet bli når det åpnes for å flytte fripoliser til produkter med investeringsvalg. Det er ventet at dette vil skje i 2014, se avsnitt om endringer i Norsk tjenestepensjonsregelverk for ytterligere detaljer. Kundeløftet om å gi anbefalinger som passer best for deg og din situasjon er førende for all kundedialog og vil være spesielt viktig for Storebrands rådgivning om fripoliser og investeringsvalg.

I juni 2012 lanserte konsernet et kostnadsprogram som skal redusere årlige kostnader med 400 millioner kroner innen 2014. Ulike tiltak er gjennomført i 2013, og effektene har bidratt til resultatfremgangen gjennom året.

FINANSIELLE MÅLSETTINGER

I en periode med lavt rentenivå og oppreservering for økt forventet levealder, forventes overskuddsdelingen innenfor kollektiv pensjon redusert. Samtidig vris tyngden av forretningen fra garantert pensjon til fondsbasert sparing. Dette bidro, sammen med nye skatteregler, til at Styret i Storebrand ASA satte nye finansielle målsettingen i februar 2013.

Styret har satt som mål at Storebrand skal tilpasse seg endringer i rammebetingelser uten å hente ny egenkapital. Styret fastholder at målsettingen om en utdelingsgrad i en normalsituasjon skal utgjøre over 35 prosent av resultatet etter skatt, men for amortiseringskostnader. Utbyttepolicyen presiserer at utbytte skal tilpasses slik at konsernet er sikret en riktig kapitalstruktur.

I tillegg har Storebrand følgende finansielle mål:

NOK mill.	Mål	Status per 31.12.2013
Egenkapitalrentabilitet (etter skatt)	>10 %	12,1 %
Utbyttegrad av konsernresultat etter skatt	>35 %	0
Solvensmargin Liv Konsern ²	>150 %	176 %
Rating Storebrand Livsforsikring	A-level	A-

1) (Resultat etter skatt justert for amortiseringskostnader) / (inngående egenkapital - utbetalt utbytte - halvparten av tilbakekjøpte aksjer gjennom året).

2) Solvensmargin under solvens I regelverket

Styret har satt mål om et kostnadsprogram som skal redusere kostnadene i konsernet med totalt 400 millioner kroner. Kostnadene for 2014, skal således ikke overstige 3,5 milliarder kroner.

KONSERNETS RESULTATER 2013

Storebrand-konsernets årsregnskap avlegges etter EU-godkjente regnskapsstandarder - International Financial Reporting Standards (IFRS). Regnskapet til morselskapet Storebrand ASA er avlagt etter norsk regnskapslovgivning. IFRS benyttes ikke i selskapsregnskapet.

Storebrand la fra og med 2. kvartal 2013 om sin finansielle rapportering. Den nye rapporteringen er utarbeidet med tanke på å tydeliggjøre selskapets strategi. Rapporteringen inneholder tydelig nøkkeltall, som viser hvordan selskapet realiserer strategien. De nye segmentene i rapporteringen er: Sparing, Forsikring, Garantert pensjon og Øvrig.

KONSERNRESULTAT ETTER RESULTATOMRÅDE

NOK mill.	2013	2012
Sparing (ikke-garantert)	670	288
Forsikring	492	417
Garantert pensjon	1 665	1 193
Øvrig	108	62
Resultat før amortisering	2 935	1 960

Resultatene styrket seg for alle forretningsområder i 2013. Sparing og Forsikring er definert som vekstområder i Storebrands strategi, og er områder som skal vokse som følge av økt forretningsvolum. I 2013 styrkes resultatene fra disse virksomhetsområdene både som følge av økt forretning, men også som følge av økt effektivisering og lavere kostnader.

Garantert pensjon representerer om lag 75 prosent av balansen, og er et forretningsområde som skal bygges ned over tid. Imidlertid er det viktig å opprettholde inntjeningen fra disse produktene i en overgangsfase. I 2013 er resultatene styrket som følge av prisøkninger knyttet til rentegarantipremien, men også god avkastning med indekseringsavgifter og overskuddsdeling, primært for garanterte produkter i Sverige.

Storebrand har også fra 2013 rapportert resultater basert på en artsinnndeling. Resultatet differensierer mellom "faste" avgifter som administrasjon og forsikringspremier og mer volatil inntjening som overskuddsdeling.

KONSERNRESULTAT

NOK mill.	2013	2012
Fee- og administrasjonsinntekter	4 355	3 907
Risikoresultat liv og pensjon	298	335
Forsikringspremier f.e.r.	2 868	2 510
Erstatningskostnader f.e.r.	-2 098	-1 774
Driftskostnader	-2 983	-3 647
Finansresultat	79	177
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	2 519	1 508
Netto overskuddsdeling og utlånstap	416	451
Konsernresultat før amortisering	2 935	1 960
Amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler	-741	-401
Konsernresultat før skatt	2 194	1 559
Skattekostnad	-214	-550
Solgt/avviklet virksomhet	-4	3
Resultat etter skatt	1 976	1 012

Resultatet for 2013 viser at resultatet har styrket seg både som følge av vekst i Fee- og administrasjonsinntekter og Forsikringspremier på henholdsvis 11 og 14 prosent, men også av en nominell kostnadsreduksjon på 18 prosent. Kostnadene for 2012 var belastet med en engangskostnad på 195 millioner knyttet til omstilling. Kostnadene er i 2013 totalt redusert med 275 millioner kroner som følge av både en engangsinntekt knyttet til endrede pensjonsforpliktelser, og en avsetning for endret distribusjonsmodell. Reel nominell kostnadsreduksjon er således 6 prosent.

Som følge av at Bedriftsmarked i Bank er under avvikling, er goodwill i banken nedskrevet med 300 millioner kroner i 2013.

Gjennomførte salg av eiendom i 2013 har medført at skatteøkende midlertidige forskjeller knyttet til disse eiendommene er redusert. Dette gir en lav skattekostnad i 2013.

I samsvar med norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift er til stede. Styret er ikke kjent med at det har inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for det avlagte årsregnskap og konsernregnskap.

VIRKSOMHETSOMRÅDENE

SPARING

Sparing består av produkter som omfatter sparing til pensjon uten rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner.

SPARING

NOK mill.	2013	2012
Fee- og administrasjonsinntekter	1 888	1 638
Risikoresultat liv og pensjon	7	3
Driftskostnader	-1 279	-1 417
Finansresultat	-	-
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	616	224
Netto overskuddsdeling og utlånstap	54	63
Resultat før amortisering	670	288

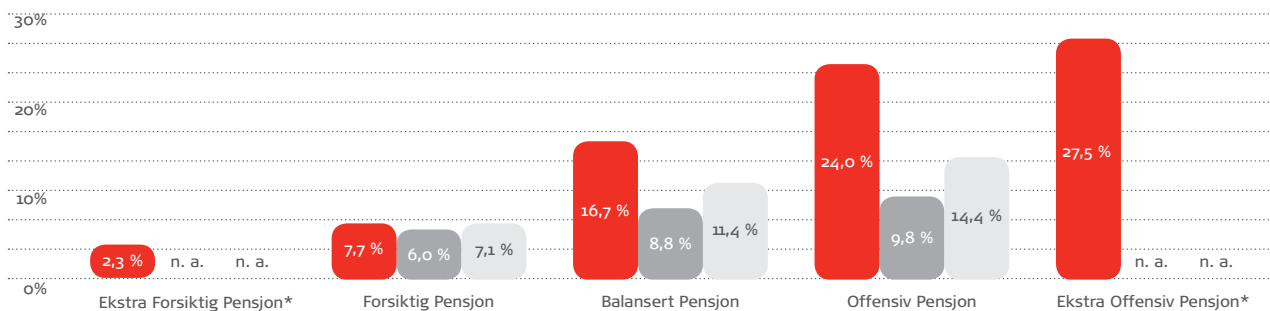
RESULTAT

Resultatet i Sparing utgjør 670 millioner kroner i 2013, som er en økning på 133 prosent sammenlignet med 2012. Resultatforbedringen skyldes en kombinasjon av inntektsvekst i alle deler av virksomheten, marginforbedringer i bank samt kostnadsreducerende tiltak.

Samlet sett har fee- og administrasjonsinntektene vist en vekst på vel 15 prosent i 2013 sammenlignet med 2012. Det er iverksatt en rekke tiltak for effektivisering og innsparinger i henhold til konsernets kostnadsprogram. Driftskostnadene er redusert med 138 millioner kroner fra 2012 til 2013. Av kostnadsreduksjonen på 138 millioner, skyldes 72 millioner en positiv engangseffekt som følge av omlegging av pensjonsplan for egne ansatte. Økt salg har ført til høyere distribusjonskostnader.

Innskuddspensjon er i sterk vekst ved at stadig flere bedrifter velger å konvertere fra ytelsesbaserte ordninger til innskuddsordninger. Dette øker både antall medlemmer og forvaltningsvolum i de innskuddsbaserte pensjonsordningene i både Norge og Sverige. I tillegg bidrar positive aksjemarkeder til ytterligere vekst gjennom solid avkastning på premiereservene. Dette gir en samlet inntektsvekst for konsernets innskuddspensjonsprodukter på 26 prosent i 2013 sammenlignet med året før.

Avkastning innskuddspensjon standardporteføljer i ITP

■ 2013 ■ 3 år ■ 5 år

Brutto årlig gjennomsnittsavkastning (geometrisk)

Storebrand Bank er en direktebank som tilbyr et bredt spekter av banktjenester til personmarkedet. Bankvirksomheten viser solid vekst i personmarkedet i 2013, både innen innskudd og utlån. Samtidig er rentemarginen økt til 1,21 prosent i 2013 mot 1,02 prosent i 2012. Disse effektene gir et betydelig inntektsløft. Utlånsporteføljen i personmarkedet ligger stabilt rundt 24 milliarder kroner. Denne består i hovedsak av boliglån med lav risiko. Utlånstapene i 2013 utgjør 7,2 millioner kroner.

Kapitalforvaltningsvirksomheten tilbyr en full bredde av spare- og investeringsprodukter til institusjonelle-, eksterne- og interne kunder i både Norge og Sverige samt verdipapirfond til privatmarkedet. Av de aktiv forvaltede aksje- og kombinasjonsfondene og -porteføljene, leverte hele 88 prosent bedre avkastning enn sin referanseindeks. Samtlige rentefond slo sine referanseindekser i 2013. Investeringsporteføljene har oppnådd en samlet meravkastning på solide 3,2 milliarder kroner i 2013. Forvaltningskapitalen har økt med 10 prosent gjennom 2013 til 487 milliarder kroner ved årets slutt. Kundernes reallokering fra aksjer til produkter med lavere risiko og lavere margin reduserer inntektsmarginene, men sterk svensk krone bidrar til netto inntektsvekst innen kapitalforvaltning med drøyt 6 prosent.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

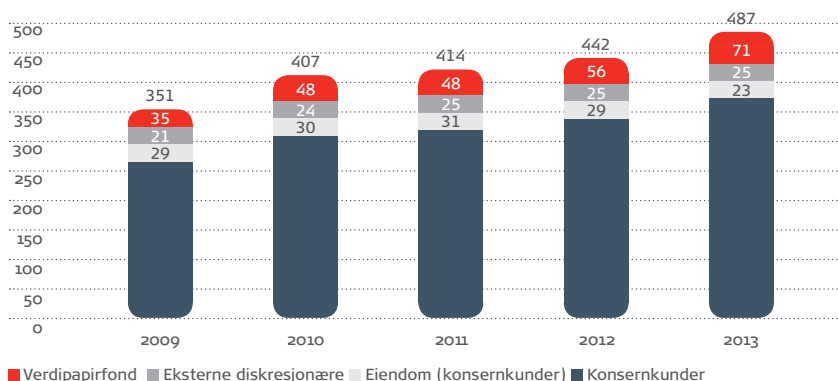
Premieinntektene for ikke-garantert livsparing utgjør 9,7 milliarder kroner i 2013, som er en økning på 8 prosent sammenlignet med 2012. Både den norske og svenske virksomheten har en positiv flyttebalanse i 2013 på om lag 0,7 milliarder kroner akkumulert netto. Samlede reserver innenfor unit linked har vokst med 35 prosent fra 2012.

I det norske markedet er Storebrand markedsleder innenfor innskuddsordninger med om lag 30 prosent markedsandel. Premieveksten innenfor tjenstepensjon var for Storebrand 17 prosent i 2013. Det er sterk konkurranse i innskuddspensjonsmarkedet. Storebrand forventer at dette vil vedvare som følge av den betydelige dynamikken i markedet, drevet blant annet av endringer i regelverket for tjenstepensjoner. Fra 2014 innføres en vesentlig økning i bedriftenes maksimalrammer for sparing til ansatte i innskuddspensjon. De økte rammene forventes å gi ytterligere vekst i de norske premiereservene for innskuddspensjon fremover. 1. januar 2014 trådte ny tjenstepensjonslov i kraft. Denne åpner for salg av såkalte hybridprodukter. Storebrand vurderer fortløpende hvorvidt selskapet vil tilby disse produktene, basert på dialog med kundene.

I det svenske markedet er SPPs markedsandel for nytegning av fondsforsikring innen segmentet Øvrig tjenstepensjon nesten 15 prosent. Premieveksten innenfor fondsforsikring var 17 prosent i 2013. Det innebærer at SPP er tredje største aktør i dette markedet målt etter nysalg. SPPs salg av fondsforsikring viser en økning på 50 prosent fra 2012, og det er selskapets interne salgskanaler som har hatt størst fremgang. I sammenheng med at SPP i 2013 ble valgt som en av flere leverandører i den største pensjonsplattformen i Sverige (ITP ordningen), er det igangsatt aktiviteter som øker kundekontakten.

For kapitalforvaltningsvirksomheten har midler til forvaltning økt med 45 milliarder kroner i 2013. Av økningen skyldes 18 milliarder kroner styrking av den svenske kronen, mens veksten for øvrig er drevet av gode finansmarkeder, meravkastning og nysalg. Ved utgangen

Midler under forvaltning (milliarder) - Storebrand kapitalforvaltning

av året utgjorde forvaltningskapitalen 487 milliarder kroner fordelt på verdipapirfond, fond-i-fond samt individuelle porteføljer for fondsforvaltningsselskaper, forsikringsselskaper, pensjonskasser, kommuner, institusjonelle investorer og investeringsselskaper. For midler til forvaltning, se graf over.

NØKKELTALL SPARING

NOK mill.	2013	2012
Unit Linked reserver	85 452	63 387
Unit Linked premier	9 655	8 959
AuM kapitalforvaltning	487 384	442 162
Bank Personmarked utlån	23 906	23 734

FORSIKRING

Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter¹. Enheten tilbyr behandlingsforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet samt personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske bedriftsmarkedet.

RESULTATUTVIKLING FORSIKRING

NOK mill.	2013	2012
Forsikringspremier f.e.r.	2 868	2 510
Erstatningskostnader f.e.r.	-2 098	-1 774
Driftskostnader	-413	-470
Finansresultat	135	150
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	492	417
Netto overskuddsdeling og utlånstap	-	-
Resultat før amortisering	492	417

Forsikringsresultatet ble 357 millioner kroner (267 millioner) for året med en samlet combined ratio på 88 prosent (90 prosent). Forsikringsresultatet reflekterer en god underliggende risikoutvikling i porteføljen i kombinasjon med effektiv drift av organisasjonen. Enheten viser fortsatt stabil vekst gjennom 14 prosent økning i premieinntektene sammenlignet med foregående år.

Resultat før amortisering endte på 492 millioner kroner (417) for året, som er en resultatforbedring på 75 millioner fra 2012. Resultatutviklingen i Forsikring har vært god gjennom hele året.

1) Helseforsikring er 50 prosent eid av Storebrand ASA og Munich Health.

NØKKELTALL FORSIKRING

NOK mill.	2013	2012
Skadeprocent ¹	73 %	71 %
Kostnadsprosent ¹	15 %	19 %
Combined ratio ¹	88 %	90 %

1) For egen regning.

Risikoresultatet er stabilt med en skadeprocent på 73 prosent (71 prosent i 2012). Snittskade og frekvens er som forventet, og risikoutviklingen innen døds- og uførisiko er bra. Unntaket er innenfor kollektiv pensjon (risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon) hvor risikoresultatet er svakt.

Året har vært preget av mye variert vær med først en mild og stabil vinter i Sør-Norge, etterfulgt av en periode med mye nedbør på Østlandet. Siste del av året har vært preget av flere stormer. De samlede naturskadene i 2013 utgjør 9 millioner kroner, men oppveies av underliggende god risikoutvikling. Skadeforsikringsporteføljen har både lavere frekvens og snittskade enn tidligere år.

Kostnadsprosenten utgjorde 15 prosent (19 prosent i 2012) for året. Endringen i pensjonsvedtektene for Storebrandkonsernets egne og tidligere ansatte, har medført en positiv engangseffekt på 55 millioner kroner. Justert for denne engangseffekten er kostnadsprosenten 17 prosent. Kostnadsbasen skal ytterligere effektiviseres gjennom økt automatisering av ende-til-ende prosesser, sourcing av tjenester og utnyttelse av skalafordelene med økt volum i tillegg til økt salg via kostnadseffektive og direktebaserte kanaler.

Investeringsporteføljen til Forsikring utgjør 5,42 milliarder kroner og er i hovedsak plassert i rentepapirer med kort og mellom lang durasjon. Avkastningen på porteføljen er tilfredsstillende, men noe svakere enn 2012 hvor det var høye realiseringsgevinster.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Storebrand Forsikring tilbyr et bredt produktspekter innenfor både person- og bedriftsmarkedet. Lønnsomheten i markedet er fortsatt god, men konkurransen vurderes som økende i personmarkedet spesielt innen skadeforsikringssegmentet. I tillegg er prispresset høyt innen de større anbudene hvor det er utfordrende å opprettholde lønnsomhetsnivået. Den samlede bestandspremien ved utgangen av 2013 utgjør 3,2 milliarder kroner, hvor 1,3 milliarder kommer fra personmarkedet og 1,9 milliarder fra bedriftsmarkedet. Høyest vekst i 2013 var innen personmarkedet hvor satsningen mot ansatte i bedriftsrelasjonen har gitt god effekt.

Innenfor personmarkedet har Storebrand en etablert posisjon når det gjelder personforsikringer og en utfordrerposisjon innenfor skadeforsikringsdekningene motor og eiendom. Veksten innenfor personforsikringer er stabil og i tråd med den generelle markedsveksten. Salget av skadeforsikringer er fortsatt økende og går hovedsakelig gjennom direktebaserte kanaler. Dette bidrar til en kostnadseffektiv distribusjonsmodell.

Bedriftsmarkedet er generelt et modent marked med unntak av helseforsikring, som fortsatt er et marked med stor vekst. Målt i bestandspremie er Storebrand en av markedslederne innen helseforsikring. For øvrige segmenter innenfor personalforsikring er Storebrand en av flere større aktører. For risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon er det ventet relativt høy vekst fremover drevet av konverteringen fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon.

Kundenes etterspørsel etter produktløsninger som dekker et utvalg av helse- og personalforsikringer, samt uføredekninger forventes å øke. Driveren bak dette er bedrifters ønske om redusert sykefravær, økt arbeidstrivsel og reduksjon i samlede forsikringskostnader.

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital – og pensjonsforsikring.

GARANTERT PENSJON

NOK mill.	2013	2012
Fee- og administrasjonsinntekter	2 115	1 861
Risikoresultat liv og pensjon	288	318
Driftskostnader	- 1 111	-1 375
Finansresultat	-	-
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	1 292	804
Netto overskuddsdeling og utlånstap	373	389
Resultat før amortisering	1 665	1 193

RESULTAT

Resultatet for Garantert pensjon utgjør 1 665 millioner kroner i 2013, som er en økning på 472 millioner sammenlignet med 2012. Inntektene øker i hovedsak som følge av prisjusteringer ved inngangen til året. Store deler av konsernets kostnadsprogram omfatter Garantert pensjon, og kostnadene er redusert med i alt 264 millioner kroner, hvorav 106 millioner er en positiv engangseffekt som følge av omlegging av pensjonsplan for egne ansatte.

Nytegning for garantert pensjon er for de fleste produkter stengt, men eksisterende kunders premieinnbetalinger og akkumulering av avkastning medfører moderat økning i reserver. Det jobbes aktivt med å opplyse kundene om konsekvensene ved å konvertere til ikke-garantert sparing, både i den norske og svenske virksomheten.

Fee- og administrasjonsinntektene viser en økning på nærmere 14 prosent i 2013 sammenlignet med året før. Bakgrunnen for denne veksten er at den norske virksomheten har god inntektsøkning drevet av pris på rentegaranti / fortjenestemargin risiko. I tillegg er øvrige administrasjonsinntekter innenfor kollektiv pensjon også opprettholdt. Begge deler er drevet av en lav konvertering fra ytelse- til innskuddspensjon som følge av at markedet avventer nytt regelverk.

Den samlede inntektsveksten i 2013 er vesentlig høyere enn forventet trend fremover sett i lys av at stor del av bestanden er moden og i langsiktig avgang. Avklaringer innen tjenestepensjonsregelverket i det norske markedet vil forventningsmessig innebære at flere kunder velger overgang til innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Risikoresultatet gir et betydelig resultatbidrag, men er noe svakere i 2013 sammenlignet med året før. Innenfor kollektiv ytelsespensjon i Norge er det spesielt uføre og reaktiveringsresultatet (uføre som vender tilbake til arbeidslivet) som trekker opp, mens resultatet knyttet til langt liv fortsatt er negativt. I den svenske virksomheten er det også risikodekninger knyttet til uførhet som bidrar mest til risikoresultatene.

Resultatet fra netto overskuddsdeling er i hovedsak generert i den svenske virksomheten. Porteføljen som er åpen for nysalg (betegnet P250) har bidratt til resultatet gjennom overskuddsdeling. Videre har god verdiutvikling i den ytelsesbaserte bestanden i SPP medført at selskapet har beregnet seg en indekseringsavgift. . Indekseringsavgiften ble til sammen 153 millioner for året. Endringer i latent kapitaltilliskott (LKT) har og bidratt positivt til resultatet. I den norske virksomheten prioriteres buffer- og reservebygging for økt forventet levealder, fremfor overskuddsdeling mellom kunder og eiere.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Kundereserver for garantert pensjon utgjør pr. 4 kvartal 264 milliarder kroner, og det representerer en vekst siste 12 måneder på 1,5 prosent.

Fraflytting fra garantert pensjon var 10 milliarder kroner i 2013 sammenlignet med 4,1 milliarder året før. Storebrands avvikling av ytelsespensjon til offentlig sektor i Norge forklarer størstedelen av fraflyttingen. I tillegg har kunder valgt å flytte til innskuddsbaserte produkter med høyere forventet avkastning.

Premieinntektene for garantert pensjon var 10,9 milliarder kroner i 2013. Det representerer en nedgang på nesten 10 prosent sammenlignet med 2012. De fleste produktene er lukket for nysalg, og kundenes valg om overgang fra garanterte til ikke-garanterte produkter er i tråd med konsernets strategi.

PREMIEINNTEKTER (EKSKL. FLYTTING)

NOK mill.	2013	2012
Ytelsespensjon (fee basert)	8 189	9 104
Fripoliser	89	79
Tradisjonell individuell kapital og pensjon	306	377
Garanterte produkter SPP	2 320	2 422
Totalt	10 903	11 983

NØKKELTALL GARANTERT PENSJON

NOK mill.	2013	2012
Garanterte reserver	263 776	259 858
Garanterte reserver i % av totale reserver	75,5 %	80,4 %
Fraflytting av garanterte reserver	9 955	4 074
Kundebufferne i prosent av kundeporteføljer i Storebrand	4,8 %	4,0 %
Kundebufferne i prosent av kundeporteføljer i SPP	15,1 %	11,9 %

ØVRIG VIRKSOMHET

Under Øvrig rapporteres resultatet i Storebrand ASA, samt resultatet i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i konsernet. I tillegg inngår resultatet knyttet til utlån til næringsvirksomhet i Storebrand Bank og virksomheten i BenCo.

ØVRIG RESULTAT

NOK mill.	2013	2012
Fee- og administrasjonsinntekter	353	408
Risikoresultat liv og pensjon	3	14
Driftskostnader	-180	-385
Finansresultat	-57	27
Resultat før overskuddsdeling og utlånsbeløp	118	63
Netto overskuddsdeling og utlånsbeløp	-11	-1
Resultat før amortisering	108	62

Resultatet for øvrig virksomhet er 108 millioner for 2013, opp fra 62 millioner i 2012. Resultatfremgangen skyldes i første rekke lave kostnader og salget av SPP Liv Pensionstjänst AB.

Fee og administrasjonsinntekter svekkes av redusert aktivitet knyttet til utlån til bedriftskunder. Inntektene reduseres både som følge av lavere utlånsvolum, men først og fremst som følge av lavere honorarer knyttet til tilretteleggelse og utstedelse av bedriftslån. Inntektene fra BenCo endte på 116 millioner for 2013, ned fra 130 millioner i 2012.

Driftskostnadene er redusert med 205 millioner fra 2012, hvorav 119 millioner som følge av en positiv engangseffekt knyttet til endret pensjonsplan for egne ansatte. Underliggende er også kostnadene redusert som følge av lavere bemanning innen Bedriftsmarked i banken. Kostnadstiltak i konsernet har også redusert kostnadene i Storebrand ASA og BenCo.

Goodwillen knyttet til Storebrand Bank er nedskrevet med 300 millioner kroner (fra 422 millioner kroner til 122 millioner kroner). Goodwillen oppsto som følge av kjøpet av Finansbanken i 1999, en bank som hovedsakelig drev med næringslån. Som følge av avviklingen av næringsvirksomheten i banken, kan man ikke lenge forsvare disse verdiene.

Finansresultatet inkluderer avkastningen i selskapsporteføljene i Storebrand Livsforsikring og i SPP, finansresultat i Storebrand ASA samt netto resultat for datterselskap under avvikling og oppbygging i SPP. Salget av SPP Liv Pensionstjänst AB til KPA påvirker resultatet positivt med 55 millioner for 2013. Finansresultatet er i første rekke svekket av lavere avkastning i selskapsporteføljen i SPP som følge av lavere korte renter i Sverige. Resultatet er også negativt påvirket av oppstartskostnader knyttet til etablering av produktkonseptet Investeringsparkonto. Storebrand Livsforsikring konsern er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Andelen ansvarlig lån er på om lag 25 prosent og rentekostnadene utgjør i størrelsesorden netto 120 millioner kroner i kvartalet med dagens rentenivå. Selskapsporteføljene utgjorde 20,3 milliarder kroner ved utgangen av året. Investeringene er i første rekke i korte rentebærende papirer i Norge og Sverige.

REGELVERK I ENDRING

For Storebrand er endring i rammebetingelsene viktig. Gjennom 2013 har det på flere områder kommet viktige avklaringer for konsernet. Det er forventet ytterligere avklaringer i løpet av 2014.

NYTT EUROPEISK SOLVENSREGELVERK (SOLVENS II)

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringsselskaper i EØS-området. Det synes nå klart at endelig vedtak i EU-parlamentet skjer tidlig i 2014 og at regelverket vil innføres fra 2016. Det innføres overgangsregler som åpner for at forskjellen mellom verdien av forsikringsforpliktelsen etter Solvens II og Solvens I på overgangstidspunktet kan øke solvenskapitalen. Overgangsperioden kan være inntil 16 år, hvor bidraget til økt solvenskapital fases ut lineært. Overgangsregelen kan benyttes for deler av virksomheten.

Det åpnes også for et påslag på rentekurven som brukes til å diskontere forsikringsforpliktelsene, gjennom et påslag på swap-rente-

kurven. Påslaget tilsvarende en illikviditetspremie på investeringssiden, såkalt Volatility Adjustment. De enkelte nasjonale myndigheter er foreslått gitt kompetanse til å bestemme lengde og innretning på bruk av overgangsperioden og nivå på de permanente tiltakene for å tilpasse Solvens II til langsiktige garantier.

Slik forslaget til regelverk nå er utformet er det noe bedre tilpasset selskaper som har langsiktige avkastningsgarantier enn tidligere. Betydningen av overgangsregelen vil i stor grad avhenge av rentenivået når Solvens II innføres. En høyere rentekurve gjennom den såkalte Volatility Adjustment vil også bidra til å redusere betydningen av overgangsreglene, fordi differansen mellom Solvens II og Solvens I-forpliktelsene, som kan øke solvenskapitalen, reduseres.

Den europeiske tilsynsmyndigheten (EIOPA) har innført formelle krav til forberedelser til Solvens II med virkning fra 1.1.2014. Det innebærer at kravene i Solvens II til virksomhetsstyring og kontroll (pilar 1) vil fases inn, inkludert krav til egenvurdering av risiko og soliditet (ORSA), og at deler av rapporteringskravene til tilsynsmyndighetene (pilar 3) innføres for årsrapporteringen pr. 31.12.2014, med rapportering til Finanstilsynet i uke 22 2015. Kapitalkravene (pilar 2) og rapporteringskrav til markedet, vil ikke gjelde før formell Solvens II-innføring i 2016.

ENDRINGER I NORSK TJENESTEPENSJONSREGELVERK

NYTT DØDELIGHETSGRUNNLAG K2013

Finanstilsynet la i mars 2013 frem et nytt dødelighetsgrunnlag for kollektiv pensjonsforsikring, K2013. Det nye dødelighetsgrunnlaget er dynamisk, dvs at det er lagt inn forventning om ytterligere vekst i levealder. K2013 vurderes derfor å være mer robust enn K2005, som er en statisk tariff. K2013 gjelder fra 1. januar 2014.

For ny opptjening av ytelsesbasert tjenestepensjon innebærer innføringen av K2013 at premiene for slike ordninger økes med i snitt ca 10 prosent. For allerede opptjent ytelsesbasert tjenestepensjon innebærer innføringen av K2013 et oppreserveringsbehov på om lag 12,5 milliarder kroner for Storebrand (ca 8 prosent av premiereservene). Storebrand har i perioden 2011-2012 avsatt 4,3 milliarder kroner til fremtidig oppreservering. For 2013 settes det av 0,5 milliarder kroner. 0,5 milliarder er benyttet for oppreservering på fraflyttede kontrakter i 2013 og i januar 2014.

På bakgrunn av det betydelige oppreserveringsbehovet vil Finanstilsynet åpne for oppreserveringsperioder som ikke bør ha varighet ut over 5 år. Kundeoverskudd kan brukes til å dekke oppreserveringsbehovet. Minst 20 prosent av det samlede oppreserveringsbehovet bør dekkes av selskapet med like bidrag hvert år. Størrelsen på eiers bidrag avhenger av lengde på opptrappingsplan, prinsipper for oppreservering, samt avkastnings- og risikooverskudd i opptrappingsperioden. Dette vil trolig bli avklart i retningslinjer for opptrappingsplanene som er varslet fra Finanstilsynet i begynnelsen av 2014.

NY TJENESTEPENSJONSLOV

Stortinget vedtok i desember 2013 Finansdepartementets forslag til ny tjenestepensjonslov. Den nye loven bygger på Banklovkommissjonens forslag i NOU 2012:13.

Den nye tjenestepensjonsloven åpner for et nytt hybridprodukt i det norske markedet. Hybridproduktet er tilpasset ny folketrygd. Den bygger på alleårsopptjening, årlige innskudd til en pensjonsbeholdning, dødelighetsarv, fleksibelt uttak fra 62 år og levealdersjustering. Det åpnes for ulike reguleringsmekanismer. Pensjonsbeholdningene kan reguleres med alminnelig lønnsvekst i samfunnet (G), bedriftens lønnsvekst eller faktisk avkastning. Produktet kan også ha årlig nullgaranti, eller individuelt investeringsvalg. Ordningene kan være opphørende, med utbetalinger til minst fylte 80 år, eller livsvarige.

Den nye tjenestepensjonsloven trådte i kraft 1. januar 2014.

ØKTE MAKSIMALRAMMER FOR INNSKUDDSPENSJON

Regelverket for innskuddspensjon er også endret. Fra 1.1.2014 er maksimale sparerammene for innskuddspensjon satt til 7 prosent av inntekt mellom 1 og 7,1 G og 25,1 prosent av inntekt mellom 7,1 og 12 G. Dette innebærer at man kan spare like mye i en innskuddsord-

ning etter lov om innskuddspensjon som i en hybridordning etter tjenstepensjonsloven.

OVERGANGSREGLER – ET NYTT YTELSESPRODUKT

Banklovkommisjonen foreslo i NOU 2013:3 endringer som innebar en gradvis awikling av ytelsespensjon over tre år. Dette er ikke fulgt opp av Finansdepartementet i lovforslaget Prop. 199L (2012-2013). Regelverket åpner derfor for at ytelsespensjonsordningene kan videreføres, uten tilpasninger til det nye opptjeningssystemet i folketrygden. I lovforslaget skriver Finansdepartementet at Banklovkommisjonen er gitt et mandat til å utrede om det er ønskelig og eventuelt mulig å etablere en form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon, tilpasset ny aldersopptjening i folketrygden.

Banklovkommisjonen foreslo konvertering av opptjente rettigheter i ytelsesordningene til pensjonsbeholdning etter den nye tjenstepensjonsloven. Disse skulle forvaltes etter nytt regelverk, samtidig som de garanterte ytelsene ble videreført. Forslaget omfattet både kollektive ordninger og fripoliser. Forslaget fra Banklovkommisjonen, og tilpasninger som ble foreslått av Finanstilsynet og Finans Norge i høringen, ville bidratt til en bedre tilpasning av fripolisene til Solvens II. Forslaget var imidlertid komplisert, og møtte mye motstand i den offentlige høringen. Departementet har ikke fulgt opp disse delene av Banklovkommisjonens utredning. Det innebærer at avvikling av ytelsesordninger som følge av overgang til innskuddspensjon eller nytt hybridprodukt vil være basert på utstedelse av fripoliser.

I forbindelse med det videre arbeidet med ytelsesbaserte pensjonsordninger vil departementet vurdere om det er behov for ytterligere regler for overgang mellom pensjonsordninger.

FRIPOLISER MED INVESTERINGSVALG

Stortinget vedtok i 2012 lovendringer om åpner for at kundene kan velge å konvertere fripoliser til fripoliser med investeringsvalg. Når loven ennå ikke har trådt i kraft, skyldes det særlig behov for å avklare hvordan konvertering skal håndteres under oppreservering til K2013. Departementet sendte i november 2013 et notat fra Finanstilsynet på høring. Det foreslås her:

- Krav om at fripoliser som konverteres til investeringsvalg skal være fullt oppresverte til K2013. Selskapene kan bruke egenkapital til dette. Selskapene kan velge om slik oppreservering (utover det som følger av opptrappingsplanen) skal skje, men det må ligge objektive kriterier til grunn for hvilke kunder som får og ikke får et slikt tilbud.
- Mulighet til å bruke en teknisk, ikke-garantert beregningsrente ved beregningen av de årlige pensjonsytelsene fra fripolisen med investeringsvalg. Det gir en mer hensiktsmessig utbetalingsprofil, hvor man unngår for lave utbetalinger de første årene og sterkt vekst i utbetalingene med økende alder.
- Bestemmelser knyttet til rådgivning.

Avklaring på disse punktene er forventet tidlig i 2014, og det forventes at loven da trer i kraft.

UFØREPENSJON I PRIVATE TJENSTEPENSJONSORDNINGER

Banklovkommisjonen overleverte 4. desember 2013 NOU 2013:12 "Uførepensjon i private tjenstepensjonsordninger". Forslaget er på høring til 6. mars 2014. Forslaget er en tilpasning til folketrygden hvor uføretrygden endres fra 2015. Det nye uføreproduktet vil gi rett til uførepensjon uten avkortning etter tjenestetid. Som følge av dette vil det som hovedregel heller ikke tjenes opp fripoliserrettigheter knyttet til uførepensjon. Forslaget åpner imidlertid for at bedrifter som ønsker slik fripoliseopptjening kan velge det.

Folketrygdens uføretrygd utgjør 66 % av inntekt opp til 6 G. Banklovkommisjonen foreslår at uførepensjon kan utgjøre opptil 10 prosent av lønnsinntekt opp til 12 G. I tillegg kan foretaket forsikre opp til 66 % av inntekt mellom 6 og 12 G. Det er som i folketrygden lagt opp til avkortning mot arbeidsinntekt over 0,4 G. I tillegg legges det opp til at tidligere opptjente rettigheter, både fra offentlig og privat sektor, skal samordnes med den nye uførepensjonen.

REGELENDRINGER I SVERIGE

En utredning om høyere pensjonsalder i Sverige, 'pensjonsaldersutredningen', foreslo i 2013 en ny levealdersjustering for pensjoner. Dette innebærer at ulike aldersgrenser knyttet til pensjon justeres i takt med at den forventede levealderen i befolkningen øker og skal oppmuntre til suksessivt høyere pensjonsalder. En annen utredning, "Veivalg for premiepensjonen", foreslo i 2013 justeringer av det

svenske premiepensjonssystemet med et redusert fondsutbytte.

I Sverige jobbes det også med å se på hvordan MiFID II-direktivet skal innlemmes i svensk lovgivning. Det forventes at dette leder til innskrenkninger for provisjonsbetalte forsikringsmeglere i det svenske markedet.

Det er og iverksatt en utredning som skal foreslå endringer i skattereglene, som skal lede til større skattenøytralitet mellom ulike pensjonsløsninger. Det pågår også en utredning om innlemmelse av tjenestepensjonsdirektivet (IORP II) og Solvens II i svensk lovgivning som vil påvirke kapitaldekningskravet for tjenestepensjonsleverandørene.

Samtlige av disse utredningene forventes å være ferdige i 2014 og vil behandles av regjeringen etter valget i september 2014.

RISIKO OG KAPITALFORHOLD

RISIKO

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er et kjerneområde i konsernets virksomhet. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand.

Selskapets samlede risikobilde overvåkes løpende, blant annet gjennom tilsynsmyndighetenes Risikobaserte Tilsyn (RBT) i Norge, Trafikklys i Sverige og gjennom egenutviklede risikomål. De egenutviklede risikomålene følges opp daglig.

Alle deler av selskapet er eksponert for operasjonell risiko. Operasjonell risiko er direkte eller indirekte tap som følge av mangelfulle eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko søkes redusert gjennom tydelige rutiner, klare ansvarsbeskrivelser og dokumenterte fullmakter. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter. De største operasjonelle risikoene er tilknyttet regulatoriske endringer, store IT-prosjekter og medfølgende risiko for drifts- og forretningsmessige konsekvenser samt svikt i kundebehandling og mangler ved kunderådgivning. Det gjennomføres årlig en risikovurdering i konsernledelsen som resulterer i en risikooversikt med forbedringstiltak. Risikovurderingen presenteres for og behandles av styrene i de enkelte selskaper og i konsernstyret.

Gjennom forsikringsvirksomheten har Storebrand risiko for at det blir flere og/eller større forsikringsutbetalinger enn antatt. Både Storebrands kunder og Storebrand som selskap har risiko knyttet til finansmarkedsutviklingen, spesielt for pensjonsproduktene. I bankvirksomheten er det kredittrisiko. I den nye organiseringen er konsernets virksomhet delt i tre hovedområder med svært ulike risiko- og resultatdrivere, Garantert Pensjon, Sparing og Forsikring.

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon omfatter både individuelle (IF) og kollektive pensjoner (KF) i Sverige, og ytelsesbasert tjenestepensjon inkluderer fripoliser og tradisjonelle individuelle pensjonsprodukter i Norge. Den største risikoen er finansmarkedsrisiko og levetidsrisiko.

Det er felles for produktene at Storebrand garanterer for en minimum avkastning. Nivået på garantien varierer. I Sverige har nye premier i IF 0,5 prosent garanti, mens eksisterende reserve har opp til 5,2 prosent garanti. I Norge tas nye premier inn med 2,5 prosent garanti, mens eksisterende bestand i hovedsak har garantinivåer mellom 3 og 4 prosent. Over tid vil nye premier bidra til at gjennomsnittlig garantinivå faller.

I Norge må avkastningen være over garanti hvert enkelt år, mens det i Sverige er tilstrekkelig å oppnå garantert avkastning som et gjennomsnitt. I Norge innføres ny levetidstariff for ytelsespensjon og fripoliser fra 2014. For eksisterende reserve er det en 5 års opptrappingsplan, og kundeavkastning utover garanti kan bidra til oppreservering. I opptrappingsperioden gis det en risikøkning som kan sammenlignes med å øke garantirenten.

For å oppnå tilstrekkelig avkastning fra kundeporteføljene til å dekke garanti, oppreservering og oppskrivning av pensjon, er det nødven-

dig å ta investeringsrisiko (markedsrisiko) utover å investere i sikre rentepapirer. Det skjer i hovedsak ved å investere i aksjer, eiendom og kredittobligasjoner. Det er mulig å redusere markedsrisikoen, men da reduseres sannsynligheten for å nå nødvendig avkastningsnivå. Investeringsstrategien og risikostyringen skal balansere disse hensynene, inkludert effekten på avkastningskrav fra oppreserveringsbehovet. Det benyttes også dynamisk risikostyring av aksjeandel.

Renterisiko er i en spesiell stilling fordi renteendringer også påvirker verdien av forsikringsforpliktelsen. Siden pensjonsutbetalingene kan ligge svært langt frem i tid, har forsikringsforpliktelsen stor rentefølsomhet. Risikostyringen skal redusere risikoen fra dette ved å investere med tilsvarende stor rentefølsomhet. I Sverige er styring av renterisiko basert på dette prinsippet, men primært rettet mot finansresultatet. Rentekurven i finansregnskap og solvensregnskapet er basert på ulike prinsipper. Overgang til felles rentekurve for finans- og solvensregnskap i SPP vil redusere renterisikoen, og dette vil bli vurdert som en del av Solvens II-tilpasningen. Fra 2014 er solvensrentekurven i Sverige basert på Solvens II-prinsippene.

I Norge vil økt rentefølsomhet fra investeringene gi økt risiko for at årets avkastning blir under garanti. Risikostyringen skal derfor balansere risikoen for at årets resultat blir negativt påvirket av renteoppgang med reinvesteringsrisikoen hvis renten faller under garanti i fremtiden. Hold-til-forfall bokføring av langsiktige obligasjoner er et viktig risikostyringsverktøy. Det er ikke tilgjengelig å lukke renterisikoen i Norge. Det skyldes både produktregelverk med årlige garantier og at det ikke er tilstrekkelig tilgang på lange obligasjoner eller rente-swap'er. Innføring av Solvens II fra 1.1.2016 vil i større grad synliggjøre renterisikoen i solvensberegningen.

Selv om stigende rente er negativt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kurstap på obligasjoner, er det positivt på lang sikt fordi det øker sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. Gjennom 2013 har lange renter steget, både i Norge og Sverige. Men korte renter har falt, og sentralbankene ventes å holde renten lav også gjennom 2014.

KF i Sverige har inflasjonsjustering av utbetalingene, og det gir en inflasjonsrisiko. Denne reduseres ved at deler av porteføljen er investert i realrenteobligasjoner.

Gode aksjemarkeder har bidratt positivt til avkastningen i de garanterte porteføljene i 2013, men fallende renter har gitt kurstap på obligasjoner slik at avkastningen har vært svak for de svenske garanterte porteføljene med lav aksjeandel. I Norge har avkastningen vært over garanti for alle porteføljer bortsett for fripoliser. Avkastning utover garanti for 2013 som er benyttet til å dekke oppreservering til langt liv, utgjør 0,5 milliarder. Stigende lange renter gjennom 2013, spesielt i Sverige, har bedret solvensposisjonen.

Endringer i tjenstepensjonsordninger i Norge vil over tid redusere risikoen ettersom ytelsesbaserte ordninger erstattes av innskuddspensjon eller hybridordninger uten garantert avkastning. Omleggingen har mest effekt for nye premier, mens eksisterende reserve vil videreføres som fripoliser. For fripolisekundene vil det også bli mulig å konvertere til et investeringsvalgprodukt. For mange kunder vil det gi høyere forventet avkastning og dermed større pensjonsutbetalinger. På kort sikt begrenses overgangen ved at det forutsettes at reserven må være fullt oppresvert til ny levetidstariff før kunden kan velge investeringsvalg. For IF i Sverige er det mulig for kunden å bytte til et produkt uten avkastningsgaranti.

Størstedelen av de garanterte pensjonsavtalene har livslang utbetaling. Det gir økte utbetalinger hvis levetiden øker mer enn forventet. I prinsippet kan denne risikoen reduseres ved kjøp av reassuranse. I praksis er reassuranse av langt liv risiko ikke tilgjengelig på akseptable vilkår. Dynamiske tariff, som inkluderer en trend for økt livslengde, er viktigste risikostyringsverktøy. Dette er innført i Sverige og innføres fra 2014 i Norge for YTP og fripoliser.

Over tid kan risikoen knyttet til langt liv reduseres ved å endre produktene. I Sverige har en stor del av bestanden livsvarig utbetaling med tilhørende risiko for at livslengden øker, men kunden kan gjøre andre valg. For mange kunder kan et bytte til tidsbegrensede utbetalinger eller utbetalingsbeskyttelse gi større nytte, samtidig som risikoen reduseres for Storebrand. I Norge innebærer forslag til nye tjenstepensjonsprodukter (hybrid) at levetidsrisikoen begrenses til utbetalingsperioden. Det forventes også at en del eksisterende ytelseskunder vil velge innskuddspensjon med tidsbegrenset utbetaling.

SPARING (BANK OG KAPITALFORVALTNING)

Sparing består av produkter uten rentegarantier for sparing til pensjon. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, tilleggspensjonsløsninger, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner.

For ikke-garanterte pensjonsprodukter har kunden den finansielle markedsrisikoen. I Norge er utbetalingene tidsbegrenset, slik at Storebrand ikke har risiko fra økt levealder. For det nye hybridproduktet er hovedregelen livslang utbetaling, men risikoen for pensjonsleverandør blir begrenset til utbetalingsperioden. I Sverige har en stor del av bestanden livsvarig utbetaling, men kunden kan velge tidsbegrenset utbetaling.

For Storebrand er risikoen for ikke-garantert pensjon i hovedsak knyttet til at fremtidige inntekter og kostnader endres. Det blir derfor en indirekte markedsrisiko, fordi negativ investeringsavkastning vil redusere fremtidige inntekter. Inntektene reduseres også dersom kunder velger å flytte. Markedsrisiko og avgangsrisiko er derfor de største risikoene for ikke-garantert pensjon. Det er også risiko knyttet til at kostnadene kan øke.

I 2013 har avkastningen vært svært god for ikke-garantert pensjon som følge av sterke aksjemarkeder.

Kapitalforvaltning tilbyr aktiv forvaltning og forvaltning av fond-i-fond-strukturer for kunders regning og risiko. Operasjonell risiko og compliancerisiko vurderes som de største risikofaktorene for selskapet. De vanligste operasjonelle risikotypene i forvaltningsvirksomheten er feil som oppstår i handels- og oppgjørsprosessen, feilprising, brudd på investeringsmandater, feilrapportering og feil i kjerne-systemene. Compliancerisiko er knyttet til overholdelse av lover og regler. Det er derfor spesielt fokus på risiko i forbindelse med endring i relevant lovverk. I samsvar med inngåtte forvaltningsavtaler utfører selskapet viktige kontrolloppgaver for sine kunder. På daglig basis er det tett oppfølging av investeringsporteføljene mot et stort antall avtalte investeringsbegrensninger.

Markedsrisikoen er liten ettersom plasseringer i verdipapirer er begrenset til plassering av overskuddslikviditet. Egne investeringer er i norske statssertifikater. Indirekte vil imidlertid selskapets resultater påvirkes av utviklingen i verdipapirmarkedene, først og fremst ved at honorarer er knyttet til markedsverdien av midler til forvaltning. Enkelte aksjefond, som Delphi Global, har dessuten prestasjonsavhengige forvaltningshonorarer. Dersom fondet slår referanseindeksen et kalenderår, beregnes et høyere forvaltningshonorar. Taper fondet mot referanseindeksen, beregnes et lavere honorar. Videre kan svak avkastning påvirke kundenes evne og vilje til å ta risiko gjennom aktivt forvaltede mandater, samt påvirke kundens aktivasammensetning som igjen kan gi vridning fra høymargin- til lavmarginprodukter.

Risiko i Storebrand Bank følges opp i henhold til styrevedtatte retningslinjer for risikostyring og internkontroll. Bankens risikoappetitt uttrykkes gjennom risikostrategien som skal støtte opp under de forretningsmessige målene. For de enkelte risikoformene definert i retningslinjene utarbeides det policydokumenter som angir måleparametere. Utvikling av disse parameterne følges gjennom risikorapporter til bankens styre.

For bankvirksomheten er kredittrisiko og likviditetsrisiko de vesentligste risikofaktorene. Bankkonsernet er dessuten eksponert for operasjonell risiko, compliance risiko og noe finansmarkedsrisiko.

Banken har etablert gode likviditetsbuffer og legger stor vekt på å ha en balansert fundingstruktur i forhold til forfall på ulike løpetider og utstedelser i ulike markeder.

Bankkonsernets aggregerte markedsrisiko gjennom rente- og valutaeksponering og maksimal tapsrisiko for sin likviditetsportefølje begrenses gjennom lave eksponeringsgrenser. Banken har heller ingen aktiv aksjeportefølje.

Compliance følges tett opp og operasjonell risiko søkes redusert gjennom systematiske risikogjennomganger i alle deler av banken minimum hvert kvartal, samt ved igangsettelse av prosjekter og dersom spesielle hendelser inntreffer.

Kredittkvaliteten i personmarkedsporteføljen anses som meget god. Tilnærmet hele porteføljen er sikret med pant i fast eiendom. Porteføljens høye sikkerhetsdekning tilsier begrenset tapsrisiko. Belåningsgraden av boliglånene er relativt lav. Det er kun i svært begrenset

omfang gitt lån utover 80 prosent av markedsverdien. Slike lån gis stort sett kun dersom kundene kan stille med tilleggssikkerhet.

Som følge av en konsernprioritering på kapitalbruk i Storebrand og en strategisk vurdering av fremtidig retning for konsernet, er driftsmarkedssegmentet i banken ikke lenger prioritert som kjernevirksomhet og skal bygges ned og på sikt avvikles.

Kredittkvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen anses som god. Porteføljen består i sin helhet av lån til næringseiendom. Pantsikrete engasjementer hvor løpende kontantstrømmer dekker engasjementets rentekostnader utgjør omtrent 75 prosent av den totale eksponeringen (utlån og rammer). Resten av porteføljen består av pantsikrete engasjementer med eiendomsutvikling. Kontantstrømlånene preges av en godt diversifisert leietakerprofil og lang varighet på kontraktene. Ved slike lån er banken sikret en kontantstrøm fra leietakere. Samtidig er det sikkerhet i bygningsmassen. Leietakerdiversifikasjonen sikrer tilsvarende spredning av risikoen i kontantstrømmer. Dette minsker samlet risikoen i porteføljen betraktelig. Det er noe større risiko knyttet til utviklingsprosjekter, der den samlede eksponeringen utgjør omtrent 2,8 milliarder kroner. Dette segmentet består hovedsakelig av utlån til byggeprosjekter innenfor bolig- og kontorsegmentet i det sentrale Oslo-området.

FORSIKRING

Forsikring omfatter Storebrand Forsikring AS og Storebrand Helseforsikring AS og ett-årige risikodekninger skrevet av Storebrand Livsforsikring og SPP.

For Storebrand Forsikring AS er forsikringsrisiko største risiko. Ett prosentpoeng opp eller ned i skadeprosenten utgjør om lag 30 millioner kroner i henholdsvis forverret eller forbedret driftsresultat i 2013. For å begrense utslagene er det iverksatt flere risikoreducerende tiltak. I forkant er de viktigste risikoreducerende tiltakene tegningsregler og risikoprisning. I etterkant er det reassuranseavtalene som begrenser risikoen. For hvert produktområde er reassuransebehovet vurdert i forhold til volatiliteten i risikoresultatene.

De største eksponeringene er brann på bygning og innbo, ansvarsskader for motor- og personrisiko innenfor gruppelev, yrkesskade og uførepensjon. For å redusere risikoen innenfor disse områdene har Storebrand inngått reassuranseavtaler med solide reassurandører.

Forsikring har lav finansmarkedsrisiko som følge av en konservativ investeringsprofil. Verdipapirporteføljene er i hovedsak investert i rentebærende verdipapirer med kort til mellomlang durasjon og lav kredittisiko. Durasjonen på eiendeler og forpliktelser er godt tilpasset.

For ett-årige risikoprodukter er den største risikoen uførhetsrisiko, inkludert sjukforsikring i Sverige. Storebrand har risiko knyttet til at det blir flere uføretilfeller enn antatt og/eller at færre uføre blir arbeidsføre igjen (reakivering). I Sverige har politiske forhold (karensdager) påvirket risikoen. Det er også deknninger som gir utbetaling ved død.

Compliance og operasjonell risiko følges tett og systematisk opp i den daglige ledelsen av enheten ved regelmessig gjennomgang av identifiserte risikoområder, samt risikovurdering av nye prosjekter og evaluering av årsaken til hendelser.

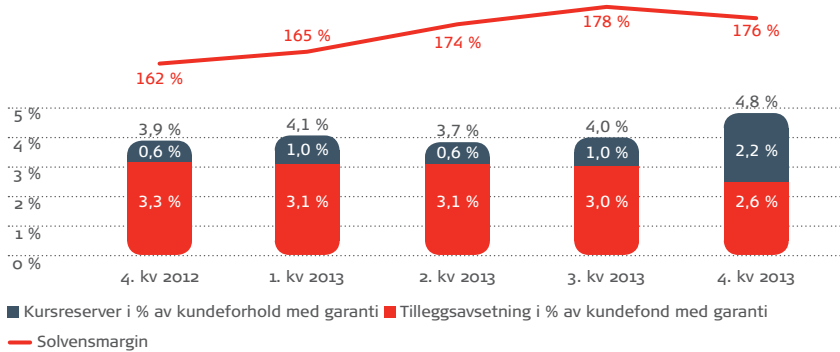
KAPITALFORHOLD

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten. Vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav. Konsernet har en målsetting om over tid å ha en solvensmargindekning i livvirksomheten på over 150 prosent. Storebrand Livsforsikring AS har videre en målsetting om en rating på A-nivå. Morselskapet i konsernet har en målsetting om en netto gjeldsgrad på null over tid.

Storebrand ASA har kun én aksjeklasse. Alle aksjer har lik rett og aksjene er fritt omsettelige. Selskapet er ikke kjent med at det foreligger avtaler mellom aksjeeiere som begrenser mulighetene til å omsette eller utøve stemmerett for aksjer.

Konsernets kapitalbase, som består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, samt kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, villkorad återbäring og annen soliditetskapital i livvirksomheten, utgjorde 54,1 milliarder kroner ved utgangen av året, mot 46,9 milliarder kroner ved forrige årsskifte.

Kundebuffere og solvensposisjon Storebrand Livsforsikring

Soliditetskapsitalen i livkonsernet økte med 7,2 milliarder kroner i 2013. Foruten årets resultat (2,6 milliarder) bidro i hovedsak økt kursreguleringsfond (2,8 milliarder) og økte buffere i form av villkorad återbäring i SPP (2,9 milliarder). Tilleggsavsetningene utgjorde 4,5 milliarder kroner ved utgangen av året, en reduksjon på 1,3 milliarder kroner for året, hovedsakelig som følge av trekk av tilleggsavsetning som følge av lav bokført avkastning for fripliser. Oververdi på anleggsobligasjoner som vurderes til amortisert kost er økt med 0,1 milliarder i 2013, og utgjør 5,2 milliarder kroner per 31.12.2013. Oververdi på anleggsobligasjoner er ikke innregnet i regnskapet. Samlede avsetninger for langt liv per 31.12. 2013 utgjør 4,5 milliarder og inngår ikke i soliditetskapsitalen.

Solvensmarginen for Storebrand Livsforsikring konsern har økt fra 162 prosent til 176 prosent ved utgangen av året. Solvensmarginen er positivt påvirket av årets resultat og økte lange renter i Sverige. Pr. 31.12.2013 byttet man rentekurve for diskontering av de svenske forsikringsforpliktelsene i solvensberegningen. Dette førte til et fall i konsernets solvensmargin på ca 8 prosentpoeng. Den nye rentekurven er bedre tilpasset den rentekurven som skal benyttes under solvens II. De verddivurderingsprinsipper som legges til grunn i soliditetsberegninger på nasjonalt nivå blir benyttet i konsernberegningen.

Solvensmarginen i SPP Livförsäkring AB var 254 prosent og 239 prosent i SPP Liv Fondsförsäkring AB ved utgangen av året, mot henholdsvis 222 og 221 prosent i 2012. Økte langrenter har ført til at verdien av forsikringsforpliktelsene i solvensberegningen har falt og solvenskapsitalen økt, samtidig som bytte av rentekurve har bidratt negativt.

Storebrand Bank Konsern har ved utgangen av 2013 en ren kjernekapitaldekning på 12,8 prosent, og en kapitaldekning på 13,6 prosent. Bankkonsernet oppfyller dermed nye lovkrav til kapitaldekning inkludert krav til bufferkapital.

Storebrand-konsernets kapitaldekning var på 13,1 prosent. Kjernekapitaldekningen var på 10,1 prosent per 31. desember 2013. Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand ASA, Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS har samme rating fra henholdsvis Moody's og Standard & Poor's som ved forrige årsskifte. Framtidsutsiktene til ratingen til Storebrand Livsforsikring og Storebrand ASA ble derimot, som følge av ny levetidstariff, endret fra stabil til negativ i mars.

RATING

	Ratingselskap	
	Moody's	S&P
Storebrand ASA	Baa3 (N)	BBB (N)
Storebrand Livsforsikring AS	A3 (N)	A- (N)
Storebrand Bank ASA	Baa1 (N)	BBB+ (N)
Storebrand Boligkreditt AS	Aaa	Not applicable

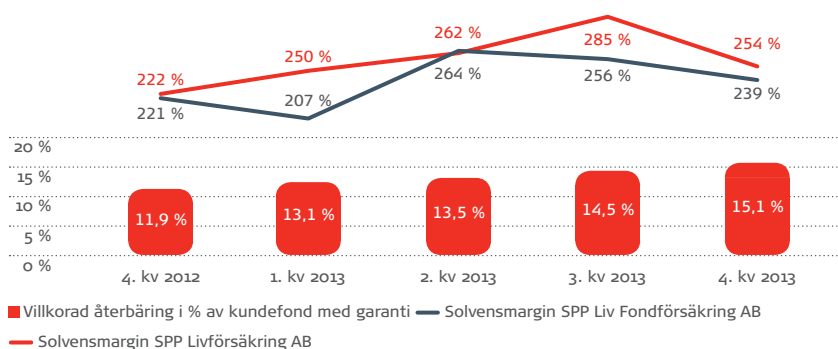
P = positive outlook, S = stabile outlook, N = Negative outlook.

Storebrand ASA hadde totale likvide eiendeler på 1,8 milliarder kroner ved utgangen av 2013 og har i tillegg en ubenyttet kredittfasilitet på 240 millioner euro. Total rentebærende gjeld i Storebrand ASA (holdingselskapet) var ved årsskiftet 3,5 milliarder kroner. Storebrand ASA har forfall på obligasjonslån på 837 millioner kroner i 2014 og har i 2013 innfridd et obligasjonslån på 479 millioner kroner, tilbakekjøpt obligasjonslån på tilsammen 263 millioner kroner og tatt opp nye obligasjonslån på 750 millioner kroner. Gjelden i Storebrand ASA refinansieres normalt i god tid før forfall.

BÆREKRAFT

Storebrand-konsernet har arbeidet systematisk og målrettet med bærekraft i nærmere 20 år. Bærekraftige produkter og relasjoner er et av Storebrands kundeløfter og en integrert del av konsernets merkevarer. I løpet av 2013 har Storebrand ytterligere styrket arbeidet med bærekraft med formål om å levere på kundeløfte om bærekraft, samt å sikre bærekraft som en differensierende faktor som bringer oss nærmere visjonen "Våre kunder anbefaler oss".

Kundebuffere og solvensposisjon SPP

GRUNNPRINSIPPER

Storebrand har signert FNs prinsipper for ansvarfull forretningsdrift Global Compact, og disse prinsippene fungerer som et fundament for våre retningslinjer innen bærekraft. Vi støtter FNs konvensjoner for menneskerettigheter, FNs miljøkonvensjoner, ILOs kjernekonvensjoner og FNs konvensjon mot korrupsjon. Vi har også signert FNs prinsipper for ansvarfulle investeringer (PRI) og FNs prinsipper for bærekraftig forsikring (PSI). Begge disse ligger som et fundament for vår bærekraftsstrategi.

En ledestjerne for vårt arbeid er visjonen om en bærekraftig verden i 2050 som vi, sammen med mange andre store virksomheter innenfor rammene til World Business Council for Sustainable Development, jobbet frem og stilte oss bak. Visjonen lyder: *9 milliarder mennesker lever godt innenfor planetens ressurser.*

VI LEVER SOM VI LÆRER

Konsernet stiller høye krav til de selskapene vi investerer i, og vi stiller de samme kravene til oss selv og våre leverandører. Ved å stille tydelige krav om bærekraft i vårt valg av leverandører er vi med på å påvirke til flere og mer bærekraftige produkter. Vi er medlemmer i Svanens innkjøpsklubb og fikk i 2013 Svanepreisen som 'Beste innkjøper'. Akkurat nå har konsernet 176 selskaper ekskludert fra investeringer, og disse selskapene blir også automatisk diskvalifisert som konsernets leverandører.

Alle avdelinger har som oppdrag å minimere vårt miljømessige fotavtrykk ved å ha fokus på bruken av ressurser. De utslippene vi likevel har, gjennom reiser og energibruk, kompenseres vi gjennom å kjøpe FN-sertifiserte klimakvoter.

Våre etiske regler er et viktig verktøy i hverdagen, og hvert år følges de opp med opplæring og målinger. Ledergrupper på alle nivå i konsernet diskuterer etiske dilemmaer og går gjennom regelverket minst en gang i året. Hvordan reglene etterleves, følges opp i en etikk-indikator som rapporteres og målsettes hvert år i konsernets målkort for bærekraft.

Konsernets regler vedrørende anti-korrupsjon, varsling og arbeid mot interne misligheter inngår i det etiske regelverket og gjelder alle ansatte og konsulenter som arbeider for Storebrand. Det er etablert en varslingskanal som går direkte til en ekstern samarbeidspartner dersom ansatte ønsker å varsle anonymt. Informasjon om varslingsrutinene er tilgjengelig for alle ansatte på konsernets intranett. I 2013 ble det foretatt en intern analyse av Storebrands anti-korrupsjonsarbeid. Analysen avdekket et behov for å videreutvikle eksisterende systemer. Dette inkluderer en utvidet risikoanalyse av konsernet for å sikre effektiv ressursbruk og risikotilpasset opplæring som gjennomføres i 2014.

HR har ansvaret for at konsernets ansatte kjenner og er bevisst hva de etiske reglene betyr i medarbeidernes daglige arbeid. Dette gjøres gjennom tiltak som e-læring, dilemmatraining, gruppearbeid, og spørsmål og svar-tjeneste på intranettet. De etiske reglene bygger opp om konsernets verdigrunnlag, som skal legges til grunn i medarbeideroppfølgingen. HR-direktør har det overordnede ansvaret for det etiske regelverket.

Vi ønsker å være transparente og rapporterer hvert år til en rekke bærekraftsindexer, bl.a. Carbon Disclosure Project, Dow Jones Sustainability Index, Vigeo, Sustainalytics og FTSE4Good. Vår bærekraftsrapportering følger retningslinjene fra Global Reporting Initiative. Vårt hovedkontor i Oslo er miljøsertifisert via Miljøfyrtårnet, og vi jobber med å også miljøsertifisere SPPs hovedkontor i Stockholm.

BÆREKRAFTIGE INVESTERINGER

Storebrands minimumsstandard for bærekraftige investeringer gjelder alle Storebrands egne egenforvaltede midler. Kravene gjelder både aksjer og obligasjoner, i Norge og internasjonalt.

Standarden innebærer at vi utelukker enkelte selskaper som er i brudd med internasjonale normer og konvensjoner eller som bryter Storebrands egendefinerte minimumsstandard for bærekraft.

Følgende tema er dekket av minimumsstandarden:

- Menneskerettigheter, arbeidstakeres rettigheter og folkerett
- Korrupsjon og økonomisk kriminalitet
- Alvorlig klima- og miljøskade
- Kontroversielle våpen: landminer, klasevåpen, atomvåpen
- Tobakk
- Vi utelukker også de selskapene som presterer dårligst på bærekraft og klimatiltak i høyrisikoindustrier.
- Pr. 31 desember 2013 er **176 selskaper utelukket** fra investeringer.

Aktivt eierskap utøves for å påvirke selskaper i bærekraftig retning og for å ta tak i utfordringer relatert til globale ESG-trender (Environmental, Social og Governance).

BÆREKRAFT I FORSIKRING

Forsikring er i sin natur et virkemiddel for et bærekraftig samfunn, ved at kundene gis økonomisk trygghet når uhellet er ute. Storebrand Forsikring arbeider med bærekraft i to dimensjoner, gjennom fordelaktig prising når kundene viser bærekraftig holdning og adferd samt ved å utvikle produkter og konsepter som skal forebygge skade, uforhet og helseproblemer.

Storebrand følger med på om våre bedriftskunder driver sin virksomhet ut fra samfunnsansvarlige holdninger og handlinger. For eksempel vil foretak som arbeider godt med helse, miljø og sikkerhet bli premiert i form av lavere pris på personforsikringer. På denne måten ønsker vi å stimulere til bærekraft i våre kunders virksomhet.

Storebrand ønsker spesielt å fokusere på forebygging av skade, uforhet og helseproblemer. Forsikringskonsepter som aktivt hjelper ansatte som blir syke til å komme raskere tilbake i arbeid og dermed redusere risikoen for varig uforhet, er positivt for både individet, forsikringsselskapet og samfunnet. Et viktig virkemiddel her er helseforsikring hvor vi raskt kan komme i dialog med den ansatte og vurdere behandlingsløp for å sikre raskere tilbake til arbeid.

Storebrand Forsikring har som ambisjon å være det naturlige valget til kunden når kunden tenker bærekraft. Vi skal styrke kundekommunikasjonen vår og synliggjøre det arbeidet som gjøres i dag, både når det gjelder forebygging av skade og produktutvikling. Vi vil vise kunden hvilke muligheter de har til å velge samfunnsansvarlige alternativer også innen forsikring. Dette vil vi gjøre ved å vektlegge hva kunder kan gjøre, både av små og store tiltak, for å bidra til et fortsatt bærekraftig samfunn. Vårt mål er å bidra til endret adferd hos kundene, som igjen bidrar til økt bærekraft både innenfor miljømessige, sosiale og økonomiske forhold.

DIALOG MED OMVERDEN

Vi påvirker samfunnet rundt oss og samfunnet påvirker oss. Bærekraftsarbeidet hviler på en tett dialog med sentrale samfunnsinteressenter. Hvert år arrangerer vi en interessentdialog der vi svarer på spørsmål, samt får innspill på hva som forventes av oss og vårt bærekraftsarbeid.

Vi ønsker å være tilgjengelige og åpne for alle og har gjennom året truffet mange studenter fra videregående skole, bidratt til en rekke skoleoppgaver ved både norske, svenske og internasjonale universitet samt bidratt i forskning. Vi er engasjerte i sentrale organisasjoner innenfor bærekraft, slik som UNEP FI, Norsif, Swesif og det svenske investeringssamarbeidet 'Hållbart Värdeskapande'.

Den mest sentrale kanalen for dialog med omverden er sosiale medier. Både Twitter og Facebook er viktige for å få innspill fra relevante miljøer, samt å være tilgjengelig for dialog og spørsmål.

STOREBRANDKONSERNETS RETNINGSLINJER FOR BÆREKRAFT

Bærekraft er integrert i Storebrands verdier, vår visjon, kjerneverdier og kundeløfter. Følgende retningslinjer er fundamentet for vårt arbeid:

- Konsernets ambisjon er at vi gjennom våre produkter og tjenester bidrar til å løse samfunnsproblemer og skape en bærekraftig utvikling, både lokalt og globalt.
- Konsernet skal forene lønnsom drift med sosiale, etiske og miljømessige mål og aktiviteter.
- Vi stiller krav til bærekraft, samfunnsansvar, miljøarbeid og etikk internt i konsernet, samt hos alle samarbeidspartnere og leverandører.
- Bærekraft skal gjennomsyre utviklingen av nye finansielle produkter og tjenester og være fullt integrert i vår kapitalforvaltning.
- Konsernet skal kontinuerlig sikre reduserte miljøutslipp fra egen virksomhet.
- Vi skal aktivt arbeide for å hindre at samfunnsskadelige aktiviteter og kriminalitet skjer i tilknytning til vår virksomhet.
- Konsernet skal ha en transparent ledelsesstruktur som lever opp til en nasjonal og internasjonal standard for eierstyring og virksomhetsstyring.
- Storebrand har som mål å være ledende på bærekraft i Norden og blant verdens fremste på bærekraftige investeringer.
- Samtlige av Storebrandkonsernets egenforvaltede midler er underlagt en minimumsstandard for bærekraftige investeringer.

Les mer om vårt arbeid med bærekraft i artikkelen om bærekraft på side 16, artikkelen om bærekraftige investeringer på side 18 og Scorecard for bærekraft på side 166.

PERSONAL OG ARBEIDSMILJØ

MANGFOLD

Storebrand arbeider målrettet for å styrke utviklingen og ha en jevn fordeling mellom kvinner og menn på alle områder og nivåer i selskapet. Selskapet har vært med i prosjektet Battle of the Numbers med både norske og svenske deltakere. Målet med prosjektet har vært å skape forutsetninger for mangfold ved å øke andelen kvinner i operative lederposisjoner. I 2013 er 50 prosent av styremedlemmene i Storebrand ASA kvinner, mot 44 prosent året før. I datterselskapenes styre er andelen kvinner 39 prosent og i konsernledelsen 38 prosent, mot 22 prosent året før. Ved utgangen av året var det 44 prosent kvinner med lederansvar i konsernet og fordelingen kvinner og menn var 51/49. I SPP er 53 prosent av lederne kvinner. Den positive utviklingen av andelen kvinner respektive menn er et resultat av det systematiske arbeidet med å identifisere framtidens lederkandidater og fremme en jevn kjønnsfordeling.

I likhet med samfunnet for øvrig har selskapet utviklet seg i retning av økt kulturelt mangfold. Selskapet får 81 poeng av 100 mulige i spørreundersøkelse om ambisjonsnivå og arbeid med mangfold. Storebrand diskriminerer ikke på bakgrunn av alder, kjønn, funksjonshemming eller kulturell bakgrunn og gir alle lik tilgang til arbeidsplassen.

Grunnet ansettelsesstopp, nedbemanning og omstillingsprosesser i 2013 har alderssammensetningen endret seg slik at gjennomsnittsalderen har gått fra 41 til 43. Gjennomsnittsansieniteten er 6 år. Storebrand har 2 138 ansatte i konsernet ved årets utgang. Dette er 112 færre ansatte enn ved årets begynnelse.

Storebrand har hovedkontor i Professor Kohts vei 9 på Lysaker i Bærum kommune. Storebrands svenske virksomhet, SPP, har kontoradresse: Vasagatan 10, Stockholm.

ÅRLIG MEDARBEIDERUNDERSØKELSE (MTI)

For årets MTI er poengsummen for arbeidsglede uforandret i forhold til 2012 for medarbeidertilfredshetsindeksen i konsernet. Arbeidsglede er satt sammen av tilfredshet og motivasjon, som påvirkes indirekte av syv hovedinnsatsområder.

Arbeidsgiverens omdømme blant de ansatte har økt. Hele 90 % av medarbeiderne anser det for verdifullt at Storebrandkonsernet vil være ledende innenfor bærekraft.

Resultatet viser fortsatt høy tillit til nærmeste leder og et godt samarbeid i organisasjonen. Undersøkelsen viser også at det fortsatt er stor interesse blant ansatte for kompetanse- og personlig utvikling og dette kommer til å bli fulgt opp i de individuelle handlingsplanene i 2014.

SYKEFRAVÆR

Konsernets sykefravær har gjennom flere år vært stabilt. Samlet for konsernet ligger sykefraværet i 2013 på 3,5 prosent, fordelt med 3,9 prosent i Norge, 2,7 prosent i SPP og 2,8 prosent i Storebrand Baltic. Storebrand Norge har vært en inkluderende arbeidslivsbedrift siden 2002 og konsernets ledere har gjennom årene opparbeidet gode rutiner knyttet til oppfølging av ansatte ved sykdom. Alle ledere med norske ansatte må ta obligatoriske HMS kurs der oppfølging av sykdom er en del av læringsløpet.

Storebrands egen helseklinikk i Norge hadde over 3000 behandlinger i 2013 og har i tillegg gitt treningsveiledning og arbeidsplassvurderinger til ansatte. Helsekontroller, helseklubben, samt helseforsikring for alle ansatte, bidrar positivt til det lave sykefraværet. Ansatte på hovedkontoret i Norge kan trene i spinningrom, styrkerom og egen idrettshall i arbeidstiden. Mer enn 60 prosent av de ansatte i Norge er medlemmer av Storebrand Sport. I Sverige er alle ansatte medlemmer av SPP Fritid. Alle medarbeidere der har tilgang til subsidierte bidrag til trening og "friskvård". I likhet med hovedkontoret i Norge har de tilgang til treningslokaler med ulike aktiviteter og tilrettelagt trening.

Det har ikke vært meldt om personskader, materielle skader eller ulykker i Storebrand-konsernet i 2013.

ETIKK OG TILLIT

Storebrand lever av tillit. Selskapet stiller krav om at konsernets medarbeidere skal ha en høy etisk standard. Konsernet har et felles etisk regelverk, som er tilgjengelig på intranettet på tre språk. På intranettet finner ansatte varslingsrutiner, brosjyrer, anonym postkasse, dilemmabank, spørsmål og svar-oversikter og presentasjoner. Alle ledere må årlig bekrefte skriftlig at de har diskutert etikk og etiske dilemmaer, informasjonssikkerhet, økonomisk kriminalitet og HMS på avdelingsmøter. Ansatte har tatt og tar selskapets e-læringskurs i etikk. Selskapets autoriserte finansielle rådgivere gjennomgår et spesielt tilpasset opplæringsprogram i etikk.

KOMPETANSE

Selskapets visjon, kundeløfter og kjerneverdier utgjør hjertet av selskapskulturen. Sammen bidrar de til å underbygge prioriteringer med fokus på kunden for både ledere og medarbeidere.

I 2013 har selskapet videreført arbeidet med å gjøre jobbhverdagen til en god arena for læring og utvikling. Selskapet har hatt spesielt fokus på lederutvikling. Det har vært jobbet med endringsledelse for å styrke gjennomføring av strategien og arbeidet med å forbedre medarbeideroppfølgingen har også kommet godt i gang. Det har blitt lagt arbeid i å gi medarbeidere forståelse av egen rolle og mestring gjennom hele året. Dette vil hjelpe medarbeidere til lettere å kunne forstå hvordan de må prioritere, hva de trenger av støtte og hvordan de kan utvikle seg både faglig og personlig for å bidra til å nå mål. Blant tiltakene som er igangsatt i 2013, er å gi lederne trening i konstruktive tilbakemeldinger, øke frekvensen på medarbeider- og oppfølgingssamtaler, fjerne karaktersystemet for måling av prestasjoner og innføring av en årlig avdelingsvis kompetanse- og medarbeidergjennomgang. På denne måten kan det lettere fremskaffes en oversikt over fremtidig kompetansebehov og karriereønsker. Som et ledd i å nå visjonen "Våre kunder anbefaler oss", har det vært viktig å forbedre kunderelasjonen ytterligere. Trening i kundekommunikasjon og salg er derfor videreført fra 2013.

EIERSTYRING OG SELSKAPsledelse

Ledelsen og styret i Storebrand vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse. Storebrand etablerte prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i 1998. Storebrand avlegger i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse (senest revidert 23. oktober 2012) en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse. For en nærmere redegjørelse for Storebrands eierstyring og selskapsledelse og redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b, vises det til egen artikkel på side 46 i årsrapporten.

Styret gjennomførte en styreevaluering for 2013 der Storebrands administrasjon deltok. I 2013 ble det holdt 13 styremøter og ett styreseminar om Solvens II. Styrets arbeidsform reguleres i egen styreinstruks. Styret har opprettet to rådgivende underutvalg: kompensasjonsutvalget og revisjonsutvalget.

I løpet av 2013 har det skjedd følgende endringer i Storebrands styrings- og kontrollorganer:

Styret: Ann Mari Gjøstein (ansattrepresentant), Birgitte Nielsen og John S. Dueholm har fratrudd. Gyrid Skalleberg Ingerø, Heidi Storruste (ansattrepresentant), Laila Dahlen og Terje Vareberg er valgt inn som nye medlemmer.

Representantskapet: Anne Lise Aukner (tidligere varamedlem) ble valgt inn som nytt medlem. Morten Fon trådte ut av representantskapet.

Kontrollkomiteen: Gjenvalg.

Valgkomiteen: Gjenvalg.

Styret takker de fratruddede medlemmene av styret og representantskapet for verdifull innsats for selskapet.

FREMTIDSUTSIKTER

RESULTATUTVIKLING

Lavt rentenivå er utfordrende for forsikringselskaper som skal dekke en årlig rentegaranti. Rentenivået har steget i løpet av 2013, mens kredittpåslaget for obligasjoner har sunket. Det er fortsatt investeringsmuligheter i obligasjonsmarkedet med forventet avkastning som overgår rentegarantien. Storebrand har en strategi for å vokse innenfor produkter hvor resultatet er mindre påvirket av kortsiktige svingninger i finansmarkedet. Resultatutviklingen vil også påvirkes av de endringene som skjer i regelverket for norsk tjenstepensjon fremover, og hvordan kundene velger å tilpasse seg disse endringene. Det forventes fortsatt vekst innenfor Storebrands kjernemarkeder, drevet av lav arbeidsledighet og god lønnsvekst.

Storebrand gjør løpende tilpasninger for å styrke konkurransekraften og inntjeningen i virksomheten. Blant annet gjennom et kostnadsprogram som skal redusere konsernets kostnader med minst 400 millioner kroner innen utgangen av 2014.

Storebrands resultater vil i perioden fra 2014 belastes med minimum 20 prosent av kostnader knyttet til oppreservering for økt forventet levealder. Det forutsettes at deler av dette vil dekkes gjennom fravær av overskuddsdeling.

RISIKO

Storebrand er gjennom forretningsområdene eksponert for flere typer risiko. Utvikling i rentenivå og eiendoms- og aksjemarkedene vurderes som de vesentligste risikofaktorer som kan påvirke konsernets resultat. Over tid er det viktig å kunne levere en avkastning som overgår rentegarantien i produktene. Risikostyring er derfor et prioritert kjerneområde i konsernet. I tillegg er utvikling i uførhet og levealder sentrale risikoer.

REGULATORISKE ENDRINGER I PRIVAT TJENSTEPENSJON

Tjenstepensjonslovgivningen i Norge gjennomgår en rekke endringer for å tilpasses folketrygdreformen.

Stortinget vedtok i desember 2013 Finansdepartementets forslag til ny tjenstepensjonslov. Den nye tjenstepensjonsloven åpner for et nytt hybridprodukt i det norske markedet. Hybridproduktet er tilpasset ny folketrygd. Den bygger på alleårsopptjening, årlige innskudd til en pensjonsbeholdning, dødelighetsarv, fleksibelt uttak fra 62 år og levealdersjustering. Den nye loven endrer ikke noe på allerede opptjente rettigheter innen ytelsespensjon. Loven løser ikke utfordringene for fripoliser under Solvens II som beskrevet i NOU 2012:3.

Maksimalrammene for innskudd i hybridproduktet er 7 prosent av lønn opp til 7,1 G og 25,1 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G. Samtidig som Stortinget vedtok ny tjenstepensjonslov, økte de også maksimalrammene for innskuddspensjon til de samme nivåene. Den nye tjenstepensjonsloven og økte maksimalrammer for innskuddspensjon trådte i kraft 1. januar 2014.

Banklovkommisjonen overleverte 4. desember 2013 sin utredning NOU 2013:12 Uførepensjon i private tjenstepensjonsordninger. Høringsfristen er 6. mars. Det ventes at nytt regelverk vil gjelde fra 2015, samtidig som det innføres ny uføretrygd i folketrygden.

Finansdepartementet sendte 25. november et notat fra Finanstilsynet om fripoliser med investeringsvalg på høring til 17. januar 2014. Det foreslås her at fripoliser skal være fullt oppreservert til K2013 før de kan konverteres til investeringsvalg. Finanstilsynet foreslår videre en forskriftsbestemmelse som setter krav til at pensjonsinnretningen skal gi fripoliseinnehaveren skriftlige eksempler som viser hvor stor årlig avkastning en gitt investeringsportefølje for en gitt aldersgruppe minst må ha for å oppnå bestemte pensjonsytelser. Lovendringene som åpner for fripoliser med investeringsvalg forventes å tre i kraft i løpet av 2014.

SOLVENS II

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringsselskap i EØS-området. Det synes nå klart at endelig vedtak i EU-parlamentet skjer tidlig i 2014 og at regelverket vil innføres fra 2016. Det innføres sannsynligvis overgangsregler som åpner for at forskjellen mellom verdien av forsikringsforpliktelsen etter Solvens II og Solvens I på overgangstidspunktet kan øke solvenskapitalen. Det åpnes også for et påslag på rentekurven som brukes til å diskontere forsikringsforpliktelsene. Slik forslaget til regelverk nå er utformet er det noe bedre tilpasset selskaper som har langsiktige avkastningsgarantier enn tidligere, særlig dersom myndighetene velger å benytte handlingsrommet det åpnes for i overgangsreglene.

FREMTIDIG RESERVERING FOR ØKT FORVENTET LEVEALDER

Finanstilsynet la i mars 2013 frem et nytt dødelighetsgrunnlag for kollektiv pensjonsforsikring, K2013. Det nye dødelighetsgrunnlaget er dynamisk, det vil si at det er lagt inn forventning om ytterligere synkning i dødeligheten fremover.

For allerede opptjent ytelsesbasert tjenestepensjon innebærer innføringen av K2013 et oppreserveringsbehov på om lag 12,5 milliarder kroner for Storebrand (ca 8 prosent av premiereservene). Det vil bli gitt anledning til en opptrappingsperiode som etter Finanstilsynets mening ikke bør ha en varighet utover fem år fra oppstart i 2014. Det er foreløpig uklarhet rundt overgangsregler, men det åpnes for å benytte kundeoverskudd til å dekke økte avsetninger kombinert med en minimumsdekning på 20 prosent fra pensjonsinnretningene. Størrelsen på eiers bidrag avhenger av lengde på opptrappingsplan, prinsipper for oppreservering, samt avkastnings- og risikooverskudd i opptrappingsperioden, og pensjonsinnretningen sin andel av oppreserveringen kan således overstige 20 prosent av reserveringsbehovet.

Det vil trolig bli avklart i retningslinjer for opptrappingsplanene som er varslet fra Finanstilsynet i begynnelsen av 2014. Storebrand har i perioden 2011-2012 avsatt 4,3 milliarder kroner til fremtidig oppreservering fra kundens meravkastning. For 2013 settes det av 0,5 milliarder kroner. 0,5 milliarder er benyttet for oppreservering på fraflyttede kontrakter i 2013 og i januar 2014. Konsernet har også andre buffere og avsetninger som kan benyttes til oppreservering, avhengig av endelig regelverk."

OFFISIELT REGNSKAP STOREBRAND ASA

Årsregnskapet til Storebrand ASA er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Det offisielle regnskapet til Storebrand ASA, som er avlagt etter norsk regnskapslovgivning, har et resultat før skatt på 377 millioner kroner, mot minus 66 millioner kroner i 2012. Konsernbidrag fra investeringer i datterselskaper utgjorde 626 millioner kroner, en økning på 406 millioner kroner i forhold til 2012. I netto finansposter inngår en nedskrivning av aksjene i Storebrand Bank ASA på 137 millioner kroner. Driftskostnadene i 2013 viser et positivt beløp på 6 millioner, dette skyldes en engangsinntekt på 116 millioner kroner knyttet til planendring på pensjonsordningen.

RESULTAT STOREBRAND ASA NGAAP

NOK mill.	2013	2012
Konsernbidrag og utbytte	626	220
Netto finansposter	-256	-106
Driftskostnader	6	-180
Resultat før skatt	377	-66
Skatt	-96	-135
Årsresultat	281	-200
Disponeringer		
Til/fra annen egenkapital	281	-200
Sum disponeringer	281	-200

ANVENDELSE AV ÅRSRESULTAT

Årsresultatet for 2013 i Storebrand ASA utgjorde 281 millioner kroner sammenlignet med minus 200 millioner kroner i 2012. Som beskrevet ovenfor fastholder styret tidligere målsetting om utbyttegrad.

Konsernet er i en situasjon med behov for styrking av reservene for økt forventet levealder. På denne bakgrunn har styret besluttet å foreslå for generalforsamlingen at det ikke betales utbytte og at årsresultatet for 2013 føres mot annen egenkapital.

NOK mill.	2013	2012
Årsresultat	281	-200
Disponeringer		
Overføring til/fra annen egenkapital	281	-200
Sum disponeringer	281	-200

Lysaker, 11. februar 2014
Styret i Storebrand ASA

Birger Magnus
Styrets leder

Monica Caneman

Laila S. Dahlen

Gyrid Skalleberg Ingerø

Jon Arnt Jacobsen

Halvor Stenstadvold

Terje Vareberg

Kirsti Valborgland Fløystøl

Knut Dyre Haug

Heidi Storruste

Odd Arild Grefstad
Administrerende direktør

Eierstyring og selskapsledelse

God selskapsledelse og eierstyring er viktig for at virksomheten skal nå sine fastsatte mål, herunder best mulig ressursutnyttelse og god verdiskapning i selskapet. Storebrand har betydelig fokus på kontinuerlig å forbedre både de overordnede beslutningsprosessene i konsernet og den daglige selskapsledelsen.

Prinsippene for eierstyring og selskapsledelse i Storebrand er fastsatt i tråd med den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Ledelsen og styret i Storebrand vurderer årlig de fastsatte prinsippene for eierstyring og selskapsledelse, samt etterlevelsen av disse. Storebrand avlegger redegjørelsen i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse.

REDEGJØRELSE ETTER NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSEDELSE

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp av Storebrand.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSEDELSE

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Styret har besluttet at Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse skal følges og omtaler etterlevelsen av anbefalingen i styrets årsberetning på side 42. Storebrand etterlever anbefalingen uten vesentlige avvik. Det er redegjort for et ikke vesentlig avvik i punkt 3 nedenfor.

Storebrands verdigrunnlag er beskrevet gjennom konsernets visjon og kjerneverdier. I kombinasjon utgjør dette felles mål og retning for konsernet. Visjonen forteller hva som er mål og ambisjon for

konsernet. De tre kjerneverdiene kjenner tegner hva Storebrand som selskap står for. Ytterligere omtale og klargjøring av konsernets verdigrunnlag er tilgjengelig på konsernets nettsider.

Hovedsatsningen innenfor arbeidet med bærekraft er bærekraftige investeringer. Konsernet har i snart 20 år arbeidet systematisk og målrettet med bærekraft, og arbeidet er forankret i konsernets visjon og kjerneverdier. Konsernets retningslinjer for bærekraft er basert på prinsippene i FNs Global Compact og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. Se egen artikkel i årsrapporten på side 16.

Konsernet har egne etiske regler, samt retningslinjer for blant annet arrangementer, varsling og bekjempelse av korrupsjon. I konsernet har det i 2013 blitt gjennomført en medarbeiderundersøkelse der det fremgår at de ansatte på en skala fra 0-100 gjennomsnittlig scorer 93 på spørsmål om de har et klart bilde av betydningen av de etiske retningslinjene i det daglige arbeid.

2. VIRKSOMHET

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Storebrand ASA er morselskap i et finanskonsern. Selskapets vedtektsfestete formål er å forvalte sine eierinteresser i konsernet i samsvar med gjeldende lovverk. Konsernets hovedforretningsområder omfatter pensjon og livsforsikring, kapitalforvaltning, bank og skadeforsikring. Vedtektene finnes i sin helhet på konsernets nettside www.storebrand.no.

Markedet oppdateres om konsernets mål og strategier gjennom kvartalsvise resultatpresentasjoner og i egne tema-presentasjoner, som ved kapitalmarkedsdagene. Les mer om selskapets mål og hovedstrategier på side 22-23.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

(Avvik fra anbefalingen)

Styret vurderer til enhver tid selskapets

behov for soliditet i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil. Les mer om Storebrands kapitalforhold og soliditet på side 34 i styrets årsberetning. Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som tilsier at utbytte til aksjonærene normalt vil utgjøre over 35 prosent av årsresultatet etter skatt, men før amortiseringskostnader. Utbyttet skal tilpasses slik at konsernet er sikret en riktig kapitalstruktur. Generalforsamlingen fastsetter det årlige utbyttet, basert på forslag fra styret. Les mer om Storebrands utbyttepolitikk på side 20.

Storebrand ASA ønsker å ha tilgjengelig ulike verktøy i arbeidet med å opprettholde en optimal kapitalstruktur for konsernet. På ordinær generalforsamling i 2013 fikk styret fullmakt til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegning av aksjer med en samlet verdi inntil NOK 224 954 945. Fullmakten kan benyttes til erverv av virksomhet mot vederlag i nytegnede aksjer, eller ved for øvrig å forhøye aksjekapitalen. Styret kan i henhold til fullmakten beslutte å fravike aksjeeiernes fortrinnsrett til å tegne nye aksjer. Fullmakten kan benyttes ved én eller flere emisjoner. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling.

Under samme generalforsamling fikk styret fullmakt til å kjøpe tilbake aksjer for inntil NOK 224 954 945, likevel slik at samlet beholdning av egne aksjer til enhver tid ikke skal overstige 10 prosent av aksjekapitalen. Tilbakekjøp av egne aksjer kan være et verktøy for tildeling av overskuddskapital til aksjonærene i tillegg til utbytte. Videre selger Storebrand ASA hvert år aksjer til ansatte fra egen beholdning i forbindelse med aksjekjøpsprogram og langtidsincentivordninger for ansatte i konsernet. Det er på denne bakgrunn hensiktsmessig at styret gis fullmakt til å kjøpe aksjer i markedet for å dekke nevnte og eventuelle andre behov. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling.

Det er for øvrig ingen bestemmelser i

Storebrand har betydelig fokus på kontinuerlig å forbedre både de overordnede beslutningsprosessene i konsernet og den daglige selskapsledelsen.

Storebrands vedtekter som regulerer tilbakekjøp eller utstedelse av aksjer.

Avvik fra anbefalingen: Styrefullmaktene til å foreta kapitalforhøyelser og å kjøpe tilbake aksjer er ikke fullstendig begrenset til definerte formål. Det ble ikke lagt til rette for at generalforsamlingen kunne stemme over hvert enkelt formål som fullmaktene skal dekke.

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Storebrand ASA har kun én aksjeklasse. Det gjelder ingen spesielle eier- og stemmerettsbegrensninger utover bestemmelsene om eierkontroll i finansieringsvirksomhetsloven. Gjennom sitt arbeid legger styret og ledelsen i Storebrand stor vekt på likebehandling av aksjeeierne.

Alminnelige habilitetsregler for styremedlemmer og ledende ansatte fremkommer av Storebrand ASAs styreinstruks og konsernets etiske regler. Styrets medlemmer skal melde fra til selskapet dersom de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av et selskap i konsernet. Ved ikke uvesentlige transaksjoner skal styret sørge for at det foreligger verdivurdering fra uavhengig tredjepart. Styreinstruksen viser til at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del, eller for noen nærstående, at medlemmet må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det påhviler det enkelte styremedlem fortløpende å vurdere om det foreligger slike forhold. For konsernets ansatte og tillitsvalgte er transaksjoner med nærstående regulert i konsernets etiske regler. Ansatte skal på eget initiativ melde fra til nærmeste overordnede straks vedkomme bli oppmerksom på at en habilitetskonflikt kan oppstå. Generelt er en ansatt definert som inhabil dersom det foreligger

omstendigheter som kan føre til at vedkommende av andre kan oppfattes å legge vekt på annet enn konsernets interesser.

Det er ikke gjennomført kapitalforhøyelser i 2013, men det foreligger en fullmakt til å foreta kapitalforhøyelser, jf. punkt 3 ovenfor. Ved kapitalforhøyelser i tråd med denne fullmakten kan styret beslutte at aksjeeierens fortrinnsrett skal fravikes.

For en fullstendig redegjørelse om aksjonærforhold, se side 20.

5. FRI OMSETTELIGHET

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Aksjene i Storebrand ASA er notert på Oslo Børs. Aksjene er fritt omsettelige, og vedtektene har følgelig ingen begrensninger på omsetteligheten av aksjene. Alle aksjer gir lik rett, jf. punkt 4 ovenfor.

6. GENERALFORSAMLING OG KONTROLLKOMITÉ

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Generalforsamling

I henhold til selskapets vedtekter skal generalforsamlingen i Storebrand ASA avholdes innen utgangen av juni måned hvert år. I 2013 ble den holdt 17. april. Alle aksjonærer med kjent adresse mottar innkalling, som sendes minst 21 dager før generalforsamlingen. Frist for påmelding er tre virkedager før generalforsamlingen.

På ordinær generalforsamling i 2010 ble vedtektene endret slik at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen er gjort tilgjengelige for aksjonærer på selskapets internett-sider, gjelder ikke allmennaksjelovens eller vedtektenes krav om at dokumentene skal sendes til aksjonærene. Dette gjelder også dokumenter som etter allmennaksjeloven eller vedtektene skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjonær kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal

behandles på generalforsamlingen.

Vedtektsbestemmelsen fraviker hovedregelen i allmennaksjeloven kapittel 5 om at årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning, representantskapets uttalelse og styrets erklæring om godtgjørelse til ledende ansatte skal sendes samtlige aksjeeiere senest en uke før generalforsamlingen. Styrets forslag om å endre vedtektene på dette punkt var begrunnet i ønske om oppnåelse av miljøgevinst og kostnadsbesparelse.

På ordinær generalforsamling i 2011 ble vedtektene endret ved at aksjonærene gis adgang til å forhåndsstemme ved bruk av elektronisk kommunikasjon, jf. allmennaksjeloven § 5-8b. Adgangen til å avgi forhåndsstemme ble første gang benyttet ved ordinær generalforsamling i 2012 og videreført i 2013. Ordningen gir aksjonærer mulighet til å avgi stemmer uten å være representert på generalforsamlingen og gir dermed så mange aksjonærer som mulig adgang til innflytelse på selskapet gjennom bruk av stemmeretten.

Alle aksjonærer kan delta på generalforsamlingen og det er også anledning til å stemme med fullmakt. Det er lagt til rette for at fullmaktsskjemaet knyttes til hver enkelt sak som behandles, og det søkes så langt som mulig utformet slik at det kan stemmes over kandidater som skal velges. Avstemning på generalforsamlingen tillater separat avstemning for hvert enkelt medlem i de ulike organene. Det gis nærmere informasjon om forhåndsstemming, bruk av fullmakt og aksjeeiers rett til å få behandlet saker på generalforsamlingen både i innkallingen og på Storebrands nettsider.

I henhold til vedtektene er representantskapets leder møteleder for generalforsamlingen. På generalforsamlingen deltar styrets leder, minst en representant fra valgkomiteen og eksterne revisor. Fra administrasjonen deltar konsernsjef,

konsernledelsen og konsern juridisk direktør. Generalforsamlingsprotokoller er tilgjengelig på konsernets nettsider.

Følgende beslutninger tas på generalforsamlingen:

- Godkjenning av årsberetningen, regnskapet og eventuelt utbytte som er foreslått av styret
- Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- Valg av representanter for aksjonærene til representantskapet, medlemmer til valgkomiteen og kontrollkomiteen
- Godtgjørelse til representantskapet, valgkomiteen og kontrollkomiteen
- Valg av ekstern revisor og fastsettelse av revisors godtgjørelse
- Behandling av eventuelle saker som er satt opp på sakslisten i møteinnkallingen

Generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Det kreves imidlertid spesielt flertall ved visse beslutninger i henhold til norsk lov, inkludert beslutninger om fravikelse av fortrinnsretter i forbindelse med eventuell aksjeemisjon, fusjon, fisjon, endring i vedtekter eller fullmakt til å øke eller redusere aksjekapitalen. For slike beslutninger kreves det tilslutning fra minst to tredeler av både de avgitte stemmene og aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

Kontrollkomité

Storebrand er ved lov pålagt å ha kontrollkomité. Komiteen er valgt for Storebrand ASA, Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Forsikring AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS, og består av fem medlemmer og ett varamedlem, som alle velges av generalforsamlingen. Varamedlemmet møter fast i kontrollkomitémøtene. Komiteen har identisk personsammensetning for Storebrand ASA og samtlige ovennevnte datter-/konsernselskaper. Komiteen er uavhengig av selskapenes respektive styre og administrasjon. Valgperioden er to år. Komiteen

skal påse at virksomheten i konsernet drives på en hensiktsmessig og betryggende måte. Komiteen skal påse at konsernselskapene følger gjeldende lovbestemmelser, selskapenes vedtekter og vedtak i konsernets besluttede organer. Den kan ta opp ethvert forhold innenfor konsernet og kreve innsyn i alle saksdokumenter og annen foreliggende informasjon. Komiteen kan kreve nødvendige opplysninger fra alle ansatte og fra medlemmer av de styrende organer. Komiteen hadde ni møter i 2013 og avgir halvårslige meldinger til representantskapet om komiteens arbeid, siste gang i september 2013. Storebrand-konsernet legger vekt på et godt samarbeid med kontrollkomiteen.

7. VALGKOMITÉ

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Valgkomiteen i Storebrand ASA er vedtektsbestemt og består av fire medlemmer samt en observatør valgt av de ansatte. Valgkomiteens leder og de øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen. Vedtektene fastsetter at representantskapets ordfører skal være fast medlem av komiteen, dersom vedkommende ikke allerede er valgt av generalforsamlingen. I tillegg deltar en representant for de ansatte som fast medlem ved drøftelser og innstilling til valg av ordfører og varaordfører i representantskapet og styrets leder samt i andre sammenhenger hvor det er naturlig, etter innkalling fra komiteens leder.

Komiteen er uavhengig av styret og administrasjonen og satt sammen med sikte på at brede aksjeeierinteresser blir representert. Storebrand har ikke skriftlig nedfelt bestemmelser om rotasjon for medlemmer av valgkomiteen. Vedtektene fastsetter at valgkomiteen i sitt arbeid skal følge instruks fastsatt av generalforsamlingen. Valgkomiteens instruks ble revidert i ordinær generalforsamling 2010. I henhold til instruks skal valgkomiteen fokusere på blant annet følgende under forberedelse av nominasjoner av tillitsvalgte til selska-

penes styrende og kontrollerende organer: kompetanse, erfaring, kapasitet, kjønnsfordeling, uavhengighet og hensynet til aksjonærfelleskapets interesser. Nærmere informasjon om medlemmene er lagt ut på konsernets internettsider. Valgkomiteen gjennomgår den årlige styreevalueringen og skal foreslå kandidater og honorar til representantskapet, styrene, kontrollkomiteen og valgkomiteen. Komiteens medlemmer er også medlemmer av valgkomiteene i Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS.

Valgkomiteen avholdt syv møter i 2013, hvor det blant annet ble avgitt innstilling på valg av nye medlemmer til representantskapet, kontrollkomiteen og styrene i konsernselskapene. Valgkomiteen gjorde også forberedelser til valg som skal gjennomføres i 2014.

8. REPRESENTANTSKAP OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Representantskapet velger styrets medlemmer og fører tilsyn med styrets og konsernsjefens forvaltning av selskapet. Representantskapet i Storebrand ASA er lovpålagt og har 18 medlemmer, hvorav 12 velges av generalforsamlingen og seks av de ansatte i konsernet. Medlemmene velges for to år om gangen slik at halvparten er på valg hvert år. Etter lovgivningen skal medlemmene som velges av generalforsamlingen til sammen avspeile selskapets interessegrupper, kundestruktur og samfunnsfunksjon. Selskapets aksjeeiere er gitt en bred representasjon gjennom de valg som er foretatt.

Representantskapet skal blant annet avgis uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til årsoppgjør, velge de mellom fem og syv aksjonærvalgte medlemmer til styret (inkludert styrets leder), fastsette styrets godtgjørelse, gi instruks om kontrollkomiteens virksomhet og behandle innberetninger fra kontrollkomiteen.

Representantskapet kan vedta anbefalinger til styret i en hvilken som helst sak.

Vedtektene fastsetter at mellom fem og syv styremedlemmer velges av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen. To medlemmer, eller tre medlemmer dersom representantskapet velger seks eller syv medlemmer, velges av og blant de ansatte. Styrets medlemmer velges for ett år om gangen. Daglig ledelse er ikke representert i styret. Etter det ordinære valget av styremedlemmer i mai 2013 besto styret av ti medlemmer (fem menn og fem kvinner)

Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet har ansettelses- eller oppdragstakerforhold til konsernet, utover sine verv som styremedlemmer. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på side 56 og på konsernets nettsider. Styresammensetningen tilfredsstillende kravene til uavhengighet som følger av anbefalingen. Det er få tilfeller av inhabilitet under behandling av saker i styret. Styrets vurdering av de enkelte styremedlemmers uavhengighet er anmerket i oversikten over styrings- og kontrollorgan på side 58. Oversikt over hvor mange aksjer i Storebrand-konsernet som var eid av medlemmene av styrende organer per 31. desember 2013 følger av noter til regnskapene for Storebrand ASA (Opplysninger om nærstående parter) på side 159.

9. STYRETS ARBEID

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Styrets oppgaver

Styret møtes minimum elleve ganger årlig. I 2013 ble det holdt 12 styremøter, hvorav et møte ble gjennomført hos datterselskapet SPP i Stockholm og et møte hos Storebrand Baltic i Vilnius. I tillegg er det avholdt et styreseminar om Solvens II for nye styremedlemmer. På styrets årlige strategisamling diskuteres konsernets fremtidige strategi som deretter legger føringer for administrasjonens utarbeidelse av planer og budsjetter i forbindelse med

årlig finansiell plan som styret godkjenner. Styret skal holde seg orientert om Storebrands økonomiske stilling og utvikling, og skal bidra til at selskapets verdiskapning og lønnsomhet blir best mulig ivarett på vegne av eierne. Styret skal videre påse at virksomheten er gjenstand for betryggende kontroll og at konsernets kapital situasjon er forsvarlig ut fra omfanget av og risikoen ved virksomheten. Oppmøtefrekvens for de enkelte styremedlemmene er angitt i oversikten over styrings- og kontrollorgan på side 56. Styrets arbeidsform reguleres av egen styreinstruks som gjennomgås årlig. For å sikre gode og veloverveide beslutninger legges det vekt på at styremøtene skal være godt forberedt og at alle skal kunne delta i beslutningsprosessene. Styret fastsetter årlige møte- og temaplaner for sitt arbeid. Agenda for påfølgende styremøte fremlegges normalt for styret, basert på temaplan for hele året og en liste over oppfølgingssaker. Endelig agenda fastsettes i samråd med styrets leder. Det settes av tid i hvert styremøte til å evaluere møtet uten administrasjonen til stede. Styret har i sitt arbeid anledning til å engasjere eksterne rådgivere i den utstrekning det har behov for det. Styret har også fastsatt instruks for konsernsjefen.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av sitt arbeid og sin arbeidsform som gir grunnlag for endringer og tiltak. Resultatene fra styreevalueringen gjøres tilgjengelige for valgkomiteen, som benytter evalueringen i sitt arbeid.

Styreutvalg

Styret har etablert et kompensasjonsutvalg og et revisjonsutvalg. Begge utvalgene består av tre styremedlemmer, hvorav to er aksjonærvalgte og én ansattvalgt. Sammensetningen er med på å sikre en grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder internkontroll, finansiell rapportering og godtgjørelse til ledende ansatte. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg og bistår styret i

forberedelsen av saker, men beslutninger fattes kun av et samlet styre. Begge utvalgene kan på eget initiativ gjennomføre møter og behandle saker uten deltakelse fra administrasjonen.

Kompensasjonsutvalget bistår styret i alle saker som gjelder vederlag for administrerende direktør. Utvalget skal holde seg orientert om vederlagsordninger for ledende ansatte i konsernet og foreslå retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte og styrets erklæring om lederlønnfastsettelse som fremlegges årlig for generalforsamlingen. I tillegg ivaretar utvalget de temaene godtgjørelsesforskriften krever. Kompensasjonsutvalget har holdt fem møter i 2013.

Revisjonsutvalget bistår styret ved å gjennomgå, vurdere og eventuelt foreslå tiltak i forhold til kontrollmiljø, finansiell og operasjonell rapportering, risikostyring/-kontroll og ekstern og intern revisjon. Revisjonsutvalget har holdt åtte møter i 2013. Ekstern og intern revisor deltar på møtene. Fler-tallet av medlemmene i utvalget er uavhengig av virksomheten. Styret har vurdert det som hensiktsmessig å ha ett revisjonsutvalg for hele Storebrand-konsernet.

10. RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Overordnet styring og kontroll

Styret i Storebrand ASA har fastsatt overordnede prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll. Prinsippene omhandler styrets ansvar for fastsettelse av konsernets risikoprofil, godkjenning av organiseringen av virksomheten, tildeling av ansvarsområder og myndighet, krav til rapporteringslinjer og informasjon og krav til risikostyring og internkontroll. Styrets og administrerende direktørs ansvarsområder defineres i henholdsvis styreinstruks og instruks til administrerende direktør.

Styret i Storebrand ASA har fastsatt in-

struks for konsernets datterselskaper som skal sikre at datterselskapene fastsetter og etterlever konsernets prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll.

Konsernets retningslinjer for bærekraft oppsummerer hvordan arbeidet er en integrert del av konsernets styrings- og kontrollprosesser for investeringer, produktutvikling, innkjøp, medarbeideroppfølging og husdrift. Styret vedtar konsernets mål innenfor bærekraft og målkortet for bærekraft følges opp av konsernledelsen kvartalsvis. Konsernet følger også den internasjonale rapporteringsstandard GRI (Global Reporting Initiative). Resultatene revideres av konsernets eksterne revisor, se revisjonsberetning på side 165. Konsernet ble for 15. år på rad kvalifisert til den internasjonale bærekraftsindeksen Dow Jones Sustainability Index, som inkluderer de ti prosent mest bærekraftige selskaperne globalt innenfor alle industrier.

Gjennom retningslinjer for Investor Relations sikres pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til investorer, långivere og andre interessegrupper i verdipapirmarkedet.

I forlengelsen av overordnede prinsipper og retningslinjer er det fastsatt etiske regler som gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i konsernet, samt et konsernfelles regelverk for blant annet risikostyring og internkontroll, finansregnskapsrapportering, håndtering av innsideinformasjon og for primærinnsideres egenhandel. I tillegg gis retningslinjer og informasjon om informasjonssikkerhet, beredskapsplaner og økonomisk kriminalitet. Konsernet er underlagt lovpålagt tilsyn i de landene det drives konsesjonsbelagt virksomhet, herunder fra Finanstilsynet i Norge, i tillegg til kontroll fra selskaperne egne kontrollorganer og eksterne revisor.

Risikostyring og internkontroll

Vurdering og håndtering av risiko er integrert i konsernets virksomhetsstyring.

Styringssystemet skal sikre at det er en sammenheng mellom mål og handlinger på alle nivåer i konsernet og det overordnede prinsippet om å skape verdier for Storebrands interessenter. Systemet er bygget opp med utgangspunkt i balansert målstyring som reflekterer både kortsiktig og langsiktig verdiskapning i konsernet.

Konsernets finansielle og operasjonelle målsettinger fastsettes årlig i en styrebehandlet forretningsplan. Forretningsplanen bygger på egne vedtak om konsernets risikostrategi, investeringsstrategier virksomhetsområdene og inkluderer treårige finansielle prognoser, budsjett og handlingsplaner. Styret mottar løpende rapportering på status i strategigjennomføringen.

Storebrand Kompass er selskapets oppfølgingsverktøy med en samlet rapportering til ledelsen og styret av finansielle og operasjonelle mål samt nøkketal for risiko og soliditet.

Risikovurdering inngår i ledelsesansvaret i organisasjonen, der formålet er å identifisere, vurdere og styre risikoer som kan redusere enhetens evne til å nå sine mål. Utviklingen i finansmarkedet er en vesentlig risikofaktor for konsernets resultat og solvensposisjon. I tillegg til å vurdere effekter av momentane skift i aksjemarkedene eller rentenivå (stresstester), benyttes scenarioanalysene for å estimere effekten av ulike forløp i finansmarkedet på konsernets resultatutvikling og soliditet. Dette er viktig input for styrets overordnede diskusjon av risikoappetitt og risikoallokering.

Vurdering av operasjonelle risikoer er knyttet til enhetens evne til å nå mål og gjennomføre planer. Prosessen dekker både risikoer for tap og sviktende lønnsomhet knyttet til konjunktursvingninger, endringer i rammebetingelser, endret kundeatferd mv og risikoer for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Ansvar for konsernets kontrollfunksjoner for risikostyring og internkontroll er samlet i CRO-funksjonen, ledet av Group Chief Risk Officer. CRO rapporterer til konsernsjefen. CRO funksjonen har som oppgave å støtte styret og konsernledelsen i fastsettelsen av risikostrategi og å operasjonalisere rammesetting og risikoovervåking på tvers av konsernets virksomhet. Videre har funksjonen ansvaret for å forvalte det verdibaserte styringssystemet, koordinere den finansielle planprosessen, ledelsens risikovurdering og internkontrollrapportering.

Konsernet har en felles internrevisjonsordning som foretar en uavhengig vurdering av robustheten i styringsmodellen. Internrevisjonens instruks og årsplan fastsettes av styret, i henhold til gjeldende lover og forskrifter og internasjonal standard. Internrevisjonen avgir kvartalsvise rapporter til de respektive styrene i konsernets selskaper og kontrollkomiteen.

Medarbeideroppfølgingen for samtlige ansatte i Storebrand er integrert i det verdibaserte styringssystemet og skal sikre gjennomføringen av den vedtatte strategien. Prinsippene for opptjening og utbetaling av bonus for konsernets risikoansvarlige samsvarer med forskrift om godtgjørelser i finansinstitusjoner. CFO, CRO og ansatte i kontrollfunksjoner innenfor risikostyring, internkontroll og compliance har kun fast avlønning.

Finansiell informasjon og konsernets regnskapsprosess Storebrand-konsernet offentliggjør fire kvartalsregnskaper i tillegg til ordinært årsregnskap. Regnskapene skal tilfredsstillende krav i lover og forskrifter og skal avlegges i henhold til vedtatte regnskapsprinsipper samt følge tidsfrister fastsatt av styret i Storebrand ASA.

Storebrands konsernregnskap utarbeides av avdelingen Konsernregnskap som sorterer under konsernets CFO. Sentrale ledere i Konsernregnskap har fast årlig kompen-

sasjon som ikke er påvirket av konsernets regnskapsmessige resultater. Arbeidsdelingen ved utarbeidelse av regnskapene er slik at Konsernregnskap ikke skal gjennomføre verdsettelse av investerings-aktiva, men utøve en kontrollfunksjon overfor konsernselskapenes regnskapsprosesser.

Det er etablert en rekke risikovurderings- og kontrolltiltak i forbindelse med regnskapsavleggelsene. Ved hvert kvartal er det utarbeidet egne rapporteringsinstruksjoner som er kommunisert med datterselskaperne. Før innrapportering fra datterselskaper avholdes det interne møter, samt møter hvor eksterntrevisorer deltar, for å identifisere risikoforhold og tiltak knyttet til vesentlige regnskapsposter eller andre forhold. Det avholdes også tilsvarende kvartalsvise møter med ulike fagmiljøer i konsernet som blant annet er sentrale i forbindelse med vurdering og verdsettelse av forsikringsmessige forpliktelser, investeringseiendom og finansielle instrumenter inklusive utlån. I disse møtene er det særlig fokus på eventuelle markedsendringer, spesifikke forhold knyttet til enkeltinvesteringer, transaksjoner samt operasjonelle forhold mv. Vurderinger knyttet til vesentlige regnskapsposter samt eventuelle prinsippendringer mv, beskrives i et eget dokument (Vurderingspostnotat). Styrets revisjonsutvalg foretar en forberedende gjennomgang av kvartalsregnskapene og av årsregnskapet med særlig vekt på de skjønsmessige vurderinger og estimater som er foretatt før styrebehandling. Eksterntrevisorer deltar i styremøter etter behov og i møter i styrets revisjonsutvalg. Det utarbeides månedlige og kvartalsvise driftsrapporter hvor resultater per forretningsområde og produktområde analyseres og vurderes mot fastsatte budsjetter. Det legges særlig vekt på å analysere utvikling i finansresultater, risikoresultater og administrasjonsresultater. Driftsrapporteringen avstemmes mot øvrig regnskapsrapportering. For øvrig foretas det løpende avstemminger av fagsystemer mv mot regnskapssystemet.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse, etter innstilling fra valgkomiteen. Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller lignende. Medlemmene av styret og styreutvalgene mottar ikke insentivbasert vederlag, men en årlig fast kompensasjon. Aksjonærvalgte styremedlemmer deltar ikke i selskapets pensjonsordninger. Ingen av styrets aksjonærvalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon, lån og aksjeinnehav fremgår av notene 25 (Konsern) og 6 (ASA). Styremedlemmene oppfordres til å eie aksjer i selskapet.

12. GODTGJØRELSE TIL LEDEDE ANSATTE

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Styret beslutter strukturen på godtgjørelsen for ledende ansatte i Storebrand, og erklæring om fastsettelse av godtgjørelsen fremlegges for generalforsamlingen. Godtgjørelsen består av fastlønn, bonus, pensjonsordning og andre personalgoder som er naturlig for et finanskonsern. Godtgjørelsen skal motivere til god innsats for langsiktig verdiskapning og ressursutnyttelse i selskapet. Styrets holdning er at den totale godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det blir årlig gjort en vurdering basert på eksterne markedsdata for å sikre en tilfredsstillende kompensasjon i forhold til tilsvarende stillinger i markedet. Storebrand-konsernet har valgt å ha en godtgjørelse bestående av kun fastlønn for ansatte som har en vesentlig del av sitt arbeid knyttet opp til kontrolloppgaver. Dette for å sikre uavhengighet i utførelsen av kontrolloppgavene. For andre ledende ansatte og ansatte som påvirker selskapets risiko, slik dette er definert av myndighetene, er de viktigste målsettingene med bonusmodellen at bonusen skal bidra til å styre handlinger som i stor grad samsvarer med eiernes langsiktige interesser, fremme

god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og være et motiverende virkemiddel for langsiktig verdiskapning og bidrag til god lønnsomhet i selskapet.

Det blir årlig satt konkrete mål for hvordan verdiskapningen i selskapet gir finansiering av bonus. Finansieringen beregnes basert på siste to års verdiskapning, og målet for verdiskapning er basert på risikjustert resultat. Tildelt bonus blir i tillegg til verdiskapningen bestemt av enhetens og individets resultater. Enhetens resultater er målt gjennom et målkort som både har kvantitative og kvalitative mål, og målene er både økonomiske og operative. De ansattes prestasjoner følges opp i et eget oppfølgingssystem, der prestasjonene blir målt både i forhold til gjennomføringen av en individuell handlingsplan og i forhold til etterlevelse av Storebrand-konsernets konsernprinsipper. Enhetsresultatet og det individuelle vektet like, og maksimal total måloppnåelse er 150 %. Enhetens målkort og individets handlingsplan er direkte knyttet til den strategien som styret har vedtatt. Dette bidrar til ytterligere å styrke samsvaret mellom eiere og administrasjonen.

For norske ledende ansatte vil halvparten av tildelt bonus utbetales kontant, mens resterende halvpart konverteres til et antall syntetiske aksjer basert på vektet gjennomsnittlig kurs før utbetaling. Antallet aksjer registreres i en aksjebank og blir stående i aksjebanken i tre år. Det kjøpes ikke faktiske aksjer. Ved utløpet av perioden utbetales et beløp tilsvarende tildelte aksjers markedspris. Halvparten av utbetalt beløp (etter skatt) fra aksjebanken benyttes til kjøp av faktiske aksjer i Storebrand med nye 3 års binding. Det utbetales ikke fra aksjebanken før 3-års periodens slutt, selv om medarbeider trer ut av ordningen eller slutter i selskapet.

"Målbonus" skal utgjøre mellom 20 % og 40 % av fastlønnen. Tildelt bonus for et

gitt år har et fast tak, og kan ikke overstige 90 % av fastlønn. Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av notene 25 (Konsern) og 6 (ASA) og i Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, inntatt i innkallingen til generalforsamling, tilgjengelig på www.storebrand.no. Ledende ansatte oppfordres til å eie aksjer i konsernet også utover bindingstid.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Styret har fastsatt retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon, samt selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen. Konsernets finanskalendar blir offentliggjort både på Internett og i selskapets årsrapport. Finansiell informasjon offentliggjøres i kvartalsrapporter og årsrapporter, slik det er beskrevet under punkt 10 - Finansiell informasjon og konsernets regnskapsprosess. Dokumentasjonen som offentliggjøres er tilgjengelig på selskapets nettsider, All rapportering er basert på åpenhet og under hensyn til krav om likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet og reglene om god børs-skikk. Nærmere informasjon fremgår av side 20. Storebrand har egne retningslinjer for håndtering av innsideinformasjon, se også punkt 10 - Overordnet styring og kontroll, ovenfor.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Styret har utarbeidet retningslinjer for opptreden ved eventuelle overtakelsestilbud på selskapet. Disse er basert på at styret i en overtakelse situasjon vil arbeide for åpenhet i prosessen og for at alle aksjeeiere blir behandlet likt og får muligheten til å vurdere det budet som er fremsatt. Det følger av retningslinjene at styret vil vurdere budet og avggi en uttalelse med styrets vurdering av budet samt innhente verddivurdering fra en uavhengig sakkyndig. Videre vil styret ved et eventuelt overtakel-

sestilbud arbeide så langt det lar seg gjøre for å maksimere aksjonærenes verdier. Retningslinjene omhandler situasjonen både før og etter fremsettelse av tilbud.

15. REVISOR

(Ingen avvik fra anbefalingen)

Ekstern revisor velges av generalforsamlingen og foretar finansiell revisjon. Ekstern revisor avgir revisjonsberetning i forbindelse med årsregnskapet og foretar en begrenset revisjon av delårsregnskapene. Ekstern revisor deltar i styremøter der kvartalsregnskapene behandles, alle møter i kontrollkomiteene, samt på alle møter i revisjonsutvalget, med mindre sakene som skal behandles der ikke krever revisors tilstedeværelse. I 2007 ble det av styret besluttet at ekstern revisor skal rotere ansvarlig partner på revisjonsoppdraget hvert syvende år. Hvert år evalueres eksternrevisors arbeid og uavhengighet av styrets revisjonsutvalg. Deloitte er av generalforsamlingen i Storebrand ASA valgt som selskapets eksterne revisor. De øvrige selskapene i konsernet har samme revisor som Storebrand ASA.

ØVRIG

Som en av de største eierne i det norske aksjemarkedet har Storebrand stor potensiell innflytelse på børsnoterte selskapers utvikling. Storebrand er opptatt av å utøve sitt eierskap i børsnoterte selskaper på basis av et sett med enkle og enhetlige eierprinsipper, som også vektlegger bærekraft. Storebrand benytter den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse i sin eierskapsutøvelse. Storebrand har siden 2006 hatt en administrativ Corporate Governance komité. Komiteen er med på å sikre god eierstyring og selskapsledelse på tvers av konsernet. Storebrand har utarbeidet retningslinjer for ansattes tillitsverv i eksterne foretak, som blant annet regulerer antall eksterne styreverv ansatte kan ha.

Ytterligere informasjon om Storebrands eierstyring og selskapsledelse finnes på

www.storebrand.no > Om Storebrand > Fakta om Storebrand, hvor det blant annet er lagt ut oversikt over medlemmene i Storebrands styrings- og kontrollorgan, CV for medlemmene av styret i Storebrand ASA, vedtekter og eierprinsipper.

REDEGJØRELSE I HENHOLD TIL REGNSKAPSLOVEN § 3-3B, 2. LEDD

Her følger en oppsummering av de forhold Storebrand skal redegjøre for i henhold til regnskapsloven § 3-3b, 2. ledd. Punktene følger nummereringen i bestemmelsen.

1. Prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Storebrand er utarbeidet i tråd med norsk lov, og basert på den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES.
2. Anbefalingen fra Norsk utvalg for eierstyring og selskap er tilgjengelig på www.nues.no.
3. Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under hvert punkt i ovenstående redegjørelsen, se omtalt avvik i punkt 3.
4. Beskrivelse av hovedelementene i konsernets systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er omtalt i punkt 10 ovenfor.
5. Vedtektsbestemmelser som gjelder bestemmelser i allmennaksjelovens kapittel 5 vedrørende generalforsamlingen er omtalt i punkt 6 ovenfor.
6. Sammensetningen til ledende organer, samt beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruks og retningslinjer, følger i punktene 6, 7, 8 og 9 ovenfor.
7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskiftning av styremedlemmer er omtalt i punkt 8 ovenfor.
8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte å kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer er omtalt i punkt 3 ovenfor.

"Er veldig fornøyd med pensjonsordningen i Storebrand og at Storebrand sender ut tilbakemelding om hvordan pensjonen er. Flott at en kan gå inn på min side og få oversikt over pensjon og forsikringer."

Kunde i Storebrand Fordel

Storebrand Fordel

– for deg med tjenestepensjon i Storebrand

Et av de beste ansattgodene gjennom arbeidsgiver er sparing til pensjon. Mange ansatte kjenner likevel ikke godt nok til hvilken pensjonsavtale de har gjennom sin arbeidsgiver.

Gjennom kundeprogrammet Storebrand Fordel ønsker vi å informere og lære de ansatte mer om pensjon. På storebrand.no/fordel finner den ansatte bedriftens egen side. Siden gir oversikt over fordelene den ansatte har, nyheter om pensjon og hvilke muligheter de har til å påvirke egen pensjon.

Ledelsen

ODD ARILD GREFSTAD (48)

KONSERNSJEF
ANTALL AKSJER: 55 406

Grefstad har arbeidet i Storebrand-konsernet siden 1994, blant annet som konsernets CFO, samt leder for salgs- og markedsenheten og adm.dir i Storebrand Livsforsikring AS. Grefstad har tidligere arbeidet med eksterntrevisjon i Arthur Andersen.

LARS AA. LØDDESØL (49)

KONSERNDIREKTØR CFO
ANTALL AKSJER: 39 708

Løddesøl har arbeidet i Storebrand-konsernet siden 2001, bl.a. som adm.dir i Storebrand Livsforsikring AS, viseadm. i Storebrand Bank ASA og som konsernets finansdirektør. Løddesøl har tidligere arbeidet i Citibank og SAS.

HEIDI SKAARET (52)

KONSERNDIREKTØR COO
ANTALL AKSJER: 1 637

Skaaret begynte i Storebrand-konsernet høsten 2012. Hun har tidligere arbeidet som konserndirektør i Lindorff Group AB, adm. dir. i Lindorff Norge, i Ikano Bank SE, DnB og Bank of America.

ROBIN KAMARK (50)

KONSERNDIREKTØR
KUNDEOMRÅDE NORGE
ANTALL AKSJER: 11 637

Kamark begynte i Storebrand-konsernet høsten 2012. Han har tidligere arbeidet i SAS-konsernet som Chief Commercial Officer og i andre ledende stillinger.

GEIR HOLMGREN (41)

**KONSERNDIREKTØR
GARANTERT PENSJON
ANTALL AKSJER: 6 097**

Holmgren har arbeidet i Storebrand-konsernet siden 1997, i ledende roller innenfor livs- og pensjonsforsikring. Han har lang erfaring med næringspolitiske spørsmål gjennom stillinger i Storebrand og styreverv i Finansnærings Fellesorganisasjon siste ti år.

SARAH MCPHEE (59)

**KONSERNDIREKTØR
KUNDEOMRÅDE SVERIGE
ANTALL AKSJER: 43 360**

McPhee har arbeidet i SPP siden 2009. Hun har bred erfaring fra finansbransjen og har hatt ledende stillinger i AMF Pension, Fjärde AP-Fonden og GE Capital Norden.

HEGE HODNESDAL (42)

**KONSERNDIREKTØR
FORSIKRING
ANTALL AKSJER: 10 633**

Hodnesdal har arbeidet i Storebrand-konsernet siden 1996. Hun startet som konserntrainee og har bred ledererfaring innenfor strategi, forretningsutvikling, skadeforsikring og livs- og pensjonsforsikring.

STAFFAN HANSÉN (48)

**KONSERNDIREKTØR SPARING
ANTALL AKSJER: 3 967**

Hansén har arbeidet i Storebrand-konsernet siden 2006, primært som investeringsdirektør i SPP. Han har tidligere jobbet i Alfred Berg og Svenska Handelsbanken.

Styret i Storebrand ASA

**BIRGER
MAGNUS (58)**

**STYRELEDER I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2009**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 20 000**

Magnus har tidligere blant annet vært konserndirektør i Schibsted ASA og ansvarlig partner i McKinsey & Co.

Han er styreleder i Hafslund ASA og bMenu A/S, styremedlem i Aschehoug, Kristian Gerhard Jepsens Gruppen, SAS Group AB, Harvard Business Publishing, WeVideo Inc., samt stiftelsene Kristian Gerhard Jepsen og Aktiv Mot Kreft.

**MONICA
CANEMAN (59)**

**STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2011**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 0**

Caneman har tidligere arbeidet i SEB som Deputy CEO og Member of Group Executive committee. Hun har blant annet vært Head of Corporates & Institutions, Head of Retail Services og Head of Nordic and Baltic Operations.

Caneman er styreleder i Fourth Swedish National Pension Fund, Arion Bank hf. og Big Bag AB. Hun er styremedlem i SAS AB, Poolia AB, Intermail AS, Schibsted Sverige AB og MySafety AB.

**LAILA S.
DAHLEN (44)**

**STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2013**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 0**

Dahlen er CFO/COO i Finn.no AS.

Dahlen har tidligere vært konsulent for Kelkoo og Norsk Tipping. COO i Kelkoo/Yahoo London, VP Marketplace i Yahoo Europe, London, Regional Manager i Kelkoo Stockholm, Country Manager i Kelkoo Stockholm, VP International Operations i Kelkoo Paris og Manager i PricewaterhouseCoopers. Hun er styreleder i Eiendomsprofil AS og Penger.no AS

**GYRID SKALLEBERG
INGERØ (46)**

**STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2013**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 0**

Ingerø er CFO i Telenor Norge AS. Hun har tidligere vært CFO i Opplysningen 1881 AS, CFO/IR ansvarlig i Komplet ASA, CFO hos Reiten & Co. ASA, Senior Manager i KPMG og arbeidet i konsernrevisjonen hos Nordea.

Ingerø er styremedlem i Opplysningen 1881 AS og Sporveien i Oslo AS..

**JON ARNT
JACOBSEN (56)**

**STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2009**

**DELTOK I 11 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 6 500**

Jacobsen er direktør for Anskaffelser i Statoil ASA. Han har tidligere vært konserndirektør Foredling & Markedsføring og finansdirektør i Statoil ASA. I Den norskeBank ASA har Jacobsen hatt ulike stillinger: Leder oljeavdelingen-konsernkundedivisjonen, leder industriseksjon konsernkundedivisjonen, leder industri & finansielle institusjoner konsernkundedivisjonen, samt daglig leder Singapore Branch med ansvar for DnBs aktiviteter i ASEAN

**HALVOR
STENSTADVOLD (69)**

**STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2000**

**DELTOK I 10 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 8 645**

Stenstadvold er selvstendig rådgiver. Han har tidligere blant annet vært medlem av Orklas hovedledelse, adm. dir. i Orklas konsernstaber, senior VP i Christiania Bank og statssekretær.

Stenstadvold er styreleder i SOS Barnebyer og Henie Onstad Kunstsenter, samt styremedlem i Navamedic ASA, Statkraft SF og Statkraft AS, Kongsberg Automotive ASA, SOS USA og SOS International.

**TERJE
VAREBERG (65)**

**STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2013**

**DELTOK I 11 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 0**

Vareberg driver egen konsulentvirksomhet. Han har tidligere blant annet vært adm. direktør i Sparebank1 SR-Bank, konserndirektør i Statoil ASA og adm. direktør i Agro Felleslakteri.

Vareberg er styreleder i Norsk Hydro ASA, NorDan AS, T.S. Eiendom AS, Malthus AS, I-Park AS, Solstad Trading AS, Lærdal AS og Helse Vest RHF. Styremedlem i Solstad Offshore ASA, Energy Ventures AS, Lærdal Finans AS og Farsund Vekst AS.

**KIRSTI VALBORGLAND
FLØYSTØL (33)**

**ANSATTEVALGT
STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2010**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 3 709**

Valborgland Fløystøl er prosjektleder i Forretningsutvikling i Storebrand. Hun har tidligere vært prosjektleder i Storebrand Livsforsikrings AS, key account manager Storebrand Livsforsikring AS og konserntrainee Storebrand ASA.

**KNUT
DYRE HAUG (57)**

**ANSATTEVALGT
STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2006**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 11 963**

Dyre Haug er pensjonsøkonom for Storebrand ASA. Han har tidligere vært markedsdirektør i Sparebank1 Livsforsikring og på BI Senter for Finansutdanning.

Han er styreleder i Boligstiftelsen Ungdomsboliger i Asker, styremedlem Asker og Bærum Boligbyggelag, medlem i Rådet for Finansstudier (BI), medlem i Fagrådet for Finansutdanning i Europa, leder for Prosjekt samordning av kompetanse i finansnæringen og vara til kommunestyret i Asker.

**HEIDI
STORRUSTE (48)**

**ANSATTEVALGT
STYREMEDLEM I
STOREBRAND ASA
SIDEN 2013**

**DELTOK I 12 AV 12
STYREMØTER I 2013
ANTALL AKSJER: 2 865**

Storruste er hovedtillitsvalgt og leder av Finansforbundet i Storebrand.

Storruste har tidligere arbeidet i Storebrand Bank ASA som prosjektleder i avdeling Produkt og Utvikling, prosessansvarlig i avdeling Utvikling og senior konsulent i avdeling Kreditt Privat. Hun har også blant annet arbeidet i Gjensidige Bank AS, Incentiva Resultautvikling DA og Sparebankenes Kredittselskap AS. Storruste er leder av Storebrands TU-styre.

Medlemmer av Storebrands styrings- og kontrollorgan

REPRESENTANTSKAPET

ORDFØRER:

Terje R. Venold (2 031)

VARAORDFØRER:

Vibeke Hammer Madsen (0)

MEDLEM

(AKSJONÆRVALGT):

Terje Andersen (4 000)

Anne-Lise Aukner (0)

Trond Berger (837)

Maalfrid Brath (8 063)

Helge Leiro Baastad (0)

Tore Eugen Kvalheim (0)

Marianne Lie (0)

Olaug Svarva (0)

Pål Syversen (0)

Karen Helene Ulltveit-Moe (0)

MEDLEM

(ANSATTVALGT):

Per-Erik Hauge (2 018)

Tor Haugom (1 647)

Nina Hjellup (4 756)

May Helene Moldenhauer (275)

Rune Pedersen (9 550)

Trond Thire (2 499)

VARAMEDLEM

(AKSJONÆRVALGT):

Jostein Furnes (0)

Mats Gottschalk (0)

Lars Tronsgaard (0)

VARAMEDLEM

(ANSATTVALGT):

Joachim Ales (1 595)

STYRET I STOREBRAND ASA

LEDER:

Birger Magnus (20 000)

STYREMEDLEM:

Monica Caneman (0)

Laila S. Dahlen (0)

Gyrid Skalleberg Ingerø (0)

Jon Arnt Jacobsen (6 500)

Halvor Stenstadvold (8 645)

Terje Vareberg (0)

STYREMEDLEM

(ANSATTVALGT):

Kirsti Valborgland Fløystøl¹ (3 709)

Knut Dyre Haug¹ (11 963)

Heidi Storruste² (2 865)

REVISJONSUTVALGET

LEDER:

Halvor Stenstadvold (8 645)

MEDLEM:

Monica Caneman (0)

Knut Dyre Haug (11 963)

KOMPENSASJONSUTVALGET

LEDER:

Birger Magnus (20 000)

MEDLEM:

Gyrid Skalleberg Ingerø (0)

Heidi Storruste (2 865)

KONTROLLKOMITEEN

LEDER:

Elisabeth Wille (163)

NESTLEDER:

Finn Myhre (0)

MEDLEM:

Anne Grete Steinkjer (1 800)

Harald Moen (595)

Ole Klette (0)

VARAMEDLEM:

Tone Margrethe Reierselmoen (1 734)

VALGKOMITEEN

LEDER:

Terje R. Venold (2 031)

MEDLEM

(AKSJONÆRVALGT):

Helge Leiro Baastad (0)

Kjetil Houg (0)

Olaug Svarva (0)

OBSERVATØR

(ANSATTVALGT):

Rune Pedersen (9 550)

1) Ikke uavhengige, se side 49 om eierstyring og selskapsledelse.

() Antall aksjer.

"Over 700.000 nordmenn har nå funnet sitt pensjonstall og er i gang med å få oversikt over sin pensjon."
Storebrands pensjonskalkulator,
desember 2013

Storebrand Pensjonstall

– full oversikt over din pensjon

I vår nye digitale tjeneste kan du som har pensjon i Storebrand logge deg inn for å finne ditt pensjonstall. Her kan du samle alle dine pensjonsavtaler slik at du får full oversikt. I tillegg får du råd om enkle grep du kan gjøre for å øke ditt pensjonstall.

Gjennom Storebrand Pensjonstall ønsker vi å skape en interesse rundt temaet pensjon, samt å senke terskelen for å sette seg inn i egen pensjon. Først da kan du vurdere hvilke grep du kan gjøre for å få en best mulig pensjonstilværelse. Ditt pensjonstall er definert som summen av pengene du skal leve av den dagen du slutter å jobbe. Det består av pensjon fra folketrygden, pensjon fra arbeidsgiver og egen sparing.

Regnskap og noter

Innhold

STOREBRAND KONSERN

Resultatregnskap	62	Note 40	Biologiske eiendeler	130
Totalresultat	63	Note 41	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	130
Balanse	64	Note 42	Aksjer og andeler	131
Egenkapitalavstemming	66	Note 43	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	131
Kontantstrømoppstilling	68	Note 44	Derivater	132
		Note 45	Valutaeksponering	134
		Note 46	Forsikringsforpliktelser - livsforsikring	135
		Note 47	Forsikringsforpliktelser - skadeforsikring	137
		Note 48	Innskudd fra kunder bank	137
		Note 49	Annen kortsiktig gjeld	138

VIRKSOMHETS- OG RISIKONOTER

Note 1	Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper	70		
Note 2	Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	79		
Note 3	Oppreservering langt liv for Storebrand Livsforsikring	82	ØVRIGE NOTER	
Note 4	Resultatgenerering fra garantert pensjon	82	Note 50	Sikringsbokføring 138
Note 5	Segmenter	83	Note 51	Sikkerhetsstillelser 139
Note 6	Risikostyring og internkontroll	86	Note 52	Betingede forpliktelser 139
Note 7	Forsikringsrisiko	88	Note 53	Utlån av verdipapirer og gjenkjøpsavtaler 140
Note 8	Finansiell markedsrisiko	91	Note 54	Kapitalkrav og soliditetskrav 140
Note 9	Likviditetsrisiko	94	Note 55	Opplysninger om nærstående parter 142
Note 10	Kredittrisiko	96		
Note 11	Risikokonsentrasjoner	99	STOREBRAND ASA	
Note 12	Regulatoriske forhold	99		
Note 13	Verdssettelse av finansielle instrumenter og eiendommer	100	Resultatregnskap	144
			Balanse	145
			Kontantstrømsoppstilling	146

RESULTATNOTER

Note 14	Premieinntekter	106	Note 1	Regnskapsprinsipper	147
Note 15	Netto renteinntekter bankvirksomhet	107	Note 2	Inntekt på investeringer i datterselskap og felleskontrollerte selskaper	148
Note 16	Netto inntekter for ulike klasser finansielle instrumenter	107	Note 3	Netto inntekter for ulike klasser av finansielle instrumenter	149
Note 17	Netto inntekter fra eiendommer	108	Note 4	Personalkostnader	149
Note 18	Andre inntekter (selskap og kunder)	108	Note 5	Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	149
Note 19	Erstatninger for egen regning	108	Note 6	Godtgjørelse til administrerende direktør og tillitsvalgte	152
Note 20	Endringer i forsikringsforpliktelser - livsforsikring	110	Note 7	Skatt	153
Note 21	Endring i bufferkapital	110	Note 8	Morselskapets aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	154
Note 22	Tap på utlån og reversering av tidligere tap	110	Note 9	Aksjer og andeler	155
Note 23	Driftskostnader og antall ansatte	110	Note 10	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	155
Note 24	Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	111	Note 11	Finansielle derivater	155
Note 25	Godtgjørelse og lignende til ledende ansatte og tillitsvalgte	116	Note 12	Finansielle risikoer	155
Note 26	Godtgjørelse til revisor	120	Note 13	Varige driftsmidler	156
Note 27	Andre kostnader	120	Note 14	Egenkapital	157
Note 28	Rentekostnader	120	Note 15	Obligasjonslån	157
Note 29	Skatt	120	Note 16	Sikringsbokføring	157

BALANSENOTER

Note 30	Immaterielle eiendeler	122	Note 17	Aksjeeiere	158
Note 31	Varige driftsmidler	123	Note 18	Opplysninger om nærstående parter	159
Note 32	Operasjonelle leieavtaler driftsmidler	124	Note 19	Antall ansatte/årsverk	160
Note 33	Investeringer i tilknyttede selskap	124			
Note 34	Felleskontrollerte virksomheter	126	Erklæring fra styret		161
Note 35	Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser	126	Revisjonsberetning		162
Note 36	Obligasjoner til amortisert kost	127	Kontrollkomitéens og representantskapets uttalelse		164
Note 37	Utlån til kunder	128			
Note 38	Reassurandørens andel av forsikringsmessige avsetninger	128			
Note 39	Eiendommer	129			

Storebrand konsern

Resultatregnskap

NOK mill.	Note	2013	2012
Netto premieinntekter	14	28 675	27 822
Netto renteinntekter bankvirksomhet	15	547	490
Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for selskap:			
- aksjer og andeler til virkelig verdi	16	8	
- obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	16	422	658
- finansielle derivater til virkelig verdi	16	24	9
- netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	16	59	101
- netto inntekter fra eiendommer	16	41	33
- resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper	33	74	-3
Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for kunder:			
-aksjer og andeler til virkelig verdi	16	16 772	6 487
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	16	2 942	9 351
-finansielle derivater til virkelig verdi	16	-3 598	772
-netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	16	3 526	3 712
-netto renteinntekter utlån		130	111
-netto inntekter fra eiendommer	16	907	679
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper	33	29	48
Andre inntekter	18	2 316	2 207
Sum inntekter		52 875	52 479
Erstatninger for egen regning	19	-30 004	-22 870
Endring forsikringsforpliktelser	20	-12 176	-20 066
Endring bufferkapital	21	-3 568	-2 675
Tap på utlån/reversering av tidligere tap	22	-11	8
Driftskostnader	23,24,25,26	-3 310	-4 003
Andre kostnader	27	-296	-233
Rentekostnader	28	-576	-680
Sum kostnader før amortisering og nedskrivning		-49 941	-50 519
Konsernresultat før amortisering og nedskrivning		2 935	1 960
Amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler	30	-741	-401
Konsernresultat før skatt		2 194	1 559
Skattekostnad	29	-214	-550
Resultat etter skatt solgt/avviklet virksomhet		-4	3
Årsresultat		1 976	1 012
Årsresultat kan henføres til:			
Majoritetens andel av resultatet		1 971	1 006
Minoritetens andel av resultatet		5	6
Sum		1 976	1 012
Resultat per ordinær aksje (NOK)		4,41	2,25
Gjennomsnittlig antall aksjer i beregningsgrunnlaget (millioner)		447,1	446,7
Det er ingen utvanning av aksjene			

Storebrand konsern

Totalresultat

NOK mill.	2013	2012
Årsresultat	1 976	1 012
Øvrige resultatelementer		
Endringer estimatavvik pensjoner	-340	443
Verdiregulering egne bygg	154	89
Totalresultatelementer tilordnet kundeporteføljen	-154	-89
Skatt på øvrige resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	104	-142
Sum øvrige resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	-236	301
Omregningsdifferanser	840	-103
Sum øvrige resultatelementer som senere kan reklassifiseres til resultatet	840	-103
Sum øvrige resultatelementer	604	198
Totalresultat	2 580	1 210
Totalresultat kan henføres til:		
Majoritetens andel av totalresultatet	2 564	1 207
Minoritetens andel av totalresultatet	16	3
Sum	2 580	1 210

Storebrand konsern

Balanse

NOK mill.	Note	31.12.13	31.12.12
Eiendeler selskapsporteføljen			
Utsatt skattefordel	29	1	38
Immaterielle eiendeler	30	5 993	6 102
Pensjonseiendel	24	1	152
Varige driftsmidler	31	119	144
Investeringer i tilknyttede selskaper	33,34	205	121
Fordringer på tilknyttede selskaper	33,34		69
Finansielle eiendeler til amortisert kost			
- Obligasjoner	10,35,36	3 052	2 146
- Obligasjoner som holdes til forfall	10,35,36	347	222
- Utlån til kredittinstitusjoner	10,35	152	255
- Utlån til kunder	10,35,37	33 637	35 306
Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger	38	151	155
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	8,39	1 084	1 208
Eiendommer til eget bruk	39	66	58
Biologiske eiendeler	40	64	64
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	35,41	1 890	2 172
Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
- Aksjer og andeler	8,13,35,42	82	53
- Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,10,13,35,43	23 485	21 496
- Derivater	10,13,35,44	1 091	1 313
Bankinnskudd	10,35	4 077	3 297
Sum eiendeler selskap		75 498	74 372
Eiendeler kundeporteføljen			
Varige driftsmidler	31	354	303
Investeringer i tilknyttede selskaper	33,34	34	115
Fordringer på tilknyttede selskaper	33,34	186	596
Finansielle eiendeler til amortisert kost			
- Obligasjoner	10,35,36	63 919	54 557
- Obligasjoner som holdes til forfall	10,35,36	14 773	10 496
- Utlån til kunder	10,35,37	3 508	3 842
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	8,39	23 091	27 515
Eiendommer til eget bruk	39	2 425	2 173
Biologiske eiendeler	40	626	535
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	35,41	3 531	2 699
Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
- Aksjer og andeler	8,13,35,42	92 615	72 166
- Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,10,13,35,43	165 071	164 208
- Derivater	10,13,35,44	1 129	2 745
Bankinnskudd	10,35	3 619	3 859
Sum eiendeler kunder		374 883	345 810
Sum eiendeler		450 381	420 182

NOK mill.	Note	31.12.13	31.12.12
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital		11 720	11 718
Opptjent egenkapital		10 705	8 119
Minoritetsinteresser		88	98
Sum egenkapital		22 514	19 936
Ansvarlig lånekapital	9,35	7 409	7 075
Bufferkapital	46	22 447	18 037
Forsikringsforpliktelser	46,47	348 314	324 089
Pensjonsforpliktelser	24	958	1 239
Utsatt skatt	29	833	721
Finansiell gjeld			
- Gjeld til kredittinstitusjoner	9,13,35	1 028	2 499
- Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	9,13,35,48	20 728	19 860
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9,35	17 000	18 033
- Derivater selskapsporteføljen	10,13,35,44	632	632
- Derivater kundeporteføljen	10,13,35,44	1 911	725
Annen kortsiktig gjeld	9,35,49	6 605	7 327
Gjeld solgt/awiklet virksomhet		1	10
Sum gjeld		427 867	400 247
Sum egenkapital og gjeld		450 381	420 182

Lysaker, 11. februar 2014
Styret i Storebrand ASA

Birger Magnus
Styrets leder

Monica Caneman

Laila S. Dahlen

Gyrid Skalleberg Ingero

Jon Arnt Jacobsen

Halvor Stenstadvold

Terje Vareberg

Kirsti Valborgland Fløystøl

Knut Dyre Haug

Heidi Storruste

Odd Arild Grefstad
Administrerende direktør

Storebrand konsern

Avstemming av konsernets egenkapital

NOK mill.	Majoritetens andel av egenkapitalen									
	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital				Minori- tet	Total egen- kapital
	Aksje- kapital ¹	Egne aksjer	Over- kurs	Sum inn- skutt egen- kapital	Estimat- avvik pens- joner	Valuta omreg- nings- reserve	Annen egen- kapital ²	Sum opp- tjent egen- kapital		
Egenkapital 31.12.11	2 250	-17	9 485	11 717	-748	216	7 460	6 929	132	18 777
Periodens resultat							1 006	1 006	6	1 012
Endringer estimatavvik pensjoner					301			301		301
Omregningsdifferanser						-100		-100	-3	-103
Sum øvrige resultatelementer					301	-100		200	-3	197
Totalresultat for perioden					301	-100	1 006	1 206	3	1 210
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:										
Egne aksjer		2		2				22		24
Utbetalt aksjeutbytte									-26	-26
Kjøp av minoritetsinteresser								-6	-11	-17
Annet								-32	-1	-32
Egenkapital 31.12.12	2 250	-16	9 485	11 718	-447	116	8 451	8 119	98	19 936
Periodens resultat							1 971	1 971	5	1 976
Endringer estimatavvik pensjoner					-236			-236		-236
Omregningsdifferanser						829		829	11	840
Sum øvrige resultatelementer					-236	829		593	11	604
Totalresultat for perioden					-236	829	1 971	2 564	16	2 580
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:										
Egne aksjer		2		2				24		26
Utbetalt aksjeutbytte									-27	-27
Kjøp av minoritetsinteresser								-5		-5
Annet								1	3	4
Egenkapital 31.12.13	2 250	-14	9 485	11 720	-683	945	10 442	10 705	88	22 514

1) 449 909 891 aksjer pålydende kroner 5.

2) Inkluderer bundne midler i risikoutjevningssfond med 776 millioner kroner og sikkerhetsavsetninger med 259 millioner

Risikoutjevningssfondet kan bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person. Risikoutjevningssfondet og sikkerhetsavsetninger er ikke vurdert å være regnskapsmessige forpliktelser etter IFRS og inngår i egenkapitalen. Oppbygging av Risikoutjevningssfond gir skattemessige fradrag på oppbyggingstidspunktene, disse fradragene er behandlet som permanente forskjeller mellom regnskap og skatt i forhold til IAS 12 slik at det er ikke avsatt for utsatt skatt knyttet til permanente forskjeller.

Egenkapitalen endrer seg med resultatet i den enkelte periode, egenkapitaltransaksjoner med eierne og poster som innregnes i totalresultatet. Aksjekapital, overkurs og annen egenkapital vurderes og styres samlet. Overkurs og annen egenkapital kan anvendes i samsvar med allmennaksjelovens bestemmelser.

Kolonnen for egne aksjer viser pålydende på beholdning av egne av aksjer. Det som er betalt utover aksjens pålydende føres som reduksjon i annen egenkapital slik at hele kostprisen for egne aksjer er fratrukket i konsernets egenkapital. Et positivt beløp på linjen "egne aksjer" skyldes at det er benyttet egne aksjer ved aksjekjøpsordning for ansatte.

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten, hvor vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål i forhold til regulatoriske og ratingselskapenes krav. Hvis det er behov for ny egenkapital innhentes denne av holdingselskapet Storebrand ASA, som er børsnotert og konsernspiss.

Storebrand er et finanskonsern som har lovmessige krav til ansvarlig kapital etter både kapitaldekningsreglene og solvensmarginregelverket. Ansvarlig kapital omfatter både egenkapital og ansvarlig lånekapital. For Storebrand er det disse lovkravene som har størst betydning for styring av kapitalen.

Konsernet har en målsetting om over tid å ha en solvensmargindekning i livvirksomheten på over 150 prosent. Generelt kan egenkapital i konsernet styres uten materielle begrensninger dersom kapitalkrav er oppfylt og de respektive juridiske enhetene har forsvarlig soliditet. Overføring av kapital fra utenlandske juridiske enheter er mulig med samtykke fra lokale tilsynsmyndigheter.

For nærmere opplysninger om konsernets oppfyllelse av kapitalkrav, se note 54.

Storebrand konsern

Kontantstrømoppstilling

NOK mill.	2013	2012
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalinger forsikring	18 672	22 888
Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-19 252	-18 904
Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-5 927	-751
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	1 697	1 673
Utbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer til kunder	-556	-534
Betaling av inntektsskatt	-4	-5
Utbetalinger til drift	-2 850	-3 430
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	1 163	-1 643
Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder	-7 057	-706
Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	2 011	-2 739
Netto inn-/utbetaling av innskudd bankkunder	795	1 424
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	2 393	1 359
Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer	5 562	743
Netto endring bankinnskudd forsikringskunder	241	1 330
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler og bankkunder	11 002	2 117
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	3 945	1 411
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetalinger ved salg av datterselskaper		9
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av konsernselskaper	-6	-7
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-254	-236
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av TS og FKV	407	-130
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	147	-364
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-2 156	-2 678
Innbetaling ved opptak av lån	1 250	5 925
Utbetaling av renter lån	-557	-718
Innbetaling av ansvarlig lånekapital	2 372	149
Utbetalinger ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	-2 366	-400
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	-473	-412
Netto inn-/utbetalinger på utlån til og fordring på andre finansinstitusjoner	-1 470	-3 521
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital	9	11
Utbetaling av konsernbidrag/utbytte	-26	-42
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-3 416	-1 687
Netto kontantstrøm i perioden	675	-640
- herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler og bankkunder	-10 327	-2 757
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	675	-640
Kontanter/kontantekvivalenter ved periodens start for nye selskaper		-25
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	3 552	4 218
Valutaomregningsdifferanse i NOK	2	-1
Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt¹	4 229	3 552
¹ Består av:		
Utlån til kredittinstitusjoner	152	255
Bankinnskudd	4 077	3 297
Sum	4 229	3 552

Kontantstrømoppstillingen viser konsernets kontantstrømmer for operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter i henhold til den direkte metoden. Kontantstrømmene viser en overordnet endring av betalingsmidler gjennom året.

OPERASJONELLE AKTIVITETER

I et finanskonsern vil en betydelig del av aktivitetene klassifiseres som operasjonelle. Fra forsikringselskaper inngår alle innbetalinger og utbetalinger fra forsikringsvirksomheten, og disse kontantstrømmene investeres i finansielle eiendeler som også er definert som operasjonell aktivitet. I oppstillingen er det laget en delsum som viser netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder, og en delsum som viser kontantstrømmer fra finansielle eiendeler og bankkunder. Dette viser at sammensetningen av netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter for et finanskonsern inkluderer både kontantstrøm fra driften og plassering i finansielle eiendeler. Balansen til livsforsikringselskaper inkluderer betydelige poster knyttet til forsikringskundene som inngår på de enkelte linjer i kontantstrømoppstillingen. Da kontantstrømoppstillingen skal vise endring i kontantstrøm for selskapet er endringen i bankinnskudd for forsikringskunder medtatt på egen linje i operasjonelle aktiviteter for å nøytralisere kontantstrømmene knyttet til kundeporteføljen i livsforsikring.

INVESTERINGSAKTIVITETER

Omfatter kontantstrømmer for eierinteresser i konsernselskaper og varige driftsmidler.

FINANSIERINGSAKTIVITETER

I finansieringsaktiviteter inngår kontantstrømmer for egenkapital, ansvarlig lån og andre innlån som er en del av finansieringen av konsernets virksomhet. Utbetalinger av renter på innlån og utbetaling av aksjeutbytte til aksjonærer er en finansieringsaktivitet.

KONTANTER/KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter/kontantekvivalenter er definert som fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid for selskapsporteføljen. Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til forsikringskundeporteføljen, da dette er likvide midler som ikke er tilgjengelig for bruk av konsernet.

Noter

Storebrand konsern

NOTE 1 - SELSKAPSFORMLASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

1. OPPSUMMERING AV SENTRALE REGNSKAPSPRINSIPPER FOR VESENTLIGE BALANSEPOSTER

Eiendelssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter og investeringseiendom. Investeringseiendom vurderes til virkelig verdi. En betydelig del av de finansielle instrumenter vurderes til virkelig verdi (virkelig verdi-opsjon benyttes), mens øvrige finansielle instrumenter som inngår i kategoriene Utlån og fordringer og Holdt til forfall, vurderes til amortisert kost. Finansielle instrumenter som vurderes til amortisert kost er hovedsakelig relatert til norske pensjonsforpliktelser med rentegaranti, i tillegg vurderes hoveddelen av utlån til amortisert kost. I balansen inngår også aktiverte immaterielle eiendeler som hovedsakelig består av merverdier knyttet til ervervede forsikringskontrakter ved foretaksintegrasjon. Disse merverdiene vurderes til kostpris fratrukket årlig amortisering og nedskrivning.

Gjeldssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter (forpliktelser) og av avsetninger knyttet til fremtidige pensjons- og forsikringsutbetalinger (forsikringsmessige avsetninger). Med unntak for derivater som vurderes til virkelig verdi, vurderes hoveddelen av de finansielle forpliktelser til amortisert kost. Forsikringsmessige avsetninger skal være tilstrekkelige og dekke forpliktelser knyttet til utstedte forsikringskontrakter. Det benyttes ulike metoder og prinsipper for fastsettelse av avsetningene for ulike forsikringskontrakter. En betydelig andel av forsikringsforpliktelsene er relatert til forsikringskontrakter med rentegarantier. Innregnede forpliktelser knyttet til norske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med premieberegningsrenten. Innregnede forpliktelser knyttet til svenske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med en markedsrente. For fondsforsikringskontrakter (Unit Link) vil avsetning for spareelementet i kontraktene korrespondere med verdien av tilhørende eiendelsporteføljer. Som følge av at kundenes midler i livsforsikringsvirksomheten (garantert pensjon) historisk har hatt en avkastning som har oversteget verdiøkningen i garanterte forsikringsforpliktelser, har det overskytende blitt avsatt som kundebuffer (forpliktelser), herunder i form av tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond og villkorad återbäring.

Regnskapsprinsippene er utdypet nedenfor

2. SELSKAPSFORMLASJON

Storebrand ASA er et norsk allmennaksjeselskap notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet for 2013 ble godkjent av styret 11. februar 2014.

Storebrand konsernet tilbyr et helhetlig produktspekter av forsikrings- og forvaltningstjenester, verdipapir-, bank- og investeringstjenester til privatpersoner, bedrifter, kommuner og offentlig virksomhet. Storebrandkonsernet består av forretningsområdene Garantert Pensjon, Sparing, Forsikring og Øvrig. Konsernet har hovedkontor i Professor Kohts vei 9, Lysaker, Norge.

3. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er benyttet konsistent for like transaksjoner og andre hendelser under like omstendigheter.

Konsernregnskapet for Storebrand ASA er avgitt i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS), som er godkjent av EU, og tilhørende fortolkninger, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av lover og forskrifter.

BRUK AV ESTIMAT I UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Utarbeidelsen av årsregnskapet i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader, noteopplysninger og opplysning om potensielle forpliktelser. Faktiske tall kan avvike fra benyttede estimater. Se nærmere omtale om dette i note 2.

4. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Det er ikke foretatt vesentlige endringer av regnskapsprinsipper i 2013.

Som følge av en endring i IAS 1 – *Presentasjon av finansregnskap*, er det i 2013 foretatt endringer i presentasjon av poster som inngår i oppstillingen Totalresultat. Oppstillingen spesifiserer postene:

- poster som i senere perioder vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt
- samt poster som senere ikke vil omklassifiseres til resultatet

Endringen har ikke hatt vesentlig betydning for konsernregnskapet.

IFRS13 *Virkelig verdi* måling, har blitt gjeldende i 2013 og har medført utvidede notekrav knyttet til regnskapsinformasjon om virkelige verdier. Videre har det kommet endringer i IAS19R Pensjoner egne ansatte, som medfører økte krav til bruttoføring av kostnads- og inntektselementer.

Endringene beskrevet ovenfor har ikke hatt vesentlig betydning for konsernregnskapet.

IASB har i flere år arbeidet med en ny regnskapsstandard for forsikringskontrakter, den kommende standarden er ofte benevnt som IFRS₄ Fase II. Et nytt Exposure Draft (ED) ble utgitt i juni 2013. En mulig standard kan antagelig være klar i 2015. Implementeringstidspunkt er usikkert, men 2017 eller 2018 kan være alternative tidspunkter, da det på grunn av betydelig forventet implementeringsarbeid for foretakene, forventes å gis en implementeringsperiode på tre år (tidligere perioder må omarbeides).

Det antas at standarden vil antagelig kreve at den innregnede verdien av forsikringskontrakter skal bestå av følgende komponenter:

- Sannsynlighetsvektet estimat av kommende inn- og utbetalinger knyttet til kontraktene
- Kontantstrømmene diskonteres med en rente som reflekterer kontantstrømmenes risiko
- Det gjøres tillegg for en risikomargin
- Ved kontraktinngåelse avsettes også forventet fortjeneste som en forpliktelse, kontraktsmessig residual margin, denne inntektsføres over kontraktens løpetid (forutsatt at ikke kontrakten anses å være en tapskontrakt på utstedelsestidspunktet).

Innføring av en ny standard for forsikringskontrakter, vil kunne få betydelige effekter i Storebrands konsernregnskap. En implementering vil medføre endringer i resultatoppstillinger, endret resultat, endret verdi av forsikringsforpliktelsene samt kunne påvirke egenkapitalen.

En annen sentral standard for Storebrands konsernregnskap vil være IFRS₉ Finansielle instrumenter. Standarden omhandler blant annet klassifisering av finansielle instrumenter (bruk av virkelig verdi og amortisert kost) samt regler for nedskrivning av finansielle instrumenter. Implementeringstidspunktet er ikke fastsatt.

I 2014 vil følgende nye standarder påvirke konsernregnskapet; IFRS₁₀ Konsernregnskap, samt IFRS₁₁ Felleskontrollerte ordninger. En større andel av konsernets investeringer forventes å bli konsolidert som følge av IFRS₁₀, videre forventes det at felleskontrollerte foretak vil bli innregnet etter egenkapitalmetoden i stedet for å bli innregnet i henhold til bruttometoden. Innarbeidelse av disse standardene forventes ikke å medføre vesentlige endringer med hensyn til konsernets egenkapital eller resultat.

Nedenfor fremgår også andre endringer i IFRS regelverket som gjelder eller kan anvendes, for IFRS regnskaper avlagt etter 1. januar 2014. Endringene forventes ikke å gi vesentlige effekter for konsernregnskapet.

- Endring IAS 39: Endring i reglene for bytting av motpart ved regnskapsføring av sikring
- Endring IAS 36: Opplysningskrav om gjenvinnbart beløp – immaterielle eiendeler/goodwill
- Endringer IAS 32: Reviderte motregningsregler

5. KONSOLIDERING

Konsernregnskapet inkluderer Storebrand ASA og selskaper hvor Storebrand ASA har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier, enten direkte eller indirekte, mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet samt at konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital, med mindre det foreligger opsjoner eller andre betingelser som medfører at minoriteter vurderes som gjeld.

Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Asset Management AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Forsikring AS er vesentlige datterselskaper som eies direkte av Storebrand ASA. Storebrand Livsforsikring AS eier også det svenske holdingselskapet Storebrand Holding AB som igjen eier SPP Livförsäkring AB og SPP Liv Fondförsäkring AB. Ved ervervet av den svenske virksomheten i 2007 påla norske myndigheter Storebrand å søke om å opprettholde konsernstrukturen innen utgangen av 2009. Storebrand har sendt søknad om å beholde nåværende konsernstruktur, og mener det er naturlig å se eventuelle endringer i konsernstrukturen i lys av kommende regler for solvens (Solvens II).

VALUTA OG OMREGNING AV UTENLANDSKE SELSKAPER

Konsernets presentasjonsvaluta er norske kroner. Utenlandske selskaper som inngår i konsernet og som har annen funksjonell valuta, er omregnet til norske kroner ved at resultatregnskapet er omregnet etter gjennomsnittskurs for året og ved at balansen er omregnet til kurs ved regnskapsårets slutt. Som følge av at det vil være forskjell mellom anvendte valutakurser ved registrering av resultat- og balanseposter blir eventuelle differanser ført mot totalresultatet.

ELIMINERING AV INTERNE TRANSAKSJONER

Interne mellomværende, interne gevinster og tap, renter og utbytte og lignende mellom konsernselskapene er eliminert i konsernregnskapet. Transaksjoner mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen i livvirksomheten og mellom kundeporteføljene i livvirksomheten og andre selskaper i konsernet, blir ikke eliminert i konsernregnskapet. I samsvar med livsforsikringsregelverket er transaksjoner med kundeporteføljer basert på armlengdes avstand.

6. FORETAKSINTEGRASJON

Ved overtakelse av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost måles til virkelig verdi i tillegg til direkte utgifter ved anskaffelsen. Eventuelle emisjonsutgifter inngår ikke i anskaffelseskost, men føres til fradrag i egenkapitalen.

Overtatte identifiserte materielle og immaterielle eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunktet for overtakelsen. Dersom anskaffelseskost overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, innregnes differansen som goodwill. Ved oppkjøp av mindre enn 100 prosent av en virksomhet balanseføres 100 prosent av merverdier og mindreverdier med unntak av goodwill som bare medtas for Storebrand sin andel.

Investeringer i tilknyttede selskaper (normalt investeringer på mellom 20 prosent og 50 prosent av selskapenes egenkapital) hvor konsernet har betydelig innflytelse er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Interesser i felleskontrollert virksomhet er regnskapsført i konsernregnskapet etter bruttometoden, det vil si ved å inkludere andel av inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld på tilhørende linjer i regnskapet.

Ved investeringer, herunder ved kjøp av investeringseiendom, blir det vurdert om kjøpet omfatter kjøp av virksomhet i henhold til IFRS3. Når slike kjøp ikke omfatter kjøp av virksomhet anvendes ikke oppkjøpsmetoden slik den følger av IFRS3 Foretaksintegrasjon slik at det ikke beregnes eventuelle merverdier og det avsettes ikke for utsatt skatt slik som i en foretaksintegrasjon.

7. INNTEKTSFØRING

PREMIEINNTEKTER

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie (inklusive spareelementer), tilflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring. Årlig premie periodiseres generelt lineært over dekningsperiode. Honorar for utstedelse av norske rentegarantier samt fortjenesteelement risiko er inkludert i premieinntektene.

NETTO RENTEINNTEKTER BANKVIRKSOMHET

Renteinntekter innregnes i resultatregnskapet ved bruk av effektiv rentes metode.

INNTEKTER FRA EIENDOMMER OG FINANSIELLE EIENDELER

Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler er beskrevet i avsnitt 9 og 10.

ANDRE INNTEKTER

Honorar innregnes når inntekten kan måles pålitelig og er opptjent, faste honorarer inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres og suksesshonorarer inntektsføres når suksesskriteriet er oppfylt.

8. GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER

Merverdi ved kjøp av virksomhet som ikke kan allokere til eiendeler eller gjeldsposter på datoen for oppkjøpet, er klassifisert som goodwill i balansen. Goodwill vurderes til anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel.

Goodwill avskrives ikke, men testes for verdifall og nedskrivingsbehov. Goodwill testes for verdifall dersom det er indikatorer som tilsier at et verdifall har funnet sted. Det gjennomføres minst én årlig vurdering av gjenvinnbart beløp.

Dersom den relevante diskonterte kontantstrøm er lavere enn regnskapsført verdi, vil goodwill bli nedskrevet til virkelig verdi. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke selv om det i etterfølgende perioder skulle foreligge informasjon om at nedskrivingsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivingsbehovet er blitt mindre. For senere testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømsgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Kontantstrømgenererende enheter blir identifisert i henhold til driftssegmenter.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes årlig for nedskrivning i vurderingen av balanseført verdi.

Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar levetid vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Avskrivningstid og -metode vurderes årlig. Ved balanseføring av nye immaterielle eiendeler må det kunne påvises at det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen vil tilflyte konsernet. I tillegg må eiendelens kostpris kunne estimeres pålitelig. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjoner på verdifall, for øvrig behandles nedskrivning på immaterielle eiendeler og reversering av nedskrivning på samme måte som beskrevet for varige driftsmidler.

9. TILSTREKKEЛИHETSTEST FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG TILHØRENDE MERVERDIER

Ved kjøp av forsikringskontrakter i en foretaksintegrasjon, legges det underliggende foretakets regnskapsprinsipper til grunn ved innregning av de forsikringsmessige forpliktelser. Merverdier for Storebrand knyttet til disse forpliktelsene – som ofte benevnes som Value of Business in Force (VIF), innregnes som en eiendel. Etter IFRS 4 skal det gjøres en tilstrekkelighetstest av forsikringsforpliktelsen, inklusive VIF, ved hver regnskapsavleggelse. I testen som gjennomføres i Storebrands konsernregnskap sees det hen til beregnede nåverdier av kontantstrømmer til kontraktstutsteder – som ofte benevnes som embedded value. Test av tilstrekkelighet ble gjennomført før implementering av IFRS.

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivningsbehov årlig og ellers når det foreligger indikasjoner på verdifall.

10. INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.

Investeringseiendommer består hovedsakelig av sentrale kontorbygg, kjøpesentre og logistikkbygg. Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor konsernet er klassifisert som investeringseiendommer. Når det gjelder eiendommer hvor deler av eiendommen benyttes av konsernet til eget bruk og andre deler leies ut, er utleiedelene som kan seksjoneres, klassifisert som investeringseiendom.

11. FINANSIELLE INSTRUMENTER

11-1. GENERELLE PRINSIPPER OG DEFINISJONER

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet måles den til virkelig verdi. Førstegangsinnregningen inkluderer transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen/forpliktelsen, i de tilfeller den finansielle eiendelen/forpliktelsen ikke er til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt – det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles holdt til forfall investeringer, lån og fordringer samt finansielle forpliktelser som ikke er tilordnet til virkelig verdi over resultatet, til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning (for eksempel førtidig betaling, kjøpsopsjoner og tilsvarende opsjoner). Beregningen omfatter alle honorarer og rentepunkter betalt eller mottatt mellom parter i kontrakten som er en integrert del av den effektive renten, transaksjonsutgifter og alle andre merbetalinger eller rabatter.

Definisjon av virkelig verdi

Se definisjon av virkelig verdi i avsnitt 9. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen.

Dersom markedet for et finansielt instrument ikke er aktivt, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av anerkjente verdsettingsmetoder. Verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning og opsjonspriseringsmodeller. Dersom det er en verdsettingsmetode som er i vanlig bruk av deltakerne i markedet for å prissette instrumentet og denne metoden har vist seg å gi pålitelige estimater av priser oppnådd i faktiske markedstransaksjoner, benyttes denne metoden.

Ved beregning av virkelig verdi av utlån legges gjeldende markedsrente på tilsvarende utlån til grunn. Det tas hensyn til endring i kredittrisiko.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som er innregnet til amortisert kost, vurderes det på hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (effektiv rente beregnet ved førstegangsinnregning). Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet.

11-2. KLASSIFIKASJON OG MÅLING AV FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier:

- Finansielle eiendeler holdt for omsetning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- Finansielle eiendeler investeringer som holdes til forfall
- Finansielle eiendeler utlån og fordringer
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Holdt for omsetning

En finansiell eiendel er klassifisert som holdt for omsetning når den:

- i hovedsak er anskaffet eller pådratt med det formål å selge den eller kjøpe den tilbake på kort sikt, er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir styrt sammen, og som det er godtgjort at det foreligger et nylig faktisk mønster for kortsiktig realisering av overskudd for, eller
- er et derivat, med unntak for et derivat som er øremerket og effektivt sikringsinstrument.

Med unntak for derivater faller kun en begrenset andel av Storebrands finansielle instrumenter inn under denne gruppen.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

En betydelig andel av Storebrands finansielle instrumenter er klassifisert til kategorien virkelig verdi over resultatet på grunn av:

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser, eller at
- de finansielle eiendeler inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Regnskapsføringen er tilsvarende som for gruppen holdt for omsetning (instrumentene vurderes til virkelig verdi og verdiendringer føres i resultatoppstillingen).

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som et foretak har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall med unntak for

- de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet
- de som oppfyller definisjonen av utlån og fordringer

Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Kategorien anvendes i den norske livsforsikringsvirksomheten knyttet til forsikringskontrakter med rentegaranti.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som foretaket har til hensikt å selge umiddelbart eller på kort sikt, som skal klassifiseres som holdt for omsetning, og de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet.

Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Kategorien anvendes i den norske livsforsikringsvirksomheten knyttet til forsikringskontrakter med rentegaranti, samt i bankvirksomheten.

Utlån og fordringer som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler klassifiseres som tilgjengelige for salg dersom de er ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelige for salg eller ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

11-3. DERIVATER

Definisjon av et derivat

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegnene:

- Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valuta kurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»)
- det krever ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer
- det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt

Regnskapsføring av derivater som ikke er sikring

Derivater som ikke faller inn under kriteriene for sikring regnskapsføres i gruppen finansielle instrumenter holdt for omsetning. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Hoveddelen av de derivater som løpende benyttes i forvaltningen faller inn under denne kategorien.

En del av konsernets forsikringskontrakter inneholder innebygde derivater, som for eksempel rentegarantier. Disse forsikringskontraktene følger ikke regnskapsstandarden IAS39 Finansielle instrumenter, men følger regnskapsstandarden IFRS4 Forsikringskontrakter, og de innebygde derivatene vurderes ikke løpende til virkelig verdi.

11-4. SIKRINGSBOKFØRING

Virkelig verdi sikring

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter regnskapsføres på samme måte som kontantstrømsikringer. Gevinst og tap på sikringsinstrumentet som relaterer seg til den effektive delen av sikringen føres over totalresultatet, mens gevinst og tap som relaterer seg til den ineffektive delen regnskapsføres umiddelbart over resultatregnskapet.

Samlet tap eller gevinst i egenkapitalen føres over resultatet når den utenlandske virksomheten blir solgt eller avviklet.

11-5. FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Etter førstegangsinnregning måles alle finansielle forpliktelser til amortisert kost ved en effektiv rentemetode, eller til virkelig verdi.

12. FORSIKRINGSMESSIGE FORHOLD

Regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter, omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Storebrandkonsernets forsikringskontrakter omfattes av standarden. IFRS 4 er ment å være en foreløpig standard og den tillater bruk av uensartede prinsipper for behandling av forsikringskontrakter i konsernregnskapet. I konsernregnskapet medtas de forsikringstekniske avsetninger slik de er beregnet i de respektive datterselskaper i samsvar med det enkelte lands lovgivning. Dette gjelder også for forsikringskontrakter ervervet i en foretaksintegrasjon. I slike tilfeller er positive merverdier, jmfør IFRS 4 nr 31b), aktivert som immaterielle eiendeler.

Det følger av IFRS 4 at de forsikringsmessige avsetningene skal være tilstrekkelige. Ved vurdering av tilstrekkelighet knyttet til innregnede ervervede forsikringskontrakter inklusive tilhørende aktiverte immaterielle eiendeler, sees det i vurderingen også hen til IAS 37 Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser, og såkalte embedded value-beregninger.

Nedenfor redegjøres det for regnskapsprinsippene for de vesentligste forsikringstekniske avsetninger.

12-1. GENERELT – LIVSFORSIKRING

Erstatninger for egen regning

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrukket mottatt gjenforsikring, fraflyttede premiereserver, avgitt gjenforsikring og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen under posten endring forsikringsforpliktelser.

Endring forsikringsforpliktelser

Omfatter sparepremien som inntektsføres under premieinntekter og utbetales under erstatninger. Posten omfatter også garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt avkastning til kundene utover garanti.

Forsikringsforpliktelse

Premiereserve

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive fremtidige administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For individuelle kontoprodukter med fleksibel premieinnbetaling avsettes oppsamlet kontoverdi i premiereserven. Premiereserven svarer til 100 prosent av forsikringenes garanterte gjenkjøps-/flyttestørrelse for eventuelle avbrudds-/flyttestørrelser og andel av kursreguleringsfond.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, det vil si samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietarifene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven. For poliser med fremtidig premieinnbetaling er det gjort fradrag for kontantverdien av den delen av de fremtidige administrasjonskostnader som forutsettes finansiert gjennom fremtidige premier.

En betydelig andel av de norske forsikringskontraktene har ett-årige rentegarantier, slik at den garanterte avkastningen må oppnås hvert år. En betydelig andel av de svenske forsikringskontraktene har garantert avkastningen frem til tidspunkt for pensjonsutbetalingene.

Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes. Selskapet er ikke utsatt for investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene. Det eneste unntaket er ved dødfall der etterlatte får utbetalt opprinnelig innbetalt beløp til livrenteforsikringer og for garantikonto.

Erstatningsavsetning

Består av avsetning for innrødte ikke meldte erstatninger samt ikke-ferdigbehandlede forsikringsoppgjør (IBNR og RBNS). Erstatningsavsetningen skal bare inneholde midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsforpliktelser tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond, villkorad återbäring og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsforpliktelser. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted.

Salgskostnader

I den norske livvirksomheten er salgskostnader kostnadsført, mens i de svenske datterselskaper er salgskostnader balanseført og amortiseres.

12-2. LIVSFORSIKRING NORGE

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har selskapene anledning til å foreta avsetning til tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til differansen mellom premiereserven beregnet med utgangspunkt i en garantert rente i premiegrunnlaget og premiereserven beregnet med utgangspunkt i den faktiske garanterte rente i kontraktene. Grensen for en kontrakts tilleggsavsetning er fastsatt av Finanstilsynet til premiereserven for kontrakten multiplisert med to ganger grunnlagsrenten for kontrakten.

Selskapet kan likevel bestemme et høyere multiplum av grunnlagsrenten enn fastsatt av Finanstilsynet. Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkelte kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som årlig kan benyttes til å dekke grunnlagsrenten er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra forsikringstakerne og tilført overskudd i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Pensjonistenes overskuddsfond består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje (flerårig rentegaranti)

Dersom det er knyttet avkastningsgaranti til en særskilt investeringsportefølje, foretas det supplerende avsetning til dekning av garantiforpliktelsen. Supplerende avsetning til dekning av selskapets forpliktelse etter Foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd skal tilsvare forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets forpliktelser overfor de forsikrede beregnet etter Forsikringslovens § 9-16 og verdien av investeringsporteføljen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst/tap på finansielle eiendeler til virkelig verdi i kollektivporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS tilføres/ tilbakeføres kursreguleringsfondet i balansen under forutsetning av at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Den delen av netto urealisert gevinst/tap på finansielle omløpsmidler i utenlandsk valuta som kan tilskrives valutakursendringer avsettes ikke til kursreguleringsfond. Valutakursendring tilknyttet sikringsinstrumentet avsettes således heller ikke til kursreguleringsfond, men føres direkte over resultatet. Valutarisikoen på utenlandske investeringer er i hovedsak sikret med valutakontrakter på porteføljenivå. Etter regnskapsstandarden for forsikringskontrakter (IFRS 4) er kursreguleringsfondet vurdert som en forpliktelse.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet for kollektiv pensjon og fripoliser til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet er ikke vurdert som en forpliktelse etter IFRS og inngår som en del av egenkapitalen (bundet egenkapital).

Oppreservering for langt liv

Med bakgrunn i økt forventet levealder vil det innføres et nytt dødelighetsgrunnlag fra og med 1.1.2014 som vil øke avsetningsbehovet betydelig. Det vil bli gitt anledning til en opptrappingsperiode som etter Finanstilsynets mening ikke bør ha en varighet utover fem år fra oppstart i 2014. Det er foreløpig uklarhet rundt overgangsregler, men det åpnes for å benytte kundeoverskudd til å dekke økte avsetninger kombinert med en minimumsdekning på 20 prosent fra pensjonsinnretningene. Detaljene i oppreserveringsplanene er ikke fastsatt, disse vil påvirke pensjonsinnretningenes bidrag. Regnskapsmessig er den kommende forventede dekningen fra eier vurdert som en reduksjon av fremtidige forventede overskudd og det er dermed ikke avsatt særskilt for denne forventede dekningen fra eier pr 31.12.2013.

12-3. LIVSFORSIKRING SVERIGE

Livsforsikringsavsetninger

SPP har siden 2009 benyttet en konstantstrømsmodell for beregning av forsikringsforpliktelser med rentegaranti. Modellen diskonterer kontantstrømmer med observerte swaprenter for de aktuelle løpetider opp til 10 år, som er det lengste tidspunktet hvor likviditeten i swaprenter anses tilstrekkelig. For kontantstrømmer med løpetid over 20 år bestemmes en normalrentesats som summen av langsiktige antagelser om inflasjon, realrente og løpetidspremie – basert på vurderinger foretatt av aktører som Riksbanken og Konjunkturinstituttet. For kontantstrømmer mellom 10 og 20 år benyttes diskonteringsrenter som er vektet snitt mellom observert 10-årsrente og bestemt 20-årsrente.

For øvrige kontantstrømmer fastsettes en normalrente som summen av langsiktige forutsetninger om inflasjon, realrente og risikopremie.

Avsetning for ikke fastsatte forsikringstilfeller

Avsetning for inntrufne skader består av avsetninger for uførepensjon, fastsatte skader, ikke fastsatte skader og skadebehandlingsreserver. Ved vurdering av avsetninger for uførepensjoner benyttes en risikofri markedsrente, hensyntatt fremtidig indeksregulering av utbetalingene. I tillegg avsettes det for beregnede skader som er inntruffet, men som ikke er meldt (IBNR).

Villkorad återbäring (betinget kundetildelt bonus)

Villkorad återbäring oppstår når verdien av kundemidlene er høyere enn nåverdien av forpliktelsene, og omfatter dermed den del av forsikringskapitalen som ikke er garantert. For kontrakter hvor kundemidlene er lavere enn forpliktelsene belastes eiers resultat ved avsetning til latent kapitaltilskudd. Villkorad återbäring og latent kapitaltilskudd innregnes på samme linje i balansen.

12-4. SKADEFORSIKRING

Kostnadsføring av skadetilfeller skjer på det tidspunkt skadetilfeller inntreffer. Det er foretatt følgende avsetninger:

Avsetning for ikke opptjent premie for egen regning gjelder løpende kontrakter som er i kraft på regnskapstidspunktet og skal dekke kontraktens gjenstående risikoperiode.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventet utbetaling av meldte, men ikke oppgjorte erstatningskrav. Den skal videre dekke forventede erstatningskrav knyttet til skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp. Rapporterte ikke oppgjorte skadekrav avsettes i sin helhet. Det foretas så en beregning av avsetningsbehovet for inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR), og for rapporterte, men ikke avsluttede skader (RBNS). I tillegg skal erstatningsavsetningen inneholde en egen avsetning for fremtidige skadeoppgjørskostnader på inntrufne ikke oppgjorte skadetilfeller.

Forsikringselskapene som inngår i konsernet følger egne lovpålagte krav til forsikringsmessige avsetninger, herunder sikkerhetsavsetninger med videre. I konsernregnskapet er sikkerhetsavsetninger med høy sikkerhetsmargin ikke definert som forpliktelse og inngår dermed i konsernets egenkapital. De forsikringsmessige avsetningene skal likevel være tilstrekkelige etter IFRS 4.

13. PENSJONSFORPLIKTELSER EGNE ANSATTE

Storebrand konsernet har landsspesifikke pensjonsordninger for ansatte. I Norge tilbyr Storebrand konsernet fra 1.1.2011 innskuddsordninger for ansatte. Frem til 31.12.2010 hadde Storebrand en ytelsesordning for ansatte i Norge. Den norske ytelsesordningen ble lukket for nye medlemmer fra 1.1.2011, og eksisterende medlemmer kunne frivillig velge overgang til innskuddspensjon. Storebrand er fra og med 2013 også med i den norske AFP-ordningen (avtalefestet pensjon). Den norske AFP-ordningen er vurdert å være en ytelsesordning, men det foreligger ikke tilstrekkelig kvantitativ informasjon til å kunne estimere pålitelige regnskapsmessige forpliktelser og kostnader.

I Sverige har SPP i samsvar med Bankansattes Tjenestepensjonsplan (BTP-planen) kollektivfestede forhåndsavtalte pensjonsplaner for sine ansatte. En forhåndsbestemt pensjon innebærer at en ansatt er garantert en viss pensjon basert på sluttlønn etter avsluttet arbeidsforhold.

13-1. YTELSESORDNING

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuariemessige forutsetninger om dødelighet, uførhet og frivillig avgang. Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse, samt forventet avkastning av pensjonsmidlene.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger blir regnskapsført mot totalresultatet i oppstillingen over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer i den perioden de oppstår. Virkningen av endringer i pensjonsplan blir løpende resultatført, med mindre planendringen er betinget av fremtidig opptjening. Virkningen fordeles da lineært over tiden til ytelsen er fullt ut opptjent. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen og som en del av estimataviket som vises i totalresultatet.

Fra og med 31.12.2012 er en diskonteringsrente utledet av foretaksobligasjoner av høy kvalitet benyttet som diskonteringsrente. Tidligere ble statsobligasjonsrenter anvendt. Se nærmere beskrivelse av dette i note 24.

I konsernet er det både forsikret og uforsikret pensjonsordning. Den forsikrede ordningen i Norge er tegnet i konsernet. Premier knyttet til egne ansatte er eliminert i premieinntektene i konsernresultatet.

13-2. INNSKUDDSORDNING

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

14. VARIGE DRIFTSMIDLER

Konsernets varige driftsmidler består av maskiner, inventar, EDB-systemer og bygninger som benyttes av konsernet til egen virksomhet.

Maskiner og inventar vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Bygninger som benyttes til egen virksomhet av konsernet vurderes til oppskrevet verdi fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det foretas årlig vurdering av virkelig verdi på disse bygningene på samme måte som beskrevet for investeringseiendommer. Økning i verdier for bygninger som benyttes i egen virksomhet resultatføres over totalresultatet. En nedskrivning av bygningens verdi regnskapsføres først mot revalueringsreserve som gjelder oppskrivninger på den aktuelle bygningen. Dersom nedskrivningen overstiger revalueringsreserven resultatføres det resterende.

Avskrivningsperiode og – metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med den økonomiske levetiden for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utraneringsverdi. For bygninger foretas dekomponering, dersom ulike deler har forskjellig brukstid. Avskrivningsperiode og – metode vurderes da separat for hver del.

Det blir foretatt vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjon på verdifall. Eventuell nedskrivning resultatføres som differansen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag for salgs-kostnader og bruksverdi. Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

15. SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt, og er basert på regnskapsstandarden IAS 12 Resultat-skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført i totalresultatet. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i konsernets skattemessige fremførbare underskudd, skattereduserende midlertidige forskjeller og skatteøkende midlertidige forskjeller. I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS som igjen eies direkte av Storebrand Livsforsikring AS. Selv om disse eiendomsselskapene inngår i kundeporteføljen og kan avhendes tilnærmet skattefritt, inngår de skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til de underliggende eiendommene som også inngår i det norske skattekonsernet, i konsernets midlertidige forskjeller hvor det er avsatt for utsatt skatt. Se også punkt 6 ovenfor som omhandler foretaksintegrasjon.

16. AVSATT UTBYTTE

I henhold til IAS 10 som omhandler hendelser etter balansedagen, skal foreslått utbytte/konsernbidrag klassifiseres som egenkapital inntil det er vedtatt av generalforsamlingen.

17. LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Storebrand har ingen finansielle leieavtaler.

18. KONTANTSTRØMSOPPSTILLING

Kontantstrømsoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden og viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømsoppstillingen spesifiseres på operasjonelle, investerings- og finansierings aktiviteter.

19. BIOLOGISKE EIENDELER

I samsvar med IAS 41 vurderes investeringer i skog som biologiske eiendeler. Biologiske eiendeler vurderes til virkelig verdi som er definert basert på alternativ virkelig verdi beregning, eller nåverdien av forventet netto kontantstrøm. Verdiendringer på biologiske eiendeler føres i resultatregnskapet. Eierrettigheter på biologiske eiendeler regnskapsføres på det tidspunktet når kjøpsavtalen signeres. Det beregnes årlige inntekter og utgifter fra skogbruk og utmark.

20. AKSJEBASERT AVLØNNING

Storebrand konsernet har aksjebasert avlønning til nøkkelpersoner. Virkelig verdi på aksjeopsjoner fastsettes ved tildelingsdato. Verdsettelsen gjøres basert på anerkjente verdsettelsesmodeller tilpasset egenskapene til de aktuelle opsjonene. Verdien fastsatt på tildelings-tidspunktet periodiseres i resultatregnskapet over opsjonens opptjeningstid med tilsvarende økning i egenkapital. Beløpet innregnes som en kostnad og justeres for å gjenspeile faktisk antall aksjeopsjoner opptjent. Opptjeningstiden er perioden fra etableringen av ordningen og til opsjonene er fullt ut opptjent.

NOTE 2 - VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen.

De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimaterne.

Konsernets mest vesentlige estimater og vurderinger som kan gi vesentlig justering av innregnede verdier, er omtalt nedenfor:

GENERELT OM LIVSFORSIKRING

I konsernregnskapet innregnes forsikringsforpliktelser med rentegaranti, med ulike prinsipper i den norske og svenske virksomheten. Det er også innregnet en immateriell eiendel (value-of-business-in-force, "VIF") knyttet til forsikringskontrakter i den svenske virksomheten. Denne eiendelen knytter seg til Storebrands kjøp av SPP (kjøp av virksomhet). Det er flere forhold som kan påvirke størrelsene på forsikringsforpliktelsene inklusive VIF, herunder biometriske forhold som økt levealder og uførhet, samt utvikling i fremtidige kostnader og juridiske forhold som lovendringer og utfall av rettssaker mv. Et lavt rentenivå vil på lang sikt være utfordrende for eier med hensyn til

forsikringskontrakter med rentegaranti, og vil, sammen med reduserte kundebuffer, kunne påvirke størrelsen på de innregnede beløp knyttet til forsikringskontraktene. De norske forsikringskontraktene med rentegarantier er diskontert med premieberegningsrenten (om lag gjennomsnittlig med 3,3 prosent). De svenske forsikringsforpliktelsene med rentegaranti, er diskonteringen basert på en estimert swap-rentekurve hvor deler av rentekurven ikke er likvid. Den ikke-likvide delen av rentekurven er estimert med utgangspunkt i langsiktige forventninger om realrente og inflasjon.

Det følger av regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter at de innregnede forsikringsforpliktelsene skal være tilstrekkelige og at det skal gjennomføres en tilstrekkelighetstest (liability adequacy test). De norske forsikringsforpliktelsene er beregnet i henhold til særnorske regler herunder forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. For de norske livsforsikringsforpliktelsene gjennomføres det en test på et overordnet nivå ved å foreta en analyse som tar utgangspunkt i norske premiereserveringsprinsipper. Den innarbeidede analysen tar utgangspunkt i de forutsetningene som legges til grunn ved beregning av Embedded Value, hvor selskapet anvender beste anslag på de fremtidige grunnlagselementene basert på dagens erfaringer. Testen innebærer da at selskapet analyserer dagens marginer mellom forutsetningene i reserveringsgrunnlaget og forutsetningene i Embedded Value analyser. Denne testen ble gjennomført også før innføring av IFRS.

I konsernregnskapet ble det ved oppkjøpet av det svenske forsikringskonsernet SPP aktivert merverdier inklusive goodwill knyttet til verdiene av SPP konserns forsikringskontrakter, mens SPP konserns innregnede forsikringsmessige avsetninger ble videreført i Storebrands konsernregnskap. Disse merverdiene (Value of business in-force) som sammen med tilhørende aktiverte salgskostnader og forsikringsforpliktelser, testes med hensyn til tilstrekkelighet. Testen er oppfylt hvis de bokførte forpliktelsene i regnskapet er større eller lik netto forpliktelser vurdert til en estimert markedsverdi inklusive forventet overskudd til eier. I denne testen ses det hen til embedded value beregninger samt til IAS 37. Et sentralt element i denne vurderingen er beregning av fremtidige fortjenestemarginer hvor det benyttes embedded value-beregninger. Embedded value-beregningene vil blant annet påvirkes av volatilitet i finansmarkedet, renteforventninger samt størrelsen på bufferkapital. Storebrand tilfredsstiller tilstrekkelighetstestene for 2013 og har følgelig ingen resultatmessig effekt på regnskapet for 2013. Det vil være usikkerhet knyttet til verdsettelsen av disse aktiverte verdiene og verdien av tilhørende forsikringsmessige avsetninger.

I livvirksomhetene i Storebrand vil ikke nødvendigvis endring av estimater knyttet til forsikringsmessige avsetninger, finansielle instrumenter og investeringseiendom tilordnet livkundene, påvirke eiers resultat, men endring av estimater og vurderinger kan påvirke eiers resultat. En sentral faktor vil være om livkundernes midler inklusive årets avkastning, overstiger de garanterte forpliktelser.

I den norske livvirksomheten har en betydelig andel av forsikringskontraktene en serie med årlig rentegaranti. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Tilsvarende vil verdiøkninger i stor grad kunne øke størrelsen på slike fond.

Finanstilsynet har besluttet innføring av nytt dødlighetsgrunnlag (K2013) for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 2014. Under gitte forutsetninger kan opppreservering til nye tariffier, i en tidsbegrenset periode, belastes den løpende avkastning i kundeporteføljene. Men eiers egenkapital vil også bli belastet. En eventuell manglende fremtidig avkastning kan i denne sammenheng medføre økt belastning i eiers fremtidige resultat. Det vil være usikkerhet knyttet til fremtidig avkastning samt til eiers fremtidige belastning. Se nærmere om dette i note 3.

I den svenske virksomheten (SPP) foreligger det ikke kontrakter med en årlig rentegaranti. Men det foreligger forsikringskontrakter med en sluttverdigaranti. Disse kontraktene diskonteres med en markedsmessig rente. Dersom tilhørende kundemidler har en høyere verdi enn innregnet verdi av disse forsikringsmessige forpliktelsene, vil forskjellen utgjøre et betinget kundetildelt fond – villkorad återbäring (bufferkapital). Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i villkorad återbäring slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Dersom verdien av den enkelte forsikringskontrakt er høyere enn tilhørende kundemidler, vil eier måtte dekke manglende kapital.

Det foreligger også forsikringskontrakter uten rentegaranti i livvirksomhetene hvor kundene bærer avkastningsgarantien. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i tilhørende kundeporteføljer. Innregning av slike verdiendringer påvirker ikke eiers resultat direkte.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Markedet for næringseiendom i Norge er lite likvid og lite transparent. Verdsettelsene som gjøres vil være beheftet med usikkerhet og krever bruk av skjønn, dette gjelder særlig i perioder med urolige finansmarkeder.

Sentrale elementer som inngår i verdsettelsene, og som krever bruk av skjønn er:

- Markedsleie og ledighetsutvikling
- Kvaliteten og varigheten på leieinntektene
- Eierkostnader
- Teknisk standard og eventuelt oppgraderingsbehov
- Diskonteringsrenter for både sikker og usikker kontantstrøm, samt restverdi

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Det vil være usikkerhet knyttet til prisingen av finansielle instrumenter særlig knyttet til instrumenter som ikke prises i et aktivt marked. Dette gjelder særlig for de typer verdipapirer som er priset på bakgrunn av ikke-observerbare forutsetninger, og for disse investeringene benyttes ulike verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi, herunder private equity investeringer, investeringer i utenlandske eiendomsfond samt andre finansielle instrumenter hvor det nyttes teoretiske modeller ved prisingen. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Hoveddelen av slike finansielle instrumenter inngår i kundeporteføljen.

I 2013 har det vært økt usikkerhet knyttet til prising av Storebrand Banks fastrenteutlån som er klassifisert til virkelig verdi, da det er større variasjon i rentebetingelsene som bankene tilbyr, samtidig som etterspørselen etter fastrentelån er redusert. Som følge av dette har det vært vanskeligere å finne observerbare forutsetninger.

Det vises for øvrig til note 13 hvor verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi beskrives ytterligere.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

For finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost vurderes det om det på balansedagen finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Det må anvendes en viss grad av skjønn ved vurdering av om det foreligger et verdifall og verdifallets størrelse. Usikkerheten blir større når det er uro i finansmarkedene. Vurderingene omfatter kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko. Endringer i forutsetninger for disse faktorene vil påvirke om det vurderes å foreligge indikasjoner på et verdifall. Det vil dermed være usikkerhet knyttet til størrelsene på innregnede individuelle nedskrivning og gruppenedskrivninger. Dette vil gjelde avsetninger knyttet til utlån i privat og bedriftsmarkedet samt obligasjoner som vurderes til amortisert kost.

Se nærmere beskrivelse av forsikringsrisiko i note 7.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid testes årlig for nedskrivningsbehov. Goodwill allokteres til konsernets kontantstrømgenererende enheter. Ved verdifastsettelsen i testen er det nødvendig å estimere de kontantstrømmer som oppstår i den relevante kontantstrømgenererende enhet, samt benytte en relevant rente ved diskonteringen. Varige driftsmidler og øvrige immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter.

PENSJONER EGNE ANSATTE

Nåverdien på pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelsen av økonomiske og demografiske forutsetninger. De beregningsforutsetninger som benyttes skal være realistiske, innbyrdes konsistente og oppdaterte i den forstand at de skal baseres på en enhetlig antagelse om fremtidig økonomisk utvikling. I konsernet er det både sikrede og usikrede pensjonsordninger (pensjon over drift). Driftsordningene er hovedsakelig relatert til pensjon knyttet til lønn over 12G, samt til førtidspensjon. Beregninger av pensjonsforpliktelsene er foretatt av aktuarer. Eventuelle endringer knyttet til blant annet forventet lønnsvekst, uttak av førtidspensjon, fratredelser og diskonteringsrente kan gi betydelig effekt på de innregnede pensjonsforpliktelser for egne ansatte. Anslag for fremtidig realrente, reallønnsvekst, fremtidige reguleringer av folketrygdens grunnbeløp og fremtidig inflasjon, uttak av driftspensjon mv, vil være beheftet med betydelig usikkerhet. Det vil også være usikkerhet knyttet til om ytelsesordningen for de ansatte vil eksistere i fremtiden, eller om ordningene vil bli endret.

UTSATT SKATT

Det er i konsernet betydelige midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det er de eksisterende skatteregler i Norge som ligger til grunn for beregning av utsatt skatt i den norske virksomheten. Dette vil blant annet særlig kunne gjelde for investeringer i utenlandske deltakerlignede selskaper og investeringer i eiendom. Den faktiske skattekostnad vil også avhenge av i hvilken form de underliggende eiendeler vil bli realisert, herunder om det vil skje fremtidige innmat- eller aksjetransaksjoner. Det er også ulike skatteregler mellom selskaper som inngår i den norske virksomheten ved at den norske skattemessige fritaksmetoden ikke gjelder for livsforsikringsselskaper. Beregning av utsatt skatt og skattekostnad er basert på estimater. Faktiske tall vil kunne være forskjellige fra estimater.

BETINGEDE FORPLIKTELSER

Selskapene i Storebrand konsernet driver en omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, og kan bli part i rettstvister. Betingede forpliktelser vurderes i hvert enkelt tilfelle og vil baseres på juridiske vurderinger.

NOTE 3 - OPPRESERVERING LANGT LIV FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Finanstilsynets har i brev av 8. mars 2013 besluttet at det skal innføres ny levetidstariff K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringselskaper og pensjonskasser med virkning fra 2014. Finanstilsynet uttrykker i sin pressemelding at økt forventet levealder er en utfordring for livsforsikringselskap og pensjonskasser. Dette setter krav til økte premier og høyere forsikringstekniske avsetninger for å ha tilstrekkelige midler til å dekke fremtidige forpliktelser.

Den nye levetidstariffen vil øke avsetningsbehovet betydelig, og det vil bli gitt anledning til en opptrappingsperiode. Opptrappingsplanene vil gjelde fra 2014, og Finanstilsynet mener disse ikke bør ha en varighet ut over fem år. Det åpnes for å benytte kundeoverskudd til å dekke økte avsetningskrav, men Finanstilsynet uttrykker at "minimum 20 prosent av det samlede oppreserveringsbehovet bør dekkes av pensjonsinnretningene".

Oppreserveringsbehovet innenfor kollektiv pensjon er estimert til å utgjøre 12,7 milliarder kroner eller om lag 8 prosent av premiereservene per 31.12.2013. Hensyntatt kontrakter som har meldt flytting per 31.12.2013 er oppreserveringsbehovet 12,5 milliarder kroner. Selskapet har startet en oppreservering i regnskapet fra og med 2011. I 2012 og 2013 har Storebrand avsatt så mye som mulig av finans- og risikooverskudd. Det må også forventes at det i oppreserveringsperioden vil bli avsatt alt tilgjengelig overskudd til oppreservering. Per 31.12.2013 er det avsatt 4,5 milliarder kroner.

Det forventes at minimum 20 prosent eller 2,5 milliarder av det samlede oppreserveringsbehovet dekkes av eier. En del av dette antas finansiert gjennom bortfall av overskudd for fripoliser i oppreserveringsperioden med dagens overskuddsdelingsmodell (20 % til eier). Størrelsen på eiers bidrag avhenger av lengde på opptrappingsplan, prinsipper for oppreservering, samt avkastnings- og risikooverskudd i opptrappingsperioden, og pensjonsinnretningen sin andel av oppreserveringen kan således overstige 20 prosent av reserveringsbehovet.

Tidligere har det vært krav om at kontrakter skal være fullt reservert ved flytting. Finansdepartementet besluttet i oktober at flytteverdien skal følge opptrappingsplanen. Hvis det er avsatt mer skal det medfølge ved flytting.

Det gjenstår å avklare endelige forutsetninger rundt oppreservering og krav til avsetninger ved konvertering av fripoliser med garantert avkastning til fripoliser med investeringsvalg.

Finanstilsynet sendte 26. november 2013 brev til Finans Norge, hvor de skriver at det tas sikte på å utarbeide retningslinjer for opptrapping i begynnelsen av 2014. Brevet er en oppfølging av Finanstilsynets brev av 8. mars 2013 til alle livsforsikringselskaper og pensjonskasser om nytt dødelighetsgrunnlag i kollektiv pensjonsforsikring (K2013), der det redegjøres for hvilke forutsetninger som skal benyttes ved fastsettelse av nytt dødelighetsgrunnlag i kollektiv pensjonsforsikring. Det er lagt til grunn at dødelighetsgrunnlaget skal innføres med virkning senest fra 1. januar 2014. Nærmere beskrivelse av K2013 er gitt i Forsikringsrisikonoten (note 7).

NOTE 4 - RESULTATGENERERING FRA GARANTERT PENSJON

Resultatregnskapet til Storebrand inneholder resultatelementer både for kunder og eier. Nedenfor er det beskrevet innholdet i resultatgenerering fra garantert pensjon i segmentnoten (note 5)

PRIS FOR AVKASTNINGSGARANTI OG FORTJENESTE RISIKO (FEEINTEKTER)- STOREBRAND LIVSFORSIKRING

For kollektive pensjonsforsikringer med avkastningsgaranti skal avkastningsgarantien prises i forkant. Nivået på avkastningsgarantien, størrelsen på bufferkapitalen (tilleggsavsetninger og kursreserver) og investeringsrisikoen for porteføljen pensjonsmidlene investeres i, er styrende for hvilken pris kunden betaler for sin avkastningsgaranti. Det er risikoen egenkapitalen utsettes for som er utgangspunktet for prisfastsettelsen av avkastningsgarantien. En kollektiv pensjonskunde kan velge en investeringsprofil med lav aksjeandel som normalt gir lavere risiko for tap og lavere forventet avkastning. Økt aksjeandel ville normalt gi høyere forventet avkastning, men også en høyere pris for avkastningsgarantien. Forsikringselskapet står for all nedsiderisiko og må reservere opp forsikringen dersom bufferavsetninger ikke er tilstrekkelige eller tilgjengelige.

Kundene kan velge langsiktige kontrakter med garantiperioder på opp til 5 år. Prisen for en flerårig avkastningsgaranti vil være lavere enn for en årlig avkastningsgaranti over samme periode. Det er imidlertid krav om at forpliktelsene overfor de forsikrede til enhver tid skal være dekket av tilstrekkelige forsikringsmessige avsetninger, og om nødvendig kan også egenkapitalen benyttes for å sikre tilstrekkelig reservering i løpet av avtaleperioden. I regelverket for flerårig avkastningsgarantier er det større avtalefrihet mellom kunde og selskap. Kunden kan blant annet stille egen bufferkapital som sikkerhet ved avkastning under den beregningsrenten som anvendes i forsikringen. En slik økning i risiko for kunden, reduserer også den samlede prisen for avkastningsgaranti som kunden skal betale. Disse kontraktene avvikles i 2014.

ADMINISTRASJONSRESULTAT

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet personalkostnader, avkastningshonorarer, markedsføringskostnader, provisjoner og IT-kostnader.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

I administrasjonsresultatet inngår alle produkter bortsett fra tradisjonelle individuelle produkter med overskuddsdeling.

SPP LIVFÖRSÄKRING

Administrasjonsresultatet for alle forsikringsprodukter tilfaller eller belaster resultat til eier.

RISIKORESULTAT

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

For kollektiv ytelsespensjon og fripoliser tilfaller positivt risikoresultat kunden, mens et underskudd på risikoresultatet i utgangspunktet må dekkes av forsikringsselskapet. Det åpnes imidlertid for at inntil halvparten av risikooverskuddet i en bransje kan tilbakeholdes i et risikoutjevningsfond. Underskudd på risikoelementene kan dekkes fra risikoutjevningsfondet. Risikoutjevningsfondet kan maksimalt utgjøre 150 prosent av årlig samlet risikopremie. Risikoutjevningsfondet er klassifisert som egenkapital i balansen.

SPP LIVFÖRSÄKRING

Risikoresultatet tilfaller eier i sin helhet for alle forsikringsprodukter.

OVERSKUDDSDDELING

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Gamle og nye individuelle poliser utgått fra kollektive pensjonsforsikringer (fripoliser) har modifisert overskuddsdelingsregime som innebærer at selskapet kan beholde inntil 20 prosent av overskudd på avkastning etter eventuell avsetning til tilleggsavsetning. Modifisert overskuddsdelingsmodell innebærer at et eventuelt negativt risikoresultat vil kunne gå til fradrag mot kundenes renteoverskudd før deling hvis det ikke dekkes fra risikoutjevningsfondet.

Tradisjonelle individuelle kapital- og pensjonsprodukter som var i konsernet før 1.1.2008 videreføres etter overskuddsregler som gjaldt før 2008. Det gis ikke anledning til å etablere nye kontrakter i denne porteføljen. Konsernet kan beholde inntil 35 prosent av det samlede resultatet etter avsetning til tilleggsavsetninger.

En eventuell negativ avkastning i kundeporteføljene og avkastning lavere enn rentegaranti som ikke kan dekkes av tilleggsavsetning må dekkes av selskapets egenkapital, og vil inngå i linjen netto overskuddsdeling og tap.

SPP LIVFÖRSÄKRING

Dersom totalavkastningen i et kalenderår for en premiebestemt forsikring (DC- bestand) overstiger garantert rente oppstår en avkastningsdeling. Ved avkastningsdeling tilfaller 90 prosent av totalavkastningen forsikringstakeren og 10 prosent selskapet. Selskapets andel av totalavkastningen inngår i finansresultatet.

For ytelsesbestemte forsikringer (DB- bestand) har selskapet rett til å ta et indekseringsgebyr hvis det kollektive overskuddet tillater en indeksering av forsikringen, maksimalt tilsvarende endringen i konsumprisindeks (KPI). Indekseringen baseres på avkastningen fra 1. oktober til 30. september. Halvparten av gebyret tas ut dersom pensjonene kan indekseres med hele endringen i KPI. Hele gebyret tas ut dersom også fripolisene kan regnes opp med hele endringen i KPI. 100 prosent gebyr tilsvarer 0,8 prosent av forsikringskapitalen.

Det gjøres en løpende vurdering av den garanterte forpliktelsen. Dersom den garanterte forpliktelsen er høyere enn verdien av eiendelene må det gjøres en avsetning i form av latent kapitaltilskudd. Dersom eiendelene er lavere enn den garanterte forpliktelsen når forsikringsutbetalingen starter tilfører selskapet kapital opp til garantert verdi i form av realisert kapitaltilskudd. Endring i latent kapitaltilskudd inngår i finansresultatet.

NOTE 5 - SEGMENTER

Storebrand endret i 2. kvartal 2013 konsernorganisering til å omfatte forretningsområdene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig. Disse forretningsområdene vil være hovedlinjene i den finansielle rapporteringen på segment.

SPARING

Består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. I området inngår fondsforsikring (unit linked og innskuddspensjon) til privatpersoner og bedrifter i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner.

FORSIKRING

Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter. Enheten tilbyr behandlingsforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet og personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske bedriftsmarkedet.

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

ØVRIG

Under kategorien øvrig rapporteres resultatet i Storebrand ASA, samt resultat i selskapsporteføljene i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår blant annet resultatet knyttet til utlån til næringsvirksomhet i Storebrand Bank og virksomheten i BenCo som består av datterselskapene Euroben og Nordben.

AVSTEMMING MOT OFFISIELT RESULTATREGNSKAP

Resultatene i segmentene avstemmes mot konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler. I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og brutto kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier. I tillegg inngår spareelementer i premieinntekter og i forsikringsmessige kostnader. De ulike segmentene følges imidlertid i større grad opp ved oppfølging av netto fortjenestemarginer, herunder oppfølging av risiko- og administrasjonsresultat. Resultatlinjer som benyttes i segmentrapporteringen vil dermed ikke være identiske med resultatlinjene i konsernresultatregnskapet.

Tall for tidligere perioder er omarbeidet.

NOK mill.	2013	2012
Sparing	670	288
Forsikring	492	417
Garantert pensjon	1 665	1 193
Øvrig	108	62
Konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler	2 935	1 960
Amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler	-741	-401
Konsernresultat før skatt	2 194	1 559

NOK mill.	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Fee- og administrasjonsinntekter	1 888	1 638			2 115	1 861
Risikoresultat liv og pensjon	7	3			288	318
Forsikringspremier f.e.r.			2 868	2 510		
Erstatninger f.e.r.			-2 098	-1 774		
Driftskostnader	-1 279	-1 417	-413	-470	-1 111	-1 375
Finansresultat			135	150		
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	616	224	492	417	1 292	804
Netto overskuddsdeling og utlånstap	54	63			373	389
Konsernresultat før amortisering	670	288	492	417	1 665	1 193
Nedskrivning av immaterielle eiendeler og amortiseringer ¹⁾						
Konsernresultat før skatt	670	288	492	417	1 665	1 193
Eiendeler	110 067	89 102	5 533	4 441	274 406	271 202
Gjeld	96 951	68 112	4 944	3 905	266 303	263 869

1) Nedskrivning av immaterielle eiendeler og amortiseringer er lagt på konsernnivå

NOK mill.	Øvrig		Storebrand Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Fee- og administrasjonsinntekter	353	408	4 355	3 907
Risikoresultat liv og pensjon	3	14	298	335
Forsikringspremier f.e.r.			2 868	2 510
Erstatninger f.e.r.			-2 098	-1 774
Driftskostnader	-180	-385	-2 983	-3 647
Finansresultat	-57	27	79	177
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	118	63	2 519	1 508
Netto overskuddsdeling og utlånstap	-11	-1	416	451
Konsernresultat før amortisering	108	62	2 935	1 960
Nedskrivning av immaterielle eiendeler og amortiseringer ¹			-741	-401
Konsernresultat før skatt	108	62	2 194	1 559
Eiendeler	60 374	55 437	450 381	420 182
Gjeld	59 669	64 360	427 867	400 247

1) Nedskrivning av immaterielle eiendeler og amortiseringer er lagt på konsernnivå

GEOGRAFISK FORDELING

Storebrand konsernet har virksomhet i følgende land

Segment/Land	Norge	Sverige	Litauen	Irland	Guernsey	Latvia
Sparing	X	X				
Forsikring	X	X				
Garantert pensjon	X	X				
Øvrig	X	X	X	X	X	X

NØKKELTALL VIRKSOMHETSOMRÅDER

NOK mill.	2013	2012
Konsern		
Overskudd per ordinær aksje	4,41	2,25
Egenkapital	22 514	19 936
Sparing		
Premieinntekter Unit Linked	9 655	8 959
Reserver Unit Linked	85 452	63 387
Totale midler under forvaltning	487 384	442 162
Utlån Privat	23 906	23 734
Forsikring		
Totale forfalte premier	12 414	11 214
Skadeprosent	73%	71%
Kostnadsprosent	15%	19%
Combined ratio	88%	90%
Garantert pensjon		
Garanterte reserver	263 776	259 858
Garanterte reserver i % of totale reserver	75,5%	80,4%
Overføring av garanterte reserver	9 955	4 074
Bufferkapital i % av kundefond SBL ¹	4,8%	4,0%
Bufferkapital i % av kundefond SPP ²	15,1%	11,9%
Soliditet		
Kapitaldekning Storebrand konsern	13,4%	11,7%
Soliditetskapital Storebrand Livsforsikring konsern ³	54 102	46 860
Kapitaldekning Storebrand Livsforsikring konsern	13,6%	12,2%
Solvensmargin Storebrand Livsforsikring konsern	176%	162%
Solvensmargin SPP Livförsäkring AB	254%	222%
Kapitaldekning Storebrand Bank	13,6%	11,8%
Kjernekapitaldekning Storebrand Bank	12,8%	11,2%

1) Tilleggsavsetninger + kursreguleringsfond

2) Villkorad återbäring

3) Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevningfond, kursreserver obligasjoner til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbäring og opptjent resultat

NOTE 6 - RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Storebrands inntekter er avhengig av eksterne forhold som gir usikkerhet. De viktigste eksterne risikoforholdene er utviklingen i kapitalmarkedene og endringer i levealderen til den norske og svenske befolkningen. Interne operasjonelle faktorer kan også gi tap, for eksempel feil i forvaltningen av kunders midler.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er derfor et kjerneområde i konsernets virksomhet og organisasjon. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Ansvar for risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand konsernet.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN

Konsernets organisering av risikostyringen følger en modell basert på 3 forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

Styrene i Storebrand ASA har det overordnede ansvaret for, og vil påse at Storebrand konsernet har etablerte et effektiv og hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll.

FØRSTE FORSVARSLINJE

Som **første forsvarslinje** har **Konsernledelsen eierskap** til og ansvar for risikovurdering, risikostyring og håndtering, samt etterlevelse av regelverk og internkontroll.

Fundamentet for god internkontroll er et godt kontrollmiljø representert ved styrets, ledelsens og ansattes holdninger, integritet, verdier og etikk, samt den formelle og operasjonelle organiseringen av virksomheten:

- Risikostyring og internkontroll skal være en kontinuerlig prosess utført av styret, ledelsen og ansatte, integrert i den daglige styring og drift av selskapet.
- God risikostyring og internkontroll forutsetter arbeid med mål, strategier og handlingsplaner, identifisering og vurdering av risikoer, rapportering, samt prioritering og gjennomføring av forbedringstiltak.
- God risikostyring og internkontroll kjennetegnes av god kommunikasjon og informasjon mellom alle nivåer i organisasjonen og tilstrekkelige kontrolltiltak. Eksempler er internt regelverk, rutinebeskrivelser, instruksjoner og fullmakter, teknologisk sikring, attestasjoner, avstemninger, driftsrapportering, samt forretningsmessige metoder (kontrakter, forsikring, valutasikring mv).

Ledere på alle nivåer i organisasjonen har ansvar for risikoer, risikostyring og internkontroll innen eget ansvarsområde, og skal løpende vurdere gjennomføringen av risikostyring og internkontrollen. Enhetenes egne risikokontrollfunksjoner skal organiseres slik at de kan utøve sine oppgaver på en objektiv og uavhengig måte. Det skal legges vekt på å sikre tilstrekkelig uavhengighet for kontrollfunksjonene med sikte på å unngå mulige interessekonflikter. Situasjoner der enkeltpersoner er ansvarlige for beslutninger de selv skal kontrollere skal ikke forekomme.

Alle ledere på nivå 2 og 3, samt administrerende direktører på lavere organisasjonsnivå, skal hvert år bekrefte risikostyring og internkontroll etterlevelsen gjennom en egen lederbekreftelse.

ANDRE FORSVARSLINJE RISIKO OG KONTROLLFUNKSJONER

Som **andre forsvarslinje** skal CRO-, compliance- og aktuarfunksjonene **understøtte** styrets og ledelsens ansvar med prosesser for:

1. Å identifisere, måle, styre og rapportere **risikoer** (CRO),
2. Etterlevelse lover, forskrifter og annet relevant **regelverk**. (Compliancefunksjonen)
3. Ha riktig verdsettelse av **forsikringsforpliktelser** (Aktuarfunksjonen)

Det er styrene i Storebrand ASA og datterselskapene som er ansvarlig for at det finnes andre forsvarslinje risiko og kontrollfunksjoner tilpasset virksomhetens art innen respektive selskap (proporsjonalitetshensynet). Retningslinjer for funksjonene inngår i de styrende dokumenter som fastsattes av de respektive styrene. Konsernselskapenes administrerende direktører er ansvarlig for å opprette funksjonene innen sine respektive selskaper i samarbeid med CRO Konsern. Hovedmodellen er at andre forsvarslinje risiko og kontrollfunksjonene i datterselskapene har sin funksjonelle tilhørighet til CRO Konsern. Funksjonene skal kunne rapportere direkte til respektive styrene og bare kunne sies opp etter godkjenning av styret.

CRO Konsern rapporterer til konsernsjefen, uavhengig av medlemmene av konsernledelsen. Styret i Storebrand ASA fastsetter retningslinjer for funksjonens ansvar og oppgaver.

TREDJE FORSVARSLINJE - INTERNREVISJONEN

Som **tredje forsvarslinje** skal internrevisjonen gi styret i relevante konsernselskaper **bekreftelse** på hensiktsmessigheten og effektiviteten i organisasjonens vurdering og styring av risikoer, herunder hvordan første- og andrelinjeforsvaret fungerer.

NÆRMERE OM RISIKOSTYRING AV FINANSIELL MARKEDSRISIKO PÅ NOEN OMRÅDER

Nedenfor følger en beskrivelse av spesielle forhold rundt risikostyring av livsforsikring knyttet til forholdet mellom kunder og eier.

Livsforsikring

Sammensetningen av de finansielle eiendelene følger av selskapets investeringsstrategi. Investeringsstrategien etablerer retningslinjer og rammer for selskapets risikostyring, kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko, bruk av derivatinstrumenter og krav til likviditet i aktivaporteføljen. Ved hjelp av dynamisk risikostyring er målet å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer selskapet å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid. For å ha mulighet for avkastning ut over rentegarantien tas det imidlertid finansiell risiko, hovedsakelig gjennom aksjer, kredittobligasjoner og alternative investeringer. Andelen aksjer i porteføljene tilpasses dynamisk ut fra risikokapasiteten, med hensikt om å dempe effekten av nedganger og samtidig ta del av oppganger.

Avkastningen vil normalt svinge mellom 2 og 6 prosent med dagens investeringsportefølje og strategi for dynamisk risikostyring for de største produktgruppene. Mindre deler av bestanden er investert i profiler med noe mindre og noe mer markedsrisiko. Effekten av sikringstiltak og dynamisk risikostyring i kundeporteføljene reduserer sannsynligheten for lav avkastning. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. Selskapskapitalen er investert med lav markedsrisiko. For kontrakter innen produktkategoriene unit link og innskuddspensjon er det den forsikrede selv som står den finansielle risikoen, og den forsikrede kan også selv velge risikoprofil.

Investeringsstrategien og risikostyringens hovedpilarer:

- en aktivaallokering som gir god avkastning over tid
- utøvelse av løpende risikostyringstiltak i kundeporteføljen gjennom dynamisk risikostyring

Storebrand Livsforsikring

Det er knyttet avkastningsgarantier til en vesentlig del av spareproduktene i den norske livsforsikringsvirksomheten. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til evnen til å innfri denne garantien til kundene, som for størstedelen av produktene gjelder også innenfor ett år. Risikostyringen i virksomheten er derfor innrettet mot å redusere sannsynligheten for at avkastningen hvert enkelt år faller under denne årlige avkastningsgarantien for de ulike produktgruppene.

Selskapets samlede risikobilde overvåkes løpende, blant annet gjennom Finanstilsynets Risikobaserte Tilsyn (RBT) og gjennom egenutviklede risikomål.

SPP Livförsäkring

I SPP er bestanden delt inn i ytelsespensjon, innskuddspensjon og unit link kontrakter, og det er knyttet avkastningsgarantier til både ytelsespensjon og innskuddspensjon. I bestandene med avkastningsgaranti minimeres forskjellene i investeringenes og forsikringsforpliktelsesenes rentefølsomhet, og den kortsiktige renterisikoen reduseres derfor vesentlig.

I tradisjonell forsikring med rentegaranti bærer SPP risikoen for at det oppnås en avkastning lik den garanterte rente på forsikringstagerens midler og at størrelsen på kontraktens aktiva er større enn nåverdien av forsikringsforpliktelsen. SPP oppnår overskuddsdeling dersom totalavkastningen overstiger den garanterte rente. På noen produkter kreves en viss konsolideringsgrad, det vil si at aktiva er større enn nåverdien av passiva med en viss prosentsats, for at eier skal få inntjening. Dersom en forsikringskontrakt i selskapet har mindre aktiva enn markedsverdien av forpliktelsen avsettes det et egenkapitaltilskudd som reflekterer denne underverdien. Dette benevnes latent kapitaltilskudd (LKT) og endringer i denne størrelsen resultatføres løpende. Kontraktene må ha bufferkapital intakt for at overskuddsdeling skal representere en netto inntekt for eier. Når kontraktens aktiva overstiger nåverdien av forpliktelsene, etableres en bufferstørrelse som benevnes villkorad återbäring (VÅB). Endringer i denne kundebufferen resultatføres imidlertid ikke.

NOTE 7 - FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller avsetninger. Det tilbys tradisjonelle livs- og pensjonsforsikring som både kollektive og individuelle kontrakter, i tillegg tilbys det kontrakter hvor kunden har investeringsvalg.

Forsikringsrisikoen i Norge er i stor grad standardisert mellom kontraktene innen samme bransje som en følge av detaljert regulering fra myndighetene. I Sverige er det rammevilkår for forsikringskontraktene noe som medfører større forskjeller mellom kontraktene innen samme bransje.

Risikoen for langt liv er den største forsikringsrisikoen i konsernet, i tillegg finnes uførisiko og dødsfallsrisiko. Livsforsikringsrisikoene er:

1. Langt liv – Risiko for feil estimering av levealder og fremtidige pensjonsutbetalinger. Historisk utvikling har vist at flere forsikrede oppnår pensjonsalder og lever lenger som pensjonister sammenlignet med tidligere. Det er betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig dødelighetsutvikling. Ved økt levealder utover det som er forutsatt i premietarifene, tilar også risikoen for at eiers resultat belastes for å dekke nødvendig avsetningsbehov.
2. Uførhet – Risiko for feil estimering av fremtidig sykdom og uførhet. Det vil være usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling av uførhet.
3. Død – Risiko for feil estimering av dødsfall og feil estimering av utbetaling til etterlatte. I de senere år har det vært registrert avtagende dødelighet og færre unge etterlatte sammenlignet med tidligere.

I segmentet Garantert Pensjon har konsernet en betydelig forsikringsrisiko knyttet til langt liv for kollektive og individuelle forsikringsavtaler. I tillegg er det forsikringsrisiko knyttet til uførhet og etterlatte pensjoner til ektefelle og/eller barn. Uføredekningene i Garantert Pensjon er hovedsakelig solgt sammen med en alderspensjon. Dødsrisikoen er lav i Garantert Pensjon sett i forhold til øvrig risiko.

I segmentet Sparing har konsernet lav forsikringsrisiko.

I segmentet Forsikring har konsernet livsforsikringsrisiko knyttet til uførhet og døde. I tillegg er det forsikringsrisiko knyttet til yrkesskade, kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring, ulykkesforsikring og helseforsikring. For yrkesskade utgjør risikoen først og fremst potensielt feil i vurdering av avsetningsnivået, da avviklingen av skadeårgangene kan ta opp mot 25 år. Risikoen innen kritisk sykdom, kreft, ulykke og helseforsikring ansees for å være veldig liten, på bakgrunn av volumet og den underliggende volatiliteten i produktene. Innen skadeforsikring utgjør risikoen for husbrann og personskader for motorforsikring de største risikoene.

Segmentet Øvrigomfatter forsikringsrisikoen i BenCo. BenCo, via Nordben og Euroben, tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter. Forsikringsrisikoen i BenCo knytter seg hovedsakelig til gruppelevsforinsikringer, førtidspensjoner og pensjoner til utestasjonerte medarbeidere. Dette er ytelsespensjoner som kan være tidsbegrenset eller livsvarige. Mange av avtalene er av kort varighet, typisk 5 års førtidspensjon, så forsikringsrisikoen er begrenset.

BESKRIVELSE AV PRODUKTER

Kollektive kontrakter

Sparing

1. Kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene avhenger av faktisk tilført avkastning.
2. Pensjonskapitalbevis er individuelle kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av kollektiv innskuddspensjonsavtale.

Garantert pensjon

3. Kollektiv ytelsespensjon er pensjonsytelsen garantert som en prosent av sluttlønn fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys innenfor privat sektor. Dekninger som kan knyttes til er alders-, - og etterlattepensjon. I tillegg kan det knyttes til en kollektiv uførepensjon i Norge
4. Fripoliser er individuelle kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av kollektive ytelsespensjonsavtaler.

Forsikring

5. Gruppeliv er kollektive kontrakter med engangsutbetaling ved død eller uførhet som tilbys i Norge.
6. Helse- og skadeforsikringskontrakter er kollektive kontrakter med engangsutbetalinger ved yrkesskadeforsikring, kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring eller ulykkesforsikring som tilbys i Norge.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Sparing

1. Individuell fondsforsikring er kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen. Det kan knyttes en tilhørende dekning ved dødsfall.

Garantert pensjon

2. Individuell rente- eller pensjonsforsikring er garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Det tilbys å premie/betalingsfritak ved uføret. Produktet kan tilknytte uførepensjon.
3. Individuell kapitalforsikring er engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet.
4. I Sverige tilbys uføredekninger med premiefritak og garantert løpende utbetalinger. Forekommer oftest som tillegg til en pensjonsforsikring.

Forsikring

5. Individuelle skadeforsikringskontrakter er individuelle kontrakter med engangsutbetalinger ved kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring eller ulykkesforsikring.

RISIKOPREMIE OG TARIFFER

Garantert pensjon

De siste års resultatutvikling har avdekket behov for styrking av premiereservene knyttet til langt liv for norsk kollektiv ytelsespensjon, inklusive fripoliser. Avsetningsbehovet gjelder generelt for produkter hvor det er gitt en garantert ytelse, men treffer ulikt i forhold til bestandssammensetning, produktegenskaper og regelendringer blant annet som følge av pensjonsreformen.

Det er utviklet en ny levetidstariff for kollektive forsikringer, K2013. Tariffen er bygget på tre elementer. Dette er startdødelighet, sikkerhetsmargin og fremtidig økning i levealder. Startdødelighet er fastsatt med utgangspunkt i faktisk dødelighet i forsikringsbestanden for perioden 2005-2009. Sikkerhetsmargin vil ivareta forskjellen i dødelighet basert på inntekt, tilfeldig variasjon i dødelighet samt selskapets marginer. Fremtidig økning i levealder innebærer at forventet levealder også er avhengig av fødselsår. Dagens 50 åringer forventes ikke å leve så lenge som 50 åringer 20 år frem i tid. Denne sammenhengen benevnes som dynamisk levetidsforbedring. K2013 vil således være en dynamisk tariff når den innføres.

Kollektiv pensjonsforsikringer i Norge følger premiene for tradisjonelle alders- og etterlatte- deknninger fellestariffen K2005 til og med 31.12.2013, fra 2014 vil de følge den nye fellestariffen K2013. For uførepensjon er premiene basert på selskapets egne erfaringer. Omkostningspremier fastsettes årlig med sikte på full dekning av neste års forventede kostnader.

For individuelle forsikringer i Norge er premiene for dødsrisiko og langt liv risiko basert på tariffen utarbeidet av forsikringsselskapene med utgangspunkt i felles erfaringer. Dette gjelder både kapital- og pensjonsforsikring. Uførepremiene er basert på selskapets egne erfaringer.

Risikopremien i kollektive forsikringer i Sverige beregnes som en utjevnet premie innenfor forsikringsfellesskapet, basert på kollektivet fordeling på alder og kjønn, samt behovet for etterlattedekning. Risikopremien for individuelle forsikringer fastsettes individuelt og basere seg på alder og kjønn.

Forsikring

For gruppelivsforsikring og enkelte risikodekninger innen kollektiv pensjon er tariffene i tillegg til alder og kjønn også avhengig av næring/yrke. Innen gruppelivsforsikring benyttes også erfaringstarifisering. For gruppelivsforsikring er standardtariffen, både for død og uførhet, basert på selskapets egne erfaringer.

For skadeforsikring (yrkesskade, eiendom og motor) er tariffene basert på selskapets egne erfaringer.

Styring av forsikringsrisiko

I den eksisterende forsikringsporteføljen overvåkes forsikringsrisikoen innen hver bransje. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko utgjør det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de avsetninger og utbetalinger som man må gjøre for de forsikringstilfeller som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som man ikke har fått melding om, men som man av erfaring må anta er inntruffet, hensyntas.

Ved tegning av individuelle risikoprodukter i Norge gjennomføres det en helsevurdering av kunden. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger foretas en helsevurdering av de ansatte i bedrifter med få ansatte, for øvrig kreves arbeidsdyktighetserklæring. I underwritingen tas det også hensyn til bedriftens næringskategori, bransje og sykehistorikk.

For alle produkter utgjør storskader eller spesielle hendelser en stor risiko. De største skadene vil typisk være innenfor gruppeliv, yrkesskade og personskade motor. Selskapet styrer sin forsikringsrisiko gjennom ulike reassuransprogram. Gjennom katastrofereassurans (excess of loss) dekkes tap (engangserstatninger og reserveavsetninger) utover en nedre grense ved 3 eller flere dødsfall eller uføretilfeller som følge av samme begivenhet. Dekningen har også en øvre grense. Gjennom surplus reassurans på et enkelt liv dekkes døds- og uførisiko som overstiger selskapets praktiserte maksimale risikobeløp for egen regning. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye og gjenforsikret risiko er derfor av beskjedent størrelse.

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom internasjonal pooling. Dette innebærer at multinasjonale bedriftskunder kan få utlignet resultatene mellom de ulike enhetene internasjonalt. Pooling tilbys for gruppeliv og risikodekninger innenfor kollektiv ytelses- og innskuddspensjon.

Risikoresultat

I tabellen nedenfor er risikoresultatet innenfor de ulike juridiske enhetene spesifisert, i tillegg oppgis resultateffekten knyttet til re-assurans og pooling.

SPESIFIKASJON AV RISIKORESULTAT

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		BenCo		SPP	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Overlevelsesresultat	-62	-118	-2	4	-147	-90
Dødsfallsresultat	364	350	2		87	84
Uføresresultat	242	428	3	11	277	140
Gjenforsikring		-51			-3	2
Pooling	-41	-74			-5	-3
Annet	-10	-6	-1	-1	-57	15
Sum risikoresultat	493	529	3	13	152	149

Risikoresultatet for Storebrand Livsforsikring AS i tabellen over viser samlet risikoresultat før fordeling kunder og eier. Se risikoresultat note 4 for prinsippene for fordeling av risikoresultat mellom kunder og eier.

NOTE 8 - FINANSIELL MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en spesifisert tidshorisont. Markedsrisiko er derfor risikoen for prisendringer i finansmarkedene, herunder endringer i rente-, valuta-, aksje-, eiendoms- og råvaremarkeder som påvirker verdien på selskapets finansielle instrumenter. I Storebrand vurderes markedsrisikoen fortløpende ved hjelp av ulike målemetoder. Det beregnes potensielt tap i investeringsporteføljen innenfor et år og porteføljen stresstest i henhold til de regulatorisk definerte stresstestene samt interne modeller.

GARANTERT PENSJON

Grunnlagsrente (diskonteringsrente)

Storebrand Livsforsikring

Høyeste tillatte grunnlagsrente for nye forsikringer og for nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring fastsettes av Finanstilsynet. For nye forsikringer ble høyeste grunnlagsrente satt til 3 prosent i 1993, senere endret til 2,75 prosent for kontrakter som blir etablert etter 1.1.2006. For nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring ble høyeste grunnlagsrente redusert fra 4 prosent til 3 prosent med virkning fra forsikringens hovedforfall i 2004. For nye kontrakter fra 2011 er grunnlagsrenten satt til 2,50 prosent. Finanstilsynet foreslo å redusere grunnlagsrenten til 2,0 prosent fra 1.1.2014, men Finansdepartementet besluttet å beholde grunnlagsrenten uendret på 2,5 prosent. Grunnlagsrenten er den årlige garanterte avkastningen til kundene.

Avsetninger til forsikringsfond per 31.12.2013 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser for årlig grunnlagsrente:

RENTEGARANTI I PROSENT

	2013	2012
6 %	0,3 %	0,3 %
5 %	0,4 %	0,5 %
4 %	50,7 %	48,4 %
3,4 %	1,7 %	3,0 %
3 %	35,2 %	36,7 %
2,75 %	1,5 %	1,6 %
2,50 %	9,7 %	5,1 %
0 %	0,5 %	4,4 %

Det er ikke rentegaranti på premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond og tilleggsavsetninger.

Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Oppnår selskapet et enkelt år en avkastning som er lavere enn den garanterte renten, kan etter gjeldende lovgivning inntil ett års garantert rente for den enkelte kontrakt dekkes av kontraktens tilleggsavsetning.

GJENNOMSNIITTLIG RENTEGARANTI I PROSENT

	2013	2012
Individuell kapitalforsikring	3,2 %	3,2 %
Individuell pensjonsforsikring	3,8 %	3,8 %
Kollektiv pensjonsforsikring	3,0 %	3,1 %
Fripoliser	3,5 %	3,6 %
Gruppelivsforsikring	0,3 %	0,2 %
Samlet	3,3 %	3,4 %

SPP LIVFÖRSÄKRING

Den garanterte renten (garantiräntan) fastsettes av forsikringsselskapet. Den garanterte renten benyttes ved beregning av premien og den garanterte ytelsen. Den garanterte renten medfører ikke en årlig minimumsgaranti for avkastningen tilsvarende som i Norge.

Pensjonsmidlene forvaltes i fem ulike profiler avhengig av den garanterte renten:

RENTEGARANTI I PROSENT

	2013	2012
3,0 % DB	45,5 %	44,1 %
1,25 - 2,5 %	17,4 %	14,2 %
2,75 - 4,0 %	18,6 %	20,8 %
4,5 - 5,2 %	18,5 %	20,8 %

I Norge innføres ny levetidstariff for YTP og fripoliser fra 2014. For eksisterende reserve er det en 5 års opptrappingsplan, og kundeavkastning utover garanti kan bidra til oppreservering. I opptrappingsperioden gir det en risikookning som kan sammenlignes med å øke garantirenten.

For å oppnå tilstrekkelig avkastning, er det nødvendig å ta investeringsrisiko (markedsrisiko), i hovedsak ved å investere i aksjer, eiendom og kredittobligasjoner. Det er mulig å redusere markedsrisikoen på kort sikt, men da reduseres sannsynligheten for å nå nødvendig avkastningsnivå. Risikostyringen skal balansere disse hensynene, inkludert effekten på avkastningskrav fra oppreserveringsbehovet. Det benyttes også dynamisk risikostyring av aksjeandel.

Renterisiko er i en spesiell stilling fordi renteendringer også påvirker verdien av forsikringsforpliktelsen. Siden pensjonsutbetalingene kan ligge svært langt fram i tid, har forsikringsforpliktelsen stor rentefølsomhet. Risikostyringen skal redusere risikoen fra dette ved å investere med tilsvarende stor rentefølsomhet. I Sverige er styring av renterisiko basert på dette prinsippet, slik at finansresultatet har lav renterisiko. Men fordi solvensregnskapet er basert på en annen rentekurve, oppstår renterisiko knyttet til solvens.

I Norge vil økt rentefølsomhet fra investeringene gi økt risiko for avkastning under garanti. Risikostyringen skal derfor balansere risikoen for årets resultat (rente opp) med reinvesteringsrisikoen hvis renten faller under garanti i fremtiden. Obaligasjoner til amortisert kost er et viktig risikostyringsverktøy.

SPARING

For ikke garanterte pensjonsprodukter har kunden den finansielle markedsrisikoen.

Markedsrisikoen for ikke-garantert pensjon er i hovedsak knyttet til risiko for at fremtidige inntekter og kostnader endres. Det blir derfor en indirekte markedsrisiko, fordi negativ investeringsavkastning, spesielt som følge av svake aksjemarkeder, vil redusere fremtidige inntekter.

FORSIKRING

Det er lav markedsrisiko for forsikringsområdet fordi det meste av investeringene er i korte rentepapirer med høy kredittkvalitet.

SENSITIVITETSANALYSER

Garantert pensjon

Stressene er gjort på investeringsporteføljen per 31.12.2013 og resultatet viser estimert resultateffekt for ett og ett stress for året som helhet. Analysen er gjort med momentane enkeltstress, altså ved at en aktivklasse opplever en dag med kraftige markedsbevegelser, med tilhørende resultateffekt.

Storebrand Livsforsikring har benyttet Risikobasert Tilsyn (RBT), det offisielle rapporteringsdokumentet til Finanstilsynet. Stressene er som følger: aksjer +/- 20 prosent, renter +/-150 basispunkter, eiendom +/- 12 prosent, valuta +/- 12 prosent, spread basert på rating og durasjon. Bufferkapitalen til markedsrisiko består av, tilleggsavsetninger som kan inntektsføres i 2014, kursreguleringsfond og fond for urealiserte gevinster. SPP Livförsäkring har benyttet trafikkluset, det offisielle rapporteringsdokumentet til Finansinspektionen.

Da det er momentane markedsendringer som vises i tabellene under vil den dynamiske risikostyringen for livselskapene i konsernet ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer under en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe.

Stressene er gjort hver for seg, men samlet markedsrisiko har benyttet korrelasjonene mellom stressene og er dermed mindre enn

summen av enkeltstressene. I tillegg til negativ resultateffekt for eier, vil forventet bygging av bufferkapital i vesentlig grad falle bort i de negative stressene. For de positive stressene er det i tillegg til positive resultateffekter for eier også lagt til grunn en større bygging av bufferkapital i form av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring.

Resultateffekter fra produkter uten avkastningsgaranti, i hovedsak innskuddspensjon og unit link, er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står all markedsrisiko og effekten av markedsfall på eiers resultat vil være svært begrenset.

Endringer i markedsrisiko som inntreffer i løpet av 1 år og bufferkapitalens dekning av markedsrisikoene vil bli som fremstilt nedenfor basert på balansen 31.12.13:

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Endring i markedsverdi, 2013	NOK mill.	Prosent av buffer
Buffer til markedsrisiko fra RBT	7 165	
Renterisiko	2 206	31 %
Aksjerisiko	4 537	63 %
Eiendomsrisiko	2 577	36 %
Valutarisiko	297	4 %
Spreadrisiko	1 766	25 %
Markedsrisiko (korrelert)	8 430	

SPP

Endring i markedsverdi, 2013	SEK mill.	Prosent av buffer
Buffer til markedsrisiko	7 676	
Renterisiko	-95	-1 %
Aksjerisiko	2 056	27 %
Eiendomsrisiko	636	8 %
Valutarisiko	176	2 %
Spreadrisiko	1 757	23 %
Markedsrisiko (korrelert)	4 027	

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Stresstestene er gjort for alle selskapsporteføljen og alle investeringsprofiler med avkastningsgaranti og effekten fra hvert stress endrer avkastningen i hver profil. I de negative stresstestene (aksjer ned, renter opp, eiendom ned, valuta opp) vil avkastningen i enkelte profiler falle under garantien. Garanti- og buffersituasjonen for hver kontrakt vil da avgjøre hvor mye egenkapital selskapet eventuelt må bruke dersom avkastningen blir på dette nivået i 2013/4. Utover behovet for å benytte egenkapital for å dekke opp for avkastningen under garantien, er det endringer i overskuddsdelingen for fripoliser og individuellkontrakter, samt avkastning og rentekostnader i selskapsporteføljen som i størst grad gir avvik fra forventet resultat for 2014. Effekten av de negative stressene har blitt redusert siden i fjor. Den viktigste årsaken til dette er økte kundebuffer i livporteføljene.

SPP LIVFÖRSÄKRING

Noten som viser innvirkning på resultat/ egenkapital viser effekt på finansielle resultat eksklusive avkastningsdeling. All endring i markedsverdi påvirker ikke det finansielle resultatet. Den andelen av markedsverdiforandringen som påvirker resultatet, er den delen som ikke kan avregnes mot kundenes allerede opptjente overskudd (villkorad återbäring).

ÖVRIGE VIRKSOMHETER

Övrige selskaper i Storebrand-gruppen er ikke inkludert i sensitivitetsanalysen da markedsrisikoen i disse er liten. Egenkapitalen til disse selskapene er investert med lav eller ingen allokering til risikable aktiva, og produktene gir ikke opphav til direkte risiko for selskapet som følge av endringer av priser i kapitalmarkedet.

NOTE 9 - LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte sine betalingsforpliktelser, eller at selskapet ikke kan avhende verdipapirer til akseptable priser. Storebrand Livsforsikrings og SPPs forsikringsforpliktelser er langsiktig og er vanligvis kjente lenge før de forfaller, men en solid likviditetsbuffer er likevel viktig for å kunne motstå uforutsette hendelser.

Likviditetsrisiko er en av de viktigste risikofaktorer for bankvirksomheten. Risikostrategien i selskapet setter overordnede rammer for hvor mye likviditetsrisiko bankkonsernet er villig til å akseptere. Det er utarbeidet en policy som spesifiserer prinsipper for likviditetsstyring, minimums likviditetsbeholdning og finansieringsindikatorer for måling av likviditetsrisiko. I tillegg utarbeides det årlig en fundingstrategi og fundingplan som legger overordnede rammer for bankens fundingvirksomhet.

For datterselskapene er det i tråd med lovkrav utarbeidet egne likviditetsstrategier. Disse strategiene spesifiserer rammer og tiltak for å sikre god likviditet og det spesifiseres en minste allokering til aktiva som kan omsettes på kort varsel. Strategiene definerer rammer for allokering til ulike typer aktiva, og medfører at selskapene har pengemarkedsplasseringer, obligasjoner, aksjer og andre likvide investeringer som kan omsettes ved behov.

I tillegg til klare strategier og risikostyring av likviditetsbeholdningen i hvert enkelt datterselskap har morselskapet i konsernet etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i forhold til interne grenser. En særlig risiko for Storebrand ASA er at finansmarkedene i perioder kan være lukket for nye låneopptak. Tiltak for å minimere likviditetsrisiko er å holde en jevn forfallstruktur på lånene, lave kostnader i ASA, en tilstrekkelig likviditetsbuffer og kredittavtaler med banker som selskapet kan trekke på dersom det skulle være nødvendig.

UDISKONTERTE KONTANTSTRØMMER FINANSIELLE FORPLIKTELSE

NOK mill.	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Sum verdi	Balanseført verdi
Ansvarlig lånekapital	2 079	338	1 652	2 286	3 383	9 739	7 409
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 030					1 030	1 028
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	20 724	3	1			20 728	20 728
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 664	1 283	7 668	5 758	1 956	18 329	17 000
Annen kortsiktig gjeld ¹	6 924					6 924	6 605
Ikke innkalt restforpliktelse Limited Partnership	4 031					4 031	
Ubenyttede kredittrammer utlån	4 071					4 071	
Lånetilsagn	77					77	
Sum finansielle forpliktelser 2013	40 602	1 624	9 321	8 044	5 340	64 931	52 770
Derivater knyttet til innlån 2013	-313	112	-270	-67	-98	-637	-57
Sum finansielle forpliktelser 2012	41 585	1 129	15 537	9 206	3 769	71 226	54 793

1) Herav utgjør minoritet i eiendomsfond 2,342 millioner kroner. Etter 3 år kan deltakerne årlig fremsette krav om innløsning.

Innløsning er betinget av et samlet krav på 100 millioner kroner. Innløsningssum er satt til 98,75 % av VEK. Se også note 49.

Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annenhåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden. På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

SPESIFIKASJON ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

NOK mill.	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall	Balanseført verdi
Utsteder					
Fondsobligasjoner					
Storebrand Bank ASA	107	NOK	Fast	2 014	110
Storebrand Bank ASA	168	NOK	Flytende	2 014	169
Storebrand Bank ASA	150	NOK	Flytende	2 018	150
Storebrand Livsforsikring AS	1 500	NOK	Flytende	2 018	1 502
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	NOK	Fast	2 015	1 086
Storebrand Livsforsikring AS	1 700	NOK	Flytende	2 014	1 701
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2 023	2 540
Storebrand Bank ASA	150	NOK	Flytende	2 017	151
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2013					7 409
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2012					7 075

SPESIFIKASJON GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

NOK mill.	Balanseført verdi	
	2013	2012
Forfall		
2013		512
2014	1 028	990
2015		997
Sum gjeld til kredittinstitusjoner		2 499

SPESIFIKASJON GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

NOK mill.	Balanseført verdi	
	2013	2012
Forfall		
2013		1 287
2014	2 454	3 375
2015	3 206	3 263
2016	3 875	3 374
2017	4 520	4 523
2018	952	500
2019	1 687	1 710
2020	306	
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		18 033

Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav. Storebrand Bank ASA, og Storebrand Boligkreditt AS har i 2013 innfridd alle betingelser og vilkår i henhold til inngåtte låneavtaler. I henhold til låneprogrammet i Storebrand Boligkreditt AS er selskapets krav til overpantsettelse 109,5 prosent oppfylt.

TREKKFASILITETER

Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 240 millioner.

FASILITETER TIL STOREBRAND BOLIGKREDITT AS

Storebrand Bank har to trekkfasiliteter med Storebrand Boligkreditt AS. Den ene avtalen brukes til generell drift, blant annet kjøp av boliglån fra Storebrand Bank. Den andre avtalen kan benyttes til tilbakebetaling av renter og hovedstol på obligasjoner med fortrinnsrett og tilknyttede derivater. Det skal til enhver tid være tilgjengelig størrelse på fasiliteten til å dekke renter og avdrag på obligasjoner med fortrinnsrett kommende 12 måneder.

NOTE 10 - KREDITTRISIKO

Med kredittrisiko menes risiko for tap som følge av en motparts manglende vilje eller evne til å gjøre opp sine forpliktelser. Grensene for kredittrisiko mot den enkelte debitor og samlet innenfor ratingkategorier besluttes av styrene i de enkelte selskapene i konsernet. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp. Konsernet benytter så langt det er mulig publiserte kreditttranger supplert med egne vurderinger i de tilfeller det ikke finnes publiserte ratinger. For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

Nedenfor presenteres obligasjoner og derivater etter rating og utlån etter kundegrupper.

KREDITTRISIKO FORDELT PÅ MOTPART**OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING TIL VIRKELIG VERDI**

Debitorkategori etter garantist	AAA	AA	A	BBB	NIG	Sum
NOK mill.	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	56 373	7 550	161	246	720	65 050
Finans- og foretaksobligasjoner	218	4 304	21 553	15 910	5 010	46 994
Verdipapiriserte obligasjoner	37 739	5 925	1 638	3 516	637	49 456
Overnasjonale organisasjoner	4 154	313	2 499	2 238	349	9 553
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	98 484	18 092	25 851	21 910	6 716	171 052
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand						14 819
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand						2 685
Sum 2013	98 484	18 092	25 851	21 910	6 716	188 557
Sum 2012	107 280	21 425	26 013	15 655	3 740	185 704

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL AMORTISERT KOST

Debitorkategori etter garantist	AAA	AA	A	BBB	NIG	Sum
NOK mill.	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	17 326	10 267		1 018	1 825	30 435
Finans- og foretaksobligasjoner	391	4 367	13 384	5 980	576	24 699
Verdipapiriserte obligasjoner	26 495	4 737	907			32 139
Sum 2013	44 212	19 371	14 291	6 998	2 401	87 273
Sum 2012	43 587	16 442	9 101	2 351	1 169	72 650

Motparter	AAA	AA	A	BBB	Øvrige	NIG	Sum
NOK mill.	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	2013
Derivater		798	1 235	382			2 415
Herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand		17	177				194
Sum derivater eksklusiv derivater i obligasjonsfond 2013		780	1 058	382			2 221
Sum derivater eksklusiv derivater i obligasjonsfond 2012	1 975	417	1 086	579			4 057
Bankinnskudd	36	5 928	2 053	483	24	24	8 549
Herav bankinnskudd i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand		853					853
Sum bankinnskudd eksklusiv bankinnskudd i obligasjonsfond 2013	36	5 075	2 053	483	24	24	7 695
Sum bankinnskudd eksklusiv bankinnskudd i obligasjonsfond 2012	35	5 262	1 271	556	-35	68	7 157
Utlån til kredittinstitusjoner		109	44				152

Ratingklasser er basert på Standard & Poor's

NIG = Non-investment grade.

KREDITTRISIKO PÅ UTLÅNSPORTEFØLJEN

ENGASJEMENTER FORDELT PÅ KUNDEGRUPPER

NOK mill.	Utlån til og fordringer på kunder	Garan- tier	Ube- nyttede kreditt- rammer	Sum engasje- menter	Engasje- menter uten verdifall	Engasje- menter med verdifall	Indivi- duelle nedskriv- ninger	Netto mislig- holdte engasje- menter
Utvikling av byggeprosjekter	1 379	33	62	1 473				
Omsetning og drift av fast eiendom	9 326	181	237	9 744		287	39	249
Tjenesteytende næringer	2 017	32	90	2 139	2			2
Lønnstakere og andre	24 192		3 642	27 834	108	67	30	145
Andre	344	31	31	406	1	3	2	1
Sum	37 258	277	4 061	41 597	111	356	70	397
- Individuelle nedskrivninger	-83			-83				
+ Gruppenedskrivninger	-30			-30				
Sum utlån til og fordringer på kunder 2013	37 145	277	4 061	41 484	111	356	70	397
Sum utlån til og fordringer på kunder 2012	39 148	276	5 251	44 675	185	115	105	195

Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering.

Den enkelte kundes innplassering er bestemt av kundens hovedvirksomhet.

KREDITTEKSPONERING UTLÅN

Engasjementer til bedriftsmarkedet utgjør om lag 1/3 av utlånsporteføljen. Engasjementer til personmarkedet utgjør om lag 2/3 av porteføljen.

Utlån til inntektsgenererende eiendom (IGE) utgjør om lag 75 prosent av bedriftsmarkedsporteføljen og om lag 14 prosent er utlån til utviklingseiendom. Engasjementene er i hovedsak lokalisert i Stor-Oslo. Utlån til bedriftsmarkedet utgjør i overkant av 13 milliarder kroner. Videre er det om lag 435 millioner kroner i ubenyttede kredittammer og i underkant av 280 millioner kroner i garantier. Sikkerhetene for porteføljen ligger i all hovedsak innenfor næringseiendom.

I personmarkedet består utlån i all vesentlighet av utlån med pant i boligeiendom. Av 23,9 milliarder kroner i utlån i personmarkedsporteføljen er omtrent 23,6 milliarder kroner i utlån til boligengasjementer med i overkant av 2,5 milliarder kroner i ubenyttede kredittammer. Total eksponering mot boligengasjementer er dermed knapt 26,1 milliarder kroner, og annen eksponering i personmarkedsporteføljen utgjør om lag 1,4 milliarder kroner. Kunder sjekkes ift. policyregler, og betjeningsevne og -vilje vurderes gjennom en likviditetsberegning og en risikoklassifiseringsmodell.

Gjennomsnittlig veid belåningsgrad for personmarkedslån er om lag 55 prosent for boligengasjementer, og om lag 94 prosent av boliglå- nene er innenfor 80 prosent belåningsgrad og om lag 98 prosent er innenfor 90 prosent belåningsgrad. Om lag 55 prosent av boligenga- sjementene er innenfor 60 prosent. Porteføljen anses å inneha en lav kredittrisiko.

SAMLET ENGASJEMENTSBELØP FORDELT ETTER GJENSTÅENDE LØPETID

NOK mill.	2013				2012			
	Utlån til og fordringer på kunder	Garan- tier	Ube- nyttede kreditt- rammer	Sum engasje- menter	Utlån til og fordringer på kunder	Garan- tier	Ube- nyttede kreditt- rammer	Sum enga- sje- menter
Inntil 1 mnd	5		4	9	78		3	81
1 - 3 mnd	643		15	659	261		15	276
3 mnd - 1 år	954	30	203	1 187	1 560	9	132	1 701
1 - 5 år	10 332	182	1 555	12 069	9 057	244	2 446	11 747
over 5 år	25 324	65	2 284	27 674	28 335	23	2 655	31 014
Sum brutto engasjement	37 258	277	4 061	41 597	39 292	276	5 251	44 819

Engasjementer vurderes som misligholdt når en kreditt er overtrukket mer enn 90 dager og når et nedbetalingslån har restanse mer enn 90 dager og beløpet er minst 2000 kroner.

KREDITTRISIKO OPPDELT ETTER KUNDEGRUPPER

NOK mill.	Brutto misligholdte engasjementer	Individuelle nedskrivninger	Netto misligholdte engasjementer	Sum resultatførte verdiendringer i perioden
Omsetning og drift av fast eiendom	287	39	249	-7
Tjenesteytende næringer	2		2	
Lønnstakere og andre	175	30	145	-11
Andre	3	2	1	-17
Sum 2013	468	70	397	-35
Sum 2012	266	105	161	2

Ved mislighold vil Storebrand Bank ASA selge sikkerhetene eller overta eiendelene dersom det er mest hensiktsmessig. Banken har to overtatte eiendeler som ligger som egne datterselskaper i Storebrand Bank konsern og interne transaksjoner blir eliminert på vanlig måte.

NOTE 11 - RISIKOKONSENTRASJONER

Det meste av risikoen for Storebrand ASA konsern er knyttet til de garanterte livsforsikringsvirksomhetene. Disse risikoene er konsolidert i Storebrand Livsforsikring konsern som omfatter både den norske livsforsikringsvirksomheten (Storebrand Livsforsikring AS), de svenske livsforsikringsvirksomhetene (SPP Livförsäkring AB og SPP Liv Fondförsäkring AB) og virksomheten i Irland og på Guernsey (Ben-Co). Øvrige selskaper direkte eid av Storebrand ASA som er eksponert for vesentlige risikoer er Storebrand Forsikring AS, Storebrand Helseforsikring AS, Storebrand Asset Management AS og Storebrand Bank ASA.

I livsvirksomhetene er det meste av risikoen tatt på vegne av kunder. Den totale risikoen må derfor ses i sammenheng med i hvor stor grad negative utfall treffer eier. For øvrige selskaper vil hele risikoen treffe eier.

For livsvirksomheten er de store risikoene ganske sammenfallende for Norge og Sverige. Markedsrisikoen vil i stor grad være avhengig av globale forhold som påvirker investeringsporteføljene i alle virksomhetene. Forsikringsrisikoen vil kunne slå mer ulikt ut for de forskjellige selskapene, men spesielt langt liv risikoen kan påvirkes av universelle utviklingstrekk.

Både forsikringsvirksomheten og bankvirksomheten er eksponert mot kredittisiko. Forsikringsvirksomheten har i hovedsak kredittisiko knyttet til obligasjoner med stor geografisk og bransjemessig spredning, mens banken i hovedsak har eksponering mot direkte utlån til bolig og næringseiendom i Norge. Det er ingen vesentlig konsentrasjonsrisiko på tvers av obligasjoner og utlån.

Finansmarkeds- og investeringsrisiko er i hovedsak knyttet til kundeporteføljene i livsvirksomheten. Risiko knyttet til negative utfall i finansmarkedet er beskrevet og kvantifisert i note 7, finansiell markedsrisiko. Bankvirksomheten har liten direkte eksponering mot andre risikotyper enn kreditt, men et negativt marked for norsk næringseiendom, som livsvirksomheten er eksponert mot, vil øke risikoen for mislighold og tap knyttet til næringslån i bankvirksomheten. En renteoppgang vil på kort sikt ramme avkastningen i livselskapene negativt. En renteoppgang kan også gi bankkunder lavere betjeningsevne og økte tap for bankvirksomheten.

Risikoen fra skade- og helseforsikringsrisikoen i Storebrand Skadeforsikring AS og Storebrand Helseforsikring AS har lav samvariasjon med risikoen fra resten av virksomhetene i konsernet.

I kapitalforvaltningsvirksomheten er hovedrisikoen operasjonell, i form av atferd som kan utløse erstatninger og/eller påvirke omdømme. Siden kapitalforvaltningsselskapet er hovedforvalter for forsikringsvirksomhetene, vil feil i kapitalforvaltningen kunne forplante seg til feil i forsikringsvirksomheten.

NOTE 12 - REGULATORISKE FORHOLD

SOLVENS II

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringselskaper i EU og EØS. Det forventes at endelig vedtak i EU-parlamentet kan skje tidlig i 2014 og at regelverket vil innføres fra 1.1.2016. Det legges opp til overgangsregler på opp til 16 år for innfasing av Solvens II-verdsettelse av forsikringsforpliktelsen. Det åpnes også opp for et påslag på diskonteringsrenten.

Den europeiske tilsynsmyndigheten (EIOPA) har innført formelle krav til forberedelser til Solvens II med virkning fra 1.1.2014. Det innebærer at kravene i Solvens II til virksomhetsstyring og kontroll (pilar 2) vil fases inn, inkludert krav til egenvurdering av risiko og soliditet (ORSA), og at deler av rapporteringskravene til tilsynsmyndighetene (pilar 3) innføres for årsrapporteringen pr. 31.12.2014. Kapitalkravene (pilar 1) og rapporteringskrav til markedet, vil ikke gjelde før formell Solvens II-innføring i 2016.

TJENESTEPENSJONSREGELVERKET

Ny kollektiv tjenestepensjon

Tjenestepensjonslovgivningen i Norge gjennomgår en rekke endringer for å tilpasses folketrygdreformen. Fra 2014 trer lov om tjenestepensjon i kraft. Den nye loven åpner for et innskuddsbasert hybridprodukt, med mulighet for premier på opp til 7 % av lønn inntil 7,1 G og 25,1 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G. Produktet skal ha dødelighetsarv og det legges til grunn kjønnsdifferensierte premier. Pensjonsutbetalingene kan være livsvarige eller opphørende i minst 10 år og minimum til fylte 80 år. Foretaket kan velge om tjenestepensjonen skal inkludere lønnsregulering, nullgaranti eller individuelt investeringsvalg. Produktets håndtering av levealdersrisiko og renterisiko er godt tilpasset Solvens II.

Eksisterende kollektive tjenestepensjon

De maksimale innskuddssatsene for innskuddspensjon er økt/harmonisert til samme nivå som i lov om tjenestepensjon.

I høringen til Banklovkomisjonens forslag til endringer i regelverket for garanterte ytelser, omtalt i NOU 2013:3, ble det foreslått tiltak for å bedre tilpasningen til Solvens II. Dette er ikke fulgt opp av Finansdepartementet i lovforslaget Prop. 199L 2012-2013.

I lovforslaget skriver Finansdepartementet at Banklovkomisjonen er gitt et mandat til å utrede om det er ønskelig og eventuelt mulig å etablere en form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon, tilpasset ny aldersopptjening i folketrygden. I forbindelse med dette arbeidet vil departementet vurdere om det er behov for ytterligere regler for overgang mellom pensjonsordninger.

Fripoliser med investeringsvalg

Lov om fripoliser med investeringsvalg ble vedtatt av Stortinget 10. desember 2012 men trer først i kraft i løpet av 2014. Finansdepartementet sendt på høring et forslag om at konvertering først kan skje etter opptjening til dødelighetsgrunnlaget K 2013 og nærmere regler om informasjons- og rådgivningskrav for fripoliser med investeringsvalg. Høringsfristen er satt til 17. januar 2014. Derne har Finansdepartementet bedt Finanstilsynet utrede og foreslå nærmere regler om utbetalingsprofil. Disse vil også bli sendt på høring.

KOLLEKTIVE RISIKODEKNINGER (UFØREPENSJON)

Banklovkomisjonen overleverte 4. desember 2013 NOU 2013:12 "Uførepensjon i private tjenestepensjonsordninger". Forslaget er en tilpasning til folketrygden hvor uføretrygden endres fra 2015. Det nye uføreproduktet vil gi rett til uførepensjon uavhengig av opptjening etter tjenestetid. Ved fratreden og opphør vil retten til fripolise bortfalle, med mindre dette er avtalt.

Folketrygdens uføretrygd utgjør 66 % av inntekt opp til 6 G. Banklovkomisjonen foreslår at uførepensjon kan utgjøre opptil 10 prosent av lønnsinntekt opp til 12 G. I tillegg kan foretaket forsikre opp til 66 % av inntekt mellom 6 og 12 G. Det er som i folketrygden lagt opp til avkortning mot arbeidsinntekt over 0,4 G. I tillegg legges det opp til at tidligere opptjente rettigheter, både fra offentlig og privat sektor, skal samordnes med den nye uførepensjonen.

NOTE 13 - VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI

Konsernet gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Børsnoterte finansielle instrumenter verdsettes basert på offisielle sluttkurser fra børs innhentet gjennom Reuters og Bloomberg. Fondsandeler er generelt verdsatt til oppdaterte offisielle NAV-kurser der slike finnes. Obligasjoner verdsettes som hovedregel basert på innhentede kurser fra Bloomberg og Reuters. Obligasjoner som ikke kvoteres regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak.

Unoterte derivater, herunder primært rente- og valutainstrumenter, verdsettes også teoretisk. Pengemarkedsrenter, swaprenter, valuta-kurser og volatiliteter som danner grunnlag for verdsettelse hentes fra Reuters og Bloomberg.

Konsernet gjennomfører løpende kontroll for å sikre kvaliteten på innhentede markedsdata fra eksterne kilder. Slike kontroller vil generelt omfatte sammenligning av multiple kilder samt kontroll og rimelighetsvurdering av unormale endringer.

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter som verdsettes til virkelig verdi på tre forskjellige nivåer som er nærmere beskrevet nedenfor. Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

NOK mill.	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virkelig verdi 31.12.13	Sum virkelig verdi 31.12.12
	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger		
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	12 969	471	3 269	16 708	12 771
- Fondsandeler	167	66 905	1 327	68 399	51 972
- Private Equity fondsinvesteringer		241	6 132	6 373	6 090
- Eiendomsfond			1 217	1 217	1 387
Sum aksjer og andeler	13 135	67 617	11 945	92 697	
Sum aksjer og andeler 31.12.12	9 305	51 325	11 589		72 220
Utlån til kunder¹					
Sum utlån til kunder 31.12.12 ¹		1 241		1 289	1 241
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	26 374	35 951		62 325	51 879
- Finans- og foretaksobligasjoner	20	24 402	1 669	26 091	26 721
- Verdipapiriserte obligasjoner		45 483		45 483	43 780
- Overnasjonale organisasjoner	159	7 157		7 316	3 757
- Obligasjonsfond	717	46 625		47 342	59 568
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	27 270	159 618	1 669	188 557	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.12	25 388	159 084	1 233		185 704
Derivater:					
- Rentederivater		-358		-358	2 106
- Valutaderivater		36		36	594
Sum derivater		-322		-322	
- herav derivater med positiv markedsverdi		2 211		2 211	4 057
- derav derivater med negativ markedsverdi		-2 533		-2 533	-1 356
Sum derivater 31.12.12		2 701			2 701
Eiendommer:					
Investeringseiendommer			24 175	24 175	28 723
Eierbenyttet eiendom			2 491	2 491	2 231
Sum eiendommer			26 666	26 666	
Sum eiendommer 31.12.12			30 954		30 954
Forpliktelser:					
Gjeld til kredittinstitusjoner ¹		997		997	1 986
Sum forpliktelser 31.12.12 ¹		1 986			1 986

1) Omfatter utlån til kunder/gjeld til kredittinstitusjoner klassifisert til virkelig verdi over resultatet

BEVEGELSER MELLOM KVOTERTE PRISER OG OBSERVERBARE FORUTSETNINGER

NOK mill.	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observer-bare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	52	65

Nivå 1 omfatter børsnoterte aksjer der det i den foregående 6 måneders perioden har vært en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca MNOK 20 eller mer. Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

SPESIFIKASJON AV PAPIRER ETTER VERDSETTELSESTEKNIKKER (IKKE OBSERVERBARE FORUTSETNINGER)

NOK mill.	Aksjer	Fonds- andeler	Private equity fond	Eiendoms- fond	Utlån til kunder	Finans- og fore- taks-obli- gasjoner	Investe- rings- eiendom- mer	Eier- benyttet eiendom
Balanse 1.1	2 958	1 695	5 406	1 372		1 233	28 723	2 231
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	170	504	1 076	-2 490	-7	573	3	88
Tilgang/kjøp	533	902	391	2 598	42	156	538	85
Salg/forfalt oppgjør	-537	-1 492	-816	-278	-123	-420	-5 202	
Overført til kvoterte priser til/fra observer- bare forutsetninger		-382	11	15	1 377	80		
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	145	100	64			47	113	88
Balanse 31.12	3 269	1 327	6 132	1 217	1 289	1 669	24 175	2 491

Fastrenteutlån til kunder, som regnskapsmessig vurderes til virkelig verdi (FVO), ble flyttet fra nivå 2 til nivå 3 i 1.kvartal da usikkerhet knyttet til fastsettelse av markedets marginkrav for slike lån anses å ha økt. Verdien av fastrenteutlånene fastsettes ved at avtalte konstantstrømmer neddiskonteres over gjenværende fastrenteperiode med en diskonteringsfaktor som er justert for et estimat på markedets marginkrav. Det er ikke observert noen negativ utvikling i låntageres betalingssevne eller negativ utvikling i underliggende pantessikkerheter.

NIVÅ 1: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ KVOTERTE PRISER I AKTIVE MARKEDER FOR IDENTISKE EIENDELER

Denne kategorien inkluderer børsnoterte aksjer som over den foregående 3 måneders perioden har hatt en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca 15 millioner kroner eller mer. Aksjene anses på dette grunnlag å være tilstrekkelig likvide til å inngå i dette nivået. Obligasjoner, sertifikater eller tilsvarende instrumenter utstedt av nasjonal stat er generelt klassifisert på nivå 1. Når det gjelder derivater vil standardiserte aksjeindeks- og rentefutures omfattes på dette nivå.

NIVÅ 2: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ OBSERVERBAR MARKEDSINFORMASJON IKKE OMFATTET AV NIVÅ 1

Denne kategorien omfatter finansielle instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte observerbar eller indirekte observerbar. Markedsinformasjon som er indirekte observerbar innebærer at prisene kan være avledet fra observerbare relaterte markeder. Nivå 2 omfatter aksjer eller tilsvarende egenkapitalinstrumenter der markedskurser er tilgjengelig, men der omsetningsvolum er for begrenset til å oppfylle kriteriet for nivå 1. Normalt vil aksjene på dette nivå være omsatt i løpet av siste måned. Obligasjoner og tilsvarende instrumenter er generelt klassifisert på dette nivå. Videre er rente- og valutawap'er og ikke-standardiserte rente- og valutaderivater klassifisert på nivå 2. Fondsinvesteringer, med unntak av Private equity fond, er generelt klassifisert på nivå 2, og omfatter aksje-, rente- og hedgefond.

NIVÅ 3: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ INFORMASJON SOM IKKE ER OBSERVERBAR I HENHOLD TIL NIVÅ 2

Aksjer klassifisert på nivå 3 omfatter primært investeringer i uoterte/private selskaper. Dette omfatter blant annet investeringer i skog, eiendom og infrastruktur. Private equity er generelt, gjennom direkte investeringer eller investeringer i fond, klassifisert på nivå 3.

De typer verdipapirer som er klassifisert på nivå 3 er nærmere omtalt nedenfor med henvisning til verdipapirtype og verdsettelsesmetode. Storebrand er av den oppfatning at den verdsettelse som er lagt til grunn representerer beste estimat på verdipapirenes markedsverdi.

UNOTERTE AKSJER – HERUNDER SKOGINVESTERINGER

De eksterne verddivurderingene er basert på modeller som inkluderer ikke observerbare forutsetninger. Utover de eksterne verddivurderinger som er gjennomført pr 31.12.13 er aksjeinvesteringene verdsatt basert på verdjustert egenkapital rapportert fra eksterne kilder. For de største skoginvesteringene er det gjennomført omfattende eksterne verddivurderinger per 31.12.13, og som danner grunnlag for verdsettelsen av selskapets investering.

PRIVATE EQUITY

Hoveddelen av Storebrands private equity-investeringer er i form av private equity-fond. I tillegg kommer en rekke direkteinvesteringer. Private equity-investeringer ansees som langsiktige investeringer hvor Storebrand forventer å ta ut gevinster ved å sitte gjennom prosjektenes løpetid.

Investeringene i private equity-fond verdsettes basert på de verdier som rapporteres fra fondene. De fleste private equity-fond rapporterer kvartalsvis, mens noen få rapporterer sjeldnere. For de investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdatert verddivurdering fra innen avleggelsen av årsregnskapet legges siste mottatte verddivurdering til grunn, justert for kontantstrømmer og eventuelle markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og frem til rapporteringstidspunktet. Denne markedseffekten estimeres basert på type verdsettelse av selskapene i de underliggende fond, verdiutviklingen på relevante indekser justert for estimert korrelasjon mellom det aktuelle selskap og den relevante indeks.

For direkte private equity-investeringer baseres verdsettelsen enten på nylig foretatte transaksjoner eller en modell hvor selskap som har løpende virksomhet vurderes ved å sammenlikne nøkkeltall med tilsvarende børsnoterte selskap eller grupper av tilsvarende børsnoterte selskap. Verdien reduseres i enkelte tilfeller med en likviditetsrabatt som kan variere fra investering til investering. Selskap som er under oppstart, tidlig ekspansjon eller av andre grunner gjennomgår strukturelle endringer som vanskeliggjør en prising mot en referansegruppe vil verdsettes til det laveste av kost og estimert verdi.

For investeringer der Storebrand deltar som medinvestor sammen med en ledende investor som gjennomfører verddivurdering, og det ikke foreligger en nylig transaksjon, vil denne verdien etter kvalitetssikring i Storebrand legges til grunn. For investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdaterte verddivurderinger per 31.12 fra ledende investor innen avleggelsen av årsregnskapet legges tidligere verddivurdering til grunn justert for eventuelle markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og til rapporteringstidspunktet. Der det ikke foreligger separate verddivurderinger fra en ledende investor i syndikatet gjennomføres en separat verdsettelse som beskrevet over.

INDIREKTE EIENDOMSINVESTERINGER

Indirekte eiendomsinvesteringer er i hovedsak investeringer i fond med underliggende eiendomsinvesteringer hvor Storebrand har som intensjon å eie investeringene gjennom fondenes levetid. Verddivurderingen av eiendomsfondene gjøres på bakgrunn av opplysninger mottatt fra den enkelte fondsforvalter.

De fleste forvaltere rapporterer kvartalsvis og den mest vanlige metoden som den enkelte fondsforvalter benytter er ekstern kvartalsvis verddivurdering av fondets eiendeler. Dette innebærer at forvalter beregner en Net Asset Value (NAV). Rapportering av NAV fra fondene vil ofte være et kvartal forsinket i forhold til avleggelse av Storebrands regnskaper. For å hensynta verdiendringer i løpet av det siste kvartalet, foretas det interne estimeringer av verdiendringer basert på utviklingen i markedet og ved å konferere med respektive forvalterne.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommene består hovedsakelig av kontoreiendom med lokalisering i Oslo og Stockholm og kjøpesentre i Sør-Norge.

Kontoreiendommer i Norge:

Ved beregning av virkelig verdi benyttes i Storebrand en intern kontantstrømsmodell. Netto kontantstrømmer for den enkelte eiendom diskonteres med et individuelt avkastningskrav. For kontoreiendommene er det estimert et fremtidig inntekts- og kostnadsbilde for de første 10 år, og beregnet en sluttverdi ved utløpet av det 10. året på basis av markedsleie og normal driftskostnad for eiendommen. I netto inntektsstrøm er det tatt hensyn til eksisterende og fremtidig inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer og en vurdering av fremtidig utvikling i markedsleien. Storebrand har en gjennomsnittlig utleiegrad på kontoreiendomsporteføljen på 92-99 prosent. De fleste kontrakter har en løpetid på fem eller ti år. Kontantstrømmene fra disse leieavtalene (kontraktsleie) inngår i verdiberegningene. For å estimere de langsiktige fremtidige ikke-kontraktsfastsatte leieinntektene er det utviklet en prognosemodell. Modellen legger til grunn historiske observasjoner i Dagens Næringslivs eiendomsindeks (justert med KPI) samt markedsestimater. Det beregnes et langsiktig, tidsvektet gjennomsnitt av de årlige observasjonene hvor de eldste observasjonene vektet med lavest vekt. For ikke-kontraktsfastsatt leie i det korte perspektiv sees det hen til dagens leiepriser og markedsforhold.

Det fastsettes et individuelt avkastningskrav for den enkelte eiendom. Avkastningskravet sees i sammenheng med den tilhørende kontantstrøm for eiendommen. Den kunnskap som foreligger om markedets avkastningskrav herunder transaksjoner og takster, benyttes ved fastsettelse av kontantstrømmen.

Avkastningskravet er oppdelt i følgende elementer:

Risikofri rente

- Risikopåslag, justert for:
- Type eiendom
- Beliggenhet
- Bygningsmessig standard
- Miljøstandard
- Kontraktsvarighet
- Leietakers kvalitet
- Andre forhold som transaksjoner og oppfatning i markedet, ledighet samt generell kunnskap om markedet og den enkelte eiendom

Kjøpesentre i Norge:

For kjøpesentrene beregnes eiendommenes verdi med utgangspunkt i en markedsmessig yield. I tilfeller hvor det er kjente betydelige endringer i forventet kontantstrøm senere år er dette hensyntatt i verdsettelsen.

Ekstern taksering:

Det foretas en metodisk tilnærming til utvalg av eiendommer som skal takseres hvert kvartal, slik at alle eiendommer vil bli taksert minimum hvert tredje år. I 2013 er det innhentet takster tilsvarende om lag 70 prosent av Storebrands eiendomsportefølje i Norge.

I SPP innhentes det takster for samtlige heleide eiendomsinvesteringer

SENSITIVITETSVURDERING

Skoginvesteringer kjennetegnes blant annet ved svært lange kontantstrømsperioder. Det vil kunne være usikkerhet knyttet til fremtidig kontantstrøm som følge av fremtidig inntekts- og kostnadsvekst, selv om disse forutsetninger er basert på anerkjente kilder. Verdsettelse av skoginvesteringer vil likevel være særlig sensitivt overfor diskonteringsrente som legges til grunn i kalkylen. Selskapet baserer sin verdsettelse på eksterne verdurderinger. Disse benytter et antatt markedsmessig avkastningskrav. Som et rimelig alternativ forutsetning til de benyttede avkastningskrav, ville en endring i diskonteringsrente på 0,25 prosent utgjøre en endring på anslagsvis 4,6 prosent i verdi blant annet avhengig av skogens modenhet.

	Verdiendring ved endret diskonteringsrente	
	Økning +25bp	Reduksjon -25bp
Økning/reduksjon i virkelig verdi pr 31.12.2013	MNOK -151,4	MNOK 155,9

PRIVATE-EQUITY INVESTERINGER

Store deler av porteføljen prises mot sammenlignbare børsnoterte selskaper, mens mindre deler av porteføljen er børsnotert. Verdsettelsen av private equity-porteføljen vil dermed være sensitiv for svingninger i de globale aksjemarkedene. Storebrands private equity-portefølje har en estimert beta mot MSCI World (Net – valutasikret til NOK) på omtrent 0,5.

	Endring MSCI World	
	Økning +10bp	Reduksjon -10bp
Økning/reduksjon i virkelig verdi pr 31.12.2013	MNOK 340,6	MNOK -340,6

INDIREKTE EIENDOMSINVESTERINGER

Verdudrderingen for indirekte eiendomsinvesteringer vil være sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. De indirekte eiendomsinvesteringene er belånte strukturer. I snitt er porteføljen belånt med 54 prosent.

	Verdiendring underliggende eiendommer	
	Økning +10 %	Reduksjon -10 %
Økning/reduksjon i virkelig verdi pr 31.12.2013	MNOK 307,2	MNOK -289,6

UTLÅN TIL KUNDER

	Endring markedsspread	
	+10bp	-10bp
Økning/reduksjon i virkelig verdi	+10bp	-10bp
Endring virkelig verdi	-3,89	3,91

INVESTERINGSEIENDOMMER

Verdivurderingen av eiendom er særlig sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. En endring på 0,25 prosent i avkastningskravet hvor alt annet holdes likt, vil medføre en endring av verdien på eiendomsporteføljen i Storebrand på om lag 4,5 prosent. I størrelsesorden 25 prosent av eiendommens kontantstrøm er knyttet til inngåtte leiekontrakter. Dette innebærer at endringene i de usikre delene av kontantstrømmen med 1 prosent medfører endring i verdi på 0,75 prosent.

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

NOK mill.	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virkelig verdi 31.12.13	Sum virkelig verdi 31.12.12	Balanseført verdi 31.12.13	Balanseført verdi
	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger				
Finansielle eiendeler							
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		152		152	255	152	255
Utlån til kunder		35 771		35 771	37 771	35 856	37 907
Obligasjoner holdt til forfall		15 942		15 942	11 689	15 120	10 718
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	1 242	70 071		71 313	60 962	66 971	56 703
Sum virkelig verdi per 31.12.12	1 156	109 521					
Finansielle forpliktelser							
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		17 228		17 228	18 249	17 000	18 033
Gjeld til kredittinstitusjoner		31		31	513	31	513
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet (ekskl innskudd fra konsernselskap)		20 728		20 728	19 860	20 728	19 860
Ansvarlig lånekapital		7 956		7 956	7 111	7 409	7 075
Sum virkelig verdi per 31.12.12		42 196	3 537				

UTLÅN TIL KUNDER/GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER/GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER FOR STOREBRAND BANK:

Virkelig verdi på utlån til kunder med regulær rente er vurdert til bokført verdi. Virkelig verdi på utlån til bedriftskunder med marginlån er imidlertid svakt lavere enn bokført verdi da enkelte lån løper med lavere margin enn de ville gjort dersom de var tatt opp per 31.12.2013. Mindreverdien er beregnet ved å neddiskontere differansen mellom avtalt margin og dagens markedspris over gjenværende løpetid. I tillegg er virkelig verdi justert for individuelle nedskrivninger.

Virkelig verdi på utlån, gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer er basert på verdsettingsteknikker. I verdsettingsteknikkene benyttes rentekurver og kredittspreader fra eksterne leverandører, dog med unntak av utlån som vurderes til spreader for tilsvarende nye lån

OBLIGASJONER TIL AMORTISERT KOST:

Virkelig verdi for obligasjonene er som hovedregel basert på innhentede kurser fra Reuters og Bloomberg. Obligasjoner som ikke kvoteres regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak. Gjennomført nedskrivningstest har ikke medført behov for noen nedskrivning i 2013.

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER FOR STOREBRAND ASA:

Obligasjonene er enten verdsatt basert på våre teoretiske modeller, med utstederspesifikk kredittspread over swap og verdsatt basert på registrerte omsetninger, eller kvoterte priser av meglere.

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL:

Virkelig verdi på ansvarlig lånekapital er verdsatt basert på registrerte omsetninger av obligasjonene og kvoterte priser av meglere.

NOTE 14 - PREMIEINTEKTER

NOK mill.	2013	2012
Sparing:		
Unit Linked Storebrand Livsforsikring	6 015	6 169
Unit Linked SPP	6 250	4 172
Sum Sparing	12 265	10 341
Herav overført premiereserve til selskapet	2 610	1 341
Forsikring:		
Skade og Person liv ¹	1 374	1 212
Helse og Gruppe liv ²	826	839
Pensjonsrelatert uføreforsikring ³	675	636
Sum forsikring	2 875	2 687
Herav overført premiereserve til selskapet		40
Garantert pensjon:		
Kollektiv ytelse fee-basert Storebrand Livsforsikring	10 482	11 111
Fripoliser Storebrand Livsforsikring	110	253
Tradisjonell individuell kapital og pensjon Storebrand Livsforsikring	310	385
Garanterte produkter SPP	2 354	2 495
Sum Garantert pensjon	13 256	14 244
Herav overført premiereserve til selskapet	2 352	2 234
Øvrig:		
BenCo	473	747
Sum Øvrig	473	747
Elimineringer	-193	-197
Sum netto premieinntekter	28 675	27 822
Herav overført premiereserve til selskapet	4 962	3 615

1) Individuell livs- og ulykkes-, eiendoms- og skadeforsikring.

2) Gruppe ulykkes-, yrkesskade- og helseforsikring.

3) ITP risikopremie, norsk bransje.

NOTE 15 - NETTO RENTEINNETEKTER BANKVIRKSOMHET

NOK mill.	2013	2012
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	18	13
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	1 443	1 436
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	81	97
Andre renteinntekter og lignende inntekter	7	7
Sum renteinntekter¹	1 549	1 553
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	-34	-104
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	-552	-520
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	-373	-408
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	-26	-29
Andre rentekostnader og lignende kostnader	-17	-1
Sum rentekostnader²	-1 002	-1 063
Sum netto renteinntekter bankvirksomhet	547	490
1) Herav sum renteinntekter for utlån med videre som ikke vurderes til virkelig verdi	1 352	1 300
2) Herav sum rentekostnader for innskudd med videre som ikke vurderes til virkelig verdi	-973	-995

RENTEKOSTNADER OG VERDIENDRINGER PÅ INNLÅN TIL VIRKELIG VERDI (FVO):

NOK mill.	2013	2012
Rentekostnader innlån FVO	-28	-67
Verdiendringer innlån FVO	1	2
Netto kostnader innlån til virkelig verdi (FVO)	-27	-65

NOTE 16 - NETTO INNETEKTER FOR ULIKE KLASSER AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

NOK mill.	Utbytte/ rente- inntekter	Netto ge- vinst/tap ved realisasjon	Netto urealisert gevinst/tap	Sum 2013	Herav		Sum 2012
					Selskap	Kunde	
Netto inntekter fra aksjer og andeler	897	3 039	12 844	16 780	8	16 772	6 488
Netto inntekter obligasjoner, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	3 422	-58		3 365	422	2 942	10 009
Netto inntekter finansielle derivater	385	-1 836	-2 123	-3 574	24	-3 598	781
Netto inntekter og gevinster fra finansielle eiendeler til virkelig verdi	4 704	1 145	10 722	16 571	455	16 116	17 278
- herav FVO (virkelig verdi opsjon)	4 319	2 981	12 845	20 146	432	19 714	16 312
- herav trading	385	-1 836	-2 123	-3 575	24	-3 598	787
- herav tilgjengelig for salg							144
Netto inntekter utlån og fordringer	2 948	85		3 033	50	2 983	3 320
Netto inntekter holdt til forfall	556	-3		552	9	543	493
Netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	3 504	81		3 585	59	3 526	3 814

NOTE 17 - NETTO INNTEKTER FRA EIENDOMMER

NOK mill.	2013	2012
Leieinntekter fra eiendommer ¹	1 723	1 941
Driftskostnader (inkludert vedlikehold og reparasjoner) som gjelder eiendommer som har gitt leieinntekter i perioden ²	-318	-386
Resultat minoritet definert som gjeld	-130	-117
Sum	1 274	1 438
Realisert gevinst/tap	-330	-26
Endring i virkelig verdi	4	-700
Sum inntekter eiendom	948	712

1) Herav eiendommer til eget bruk	141	74
2) Herav eiendommer til eget bruk	-24	-4

Fordeling på selskap og kunder:

Selskap	41	33
Kunde	907	679
Totale inntekter fra eiendommer	948	712

NOTE 18 - ANDRE INNTEKTER

NOK mill.	2013	2012
Provisjonsinntekter, bank	82	85
Provisjonskostnader, bank	-12	-14
Netto provisjonsinntekter, bank	70	71
Forvaltningshonorar, kapitalforvaltning	372	308
Renteinntekter bankinnskudd	194	100
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1 346	1 158
Andre driftsinntekter i selskaper utenom bank og forsikring	378	452
Andre inntekter	-45	118
Sum andre inntekter	2 316	2 207

NOTE 19 - ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING

NOK mill.	2013	2012
Sparing:		
Unit Linked Storebrand Livsforsikring	-2 812	-2 427
Unit Linked SPP	-1 943	-1 445
Sum Sparing	-4 755	-3 872
Herav overført premiereserve fra selskapet	-1 886	-1 584
Forsikring:		
Skade og Person liv ¹	-697	-590
Helse og Gruppe liv ²	-604	-591
Pensjonsrelatert uføreforsikring ³	8	-71
Sum forsikring	-1 293	-1 252
Herav overført premiereserve fra selskapet		-28
Garantert pensjon:		
Kollektiv ytelse fee-basert Storebrand Livsforsikring	-10 194	-5 324
Fripoliser Storebrand Livsforsikring	-2 873	-2 894

NOK mill.	2013	2012
Tradisjonell individuell kapital og pensjon Storebrand Livsforsikring	-2 826	-3 384
Garanterte produkter SPP	-7 138	-5 342
Sum Garantert pensjon	-23 031	-16 944
Herav overført premiereserve fra selskapet	-9 003	-2 753
Øvrig:		
BenCo	-924	-802
Sum Øvrig	-924	-802
Sum erstatninger for egen regning	-30 004	-22 870
Herav overført premiereserve fra selskapet	-10 889	-4 366

1) Individuell livs- og ulykkes-, eiendoms- og skadeforsikring.

2) Gruppe ulykkes-, yrkesskade- og helseforsikring.

3) ITP risikopremie, norsk bransje.

Tabellen nedenfor viser forventede erstatningsutbetalinger (eksklusive gjenkjøp og uttak).

UTVIKLING FORVENTEDE ERSTATNINGSBETALINGER - LIVSFORSIKRING

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring	SPP	BenCo
0-1 år	-12	-7	-2
1-3 år	-22	-14	-3
Over 3 år	-175	-108	-11
Sum	-209	-129	-16

UTVIKLING I ERSTATNINGSBETALINGER - SKADEFORSIKRING EKSKLUSIVE RUN-OFF

NOK mill.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Sum
Beregnete brutto erstatningskostnader							
Per utgangen av skadeåret	193	290	417	472	512	616	
- ett år senere	195	295	396	450	491		
- to år senere	199	289	398	433			
- tre år senere	199	287	398				
- fire år senere	199	289					
- fem år senere	200						
Beregnet beløp 31.12.13							
Totalt utbetalt hittil	194	275	367	399	431	431	2 097
Erstatningsavsetning	6	14	31	34	61	185	330
Erstatningsavsetning for tidligere års skader (før 2008)							1

Oversikten viser utviklingen i estimatet for inntrufne erstatninger over tid samt den gjenstående erstatningsavsetningen for hver skadeårgang.

NOTE 20 - ENDRING I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE LIVSFORSIKRING

NOK mill.	Storebrand Livs- forsikring	BenCo	SPP	Eliminering	2013	2012
Garantert avkastning	-5 737	-124	-2 290		-8 151	-8 134
Øvrig endring premiereserve kundefond m/garantert avkastning	6 584	68	8 153	261	15 065	771
Endring premiereserve kundefond u/garantert avkastning	-7 443	38	-10 954		-18 360	-12 203
Endring premiefond/pensjonistenes overskuddsfond	-23	311			288	-82
Overskuddsdeling	-218				-218	-182
Endring i avsetning risikoprodukter	-801				-801	-235
Sum endring i forsikringsforpliktelser - livsforsikring	-7 638	293	-5 092	261	-12 176	-20 066

NOTE 21 - ENDRING BUFFERKAPITAL

NOK mill.	2013	2012
Endring kursreguleringsfond	-2 796	-1 027
Endring tilleggsavsetninger	1 152	-190
Endring villkorad återbäring	-1 924	-1 458
Sum endring bufferkapital	-3 568	-2 675

NOTE 22 - TAP PÅ UTLÅN OG REVERSERING AV TIDLIGERE TAP

NOK mill.	2013	2012
Periodens nedskrivninger/inntektsføringer på utlån, garantier		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	35	6
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	9	14
Andre korreksjoner i nedskrivningene	5	-4
Konstaterte tap som det tidligere er avsatt for	-78	-9
Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt for	-3	-6
Inngått på tidligere konstaterte tap	21	6
Periodens nedskrivninger/netto inntektsføringer på utlån og garantier	-11	8
Inntektsførte renter på lån hvor det er foretatt nedskrivninger:	5	10

NOTE 23 - DRIFTSKOSTNADER OG ANTALL ANSATTE

DRIFTSKOSTNADER

NOK mill.	2013	2012
Personalkostnader ¹	-1 816	-2 385
Avskrivninger	-144	-118
Andre driftskostnader	-1 350	-1 500
Sum driftskostnader	-3 310	-4 003

1) Inkluderer i 2013 en inntekt på 409 millioner kroner knyttet til en planendring i pensjonsordningen, se nærmere beskrivelse i note 24.

ANTALL ANSATTE

	2013	2012
Antall ansatte 31.12	2 138	2 250
Gjennomsnittlig antall ansatte	2 185	2 234
Antall årsverk 31.12	2 107	2 217
Gjennomsnittlig antall årsverk	2 154	2 196

Storebrand Helseforsikring eies med 50% av Storebrand. Antall ansatte og årsverk er tatt inn med 50%

NOTE 24 - PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Storebrand konsernet har landsspesifikke pensjonsordninger.

De ansatte i Storebrand i Norge har både innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning som er etablert i Storebrand Livsforsikring AS. Fra 1. januar 2011 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Fra samme tidspunkt ble det etablert innskuddspensjonsordning. Den innskuddsbaserte ordningen gjelder for alle nyansettelser fra 1. januar 2011 og for de som valgte overgang fra ytelse - til innskuddspensjon. For innskuddsplanen er kostnaden lik periodens innskudd for de ansattes pensjonssparing som årlig utgjør 5 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 1 og 6 G (G=grunnbeløpet i Folketrygden som per 31.12.2013 utgjorde kroner 85.245), 8 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 6 og 12G, samt en innskuddsordning over drift som årlig utgjør 20 prosent av innskuddsgrunnlaget for lønn over 12G. Innskuddene går inn på den ansattes pensjonskonto månedlig. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen.

De ansatte som er medlem av den ytelsesbaserte pensjonsordningen har en rett på 70 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet når det er innregnet en beregnet ytelse fra Folketrygden. Full opptjeningsstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsopptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret.

Fra 1. januar 2013 er Storebrand tatt opp i AFP-ordningen. Den private AFP-ordningen skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flerforetaksordning og blir finansiert gjennom årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Det foreligger ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen i balansen. De ansatte i Storebrand i Norge har for øvrig en eksisterende rett til å gå av ved 65 års alder og motta en driftspensjon fra foretaket frem til fylte 67 år. Det er foretatt en avsetning i regnskapet knyttet til driftspensjon.

Pensjon til funksjonærer mellom 65 og 67 år og pensjon tilknyttet lønn over 12 G blir utbetalt direkte fra selskapene og gjelder både for medlemmer i innskuddsordningen og ytelsesordningen. Det er gitt garanti for opptjent pensjon for lønn over 12 G ved fratreden før 65 år. Pensjonsbetingelsene følger av pensjonsvedtektene. Storebrand er pliktig til å ha en tjenstepensjon etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Alle som er medlemmer i pensjonsordningene har en tilknyttet etterlatte og uføredekning.

Pensjonen for ansatte i SPP i Sverige følger de Bankanställdas Tjänstepensionsplan (BTP). Ordinær fratredelsesalder er 65 år i samsvar med pensjonsavtalen mellom Bankinstituttens Arbetsgivarorganisation (BAO) og de arbeidsorganisasjoner som omfattes av BTP. Pensjonen utgjør 10 prosent av årslønnen opp til 7,5 "inkomstbaselopp" ("inkomstbaseloppet" utgjorde i 2013 SEK 56 600 og blir i 2014 SEK 56 900, 65 prosent av lønn i intervallet i 7,5 til 20 og 32,5 prosent i intervallet 20 til 30. På lønn som overstiger 30 "inkomstbaselopp" beregnes ingen alderspensjon. Full opptjeningsstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Utover den ytelsesbaserte delen finnes også en mindre innskuddsdel innen BTP-planen. For denne del får den ansatte selv velge plasseringsform (tradisjonell forsikring eller fondsforsikring). Den innskuddsbaserte delen er 2 prosent av årslønn.

I SPP har administrerende direktør en pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør omfattes av en innskuddsbasert pensjonsplan som innebærer at selskapet betaler 35 prosent av fast lønn i pensjonspremie. Utover dette gjelder en forhåndsbestemt pensjonsplan som innebærer livsvarig alderspensjon med 16,25 prosent av fast lønn i intervallet 30 til 50 "inkomstbaselopp". Alderspensjonen fra 62 til 65 år utgjør 65 prosent av fast lønn begrenset oppad til SEK 4 045 000. Pensjonsvilkårene følger for øvrig pensjonsavtalet mellom BAO/Finansforbundet respektive SACO-forbundet (BTP-planen). Selskapet sikrer pensjonsforpliktelsen gjennom innbetaling av forsikringspremier i ansettelsestiden.

Pensjon til de ansatte i Nordben Life and Pension Insurance Company LTD og Euroben Life and Pension LTD er dekket av en innskuddsordning. I tillegg er ansatte i Nordben dekket med en engangssum ved dødsfall i tjenestetider.

AVSTEMMING AV EIENDELER OG GJELD BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2013	2012
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	3 429	3 613
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-3 397	-3 224
Netto pensjonsforpliktelse/midler forsikret ordning	33	389
Effekt av øvre grense pensjonseiendel	216	
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	709	698
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	957	1 087

Inkluderer arbeidsgiveravgift på netto underfinansiert forpliktelse som inngår i bruttoforpliktelsen.

BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2013	2012
Pensjonseiendel	1	153
Pensjonsforpliktelser	958	1 239

ESTIMATAVVIK INNREGNET I EGENKAPITALEN

NOK mill.	2013	2012
Årets endring estimatavvik innregnet i egenkapitalen	-236	301
Akkumulert estimatavvik innregnet i egenkapitalen	-683	-447

ENDRINGER I DEN YTELSESBASERTE PENSJONSFORPLIKTELSEN I LØPET AV ÅRET

NOK mill.	2013	2012
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	4 311	4 770
Periodens pensjonsopptjening	153	223
Rentekostnader på forpliktelsen	169	146
Estimatavvik	83	-537
Utbetalt pensjon	-246	-228
Planendringer	-409	
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang og valutajustering	102	-42
Arbeidsgiveravgift pensjonsmidler	-24	-21
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	4 138	4 312

ENDRINGER I PENSJONSMIDLENES VIRKELIGE VERDI

NOK mill.	2013	2012
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	3 224	3 187
Forventet avkastning	125	132
Estimatavik	-42	-90
Innbetalt premie	199	223
Utbetalte pensjoner	-200	-197
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang om valutajustering	90	-30
Netto pensjonsmidler 31.12	3 397	3 225

Forventede innbetalinger av premie (ytelse) i 2014	214
Forventede innbetalinger av premie (innskudd) i 2014	76
Forventede innbetalinger AFP i 2014	16
Forventede utbetalinger over drift (usikret ordning) i 2014	45

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikring/SPPs finansielle midler som har følgende sammensetning 31.12:

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring		SPP	
	2013	2012	2013	2012
Bygninger og fast eiendom	12%	17%	6%	4%
Obligasjoner til amortisert kost	48%	35%		
Pantelån og andre lån	2%	2%		
Aksjer og andeler	16%	14%	11%	10%
Obligasjoner	20%	18%	83%	79%
Sertifikater	2%	14%		
Andre kortsiktige finansielle eiendeler				7%
Sum	100%	100%	100%	100%

Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene ved utgangen av året som administreres av Storebrand Livsforsikring. Finansielle instrumenter verdsettes på tre forskjellige nivåer. Fordeling av de enkelte klasser av finansielle instrumenter på nivåer fremgår av note 11.

Bokført (realisert) avkastning av eiendelene	3,3 %	5,8 %	1,4 %	6,3 %
--	-------	-------	-------	-------

NETTO PENSJONSKOSTNAD I RESULTATREGNSKAPET, SPESIFISERT SOM FØLGER

NOK mill.	2013	2012
Periodens pensjonsopptjening	154	223
Netto rentekostnad/avkastning	43	15
Planendring	-409	1
Sum ytelsesbaserte ordninger	-212	238
Periodens kostnad til innskuddsordninger	87	45
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	-124	284

ANALYSE AV AKTUARIELT TAP (GEVINST) I PERIODEN

NOK mill.	2013
Tap (gevinst) - endring i diskonteringsrenten	-62
Tap (gevinst) - endring i andre økonomiske forutsetninger	-43
Tap (gevinst) - endring i tabell for dødelighet	267
Tap (gevinst) - opplevd DBO	-83
Tap (gevinst) - opplevd Pensjonsmidler	18
Investerings-/administrasjonskostnader	26
Øvre grense pensjonsmidler	219
Aktuarielt tap (gevinst) i perioden	340

HOVEDFORUTSETNINGER BENYTTET I BEREGNINGENE AV NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE PER 31.12

	Storebrand Livsforsikring		SPP	
	2013	2012	2013	2012
Diskonteringsrente	4,0 %	4,0 %	4,0 %	3,5 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler i regnskapsperioden	4,0 %	4,0 %	4,0 %	3,5 %
Forventet lønnsvekst	3,3 %	3,3 %	3,5 %	3,5 %
Forventet årlig regulering folketrygd	3,5 %	3,3 %	3,0 %	3,0 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	0,1 %	1,5 %	2,0 %	2,0 %
Uførhetstabell	KU	KU		
Dødelighetstabell	K2013BE	K2005	DUS06	DUS06

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Av IAS 19.78 fremgår det at det skal benyttes en foretaksobligasjonsrente av høy kvalitet (high quality corporate bonds) som diskonteringsrente. I stater hvor det ikke finnes et likvid marked (norsk oversettelse av "deep market") for slike obligasjoner, skal statsobligasjonsrenter benyttes.

Storebrand har benyttet OMF-rente som diskonteringsrente per 31.12.2013. Basert på observert markeds- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked i relasjon til bestemmelsene i IAS 19. Konklusjonen er basert på den regelmessige aktivitet som finner sted i både førstehånds- og annenhåndsmarkedet samt den transparens som eksisterer ved at observerte omsetninger registrert på børs ligger tett på de indikative nivåer bankene kvoterer. Den brede deltagelsen fra alle de største obligasjonsmeglerne i rapporteringssystemet til Verdipapirfondenes Forening (VFF) underbygger påliteligheten til de tilgjengelige data. Det vises også til veiledning i januar 2014 fra Norsk Regnskapsstiftelse hvor bruk av OMF som diskonteringsrente er drøftet.

Storebrand (Norge) har i 2013 endret pensjonsvedtektene i de kollektive ordningene for ansatte og tidligere ansatte i selskapet. Endringen medfører at pensjoner under utbetaling ikke lenger reguleres årlig med minimum 80 prosent av endringen i konsumprisindeksen. Det innebærer at pensjoner bare vil bli skrevet opp dersom det foreligger et tilstrekkelig overskudd på premiereserven for pensjonistene i tråd med hovedregelen i lov om foretakspensjon. Dette gir en positiv engangseffekt i resultatet i 2013 som i pensjonskostnadene fremgår som planendring.

Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Finanstilsynets har i brev av 8. mars besluttet at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 2014. Med bakgrunn i økt forventet levealder vil det nye dødelighetsgrunnlaget medføre en økning i pensjonsforpliktelsene etter IAS 19. Pensjonsmidlene vil ikke øke tilsvarende, på grunn av opptrappingsperioden som livselskapene har fått. Storebrand har benyttet dødelighetstabell K2013BE i aktuareregningene per

31.12.2013, mens K2005 er benyttet forrige år. Effekten av de økte pensjonsforpliktelsene etter K2013BE inngår i estimataviket som belastes totalresultatet.

Gjennomsnittlig fratredeshyppighet er lagt inn med 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og det er lagt inn synkende fratredelse ved økt alder.

De aktuarielle forutsetningene i Sverige følger bransjens felles dødelighetstabell DUSo6 justert for selskapsspesifikke forskjeller. Fratredeshyppigheten er beregnet til i gjennomsnitt 4 prosent per år.

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSBEREGNING

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2013, og beregnet for hver enkelt når alle andre forutsetninger holdes konstante.

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsvekst/ G-regulering		Dødelighet - endring i forventet levealder	
	1,0 %	-1,0 %	1,0 %	-1,0 %	+1 år	-1 år
Prosentvis endring i pensjon:						
Norge						
Pensjonsforpliktelse	-13 %	16 %	7 %	-6 %	4-5 %	-4-5 %
Periodens netto pensjonskostnader	-22 %	30 %	16 %	-13 %	4-5 %	-4-5 %
Sverige						
Pensjonsforpliktelse	-19 %	25 %	5 %	-5 %	5 %	-5 %
Periodens netto pensjonskostnader	-18 %	24 %	9 %	-6 %	5 %	-4 %

Risikoen for Storebrand knyttet til pensjonsordningen er knyttet til de endringer i de økonomiske -og aktuarielle forutsetninger som må benyttes i beregningene, og den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen.

NOTE 25 - GODTGJØRELSE OG LIGNENDE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

	Ordinær lønn	Utbetalt bonus	Andre ytelser ¹	Lønns-garanti (mnd)	Årets pensjons-opptjening	Nåverdi pen-sjonsfor-pliktelse ²	Lån	Rente-sats 31.12.13*	Avdrags-plan*
NOK mill.									
Ledende ansatte									
Odd Arild Grefstad	3 975	622	166	24	1 086	19 986	3 500	2,25 %	2 036
Lars Aa. Løddesøl	3 875		182	18	1 187	14 457	10 352	2,25-4,85 %	2014-2041
Heidi Skaaret	2 533	105	167	12	591	163	7 206	2,25-3,8%	2022-2042
Robin Kamark	3 660		167	18	903	200	4 574	2,25-3,75 %	2015-2043
Geir Holmgren	2 146	203	175	12	424	6 817			
Hege Hodnesdal	1 575	200	148	12	519	4 856	6 000	2,25 %	2 042
Hans Aasnæs	4 639	697	176	18	787	14 487	1 700	2,25 %	2 027
Gunnar Rogstad	2 580	430	169	18	578	5 203			
Truls Nergaard	3 320	359	177	18	768	3 528	3 900	2,25-4,15 %	2022-2042
Sarah McPhee 3)	3 927	483	64	18	3 907	6 771			
Staffan Hansén	2 743	150	48	12	481	2 710			
Sum 2013	34 973	3 246	1 637		11 231	79 178	37 233		
Sum 2012	29 926	2 219	1 280		9 743	76 192	43 847		

* Intervall indikerer at det eksisterer flere lån til ulike rentesatser og avdragstider

	Eier antall aksjer ⁴	Bonus opptjent i 2013 ⁵	Bonus utbetales i 2014	Totalavsetning aksjebank pr. 31.12.2013
NOK mill.				
Odd Arild Grefstad	55 406	1 911	956	1 897
Lars Aa. Løddesøl	39 708			
Heidi Skaaret	1 637	1 086	543	647
Robin Kamark	11 637	1 568	784	784
Geir Holmgren	6 097	1 086	543	843
Hege Hodnesdal	10 633	422	300	338
Hans Aasnæs	63 037	2 111	1 055	2 233
Gunnar Rogstad	119 401	1 206	603	1 322
Truls Nergaard	16 295	1 086	543	1 142
Sarah McPhee	43 360	1 894	1 650	2 360
Staffan Hansén	3 967	995	398	970
Sum 2013	371 178	13 365	7 374	12 535

NOK mill.	Godtgjørelse	Eier antall aksjer ²	Lån	Rentesats 31.12.13*	Avdragsplan*
Styret					
Birger Magnus	571	20 000			
Halvor Stenstadvold	405	8 645			
Birgitte Nielsen	194				
Jon Arnt Jacobsen	297	6 500			
Monica Caneman	441				
John Staunsberg Dueholm	180				
Gyrid Skalleberg Ingerø	156				
Terje Vareberg	149				
Laila S. Dalen	248				
Ann-Mari Gjøstein	163	258			
Heidi Storruste	235	2 865	2 442	2,25%	2019-2037
Knut Dyre Haug	379	11 963	3 377	2,25%	2030-2038
Kirsti Valborgland Fløystøl	297	3 709	3 478	2,25%	2 041
Sum 2013	3 713	53 940	9 297		
Sum 2012	3 723	49 438	13 531		
Kontrollkomite⁶					
Elisabeth Wille	328	163			
Harald Moen	236	595			
Ole Klette	236				
Finn Myhre	277		3 696	3,94%	2025-2029
Anne Grete Steinkjer	236	1 800			
Tone Margrethe Reierselmoen	236	1 734	415	4,40%	2 021
Sum 2013	1 549	4 292	4 111		
Sum 2012	1 520	4 292	5 864		

* Intervall indikerer at det eksisterer flere lån til ulike rentesatser og avdragstider.

1) Omfatter bil, telefon, forsikring, rentefordel, andre trekkpliktige ytelser.

2) Forutsetter ansettelse i Storebrand ved pensjonsalder. Beløpet er ikke redusert med pensjonsmidler i sikret i ordning. Se forutsetninger for lønnsvekst og andre forutsetninger som er benyttet i beregningene i note 24.

3) I SPP har administrerende direktør pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør i SPP omfattes av en innskuddsbasert ordning i tillegg til en ytelses ordning.

4) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse, jmfør regnskapsloven 7-26.

5) Opptjent bonus per 31.12.13. Ledende ansatte har en avtale om prestasjonsavhengig bonus. 50 % av tildelt bonus utbetales kontant. Den resterende del av bonus konverteres til syntetiske aksjer basert på markedspris, og registreres i en aksjebank med tre års bindingstid. Ved utløp av tre års perioden beregnes verdien av de syntetiske aksjene med ny markedspris. Halvparten av det utbetalte beløpet fra aksjebanken, etter skatt, skal benyttes til kjøp av fysiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års binding.

6) Kontrollkomiteen dekker de norske selskapene i konsernet som har krav om kontrollkomite

Lån til ansatte i konsernet utgjør 2 398 millioner kroner.

STOREBRAND ASA - STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret i Storebrand ASA har siden 2000 hatt et særskilt kompensasjonsutvalg. Kompensasjonsutvalget skal gi tilrådning til styret i alle saker som gjelder selskapets vederlag til administrerende direktør. Utvalget skal holde seg orientert om og foreslå retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte i konsernet. I tillegg er utvalget rådgivende organ for administrerende direktør i forhold til kompensasjonsordninger som omfatter alle ansatte i Storebrand-konsernet, herunder Storebrands bonussystem og pensjonsordning. Kompensasjonsutvalget ivaretar kravene til oppfølging som følger av Godtgjørelsesforskriften.

1. VEILEDENDE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

Storebrand skal ha konkurransedyktige og stimulerende avlønningsprinsipper som bidrar til å tiltrekke, utvikle og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere. En optimal bruk av økonomisk godtgjørelse bidrar til å skape en prestasjonskultur med tydelige mål for alle medarbeidere og riktige evalueringer av leder som differensierer mellom gode og mindre gode prestasjoner.

Den økonomiske godtgjørelsen skal utformes slik at den:

1. Bidrar til å underbygge kontinuerlig forbedring, stimulere samarbeid på tvers og skape en verdibasert prestasjonskultur
2. Bidrar til å målrette ansattes innsats
3. Sikrer at konsernets strategi og planer skal ligge til grunn for de mål og krav som settes til medarbeidernes prestasjoner
4. Er basert på langsiktig tenkning, balansert målstyring og faktisk verdiskapning
5. Er basert på evaluering av den enkeltes resultater og etterlevelse av kjerneverdiene
6. Legger til rette for en prosess knyttet til fastsettelse av mål og målstrukturer som er tydelige, transparente og teambaserte.
7. Sikrer at både utvikling i økonomisk kompensasjon og krav til stillingen er forankret i medarbeiderens rolle, ansvar og innflytelse i konsernet. Er utformet slik at sammensetningen av, og nivået på, økonomiske kompensasjonselementer er balansert og markedstilpassede.

Lønnen til ledende ansatte fastsettes med utgangspunkt i stillingens ansvar og kompleksitet. Det utføres jevnlig sammenligninger med tilsvarende stillinger eksternt for å tilpasse lønnsnivået til markedet. Storebrand ønsker ikke å være lønnsledende i forhold til bransjen.

Ledende ansatte i Storebrand kan i tillegg til fast lønn kunne motta godtgjørelse i form av årlig bonus, deltakelse i felles pensjonsordning for konsernet, samt andre personalgoder. Ledende ansatte kan også få en etterlønsordning, som garanterer lønn fratrukket annen inntekt i en nærmere fastsatt periode på inntil 24 måneder etter avsluttet arbeidsforhold.

2. BINDEnde RETNINGSLINJER FOR AKSJER, TEGNINGSRETTIGHETER, OPSJONER M.V. FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET 2014

2.1 Bonusordning

Ledende ansatte og ansatte som påvirker selskapets risiko er inndelt i to kategorier for økonomisk godtgjørelse. Ledende ansatte som har en vesentlig del av sitt arbeid knyttet til regnskaps- og kontrollfunksjoner, har kun fastlønn. De øvrige ledende ansatte har en bonusordning som er knyttet til verdiskapningen i konsernet, i enheten og prestasjonene til den enkelte medarbeider.

Storebrand konsernets bonusordning for regnskapsåret 2014 er etablert innenfor forskriftene fastsatt av Finansdepartementet 01.12.10 «Om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner». Bonusordningen er robust i å sikre de overordnede målene om å øke samsvaret mellom eieres og ledelsens insentiver samt bidra til at ledelsen ikke tar uforholdsmessig stor risiko.

Hovedstrukturen i bonusordningen

Hovedstrukturen i bonusordningen består av følgende elementer:

- Finansiering
- Tildeling
- Utbetaling

Verdiskapningen i konsernet finansierer bonusen, mens tildelingen er avhengig av enhetens verdiskapning og de ansattes egne prestasjoner.

Finansiering

Det blir årlig satt konkrete kvantitative mål for hvordan verdiskapningen i selskapet gir finansiering av bonus. Målet for verdiskapning er basert på risikostjert resultat som ekskluderer markedsavhengige resultater og overskuddsdeling. Vesentlige engangseffekter skal også justeres ut. Beregningen av finansieringen baseres på siste to års verdiskapning. For 2014 vil verdiskapning være et gjennomsnitt av den prosentvise måloppnåelsen for hhv 2013 og 2014. Det samlede konsernresultatet må dessuten være over et på forhånd definert nivå for å unngå avkortning i bonusopptjening basert på risikostjert resultat. Negativt konsernresultat før skatt gir full avkortning og null bonus. I tillegg forutsettes RoE (før skatt) større enn 5 prosent og tilfredsstillende soliditet

Det er styret i Storebrand ASA som beslutter målet for hvordan risikostjert verdiskapning finansierer bonus.

Tildeling

Tildelingsresultatet er avhengig av både enhetens resultat og individuell måloppnåelse.

Enhetens resultat måles gjennom et målkort som er forankret ut i fra enhetens strategi, økonomiske og operasjonelle mål. Målkortet inneholder både kvantitative og kvalitative mål. Det blir i tillegg årlig satt konkrete mål for de ledende ansattes prestasjoner som blir dokumentert i eget oppfølgingsystem. Enhetsresultatet og den individuelle måloppnåelse vektet likt.

Målbonusen til ledende ansatte skal over tid utgjøre mellom 20 - 40 prosent av fastlønn. Maksimal måloppnåelse på henholdsvis finansiering og tildeling er 150 prosent. Beregningen av tildelt bonus for ledende ansatte er gitt ved følgende utregning:

Målbonusnivå × Finansieringsresultat × Tildelingsresultat

Maksimal tildelt bonus kan ikke utgjøre mer enn 90 % av fastlønn. For ledende ansatte i STB Bank kan tildelt bonus maksimalt være 50%.

Utbetaling av bonus

Av den variable godtgjørelsen til konsernsjef og ledende ansatte vil 50 prosent av tildelt bonus utbetales kontant, og 50 prosent konverteres til et antall syntetiske aksjer. Antallet aksjer registreres i en aksjebank og blir stående i aksjebanken i 3 år. Ved utløpet av 3 års perioden utbetales et beløp tilsvarende det tildelte antall aksjer til markedspris.

Halvparten av utbetalt beløp, etter skatt, fra aksjebanken skal benyttes til kjøp av faktiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års binding. Det utbetales ikke fra aksjebanken før 3 års periodens slutt selv om medarbeideren trer ut av ordningen eller slutter i selskapet, men utbetalingen kommer til de tider som var fastsatt ved tildeling.

Styret kan, i særskilte situasjoner, beslutte nedsettelse av verdiene i aksjebanken helt eller delvis. Slike situasjoner kan være om det i etterkant viser seg at den ansatte eller foretaket ikke oppfyller resultatkriteriene, eller om foretakets eller konsernets finansielle stilling er sterkt svekket.

2.2 Pensjonsordning

Selskapet besørger og bekoster en ordinær kollektiv pensjonsforsikring for alle ansatte, gjeldende fra ansettelsestidspunktet, og i henhold til enhver tid gjeldende pensjonsvedtekter.

2.3 Etterlønn

Konsernsjefen og konserndirektørene har rett til etterlønn ved oppsigelse fra Selskapets side. Rett til etterlønn inntreffer også ved egen oppsigelse dersom dette skyldes vesentlige organisatoriske endringer eller tilsvarende forhold som ikke gjør det naturlig at Arbeids-taker fortsetter i sin stilling. Dersom arbeidsforholdet bringes til opphør på grunn av grovt pliktbrudd eller annet vesentlig mislighold av arbeidsavtalen, gjelder ikke bestemmelsene under dette punkt.

Til fradrag i etterlønnen går enhver inntekt vunnet ved arbeid, herunder honorarer for tjenesteyting, utførelse av verv, etc. Etterlønnen utgjør den pensjongivende lønn ved ansettelsesforholdets avslutning, eksklusiv alle eventuelle bonusordninger. Konsernsjefen har 24 måneders etterlønn. Øvrige konserndirektører har maksimalt 18 måneders etterlønn.

2.4 Aksjeprogram ansatte

Ledende ansatte gis, som øvrige ansatte i Storebrand, anledning til å kjøpe et begrenset antall aksjer i Storebrand ASA med en rabatt i henhold til et aksjeprogram for ansatte.

3. REDEGJØRELSE FOR LEDERLØNSPOLITIKKEN I FOREGÅENDE REGNSKAPSÅR

Retningslinjene for lederlønspolitikken fastsatt for 2013 er blitt fulgt. Den årlige uavhengige vurderingen av retningslinjene samt praktiseringen av disse i forbindelse med bonus for opptjeningsåret 2013 og med utbetaling i 2014 gjennomføres i løpet av 1. halvår 2014.

4. REDEGJØRELSE FOR VIRKNINGENE FOR SELSKAPET OG AKSJEIERNE AV AVTALER OM AKSJEBASERT GODTGJØRELSE

I henhold til retningslinjene ovenfor skal halvparten av utbetalt beløp fra aksjebanken benyttes til kjøp av aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års bindingstid.

Ledende ansatte får dermed opp til 6 års tilbakeholdelse av bonus og en vesentlig eksponering mot selskapets aksjekurs.

Det er styrets vurdering at dette ikke har negative konsekvenser for selskapet og aksjonærene gitt innretningen av ordningen og størrelsen på den enkelte konserndirektørs portefølje av aksjer i Storebrand ASA.

NOTE 26 - GODTGJØRELSE TIL REVISOR**GODTGJØRELSE TIL DELOITTE AS OG SAMARBEIDENDE SELSKAPER BELØPER SEG SOM FØLGER:**

NOK mill.	2013	2012
Lovpålagt revisjon	10,2	12,6
Andre attestasjonstjenester	1,3	1,1
Skatterådgivning	1,6	1,8
Andre tjenester utenfor revisjonen	1,3	0,5
Total godtgjørelse til revisor	14,3	16,0

Beløpene er eksklusiv merverdiavgift.

NOTE 27 - ANDRE KOSTNADER

NOK mill.	2013	2012
Pooling	-66	-94
Rentekostnader forsikring	-39	-34
Forsikringsrelaterte kostnader	-94	-56
Andre kostnader	-97	-49
Sum andre kostnader	-296	-233

NOTE 28 - RENTEKOSTNADER

NOK mill.	2013	2012
Rentekostnader innlån	-136	-170
Rentekostnader ansvarlig lån	-440	-510
Sum rentekostnader innlån¹	-576	-680

1) Rentekostnader for Storebrand Bank inngår i netto renteinntekter bankvirksomhet.

NOTE 29 - SKATT**SKATTEKOSTNAD I RESULTATET**

NOK mill.	2013	2012
Betalbar skatt	-6	-10
Utsatt skatt	-209	-540
Sum skattekostnad	-214	-550

AVSTEMMING AV FORVENTET SKATTEKOSTNAD MOT FAKTISK SKATTEKOSTNAD

NOK mill.	2013	2012
Ordinært resultat før skatt	2 194	1 559
Forventet inntektsskatt med nominell skattsats (28 %)	-614	-437
Skatteeffekten av:		
realisert/urealiserte aksjer	11	-38
permanente forskjeller	344	-6
balanseføring/nedvurdering av utsatt skattefordel	-68	-224
endring i skatteregler	24	
Endring tidligere år	89	153
Sum skattekostnad	-214	-550
Effektiv skattesats ¹	10 %	35 %

1) Den effektive skattesatsen for 2013 er påvirket av noen forhold som ikke er knyttet til resultatet for 2013.

I løpet av året er det gjennomført salg av eiendoms-aksjer (omfattet av fritaksmetoden) som har medført at skatteøkende midlertidige forskjeller er redusert, og tilhørende avsetning til utsatt skatt reversert.

Skattekostnaden er også påvirket av skatteeffekter knyttet til tidligere år.

BEREGNING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT AV MIDLERTIDIGE FORSKJELLER OG UNDERSKUDD TIL FREMFØRING

NOK mill.	2013	2012
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Verdipapirer	9 764	3 486
Fast eiendom ¹	8 030	8 032
Driftsmidler	26	262
Forskuddsbetalt pensjon	3	3
Gevinst-/tapskonto	206	258
Annet	941	874
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	18 970	12 913
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Verdipapirer	-233	-678
Driftsmidler	-35	-34
Avsetninger	-4 476	-1 165
Påløpt pensjon	-863	-1 046
Verdipapirer gjeld		-9
Gevinst-/tapskonto	-21	-26
Annet	-61	-284
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-5 689	-3 242
Fremførbare underskudd	-10 442	-7 317
Fremførbare godtgjørelse		-758
Sum fremførbare underskudd og godtgjørelse	-10 442	-8 075
Grunnlag for netto utsatt skatt/skattefordel	2 840	1 596
Nedvurdering av grunnlag for utsatt skattefordel	242	843
Netto grunnlag for utsatt skatt og utsatt skattefordel	3 082	2 439
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen¹	833	683
Bokført i balansen:		
Utsatt skattefordel	1	38
Utsatt skatt	833	721

1) Stortinget vedtok i desember 2013 å redusere selskapsskattesatsen fra 28 til 27 prosent med virkning fra 1. januar 2014. Ved balanseføring av utsatt skatt/skattefordel benyttes derfor 27 prosent. Effekten av reduksjonen av skattesatsen medfører en redusert skattekostnad for 2013 tilsvarende 24 millioner kroner.

I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS (SEH) som igjen eies av Storebrand Livsforsikring AS. Dersom disse selskapene skulle bli solgt, vil disse kunne avhendes tilnærmet skattefritt. De skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til forskjell mellom virkelige verdier og skattemessige verdier på investeringseiendommene, og som har oppstått i eierperioden (omlag 7,6 milliarder kroner), inngår i konsernets midlertidige forskjeller, hvor utsatt skatt beregnes med en nominell skattesats på 27 prosent. I henhold til IAS12 er det ikke avsatt for utsatt skatt knyttet til midlertidige forskjeller som eksisterte når selskaper ble kjøpt og transaksjonen ikke er definert som en virksomhetsoverdragelse (grunnlag utgjør omlag 2,2 milliarder kroner).

I egenkapitalen inngår et risikoutjevningfond som kun kan anvendes til å dekke et negativt risikoresultat. Skattefradrag knyttet til oppbygging av dette fondet er behandlet som en permanent forskjell mellom regnskap og skatt. Se nærmere om dette under "Avstemming av konsernets egenkapital".

NOTE 30 - IMMATERIELLE EIENDELER

NOK mill.	Immaterielle eiendeler					2013	2012
	Merkeva- renavn	IT- systemer	Kundelis- ter	VIF ¹	Goodwill		
Anskaffelseskost 1.1	202	522	508	8 469	1 350	11 051	10 983
Tilgang i perioden:							
Utviklet internt		75				75	
Kjøpt separat		56				56	74
Avgang i perioden		-19				-19	-6
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	18	1	53	882	73	1 027	
Andre endringer							
Anskaffelseskost 31.12	220	634	560	9 352	1 424	12 189	11 051
Akk. av- og nedskrivninger 1.1	-92	-292	-257	-4 159	-149	-4 949	-4 613
Nedskrivning i perioden					-311	-311	-2
Amortisering i perioden ²	-24	-79	-55	-303		-461	-421
Avgang i perioden		12				12	13
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	-10	-1	-29	-448		-487	75
Akk. av- og nedskrivninger 31.12	-126	-361	-340	-4 910	-460	-6 196	-4 949
Balansført verdi 31.12	94	273	220	4 442	964	5 993	6 102

1) Value of business-in-force, forskjellen mellom markedsverdi og bokført verdi på forsikringsforpliktelsene i SPP.

2) 31 millioner kroner er klassifisert som avskrivning under driftskostnader.

IMMATERIELLE EIENDELER KNYTTET TIL OPPKJØP AV SPP

Storebrand Livsforsikring AS kjøpte i 2007 SPP Livförsäkring AB med datterselskaper. Hoveddelen av de immaterielle verdiene knyttet til SPP er verdien av eksisterende forretning (VIF -value of business in force), hvor det er foretatt en egen tilstrekkelighetstest etter kravene i IFRS 4. For å bestemme om goodwill og øvrige immaterielle eiendeler knyttet til SPP har vært gjenstand for verdifall, er det estimert gjenvinnbare beløp for de relevante kontantstrømgenererende enhetene. Gjenvinnbare beløp fastsettes ved å beregne virksomhets bruksverdi. Utvikling i fremtidig administrasjonsresultat, risikoresultat og finansresultat for SPP vil påvirke bruksverdien. I beregningen av bruksverdi har ledelsen benyttet styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden.

Prognosen for de ulike resultatelementene er basert på siste års utvikling, effekter av tiltak i prognoseperioden samt forutsetning om normalisert utvikling i finansmarkedene basert på nåværende finansstrategi og gjeldende markedsrenter. Det forventes en positiv utvikling i administrasjonsresultatet som følge av kostnadseffektivisering, samt tilvekst i salg av produkter og tjenester som er kostnadseffektive å administrere og med lavere kapitalkrav. Hoveddriverne for resultatvekst på lang sikt vil være avkastning på forvaltningskapitalen og den underliggende inflasjonen og lønnsutviklingen i markedet. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 8 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

IMMATERIELLE EIENDELER KNYTTET TIL BANKVIRKSOMHETEN

Ved beregning av bruksverdi for bankvirksomheten er det foretatt en kontantstrømbasert verdiberegning basert på forventet resultat etter skatt. Beregningen er basert på styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden.

Våren 2013 vedtok styret i SB Bank en avviklingsplan for bankens næringsvirksomhet. I kontantstrømsanalysen er det lagt til grunn en utvikling i bankens næringsportefølje som vedtatt i denne planen. Kontantstrømmen baserer seg på to elementer, resultat etter skatt til egenkapitalen og endring i forventet regulatorisk kapitalbinding. Det er videre forutsatt at all kapital utover regulatorisk bundet egenkapital kan tas ut ved slutten av hver periode. For perioden etter 2016 det lagt til grunn en vekstrate på 2,5 prosent for personmarked, som også inngår i beregningen av terminalverdien.

Avkastningskravet til egenkapitalen er beregnet basert på Kapitalverdimodellen (CAPM). Langsiktig risikofri rente er satt til renten på 10-årig norsk statsobligasjon. Markedets risikopremie er satt til 5 prosent, dette er i tråd med risikopremien i det norske markedet. Beta på 1,0 er basert på observert beta for norske banker justert for risikoprofilen til Storebrand Bank.

Ledelsen har vurdert gjenvinnbart beløp på goodwill per 31.12.2013 og konkludert med en nedskrivning på 300 millioner kroner, og

mener at verdiberegningen og nøkkelforutsetningene som er benyttet representerer et rimelig nivå som hensyntar usikkerheten i tallene.

Goodwill knyttet til oppkjøpet av Hadrian Eiendom er nedskrevet med 11 millioner kroner, basert på impairmenttest foretatt per 31.12.2013.

SPESIFIKASJON AV IMMATERIELLE EIENDELER

NOK mill.	Levetid	Avskrivnings-sats	Avskriv-nings-metode	Balanseført verdi 2013
Merkevarenavn SPP	10 år	10%	Lineær	76
Merkevarenavn (Hadrian Eiendom)	5 år	20%	Lineær	18
IT systemer	3 - 8 år	20%	Lineær	274
Kundelister SPP	10 år	10%	Lineær	220
Value of business inforce SPP	20 år	5%	Lineær	4 442
Sum				5 029

GOODWILL FORDELT PÅ VIRKSOMHETSKJØP

NOK mill.	Virksom-hets-område	Anskaff-elses-kost 1.1	Akkumulert avskriv-ning 1.1	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/ avgang/ valutaeffekt	Ned-skrivning	Balanse-ført verdi 31.12
Delphi Fondsforvaltning	Sparing	35	-4	32			32
Storebrand Bank ASA	Øvrig	563	-141	422		-300	122
SPP	Garantert/ sparing	737		724	73		798
Øvrig	Øvrig	24	-1	23		-11	12
Sum		1 359	-146	1 201	73	-311	964

Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for nedskrivningsbehov.

NOTE 31 - VARIGE DRIFTSMIDLER

NOK mill.	Utstyr	Inventar	Eiendom	2013	2012
Balanse 1.1	50	92	305	447	423
Tilgang	6	11	10	27	67
Avgang		-1	-6	-6	-2
Verdiregulering ført over balansen			6	6	20
Avskrivning	-29	-17		-46	-47
Nedskrivning i perioden			2	2	4
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet		2	41	43	-16
Andre endringer					-2
Balanse 31.12	27	87	359	473	447
Anskaffelseskost IB	180	145	309	634	631
Anskaffelseskost UB	186	158	362	706	636
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-130	-53	-3	-186	-208
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-159	-70	-4	-233	-189
Fordeling på selskap og kunder:					
Varige driftsmidler - selskap				119	144
Varige driftsmidler - kunder				354	303

Avskrivningsmetode:	Lineær
Maskiner	4-6 år
Biler	6 år

NOTE 32 - OPERASJONELLE LEIEAVTALER DRIFTSMIDLER**MINIMUM FRAMTIDIG BETALING KNYTTET TIL OPERASJONELLE LEIEAVTALER PÅ DRIFTSMIDLER ER SOM FØLGENDE**

NOK mill.	Minsteleie innen 1 år	Minsteleie 1-5 år	Minsteleie senere enn 5 år
Leieavtaler mindre enn 1 år	3		
Leieavtaler 1 til 5 år	15	23	
Leieavtaler over 5 år	152	596	264
Sum	169	620	264

RESULTATFØRTE BELØP

NOK mill.	2013	2012
Resultatførte leiebetalinger	166	154

Resultatførte leiebetalinger gjelder i hovedsak leie av kontorlokaler på Lysaker samt noe driftsløsøre.

Leieavtaler vedrørende kontorlokaler har en varighet fra 2013 til 2019 for lokaler i Norge og en varighet fra 2013 til 2023 for Sverige, begge med opsjon for fornyelse.

NOTE 33 - INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER**RESULTATFØRTE BELØP**

NOK mill.	2013	2012
Inntekter		
Formuesforvaltning AS	383	313
Visit Karlstad	44	31
Handelsbodarna AB	63	58
NREP Logistics ab (publ)		145
Resultat		
Formuesforvaltning AS	43	-1
Visit Karlstad	-1	-7
Handelsbodarna AB	-2	-4
NREP Logistics ab (publ)		79
Eiendeler		
Formuesforvaltning AS	373	345
Visit Karlstad	14	13
Handelsbodarna AB	742	686
NREP Logistics ab (publ)		2 560
Gjeld		
Formuesforvaltning AS	105	206
Visit Karlstad	15	20
Handelsbodarna AB	740	684
NREP Logistics ab (publ)		2 367

EIERANDELER TILKNYTTEDE SELSKAP

NOK mill.	Eierandel	Anskaffelseskost	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/avgang	Andel resultat	Andel andre inntekter og kostnader	Verdi i balansen 31.12
Norsk Pensjon AS	25,0 %		4				4
Inntre Holding	34,3 %	2	41		7	-1	48
Formuesforvaltning	21,3 %	147	76	67	10		153
Handelsboderna i Sverige Fastighets AB	50,0 %	7	23		-1	12	35
NREP Logistics ab (publ)	0,0 %		92	-89	-3		
Visit Karlstad	16,0 %	2		1		-1	
Sum		159	236	-21	14	11	240
Fordeling på selskap og kunder:							
Investeringer i tilknyttede selskaper - selskap			121				205
Investeringer i tilknyttede selskaper - kunder			115				34
Sum			236				240

FORDRING PÅ TILKNYTTET SELSKAP

NOK mill.	2013	2012
Formuesforvaltning AS		69
Handelsbodarna AB	186	168
NREP Logistics ab (publ)		428
Sum	186	665
Fordringer i tilknyttede selskaper - selskap		69
Fordringer i tilknyttede selskaper - kunder	186	596
Sum	186	665

INNTEKTER FRA TILKNYTTEDE SELSKAPER

NOK mill.	2013	2012
Resultatandel	14	32
Renteinntekter	20	42
Realiserat verdiendring	57	-1
Urealisert verdiendring	12	-29
Sum	102	45
Fordeling på selskap og kunder:		
Fordringer i tilknyttede selskaper - selskap	74	-3
Fordringer i tilknyttede selskaper - kunder	29	48
Sum	102	45

NOTE 34 - FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Felles kontrollert virksomhet (Joint Ventures) er engasjementer konsernet har sammen med eksterne samarbeidspartnere.

I KONSERNREGNSKAPET INNGÅR DISSE SELSKAPENE MED FØLGENDE BELØP

NOK mill.	2013	2012
Inntekter		
Storebrand Helseforsikring AS	221	189
Konsernresultat		
Storebrand Helseforsikring AS	23	29
Eiendeler		
Storebrand Helseforsikring AS	266	258
Gjeld		
Storebrand Helseforsikring AS	138	121

EIERANDEL

Tall i %	2013	2012
Storebrand Helseforsikring AS	50 %	50 %

NOTE 35 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

RESULTATFØRTE BELØP

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Forpliktelses amortisert kost	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	7 695					7 695
Aksjer og andeler	0			92 697		92 697
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	66 971	15 120		188 557		270 648
Utlån til kredittinstitusjoner	152					152
Utlån til kunder	35 856			1 289		37 145
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	5 420					5 420
Derivater			2 220			2 220
Sum Finansielle eiendeler 2013	116 096	15 120	2 220	282 543		415 979
Sum Finansielle eiendeler 2012	106 892	11 409	4 057	258 474		380 833

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Forpliktelses amortisert kost	Sum
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lånekapital					7 409	7 409
Gjeld til kredittinstitusjoner				997	31	1 028
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet					20 728	20 728
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					17 000	17 000
Derivater			2 104	438		2 543
Annen kortsiktig gjeld				14	6 591	6 605
Sum Finansielle forpliktelser 2013			2 104	1 449	51 760	55 313
Sum Finansielle forpliktelser 2012			1 356	1 986	52 807	56 150

NOTE 36 - OBLIGASJONER TIL AMORTISERT KOST

UTLÅN OG FORDRINGER

NOK mill.	2013				2012	
	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	15 646	15 789	16 024	16 811	16 839	17 718
Finans- og foretaksobligasjoner	15 647	16 037	16 451	17 246	10 494	11 195
Verdipapiriserte obligasjoner	19 262	19 296	19 797	21 534	19 804	21 733
Overnasjonale organisasjoner	14 230	14 307	14 698	15 722	9 566	10 316
Sum obligasjoner til amortisert kost	64 785	65 429	66 971	71 313	56 703	60 962
Storebrand Bank						
Modifisert durasjon				0,13		0,12
Gjennomsnittlig effektiv rente				1,9 %		2,1 %
Storebrand Livsforsikring						
Modifisert durasjon				6,02		5,86
Gjennomsnittlig effektiv rente			4,8 %	3,7 %	5,0%	3,7 %
Fordeling på selskap og kunder:						
Utlån og fordring - selskap			3 052		2 146	
Utlån og fordring - kunder m/garanti			63 919		54 557	
Sum			66 971		56 703	

OBLIGASJONER HIOLODT TIL FORFALL

NOK mill.	2013			
	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Finans- og foretaksobligasjoner	4 211	4 215	4 277	4 310
Verdipapiriserte obligasjoner	9 634	9 631	9 814	10 605
Overnasjonale organisasjoner	1 000	998	1 029	1 028
Sum obligasjoner til amortisert kost	14 845	14 844	15 121	15 942
Modifisert durasjon				7,3
Gjennomsnittlig effektiv rente			4,6 %	3,9 %
Fordeling på selskap og kunder:				
Obligasjoner holdt til forfall - selskap			347	
Obligasjoner holdt til forfall - kunder m/garanti			14 773	
Sum			15 121	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert både på papirets balanseførte verdi og papirets observerte markedskurs (virkelig verdi). For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir med hensyn til likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektor.

NOTE 37 - UTLÅN TIL KUNDER**UTLÅN**

NOK mill.	2013	2012
Bedriftsmarked	13 318	15 517
Personmarked	23 940	23 775
Sum brutto utlån	37 258	39 292
Nedskrivning på utlån	-113	-144
Sum netto utlån	37 145	39 148

MISLIGHOLD OG TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER MED VIDERE

NOK mill.	2013	2012
Misligholdte lån uten identifisert verdifall	111	185
Misligholdte lån med identifisert verdifall	356	115
Sum brutto misligholdte lån	468	300
Individuelle nedskrivninger	-83	-105
Sum netto misligholdte lån	385	195

For ytterligere opplysninger om utlån se note 10 kredittrisiko.

NOTE 38 - REASSURANDØRENES ANDEL AV FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

NOK mill.	2013	2012
Balanse 1.1	155	176
Endring i premie- og erstatningsavsetning	-4	-21
Balanse 31.12	151	155

Se note 46 og 47 for forpliktelser.

NOTE 39 - EIENDOMMER**EIENDOMSTYPE**

NOK mill.	31.12.2013					
	31.12.2013	31.12.2012	Avkastningskrav % ²	Gjennomsnittlig varighet leiekontrakt (år) ⁴	KVM	Utleiegrad i prosent ¹
Kontorbygg (inklusive parkering og lager):						
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	6 196	6 205	7,6-8,7	4	140 900	90%
Stor-Oslo for øvrig	6 886	8 168	8,5-10,3	7	494 925	94%
Norge for øvrig	2 477	2 459	8,1-9,5	7	122 168	98%
Kontor i Sverige	985	729		6	40 861	99%
Kjøpesenter (inklusive parkering og lager)						
Stor-Oslo for øvrig	1 176	1 151	8,1-8,4	3	66 519	93%
Norge for øvrig	5 234	8 952	7,7-9,6	3	183 120	91%
Parkeringshus						
Parkeringshus Oslo	671	650	7,9	3	27 393	100%
Kultur-/konferansesenter i Sverige	390	359		16	18 757	100%
Øvrige						
Eiendommer Sverige ³	109			15	3 369	100%
Eiendommer Norge	50	50				
Totalt investeringseiendommer	24 175	28 723			1 098 012	
Eiendommer til eget bruk	2 491	2 231		8	70 640	100%
Sum eiendommer	26 666	30 954			1 168 652	

1) Utleiegraden er beregnet i forhold til areal.

2) Eiendommene er vurdert med utgangspunkt i følgende effektive avkastningskrav (inklusive 2,5 prosent inflasjon)

3) Alle eiendommene i Sverige verdivurderes eksternt. Vurderingen skjer ut i fra hvilke avkastningskrav som finnes i markedet.

4) Gjennomsnittlig varighet på leiekontraktene er beregnet forholdsmessig ut ifra verdien på de enkelte eiendommene

TRANSAKSJONER:

Kjøp: Det er avtalt ytterligere SEK 278 millioner i eiendomskjøp i SPP i 4. kvartal 2013 utover det som er slutført og tatt inn i regnskapet per 31.12.2013

Salg: Det er ikke avtalt ytterligere salg i Storebrand/SPP utover det som er slutført og tatt inn i regnskapet per 31.12.2013

EIENDOMMER TIL EGET BRUK

NOK mill.	2013	2012
Balanse 1.1	2 231	1 460
Tilgang	85	461
Verdiregulering ført over balansen	88	
Avskrivning	-66	-50
Oppskrivning på grunn av avskrivning	66	50
Nedskrivning i perioden		-86
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	88	-3
Andre endringer		399
Balanse 31.12	2 491	2 231
Anskaffelseskost IB	2 511	1 479
Anskaffelseskost UB	2 595	2 510
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-279	-19
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-346	-279
Fordeling på selskap og kunder:		
Eiendommer til eget bruk - selskap	66	58
Eiendommer til eget bruk - kunder	2 425	2 173
Sum	2 491	2 231
Avskrivningsmetode:	Lineær	
Avskrivningsplan og økonomisk levetid:	50 år	

NOTE 40 - BIOLOGISKE EIENDELER

NOK mill.	2013	2012
Balanse 1.1	599	616
Tilgang som følge av kjøp/ nyplanting (skog)	7	6
Avgang	-3	
Omregningsdifferanse	74	-30
Endring i virkelig verdi fratrukket omsetningsutgifter	13	6
Balanse 31.12	690	599

Biologiske eiendeler som er bokført i balansen består av skog i datterselskapene AS Værdalsbruket og Foran Real Estate SIA i Latvia.

NOTE 41 - KUNDEFORDRINGER OG ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

NOK mill.	2013	2012
Kundefordringer	3 141	2 032
Opptjente renter/forskuddsbetalte kostnader	272	349
Fordringer på meglere	611	1 055
Tilgodehavende skatt	307	
Selgerkreditt ved salg av eiendom	75	250
Aktiverte salgskostnader (svensk virksomhet)	510	443
Andre kortsiktige fordringer	505	741
Balanse 31.12	5 420	4 871

NOK mill.	2013	2012
Fordeling på selskap og kunder:		
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer - selskap	1 890	2 172
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer - kunder	3 531	2 699
Sum	5 420	4 871

ALDERSFORDELING PÅ KUNDEFORDRINGER MED VIDERE PER 31.12

NOK mill.	2013		2012	
	Kunde- fordringer	Fordringer ifm. gjensikring	Kunde- fordringer	Fordringer ifm. gjensikring
Ikke forfalte fordringer	3 119	53	2 013	13
Forfalt 1 - 30 dager	21		15	
Forfalt 31 - 60 dager	2		6	
Sum brutto kundefordringer/fordringer på gjensikring	3 143	53	2 034	13
Avsetning tap på krav	-2		-2	
Sum netto kundefordringer/fordringer på gjensikring	3 141	53	2 032	13

NOTE 42 - AKSJER OG ANDELER

NOK mill.	2013		2012
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Aksjer	12 850	16 708	12 731
Fondsandeler	55 162	68 399	52 069
Private Equity fondsinvesteringer	4 846	6 373	6 032
Indirekte eiendomsfond	2 320	1 217	1 387
Sum aksjer og andeler	75 177	92 697	72 219
Fordeling på selskap og kunder:			
Aksjer og andeler - selskap		82	54
Aksjer og andeler - kunder m/garanti		34 629	27 152
Aksjer og andeler - kunder u/garanti		57 987	45 014
Sum		92 697	72 219

Se også note 10.

NOTE 43 - OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING TIL VIRKELIG VERDI

NOK mill.	2013		2012
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	61 829	62 325	51 579
Finans- og foretaksobligasjoner	25 755	26 091	26 738
Verdipapiriserte obligasjoner	45 243	45 483	43 779
Overnasjonale organisasjoner	7 274	7 313	3 757
Obligasjonsfond	44 297	47 346	59 851
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	184 398	188 558	185 704
Fordeling på selskap og kunder:			
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - selskap		23 485	21 496
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kunder m/garanti		131 198	142 313
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kunder u/garanti		33 874	21 895
Sum		188 558	185 704

NOK mill.	Virkelig verdi					
	Storebrand Livsforsikring	SPP Livförsäkring	Euroben	Storebrand Bank	Storebrand Forsikring	Storebrand ASA
Modifisert durasjon	2,1	1,9	3,3	0,2	0,2	0,3
Gjennomsnittlig effektiv rente	2,7 %	1,9 %	1,9 %	1,8 %	2,2 %	2,0 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markedsverdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effekt for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektor.

NOTE 44 - DERIVATER

NOMINELT VOLUM

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke bokføres i balansen. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til slike underliggende størrelser betegnet som underliggende hovedstol, nominelt volum og lignende. Nominelt volum beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater, og det gir et visst uttrykk for omfang og risiko av posisjonene av finansielle derivater.

Brutto nominelt volum gir først og fremst informasjon om omfanget, mens netto nominelt volum gir et visst uttrykk for risikoposisjoner. Nominelt volum for ulike instrumenter er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbare med tanke på risikoeksponering. I motsetning til brutto nominelt volum tar beregningen av netto nominelt volum også hensyn til fortegnet til instrumentenes markedsrisikoeksponering, ved å skille mellom såkalte eiendelsposisjoner og gjeldsposisjoner.

En eiendelsposisjon i et aksjederivat innebærer en positiv verdiøkning ved økning i aksjekurser. For rentederivater medfører en eiendelsposisjon en positiv verdiøkning ved rentenedgang - tilsvarende som for obligasjoner. En eiendelsposisjon i et valutaderivat gir positiv verdiendring ved økning i den aktuelle valutakursen mot NOK. Gjennomsnittlig brutto nominelt volum er basert på daglige beregninger av brutto nominelt volum.

NOK mill.	Brutto nom. volum ¹	Brutto balanseførte fin. eiendeler	Brutto balanseført gjeld	Nettoført fin. eiendeler/gjeld i balansen	Beløp som kan, men ikke er presentert netto i balansen		Netto beløp
					Fin. eiendeler	Fin. gjeld	
Aksjederivater	1 181						
Rentederivater	72 666	1 791	2 149		113	1 029	-358
Valutaderivater	45 471	429	394		437	382	35
Sum derivater 31.12.13	119 319	2 221	2 543		550	1 411	-322
Sum derivater 31.12.12	28 371	4 057	1 356				2 701
Fordeling på selskap og kunder:							
Derivater - selskap							459
Derivater - kunder m/garanti							-863
Derivater - kunder u/garanti							81
Sum							-322

I oppstillingen over er det medtatt nettoposisjoner i indirekte investeringer.

1) Verdier per 31. desember

INVESTERINGER UNDERLAGT NETTING AGREEMENTS/CSA

	Balanse- førte eiendeler	Balanse- førte forplikt- elser	Netto eiendeler	Sikkerhetsstillelser		Netto ekspo- nering
				Kontanter (+/-)	Verdi- papirer (+/-)	
NOK mill.						
Barclays Bank Plc	169	154	15	27		-11
Credit Suisse International	19	7	13	17		-4
Danske Bank A/S	146	215	-69		-113	44
Deutsche Bank AG	191	253	-63		-156	93
DNB Bank ASA	314	274	40		-145	185
J.P. Morgan Securities Plc	12	4	8			8
Nordea Bank Finland Plc	688	1 003	-315	205	-612	92
Skandinaviska Enskilda Banken AB	145	280	-135		-136	1
Svenska Handelsbanken AB	23	35	-12		-28	15
Swedbank AB	8	3	6	5		1
The Royal Bank Of Scotland PLC	29	34	-5	15	-9	-11
Nordea Bank Norge ASA	33	227	-195		382	187
Kunder	391	2	389			389
Annet	53	51	2			-23
Sum motparter	2 221	2 543	-322	269	-817	964

NOTE 45 - VALUTAÆKSPONERING**FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE I UTENLANDSK VALUTA**

NOK mill.	Balanse poster	Valuta	Nettoposisjon	
	eksklusive valuta derivater	terminer	i valuta	i NOK
	Netto på balansen	Netto salg		
AUD	49	-97	-48	-260
CAD	61	-144	-84	-478
CHF	74	-92	-18	-120
DKK	1 650	-79	1 571	1 771
EUR	1 112	-971	141	1 185
GBP	119	-188	-69	-688
HKD	120	-469	-349	-273
ILS	4		4	7
ITL	42		42	
LTL	8		8	19
JPY	13 412	-26 419	-13 007	-751
NZD	146	-148	-2	-12
SEK ¹	151 310	709	152 018	143 600
SGD	11	-15	-4	-19
USD	2 116	-3 200	-1 084	-6 560
NOK ²	34 289		34 289	34 289
Forsikringsforpliktelser i SEK				-152 176
Sum nettoposisjon valuta 2013				19 535
Sum nettoposisjon valuta 2012				14 466

1) I oppstillingen over er det medtatt nettoposisjoner i indirekte investeringer

2) Aksje- og rentefond denominert i NOK med utenlandsk valutaeksposering i blant annet EUR og USD utgjør 34 milliarder kroner.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING:

Selskapet foretar løpende sikring av det alt vesentlige av sin valutarisiko i kundeporteføljene. Valutarisiko eksisterer i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og i et visst omfang også som følge av ansvarlige lån i fremmed valuta. Sikring gjøres ved hjelp av valutaterminer på porteføljnivå, og valutaposisjonene følges løpende opp mot en totalramme. Negative valutaposisjoner lukkes senest påfølgende dag etter at de oppstod. I tillegg er det gitt separate rammer for å kunne ta aktive valutaposisjoner. Storebrand bruker et prinsipp for valutasikringen som benevnes bloksikring, som effektiviserer gjennomføringen av valutasikringen.

SPP:

SPP valutasikrer sine internasjonale investeringer til en viss grad. For aksjer vil valutasikringen være fra 50 prosent til 100 prosent, og for øvrige aktivklasser foretas løpende sikring av det alt vesentlige av valutarisiko.

BANKVIRKSOMHETEN:

Storebrand Bank ASA sikrer nettoposter i balansen med terminkontrakter.

NOTE 46 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSER - LIVSFORSIKRING

SPESIFIKASJON AV BALANSEPOSTER VEDRØRENDE LIVSFORSIKRING

	Kol- lektiv ytelse fee basert	Kol- lektiv inves- terings- valg og Unit Linked fee basert	Fripo- liser over- skudds- deling	Indi- vidual over- skudds- deling	Risiko- produk- ter ¹	Sum Store- brand Livs- forsik- ring AS	Garan- terte pro- dukter SPP	Unit Linked SPP	Sum SPP	Ben- Co	Sum Store- brand Kon- sern 2013	Sum Store- brand Kon- sern 2012
NOK mill.												
Tilleggsav- setning	2 380		1 270	808		4 458	11 010		11 010		15 467	5 746
Vilkorad återbæring						0				3 157	3 157	11 264
Kursregule- ringsfond	1 969		1 637	143	73	3 823					3 823	1 027
Sum buf- ferkapital	4 350		2 907	951	73	8 281	11 010		11 010	3 157	22 447	18 037

Oververdi på obligasjoner som vurderes til amortisert kost utgjør 5 160 millioner kroner ved utgangen av 4. kvartal, en nedgang på 65 millioner kroner siden årsskiftet.

Oververdi på obligasjoner til amortisert kost er ikke tatt med i regnskapet.

Premie- reserve	74 869	34 102	77 403	15 841	2 358	204 573	73 068	51 349	124 416	13 465	342 455	318 084
-herav RBNS	99		22	29	292	443					443	573
-herav IBNR	136		215	35	445	831					831	538
-herav ikke opptjent premie- inntekt	797		369	64	680	1 910					1 910	956
Pensjonis- tenes over- skuddsfond	4					4					4	22
Premie- fond/Inn- skuddsfond	3 009		18		482	3 509					3 509	3 858
Andre tekniske avsetninger					616	616					616	561
-herav RBNS					63	63					63	76
-herav IBNR					509	509					509	449
-herav ikke opptjent premie- inntekt												37

1) Inneholder person og personalforsikring i Forsikringssegmentet.

NOK mill.	Kol- lektiv ytelse fee basert	Kollek- tiv in- veste- rings- valg og Unit Linked fee basert	Fripo- liser over- skudds- deling	Indi- vidual over- skudds- deling	Risi- ko- pro- duk- ter ¹	Sum Store- brand Livs- forsik- ring AS	Garan- terte pro- dukter SPP	Unit Linked SPP	Sum SPP	BenCo	Sum Store- brand Kon- sersn 2013	Sum Store- brand Kon- sersn 2012
Erstatnings- avsetning	23	1	19	225	495	763	79	0	79	49	891	837
-herav RBNS	10		-2	112	351	470					470	498
-herav IBNR	14		21	113	144	292				5	297	262
Sum for- sikrings- forplik- telser livsforsik- ring	77 905	34 103	77 441	16 066	3 951	209 465	73 147	51 349	124 495	13 514	347 475	323 363

1) Inneholder person og personalforsikring i Forsikringssegmentet.

ENDRING FORSIKRINGSFORPLIKTELSER LIVSFORSIKRING

NOK mill.	Kol- lektiv ytelse fee basert	Kol- lektiv inves- terings- valg og Unit Linked fee basert	Fripo- liser over- skudds- deling	Indi- vidual over- skudds- deling	Risi- ko- pro- duk- ter ¹	Sum Store- brand Livs- forsik- ring AS	Garan- terte pro- dukter SPP	Unit Linked SPP	Sum SPP	BenCo	Sum Store- brand Kon- sersn
Balanse 1.1	84 847	27 509	69 481	17 874	2 461	202 173	72 267	36 481	108 747	12 443	323 363
Netto premieinn- tekter	10 482	6 015	110	310	1 988	18 906	2 354	6 250	8 604	154	27 663
Netto finansinntekter	4 110	4 152	3 000	948	197	12 407	1 197	6 663	7 860	280	20 546
Erstatninger for egen regning	-10 194	-2 812	-2 873	-2 826	-661	-19 367	-7 138	-1 943	-9 081	-485	-28 933
Valutakursendring							7 530	3 801	11 331	-5 713	5 618
Andre endringer	-11 340	-762	7 723	-239	-35	-4 654	-3 063	97	-2 965	6 836	-783
Balanse 31.12	77 905	34 103	77 441	16 066	3 951	209 465	73 147	51 349	124 495	13 514	347 475

1) Inneholder person og personalforsikring i Forsikringssegmentet.

KURSREGULERINGSFOND

NOK mill.	2013	2012	Endring 2013	Endring 2012
Aksjer	2 869	701	2 168	701
Rentebærende	954	326	628	326
Sum kursreserver finansielle eiendeler til virkelig verdi	3 823	1 027	2 796	1 027

Se note 47 for forsikringsforpliktelser - skadeforsikring.

NOTE 47 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSER - SKADEFORSIKRING**FORSIKRINGSFORPLIKTELSER**

NOK mill.	Eiendom og Motor	Helse	Sum 2013	2012
Avsetning for ikke avløpt risiko				
Ikke opptjent brutto premie	342	87	429	370
Finanstilsynets minstekrav	342	87	429	370
Brutto erstatningsavsetning	370	20	390	326
Finanstilsynets minstekrav	329	20	349	278
Brutto erstatningsansvar	329	20	349	278
Skadeoppgjørsvetning	17	3	20	18
Finanstilsynets minstekrav	17	1	18	16

Med brutto erstatningsansvar menes selskapets forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på regnskapstidspunktet er inntruffet, men ikke oppgjort.

ENDRING FORSIKRINGSFORPLIKTELSER SKADEFORSIKRING BRUTTO

NOK mill.	2013	2012
Balanse 1.1	727	606
Endring i premie- og erstatningsavsetning	108	117
Endring i skadeoppgjørsvetning	2	3
Valutakursendringer	2	0
Balanse 31.12	839	727

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER SKADEFORSIKRING

NOK mill.	2013	2012
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske avsetninger	9	11
Sum eiendeler	9	11
Premiereserve	429	370
Erstatningsavsetning	390	339
- herav RBNS	180	122
- herav IBNR	210	201
Skadeoppgjørserverve	20	18
Sum forpliktelser	839	727

Se note 46 for forsikringsforpliktelser - livforsikring.

NOTE 48 - INNSKUDD FRA KUNDER BANK

NOK mill.	2013	2012
Bedriftsmarked	8 186	7 549
Personmarked	12 542	12 311
Sum innskudd fra kunder	20 728	19 860

NOTE 49 - ANNEN KORTSIKTIG GJELD

NOK mill.	2013	2012
Leverandørgjeld	137	199
Påløpte kostnader	522	401
Andre avsetninger	169	204
Offentlige avgifter og skattetrekk	285	356
Mottatt sikkerhetsstillelser	269	1 717
Gjeld i forbindelse med direkte forsikring	1 379	1 387
Gjeld megler	450	283
Minoritet eiendomsfond ¹	2 342	2 022
Annen kortsiktig gjeld (AKG)	1 053	758
Balanse 31.12	6 605	7 327

1) Fra januar 2014 kan deltakerne i Storebrand Eiendomsfond KS årlig fremsette krav om innløsning. Innløsning er betinget av et samlet krav på 100 millioner kroner. Innløsningssum er satt til 98,75 % av VEK. Se også note 9.

SPESIFIKASJON AV AVSETNING TIL OMSTRUKTURERING

NOK mill.	2013	2012
Balanse 1.1	183	11
Økning i perioden	104	205
Beløp ført mot avsetninger i perioden	-114	-34
Tilbakeføring av tidligere avsetninger som følge av estimatawik	-16	
Balanse 31.12	157	183

NOTE 50 - SIKRINGSBOKFØRING**VIRKELIG VERDISIKRING AV RENTERISIKO**

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå med unntak av strukturerte obligasjonslån hvor sikringseffektiviteten følges opp på porteføljenivå. Hver portefølje består av swapper og sikringsobjekter med forfall innenfor samme halvår.

SIKRINGSINSTRUMENT/SIKRINGSOBJEKT - VIRKELIG VERDISIKRING

NOK mill.	2013				2012			
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹		Resultat- ført	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹		Resultat- ført
Eiendeler		Gjeld	Eiendeler			Gjeld		
Renteswapper	8 526	687		45	9 083	690		-15
Ansvarlig lånekapital	-3 166			-137	-3 473			42
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 147			118	-5 610			-30

1) Balanseførte verdier per 31.12.

VALUTA SIKRING AV NETTOINVESTERING SPP

Storebrand har 2013 benyttet kontantstrømssikring av valutarisiko knyttet til Storebrand sin nettoinvestering i SPP. Det er benyttet 3 mnd rullerende valutaderivater, hvor spotelementet i disse er benyttet som sikringsinstrument. Effektiv andel av sikringsinstrumentene er innregnet i totalresultatet. Det foretas en delvis sikring av nettoinvesteringen i SPP og det forventes derfor at sikringseffektiviteten fremover vil være om lag 100 prosent.

SIKRINGSINSTRUMENT/SIKRINGSOBJEKT - KONTANTSTRØMSSIKRING

NOK mill.	2013			2012		
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹		Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹	
Eiendeler		Gjeld	Eiendeler		Gjeld	
Valutaderivater	7 203		145	6 582	6	
Underliggende objekter		7 351			6 748	

¹) Balanseførte verdier per 31.12.

NOTE 51 - SIKKERHETSSTILLELSER

NOK mill.	2013	2012
Avgitte sikkerhetsstillelser for Derivathandel	5 373	2 209
Mottatte sikkerhetsstillelser i forbindelse med Derivathandel	-477	-1 717
Sum mottatte og avgitte sikkerhetsstillelser	4 896	492

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig med bakgrunn i dagligt marginavregning på det enkelte kontrakter

NOK mill.	2013	2012
Bokført verdi av obligasjoner stillet som sikkerhet for bankens lån i Norges Bank	1 499	1 854
Sum	1 499	1 854

Verdipapirer stillet som sikkerhet knytter seg til låneadgangen i Norges Bank, hvor lån i henhold til forskrift skal være fullt ut sikret med pantsettelse av rentebærende verdipapirer og/eller av bankens innskudd i Norges Bank. Storebrand Bank ASA har ingen F-lån i Norges Bank per 31.12.13.

Av samlede utlån på 37 milliarder kroner, er 14,7 milliarder kroner pantsatt i forbindelse med utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i Storebrand Boligkreditt AS.

Utlån i Storebrand Boligkreditt AS er sikkerhet for utstedte obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i foretaket, og disse aktivaene er dermed pantsatt gjennom obligasjonseiers fortrinn til sikringsmassen i foretaket. Storebrand Boligkreditt AS har en overpantsettelse (OC) på 26 prosent, men forpliktet OC er 9,5 prosent. Storebrand Boligkreditt AS har derfor en sikkerhetsmasse som er 2 milliarder kroner mer enn forpliktet i låneprogrammet.

NOTE 52 - BETINGEDE FORPLIKTELSER

NOK mill.	2013	2012
Garantier	242	226
Ubenyttede kredittrammer utlån	4 060	5 250
Ikke innkalt restforpliktelse vedrørende Limited Partnership	4 038	5 317
Andre forpliktelser/lånetilsagn	77	796
Sum betingede forpliktelser	8 417	11 589

Garantier gjelder i hovedsak betalingsgarantier og kontraktsgarantier.

Ubenyttede kredittrammer gjelder innvilget og ubenyttet kreditt på kontokreditter og kredittkort, samt ubenyttet ramme på boligkreditter, samt ubenyttet ramme på boligkreditter.

Selskapene i Storebrand driver en om fattende virksomhet i Norge og i utlandet og kan bli part i rettsvister.

KAUPTHING BANK

Storebrand Luxembourg SA (Storebrand) er saksøkt av Kaupthing Bank HF's konkursbo med krav om betaling av USD 11.812.109 med tillegg av renter og omkostninger. Stevningen ble mottatt 25. juni 2012. Kravet er primært rettet mot Guy Butler Ltd., subsidiært mot RBC Europe Limited og atter subsidiært mot Storebrand. Saken relaterer seg til et salg av obligasjoner pålydende USD 11.000.000 utstedt av Kaupthing Bank HF (US48632FAC59) som ble foretatt av Storebrand Active Credit Fund i september 2008. Saksøker anfører at Kaupthing Bank HF var den reelle/endelige kjøper av obligasjonene og at det derfor dreier seg om en forsert tilbakebetaling av gjeld som kan omstøtes. Saken antas å bli gjenstand for rettslig realitetsbehandling tidligst i 1. kvartal 2014. Det er ikke foretatt avsetninger knyttet til søksmålet.

AKSJEINDEKSOLIGASJONER

Det er innhentet ekstern juridisk vurdering om og eventuelt i hvilket omfang de senere Høyesterettsdommene vedrørende strukturerte produkter får betydning for Storebrand Banks klager som er til behandling i Finansklagenemnda og klager direkte fra kunder. Det er ikke avdekket konkrete feil og mangler av en slik betydning at de antas å ha hatt avgjørende innflytelse på investors investeringsbeslutning.

NOTE 53 - UTLÅN AV VERDIPAPIRER OG GJENKJØPSAVTALER

OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT - STOREBRAND BANK KONSERN

NOK mill.	2013	2012
Balanseført verdi av obligasjoner med fortrinnsrett	2 760	2 763
Balanseført verdi tilknyttede finansielle forpliktelser	997	1 986

Overførte finansielle eiendeler består av bytteavtaler med staten ved Finansdepartementet om finansiell sikkerhetsstillelse (se note 51). Bytteavtalene blir inngått gjennom auksjoner som administreres av Norges Bank. I bytteordningen selger staten statskasseveksler til banken gjennom et tidsbegrenset bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Banken kan enten beholde statskassevekselen og motta utbetaling fra staten når vekselen forfaller for tilbakebetaling, eller selge vekselen i markedet. Når vekselen forfaller innenfor bytteavtalens løpetid, må banken kjøpe nye veksler av staten til den pris som blir bestemt ved kursen på statskassevekselen. Denne rulleringen pågår gjennom hele avtaleperioden. Ved utløpet av bytteavtalen er banken forpliktet til å kjøpe OMF tilbake fra staten til samme pris som staten kjøpte dem for. Storebrand Bank ASA mottar avkastningen på overført OMF.

NOTE 54 - KAPITALKRAV OG SOLIDITETSKRAV

Storebrand konsern er en tverrsektoriell finansiell gruppe med kapitalkrav etter både Basel I/II (kapitaldekning) og soliditetsreglene på konsolidert basis. Etter reglene om soliditet beregnes et solvensmarginkrav for forsikringsselskapene i konsernet, mens det for de øvrige selskaper beregnes et kapitalkrav i henhold til kapitaldekningsreglene. Beregningene i tabellene nedenfor er i henhold til forskrift om anvendelse av soliditetsregler på konsolidert basis mv. § 7.

Ansvarlig kapital består av kjernekapital og tilleggskapital. Kjernekapitalen er i henhold til forskrift for beregning av ansvarlig kapital vesentlig forskjellig fra egenkapitalen i regnskapet. I tabellen nedenfor vises en avstemming av kjernekapitalen i forhold til egenkapitalen. Utstedte fondsobligasjoner kan utgjøre 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende beløp kan medregnes i tilleggskapitalen. Kjernekapitalen justeres for de verdilvurderinger som legges til grunn i soliditetsberegningene på nasjonalt nivå for utenlandske selskaper (soliditetsforskriftens §4,7 ledd). For Storebrand Holding AB vil dette være en justering i SPP AB sine beregnede forsikringsforpliktelser hvor det benyttes en annen rentekurve i soliditetsberegningen enn den som benyttes i finansregnskapet. Tilleggskapitalen som består av ansvarlig lån kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapitalen, mens tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ikke kan overstige 50 prosent av kjernekapitalen.

Det benyttes standardmetoden for kredittrisiko og markedsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko i bankvirksomheten. Nye kapitalkrav trådte i kraft fra 1. juli 2013. for banker. Samlet krav til ren kjernekapital og ansvarlig kapital er henholdsvis 9 og 12,5 prosent fra 1. juli 2013, og 10 og 13,5 prosent fra 1. juli 2014. I tillegg er det indikert innføring av en motsyklisk kapitalbuffer på opptil 2,5 prosent ren kjernekapital fra andre halvdel av 2014. Forsikringsselskapene i konsernet medtas i kapitaldekningen med et kapitalkrav etter regelverket i Basel I.

I en tverrsektoriell finansiell gruppe skal summen av ansvarlig kapital og annen solvensmargin kapital, dekke summen av solvensmarginkravet for forsikringsvirksomheten og kravet til ansvarlig kapital for kredittinstitusjons- og verdipapirvirksomheten.

I solvensmarginkravet som benyttes for forsikringsselskapene beregnes dette kravet som 4 prosent av brutto forsikringsfond. Dette gjelder i både norsk og svensk virksomhet. I Sverige omfatter kravet i tillegg 1 prosent av Vilkorad återbäring og 0,1-0,3 prosent av dødsfallsrisikoen i fondsforsikring. Solvensmargin kapitalen i forsikring avviker noe fra ansvarlig kapital som benyttes i kapitaldekning. I solvenskapitalen medtas andel av tilleggsavsetninger og risikoutjevningfondet.

ANSVARLIG KAPITAL I KAPITALDEKNING

NOK mill.	2013	2012
Aksjekapital	2 250	2 250
Øvrig egenkapital	20 264	17 686
Egenkapital	22 514	19 936
Fondsobligasjoner	1 927	1 779
Rentejustering forsikringsforpliktelser	-1 081	-1 454
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-6 111	-6 213
Utsatt skattefordel	-1	-38
Risikoutjevningfond	-776	-640
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	-1	-3
Sikkerhetsavsetninger	-301	-267
Minstekrav reassuranseavsetning	-4	-5
Kapitaldekningsreserve	-96	-141
Annet	-31	-109
Kjernekapital	16 038	12 844
Evigvarende ansvarlig kapital	2 700	4 901
Ordinær ansvarlig kapital	2 388	149
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	-1	-3
Kapitaldekningsreserve	-96	-141
Tilleggskapital	4 990	4 907
Netto ansvarlig kapital	21 029	17 751

MINIMUMSKRAV ANSVARLIG KAPITAL I KAPITALDEKNING

NOK mill.	2013	2012
Kredittrisiko		
Herav fordelt på virksomheter:		
Kapitalkrav forsikring	10 813	10 218
Kapitalkrav bank	1 613	1 845
Kapitalkrav verdipapirforetak	103	10
Kapitalkrav øvrig	-35	-27
Sum minimumskrav kredittrisiko	12 494	12 046
Operasjonell risiko	99	117
Fradrag	-18	-26
Minimumskrav ansvarlig kapital	12 575	12 137
Kapitaldekningsprosent	13,4 %	11,7 %
Kjernekapitaldekning	10,2 %	8,5 %

SOLIDITETSKRAV FOR TVERRSEKTORIELL FINANSIELL GRUPPE

NOK mill.	2013	2012
Krav til ansvarlig kapital og solvenskapital		
Kapitalkrav Storebrand konsern fra kapitaldekningsoppgave	12 575	12 137
-kapitalkrav forsikringsselskaper	-10 813	-10 218
Kapitalkrav etter kapitaldekningsregelverk	1 762	1 919
Bufferkrav (4,5%)	991	
Krav til solvensmarginkapital forsikring	12 140	11 737
Samlet krav til ansvarlig kapital og solvenskapital	14 892	13 656
Ansvarlig kapital og solvenskapital		
Netto ansvarlig kapital	21 029	17 751
Endring i solvenskapital for forsikring i forhold til ansvarlig kapital		
Annen solvenskapital	2 750	3 315
Sum ansvarlig kapital og solvenskapital	23 779	21 066
Overskudd soliditetskapital	8 886	7 410

NOTE 55 - OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

Selskaper i Storebrand konsernet har transaksjoner med nærstående parter som er aksjonærer i Storebrand ASA og ledende ansatte. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapene i konsernet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenstepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing. Se nærmere opplysninger om ledende ansatte i note 25.

Storebrand ASAs største eier er Gjensidige Forsikring med en eierandel på 20,1 prosent. Storebrand Kapitalforvaltning AS selger enkelte forvaltningstjenester til Gjensidige Forsikring. Disse tjenestene utføres i henhold til markedsmessige betingelser.

Interne transaksjoner mellom konsernselskaper er eliminert i konsernregnskapet, med unntak av transaksjoner mellom kundeporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS og andre enheter i konsernet. Se nærmere beskrivelse i note 1 Regnskapsprinsipper.

Se også notene 33, 34 og 49.

Storebrand ASA

Resultatregnskap

NOK mill.	Note	2013	2012
Driftsinntekter			
Inntekt på investering i datterselskap	2	626	220
Netto inntekter og gevinster fra finansielle instrumenter:			
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3	49	67
-finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	3	-14	13
Andre finansinntekter		2	1
Driftsinntekter		663	300
Rentekostnader		-136	-170
Andre finanskostnader	8	-156	-17
Driftskostnader			
Personalkostnader	4,5,6	83	-26
Avskrivninger	13	-1	-1
Andre driftskostnader		-76	-152
Sum driftskostnader		6	-180
Sum kostnader		-286	-366
Resultat før skattekostnad		377	-66
Skattekostnad	7	-96	-135
Årsresultat		281	-200
Disponeringer			
Annen egenkapital		281	-200
Sum disponeringer		281	-200

Storebrand ASA

Balanse

NOK mill.	Note	31.12.13	31.12.12
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	7	458	472
Pensjonseiendel	5	1	152
Varige driftsmidler	13	30	31
Aksjer i datterselskaper	8	17 241	17 351
Sum anleggsmidler		17 729	18 007
Omløpsmidler			
Tilgode innen konsernet	18	519	220
Utlån til konsernselskaper	18	17	17
Andre kortsiktige fordringer		23	51
Investeringer i handelsporteføljen:			
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	10,12	1 757	1 754
-finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	11,12,16	33	52
Bankinnskudd		37	48
Sum omløpsmidler		2 386	2 143
Sum eiendeler			
		20 115	20 150
Aksjekapital	14	2 250	2 250
Egne aksjer	14	-14	-16
Overkurs	14	9 485	9 485
Sum innskutt egenkapital		11 720	11 718
Annen egenkapital	14	4 644	4 591
Sum egenkapital	14	16 365	16 310
Langsiktig gjeld og forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	5	156	155
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	15,16	3 476	3 492
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser		3 632	3 648
Kortsiktig gjeld			
Finansielle derivater	11	10	
Gjeld innen konsernet	18	34	127
Annen kortsiktig gjeld		74	65
Sum kortsiktig gjeld		118	192
Sum egenkapital og gjeld		20 115	20 150

Lysaker, 11. februar 2014
Styret i Storebrand ASA

Birger Magnus
Styrets leder

Monica Caneman

Laila S. Dahlen

Gyrid Skalleberg Ingerø

Jon Arnt Jacobsen

Halvor Stenstadvold

Terje Vareberg

Kirsti Valborgland Fløystøl

Knut Dyre Haug

Heidi Storruste

Odd Arild Grefstad
Administrerende direktør

Storebrand ASA

Kontantstrømoppstilling - 1. januar - 31. desember

NOK mill.	2013	2012
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	44	84
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer til virkelig verdi	-10	-504
Utbetalinger til drift	-128	-210
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	334	474
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	240	-157
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av datterselskaper	-119	315
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-119	315
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-743	-909
Innbetaling ved opptak av lån	750	850
Utbetaling av renter lån	-148	-187
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital	9	11
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-132	-236
Netto kontantstrøm i perioden	-11	-78
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-11	-78
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	48	126
Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt	37	48

Noter

Storebrand ASA

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for Storebrand ASA er avlagt i henhold til regnskapslov, god regnskapsskikk i Norge, samt forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper. Storebrand ASA benytter ikke IFRS i selskapsregnskapet.

BRUK AV ESTIMAT OG SKJØNN

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet har det vært brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når det foreligger grunnlag for å fastsette nye estimater.

KLASSIFISERINGS OG VURDERINGSPRINSIPPER

Eiendeler og gjeld blir vurdert etter regnskapslovens generelle vurderingsregler. Eiendeler bestemt til varig eie og bruk er klassifisert som anleggsmidler, og eiendeler og fordringer som tilbakebetales innen 1 år er klassifisert som omløpsmidler. Tilsvarende prinsipper er benyttet for gjeldsposter.

OPPSTILLINGSPLAN FOR RESULTAT OG BALANSE

Storebrand ASA er et holdingselskap med datterselskaper innenfor forsikring, bank og kapitalforvaltning. Oppstillingsplanen i Forskrift om årsregnskap for forsikringselskaper er ikke benyttet, det er benyttet en oppstillingsplan i samsvar med regnskapsloven.

UTBYTTE OG KONSERNBIDRAG

I selskapsregnskapet vurderes investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper til anskaffelseskost redusert med eventuelle nedskrivninger. Primærinntekten for Storebrand ASA er avkastning på kapital investert i datterselskaper. Mottatt konsernbidrag og utbytte tilknyttet avkastning er derfor behandlet som ordinær driftsinntekt. Foreslåtte og vedtatte aksjeutbytter og konsernbidrag fra datterselskapene er i selskapsregnskapet til Storebrand ASA inntektsført i regnskapsåret.

En forutsetning for inntektsføring er at dette er opptjent inntekt i datterselskapene i Storebrands eierperiode. I motsatt fall blir dette ført som egenkapitaltransaksjon. Det betyr at eierandelen i datterselskapet reduseres med mottatt utbytte eller konsernbidrag.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler til eget bruk er vurdert til anskaffelseskost redusert for planmessige avskrivninger. Nedskrivning foretas dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp av eiendelen.

PENSJONSFORPLIKTELSER EGNE ANSATTE

Det er benyttet norsk pensjonsstandard for pensjoner NRS 6, som tillater anvendelse av IAS 19 Ytelser til ansatte.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, uførhet og frivillig avgang.

Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse, samt forventet avkastning av pensjonsmidlene.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger blir regnskapsført mot direkte mot egenkapitalen. Virkningen av endringer i pensjonsplan blir løpende resultatført, med mindre planendringen er betinget av fremtidig opptjening. Virkningen fordeles da lineært over tiden til ytelsen er fullt ut opptjent. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen og som en del av estimataviket som vises i totalresultatet.

Pr 31.12.2013 er en rente utledet av foretaksobligasjoner av høy kvalitet benyttet som diskonteringsrente. Se nærmere beskrivelse av dette i note 5.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelige skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen. Utsatt skatt regnskapsføres direkte mot egenkapitalen dersom den vedrører forhold som er regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

VALUTA

Omløpsmidler og gjeld blir omregnet til balansedagens valutakurs. Anleggsaksjer blir bokført til anskaffelsesdagens kurs.

FINANSIELLE INSTRUMENTER**Aksjer og andeler**

Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes til kostpris redusert med eventuelle nedskrivninger. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov ved hver periodeavslutning.

Andre aksjer og andeler vurderes til virkelig verdi. For papirer notert på børs eller annen regulert markedsplass, settes virkelig verdi til kjøpskurs siste handelsdag frem til og med balansedagen.

Kjøp av egne aksjer blir behandlet som en egenkapitaltransaksjon, og beholdningen av egne aksjer blir presentert som en reduksjon av egenkapitalen.

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet, måles den til virkelig verdi pluss, i tilfellet av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som ikke er til virkelig verdi over resultatet, transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.

Finansiell eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning regnskapsføres til virkelig verdi.

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen, og for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs.

Finansielle derivater

Finansielle derivater regnskapsføres til virkelig verdi. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Obligasjonslån

Obligasjonslån regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rente metode. I amortisert kost inngår transaksjonskostnadene på opp-takstidspunktet.

REGNSKAPSFØRING AV DERIVATER SOM SIKRING**Virkelig verdi sikring**

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er fastrente innlån som måles til amortisert kost. Derivater som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

NOTE 2 - INNTEKT PÅ INVESTERING I DATTERSELSKAP OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER

NOK mill.	2013	2012
Storebrand Bank ASA	253	100
Storebrand Asset Management AS	275	120
Storebrand Finansiell Rådgivning AS	85	
Storebrand Helseforsikring AS	14	
Sum	626	220

Avgitt konsernbidrag fra Storebrand ASA, se note 8

NOTE 3 - NETTO INNETEKTER FOR ULIKE KLASSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

NOK mill.	Utbytte/ renteinntekter	Netto gevinst/tap ved realisasjon	Netto urealisert gevinst/tap	Sum 2013	2012
Netto inntekter obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	44	-8	13	49	67
Netto inntekter finansielle derivater			-14	-14	13
Netto inntekter og gevinster fra finansielle eiendeler til virkelig verdi	44	-8	-1	35	79
- herav FVO (virkelig verdi opsjon)	44	-8	13	49	66
- herav trading			-14	-14	13

NOTE 4 - PERSONALKOSTNADER

NOK mill.	2013	2012
Ordinære lønnskostnader	-15	-18
Folketrygdavgift	-8	-9
Pensjonskostnader ¹	114	7
Andre ytelser	-9	-7
Sum	83	-26

1) Se nærmere spesifikasjon i note 5

NOTE 5 - PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

De ansatte i Storebrand i Norge har både innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning som er etablert i Storebrand Livsforsikring AS. Fra 1. januar 2011 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Fra samme tidspunkt ble det etablert innskuddspensjonsordning. Den innskuddsbaserte ordningen gjelder for alle nyansettelser fra 1. januar 2011 og for de som valgte overgang fra ytelse - til innskuddspensjon. For innskuddsplanen er kostnaden lik periodens innskudd for de ansattes pensjonssparing som årlig utgjør 5 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 1 og 6 G (G=grunnbeløpet i Folketrygden som per 31.12.2013 utgjorde kroner 85.245), 8 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 6 og 12G, samt en innskuddsordning over drift som årlig utgjør 20 prosent av innskuddsgrunnlaget for lønn over 12G. Innskuddene går inn på den ansattes pensjonskonto månedlig. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen.

De ansatte som er medlem av den ytelsesbaserte pensjonsordningen har en rett på 70 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet når det er innregnet en beregnet ytelse fra Folketrygden. Full opptjeningstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsopptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret.

Fra 1. januar 2013 er Storebrand tatt opp i AFP-ordningen. Den private AFP-ordningen skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flerforetaktsordning og blir finansiert gjennom årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Det foreligger ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen i balansen. De ansatte i Storebrand i Norge har for øvrig en eksisterende rett til å gå av ved 65 års alder og motta en driftspensjon fra foretaket frem til fylte 67 år. Det er foretatt en avsetning i regnskapet knyttet til driftspensjon.

Pensjon til funksjonærer mellom 65 og 67 år og pensjon tilknyttet lønn over 12 G blir utbetalt direkte fra selskapene og gjelder både for medlemmer i innskuddsordningen og ytelsesordningen. Det er gitt garanti for opptjent pensjon for lønn over 12 G ved fratreden før 65 år. Pensjonsbetingelsene følger av pensjonsvedtektene. Storebrand er pliktig til å ha en tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Alle som er medlemmer i pensjonsordningene har en tilknyttet etterlatte og uføredeking.

AVSTEMMING AV EIENDELER OG GJELD BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2013	2012
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	1 267	1 371
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-1 484	-1 523
Netto pensjonsforpliktelse/midler forsikret ordning	-217	-152
Effekt av øvre grense pensjonseiendel	216	
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	156	155
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	156	3

BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2013	2012
Pensjonseiendel	1	152
Pensjonsforpliktelse	156	155

ESTIMATAVVIK INNREGNET I EGENKAPITALEN

NOK mill.	2013	2012
Årets endring estimatavvik innregnet i egenkapitalen	-235	65
Akkumulert estimatavvik innregnet i egenkapitalen	-498	-263

ENDRINGER I DEN YTELSESBASERTE PENSJONSFORPLIKTELSEN I LØPET AV ÅRET

NOK mill.	2013	2012
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	1 526	1 763
Periodens pensjonsopptjening	2	4
Rentekostnader på forpliktelsen	58	52
Estimatavvik	125	-119
Utbetalt pensjon	-171	-173
Planendringer	-116	
Netto pensjonsforpliktelse	1 423	1 526

ENDRINGER I PENSJONSMIDLENES VIRKELIGE VERDI

NOK mill.	2013	2012
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	1 523	1 614
Forventet avkastning	58	63
Estimatavvik	24	-29
Innbetalt premie	33	35
Utbetalte pensjoner	-154	-159
Netto pensjonsmidler	1 484	1 523

Forventede innbetalinger premie i 2014 anslås til 25 millioner kroner, og 15 millioner på utbetalinger over drift.

PENSJONSMIDLER ER BASERT PÅ STOREBRAND LIVSFORSIKRINGS FINANSIELLE MIDLER SOM HAR FØLGENDE SAMMENSETNING PER 31.12:

NOK mill.	2013	2012
Bygninger og fast eiendom	12%	17%
Obligasjoner til amortisert kost	48%	35%
Pantelån og andre lån	2%	2%
Aksjer og andeler	16%	14%
Obligasjoner	20%	18%
Sertifikater	2%	14%
Sum	100%	100%
Bokført (realisert) avkastning av eiendelene:	3,3%	5,8%

NETTO PENSJONSKOSTNAD RESULTATFØRT I PERIODEN

NOK mill.	2013	2012
Periodens pensjonsopptjening	2	4
Netto rentekostnad/avkastning		-11
Planendring	-116	
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	-114	-7

ANALYSE AV AKTUARIELT TAP (GEVINST) I PERIODEN

NOK mill.	2013
Tap (gevinst) - endring i andre økonomiske forutsetninger	-12
Tap (gevinst) - endring i tabell for dødelighet	118
Tap (gevinst) - opplevd DBO	19
Tap (gevinst) - opplevd Pensjonsmidler	-36
Investerings-/administrasjonskostnader	13
Øvre grense pensjonsmidler	216
Aktuarielt tap (gevinst) i perioden	317

HOVEDFORUTSETNINGER BENYTTET I BEREGNINGENE AV NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE 31.12:

NOK mill.	2013	2012
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	4,0 %	4,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler i regnskapsperioden	4,0 %	4,0 %
Forventet lønnsvekst	3,3 %	3,3 %
Forventet årlig regulering folkeytrygd	3,5 %	3,3 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	0,1 %	1,5 %
Uførhetstabell	KU	KU
Dødelighetstabell	K2013BE	K2005

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Av IAS 19.78 fremgår det at det skal benyttes en foretaksobligasjonsrente av høy kvalitet (high quality corporate bonds) som diskonteringsrente. I stater hvor det ikke finnes et likvid marked (norsk oversettelse av "deep market") for slike obligasjoner, skal statsobligasjonsrenter benyttes.

Storebrand har benyttet OMF-rente som diskonteringsrente per 31.12.2013. Basert på observert markeds- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked i relasjon til bestemmelsene i IAS 19. Konklusjonen er basert på den regelmessige aktivitet som finner sted i både førstehånds- og annenhåndsmarkedet samt den transparens som eksisterer ved at observerte omsetninger registrert på børs ligger tett på de indikative nivåer bankene kvoterer. Den brede deltagelsen fra alle de største obligasjonsmeglerne i rapporteringssystemet til Verdipapirfondenes Forening (VFF) underbygger påliteligheten til de tilgjengelige data. Det vises også til veiledning i januar 2014 fra Norsk Regnskapsstiftelse hvor bruk av OMF som diskonteringsrente er drøftet.

Storebrand (Norge) har i 2013 endret pensjonsvedtektene i de kollektive ordningene for ansatte og tidligere ansatte i selskapet. Endringen medfører at pensjoner under utbetaling ikke lenger reguleres årlig med minimum 80 prosent av endringen i konsumprisindeksen. Det innebærer at pensjoner bare vil bli skrevet opp dersom det foreligger et tilstrekkelig overskudd på premiereserven for pensjonistene i tråd med hovedregelen i lov om foretakspensjon. Dette gir en positiv engangseffekt i resultatet i 2013 som i pensjonskostnadene fremgår som planendring.

Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Finanstilsynets har i brev av 8. mars besluttet at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 2014. Med bakgrunn i økt forventet levealder vil det nye dødelighetsgrunnlaget medføre en økning i pensjonsforpliktelsene etter IAS 19. Pensjonsmidlene vil ikke øke tilsvarende, på grunn av opptrappingsperioden som livselskapene har fått. Storebrand har benyttet dødelighetstabell K2013 i aktuarberegningene per 31.12.2013, mens K2005 er benyttet forrige år. Effekten av de økte pensjonsforpliktelsene etter K2013 inngår i estimataviket som belastes totalresultatet.

Gjennomsnittlig fratredelseshyppighet er lagt inn med 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og det er lagt inn synkende fratredelse ved økt alder.

NOTE 6 - GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR OG TILLITSVALGTE

Tusen kroner	2013	2012
Administrerende direktør¹		
Lønn	3 975	3 854
Bonus ²	622	320
Sum godtgjørelse	4 597	4 174
Andre skattepliktige ytelser	166	172
Pensjonsopptjening ³	1 086	1 146
Representantskap	808	723
Kontrollkomite ⁴	1 549	1 520
Styrets leder	571	582
Styret inklusive styrets leder	3 713	3 723
Godtgjørelse til revisor		
Lovpålagt revisjon	1 394	1 453
Andre attestasjonstjenester	196	
Andre tjenester utenfor revisjonen	129	26

- 1) Odd Arild Grefstad er administrerende direktør i Storebrand ASA, og beløpet som er oppgitt i noten er den samlede godtgjørelsen fra konsernet. Han har en lønnsgaranti på 24 måneder etter ordinær oppsigelsestid. Alle arbeidsrelaterte inntekter inklusive konsulentoppdrag kommer til fradrag.
- 2) Ledende ansatte har en avtale om prestasjonsavhengig bonus. 50 % av tildelt bonus utbetales kontant. Den resterende del av bonus konverteres til syntetiske aksjer basert på markedspris, og registreres i en aksjebank med tre års bindingstid. Ved utløp av tre års perioden beregnes verdien av de syntetiske aksjene med ny markedskurs. Halvparten av det utbetalte beløpet fra aksjebanken, etter skatt, skal benyttes til kjøp av fysiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års binding.
- 3) Pensjonskostnad omfatter årets opptjening.
- 4) Kontrollkomiteen dekker de norske selskapene i konsernet som har krav om Kontrollkomite.

For ytterligere spesifikasjoner for ledende ansatte i konsernet, styret, kontrollkomite og styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, se note 25 under Storebrand konsern.

NOTE 7 - SKATT

NEDENFOR FREMGÅR EN SPESIFIKASJON AV FORSKJELLEN MELLOM REGNSKAPSMESSIGE RESULTAT OG ÅRETS SKATTEGRUNNLAG:

NOK mill.	2013	2012
Resultat før skattekostnad	377	-66
Aksjeutbytte	-13	
Permanente forskjeller	-375	91
Endring i midlertidige forskjeller	149	-148
Årets skattegrunnlag	138	-123
- Anvendelse av fremførbart underskudd	-138	
Årets skattegrunnlag for betalbar skatt		-123

SKATTEKOSTNAD

NOK mill.	2013	2012
Betalbar skatt	-	-
Endring utsatt skatt	-96	-135
Skattekostnad	-96	-135

BEREGNING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT AV MIDLERTIDIGE FORSKJELLER OG UNDERSKUDD TIL FREMFØRING

NOK mill.	2013	2012
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Pensjoner	1	152
Verdipapirer	1	2
Annet	4	3
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	6	157
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Driftsmidler	-1	-2
Avsetninger		-1
Påløpt pensjon	-156	-155
Gevinst-/tapskonto	-7	-9
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-165	-167
Netto midlertidige forskjeller før fremførbart underskudd	-159	-10

BEREGNING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT AV MIDERTIDIGE FORSKJELLER OG UNDERSKUDD TIL FREMFØRING

NOK mill.	2013	2012
Fremførbare underskudd	-1 537	-1 675
Fremførbare godtgjørelse		-534
Nedvurdering av utsatt skattefordel		534
Netto skatteøkende/(reduserende) midlertidige forskjeller	-1 696	-1 685
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen	458	472
-herav endring utsatt skattefordel bokført i balansen	82	-25

AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD MOT ORDINÆRT RESULTAT

NOK mill.	2013	2012
Resultat før skatt	377	-66
Forventet inntektsskatt etter nominell sats (28%)	-105	18
Skatteeffekten av:		
inntektsført aksjeutbytte	4	
Permanente forskjeller	105	-25
Endring i skatteregler	-17	
Balanseføring/nedvurdering av utsatt skattefordel	-82	-128
Skattekostnad	-96	-135
Effektiv skattesats	25%	-205%

NOTE 8 - MORSELSKAPETS AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

NOK mill.	Foretnings- kontor	Eierandel/ stemmeandel	Bokført verdi	
			2013	2012
Datterselskaper				
Storebrand Livsforsikring AS	Oslo	100%	13 703	13 703
Storebrand Bank ASA ¹	Oslo	100%	2 546	2 652
Storebrand Asset Management AS ²	Oslo	100%	534	539
Storebrand Skadeforsikring AS	Oslo	100%	359	359
Storebrand Baltic UAB	Vilnius	100%	17	17
Felleskontrollerte/-tilknyttede selskaper				
Storebrand Helseforsikring AS	Oslo	50%	78	78
AS Værdalsbruket ³	Værdal	25%	4	4
Sum			17 241	17 351

1) Avgitt konsernbidrag i 2013 på 31,4 millioner kroner som kapitalinnskudd. Aksjene er nedskrevet med 137 mill. kroner i 2013 på bakgrunn av en verddivurdering basert på vedtatte budsjetter 2014 - 2016. Våren 2014 vedtok styret i Storebrand Bank en avviklingsplan for bankens næringsvirksomhet.

2) Storebrand Fondene AS har i 2013 skiftet navn til Storebrand Asset Management AS, og fusjonert med Storebrand Kapitalforvaltning AS og Storebrand Leieforvaltning AS.

3) 74,9 prosent er eid av Storebrand Livsforsikring AS.

NOTE 9 - AKSJER OG ANDELER

NOK mill.	2013		2012	
	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
Unoterte aksjer	1		1	
Sum aksjer	1		1	

NOTE 10 - OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

NOK mill.	2013		2012
	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi	Anskaffelses-kost
Stat- og statsgarantert	252	254	296
Foretaksobligasjoner	702	708	743
Obligasjoner med fortrinnsrett	664	665	632
Overnasjonale organisasjoner	130	130	83
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1748	1757	1754
Modifisert durasjon		0,3	0,3
Gjennomsnittlig effektiv rente		2,0%	2,3%

NOTE 11 - FINANSIELLE DERIVATER

NOK mill.	Brutto nom. volum ¹	Brutto balanseførte fin. eiendeler	Brutto balanseført gjeld	Nettoført fin. eiendeler/ gjeld i balansen	Beløp som kan, men ikke er presentert netto i balansen		Netto beløp
					Fin. eiendeler	Fin. gjeld	
Rentederivater ¹	1 664	34	10		22	10	24
Sum derivater 2013	1 664	34	10		22	10	24
Sum derivater 2012	1 300	52					52

1) Benyttet til sikringsbokføring, se note 16.

NOTE 12 - FINANSIELLE RISIKOER**KREDITTRISIKO FORDELT PÅ RATING**

Rentebærende verdipapirer som eies kortsiktig	AAA	AA	A	BBB	NIG	Totalt
Debitorkategori etter garantist	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
NOK mill.						
Stat- og statsgarantert	121	133				254
Foretaksobligasjoner			566	81	61	708
Verdipapiriserte obligasjoner	609	56				665
Overnasjonale organisasjoner			130			130
Sum 2013	730	188	696	81	61	1 757
Sum 2012	593	335	713	78	36	1 754

Motparter	AA	A	Totalt
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
NOK mill.			
Derivater	9	14	24
Bankinnskudd	7	30	37

Ratingklasser er basert på Standard & Poors's
NIG = Non-investment grade.

RENTERISIKO

Storebrand ASA eier både rentebærende verdipapirer og har rentebærende gjeld. En endring av renten vil ha begrenset effekt på selskaps egenkapital.

LIKVIDITETSRISIKO

Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	Over 5 år	Total verdi	Balanse- ført verdi
NOK mill.							
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer/banklån	43	951	1 185	1 379	330	3 888	3 476
Sum finansielle forpliktelser 2013	43	951	1 185	1 379	330	3 888	3 476
Derivater knyttet til innlån 2013	-26	52	8	8	8	48	24
Sum finansielle forpliktelser 2012	532	67	1 322	1 927		3 847	3 492
Derivater knyttet til innlån 2012	-3	43	2			43	52

Storebrand ASA har per 31.12. likvide midler på 1,8 milliarder kroner.

VALUTARISIKO

Storebrand ASA har liten valutarisiko

NOTE 13 - VARIGE DRIFTSMIDLER

MASKINER, INVENTAR OG IT-UTSTYR

NOK mill.	2013	2012
Anskaffelseskost per 1.1	35	49
Akkumulert avskrivning	-3	-16
Bokført verdi per 1.1	31	32
Årets avskrivning	-1	-1
Bokført verdi per 31.12	30	31

Følgende lineære avskrivningssatser brukes for driftsmidler:

Maskiner og inventar:	4-8 år
EDB-systemer:	3 år

NOTE 14 - EGENKAPITAL

NOK mill.	Aksjekapital ¹	Egne aksjer	Overkurs	Annen egenkapital	Egenkapital	
					2013	2012
Egenkapital per 01.01	2 250	-16	9 485	4 591	16 310	16 434
Årets resultat				281	281	-200
Estimatawvik pensjoner				-235	-235	65
Tilbakekjøp egne aksjer ²		2		24	26	24
Aksjer ansatte ²				-17	-17	-13
Egenkapital per 31.12	2 250	-14	9 485	4 644	16 365	16 310

1) 449 909 891 aksjer pålydende 5 kroner.

2) Det er i 2013 solgt 408 208 aksjer til egne ansatte.

Beholdningen av egne aksjer pr. 31.12.13 er på 2 716 273

NOTE 15 - OBLIGASJONSLÅN

NOK mill.	Rente	Valuta	Netto nominell verdi	2013	2012
Obligasjonslån 2009/2014 ¹	Fast	NOK	550	563	581
Obligasjonslån 2009/2014 ¹	Fast	NOK	550	304	573
Obligasjonslån 2013/2020 ²	Fast	NOK	300	306	
Obligasjonslån 2010/2013 ²	Fast	NOK	200		209
Obligasjonslån 2010/2013	Flytende	NOK	279		279
Obligasjonslån 2011/2016	Flytende	NOK	1000	998	998
Obligasjonslån 2012/2017	Flytende	NOK	850	853	853
Obligasjonslån 2013/2018	Flytende	NOK	450	452	
Sum²				3 476	3 492

1) Lånene som har fastrente er sikret med en renteswap, som regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på lånene som er henførbare til den sikrede risikoen inngår i balanseført verdi og innregnes i resultatet.

2) Lånene er bokført til amortisert kost og inkluderer opptjente ikke forfalte renter.

Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav. For alle lån er betingelser og vilkår innfridd i henhold til inngåtte låneavtaler. Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 240 millioner.

NOTE 16 - SIKRINGSBOKFØRING

Selskapet benytter virkelig verdi sikring. Det er renterisiko som sikres. Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå.

SIKRINGSINSTRUMENT/SIKRINGSOBJEKT - VIRKELIG VERDISIKRING

NOK mill.	2013			2012			
	Kontrakt/nominell verdi	Balanseført verdi ¹	Resultatført	Kontrakt/nominell verdi	Gjeld	Resultatført	
		Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld	
Renteswapper	1 137	24	-19	1 300	52	-3	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 137		1 173	1 300		1 363	4

1) Balanseførte verdier per 31.12.

NOTE 17 - AKSJEEIERE**DE 20 STØRSTE AKSJONÆRER¹**

	Eierandel i %
Gjensidige Forsikring	20,1%
Folketrygdfondet	6,1%
Franklin Templeton Exclusive	3,9%
Varma Mutual Pension Company	2,8%
Clearstream Banking S.A.	2,8%
Skandinaviska Enskilda Banken	2,6%
Tapiola Mutual Pensjon Insurance	2,2%
J.P.Morgan Chase Bank	2,0%
The Northern Trust Co.	1,8%
MSF-Mutual European Fund	1,7%
Skagen Global	1,7%
Prudential Assurance Comp. Ltd	1,6%
The Northern Trust Co.	1,5%
State Street Bank and Trust Co.	1,3%
State Street Bank and Trust Co.	1,3%
J.P.Morgan Chase Bank	1,2%
Verdipapirfondet DNB Norge	1,2%
J.P.Morgan Chase Bank	1,1%
J.P.Morgan Chase Bank	1,1%
J.P.Morgan Chase Bank	1,0%
Utenlandsk eierskap av totale aksjer	53,7%

1) Oversikten inkluderer Nominee (klientkonti).

NOTE 18 - OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

	Eier antall aksjer ¹
Ledende ansatte	
Odd Arild Grefstad	55 406
Lars Aa. Løddesøl	39 708
Sarah McPhee	43 360
Geir Holmgren	6 097
Robin Kamark	11 637
Heidi Skaaret	1 637
Staffan Hansén	3 967
Hege Hodnesdal	10 633
Styret	
Birger Magnus	20 000
Halvor Stenstadvold	8 645
Jon Arnt Jacobsen	6 500
Monica Caneman	
Gyrid Skalleberg Ingerø	
Terje Vareberg	
Laila S. Dalen	
Heidi Storruste	2 865
Knut Dyrre Haug	11 963
Kirsti Valborgland Fløystøl	3 709
Kontrollkomite	
Elisabeth Wille	163
Finn Myhre	
Ole Klette	
Harald Moen	595
Anne Grete Steinkjer	1 800
Tone M. Reierselmoen (varamedlem)	1 734

	Eier antall aksjer ¹
Representantskap	
Terje R. Venold	2 031
Vibeke Hammer Madsen	
Terje Andersen	4 000
Anne-Lise Aukner	
Trond Berger	837
Maalfrid Brath	8 063
Helge Leiro Baastad	
Tore Eugen Kvalheim	
Marianne Lie	
Olaug Svarva	
Pål Syversen	
Karen Helene Ulltveit-Moen	
Per-Erik Hauge	2 018
Tor Haugom	1 647
Nina Hjellup	4 756
Rune Pedersen	9 550
Trond Thire	2 499
May Helene Moldenhauger	275

1) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse jfr. RL § 7-26.

TRANSAKSJONER MELLOM KONSERNSELSKAPER

NOK mill.	2013	2012
Resultatposter:		
Konsernbidrag og aksjeutbytte fra datterselskaper	626	220
Kjøp og salg av tjenester (netto)	-66	-116
Renteinntekter		16
Balanseposter:		
Lån til konsernselskaper	17	17
Tilgode fra konsernselskaper	519	220
Gjeld til konsernselskaper	34	128

NOTE 19 - ANTALL ANSATTE/ÅRSVERK

	2013	2012
Antall ansatte	9	11
Antall årsverk	9	11
Gjennomsnittlig antall ansatte	10	13

Storebrand ASA og Storebrand Konsern

- Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for Storebrand ASA og Storebrand Konsern for regnskapsåret 2013 og per 31. desember 2013 (årsrapporten 2013).

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven som skal anvendes per 31. desember 2013. Årsregnskapet for morselskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven, årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper, samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven. Årsberetningen for konsern og mor er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard nr. 16 per 31. desember 2013.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2013 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morselskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2013. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir årsberetningen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet for Storebrand ASA og Storebrand Konsern. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, en rettviseende oversikt.

Lysaker, 11. februar 2014
Styret i Storebrand ASA

Birger Magnus
Styrets leder

Monica Caneman

Laila S. Dahlen

Gyrid Skalleberg Ingerø

Jon Arnt Jacobsen

Halvor Stenstadvold

Terje Vareberg

Kirsti Valborgland Fløystøl

Knut Dyre Haug

Heidi Storruste

Odd Arild Grefstad
Administrerende direktør

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway
Tlf: +47 23 27 90 00
Faks: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Storebrand ASA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Storebrand ASA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av oppstilling av finansiell stilling per 31. desember 2013, og oppstilling av totalresultat, oppstilling av endringer i egenkapital og oppstilling av kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Storebrand ASA per 31. desember 2013 og av selskapets resultater og

kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Storebrand ASA per 31. desember 2013 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 11. februar 2014
Deloitte AS

Ingebret G. Hisdal
statsautorisert revisor

Storebrand ASA

Kontrollkomitéens og representantskapets uttalelse for 2013

STOREBRAND ASA – KONTROLLKOMITÉENS UTTALELSE FOR 2013

Kontrollkomitéen i Storebrand ASA har i møte 25. februar 2014 gjennomgått styrets forslag til årsregnskap (som består av selskapsregnskap og konsernregnskap) samt årsberetning for 2013 for Storebrand ASA.

Med henvisning til revisors beretning av 11. februar 2014, anser kontrollkomitéen at fremlagt årsregnskap og årsberetning kan fastsettes som Storebrand ASAs årsregnskap og årsberetning for 2013.

Lysaker, 25. februar 2014

Elisabeth Wille
Kontrollkomitéens leder

STOREBRAND ASA – REPRESENTANTSKAPETS UTTALELSE FOR 2013

Styrets forslag til årsregnskap, årsberetning, revisors beretning og kontrollkomiteens uttalelse har på lovbestemt måte vært forelagt representantskapet i møtet 6. mars 2014.

Representantskapet anbefaler generalforsamlingen å godkjenne styrets forslag til årsregnskap og årsberetning for Storebrand ASA og for Storebrand Konsern.

Representantskapet har ingen bemerkninger til styrets forslag til disponering av årsresultatet i Storebrand ASA.

Lysaker, 6. mars 2014

Terje R. Venold
Representantskapets ordfører

Til ledelsen i Storebrand ASA

REVISORS UTTALELSE

Vi har utført visse kontroller knyttet til Storebrands rapportering av indikatorer for bærekraft for 2013, presentert under "Scorecard for bærekraft" på sidene 166 - 168 i Årsrapport 2013 Storebrand ASA (Rapporten). Informasjonen som omfattes av vår kontroll er avgitt av selskapets ledelse, som også har valgt de indikatorer som det er rapportert på. Vår oppgave er å gi uttrykk for våre konklusjoner basert på vårt arbeid.

Vi har basert vårt arbeid på revisjonsstandard ISAE 3000, "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Formål og omfang av vårt arbeid er avtalt med selskapets ledelse og omfatter de forhold som vi har konkludert på nedenfor.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har også gjennomført intervjuer med personer i selskapet som er ansvarlige for rapportering og oppfølging av informasjon om bærekraft.

Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet. Ved slik kontroll oppnås lavere sikkerhet enn om vi hadde utført arbeid av samme omfang som ved en revisjon.

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta, i all vesentlighet, at:

- For innsamling, sammenstilling og kvalitetskontroll av de indikatorer for bærekraft som selskapet har valgt å rapportere på for 2013, sidene 166 - 168 i Rapporten, har selskapet benyttet de prosedyrene som er beskrevet på side 167 i Rapporten.
- Informasjonen som fremkommer som et resultat av prosedyrene nevnt ovenfor er konsistent med underliggende dokumentasjon som er forelagt oss og er presentert på en tilfredsstillende måte på sidene som det er referert til ovenfor.
- Storebrands praksis for rapportering om bærekraft samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstillende nivå B+ i henhold til GRIs retningslinjer. GRI tabellen som det er henvist til på side 167 i Rapporten, reflekterer på en hensiktsmessig måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRIs retningslinjer er presentert.

Oslo, 11. februar 2014
Deloitte AS

Ingebret G. Hisdal
statsautorisert revisor

Frank Dahl
Deloitte Sustainability

Scorecard for bærekraft - resultater

	Resultat 2012	Resultat 2013	Mål 2013-2014
Økonomisk verdiskapning			
Eiere			
Solvensmargin i Storebrand Livsforsikring	162 %	176 %	> 150 %
Dow Jones Sustainability Index	79 poeng	75 poeng	80 poeng
Sosialt ansvar			
Kunder			
FNs prinsipper for bærekraftige investeringer (UN PRI) ¹		Utgår	Utvikle indikatorer + nullpunktsmåling
Gjennomsnittlig bærekraftscore i livporteføljene	Nullpunktmåling; 53 av 100 poeng	57 av 100 poeng	55 av 100 poeng
Investeringer i mikrofinans - social impact ²	-	Utgår	
Volum bærekraftfond - - Storebrand Trippel Smart - SPP Global Topp 100 ³	481 NOK mill.	1074 NOK mill.	850 NOK mill.
Net Promoter Score ⁴	Erstatter tidligere indikatorer	-32	-3
Kundeløfte nr. 3: Alle våre relasjoner, løsninger og tiltak er bærekraftige ⁵	Nullpunktmåling; 54 av 100 poeng	55 av 100 poeng	60 av 100 poeng
Forebygging mot og avdekking av økonomisk kriminalitet, hvitvasking og korrupsjon	Ivaretatt	Delvis ivaretatt	Ivaretatt
Klagebehandlingstid	70 % innen 3 uker	69 % innen 3 uker	70 % innen 3 uker
Ansatte			
Etikk-arbeid i konsernet ⁶	80 %	90 %	85 %
Sykefravær	3,4 %	3,5 %	3,5 %
Ansattes arbeidsglede	69 av 100 poeng	69 av 100 poeng	71 av 100 poeng
Andel kvinnelige ledere	43 %	44 %	Innenfor 40-60 %
Mangfold	77 av 100 poeng	77 av 100 poeng	77 av 100 poeng
Ansattes kjennskap og støtte til Storebrands arbeid med bærekraft	83 %	84 %	86 %
Leverandører			
Miljøkrav til leverandører ⁷	24 %	57 %	50 % av aktive hovedavtaler har miljø i avtalen
Miljøhensyn			
Samfunnet			
CO ₂ -utslipp ⁸	0,97 tonn/årsverk	0,95 tonn/årsverk	Stabilt
Flyreiser (enkeltreiser) ⁹	4,6 enkeltreiser/årsverk	4,4 enkeltreiser/årsverk	Stabilt
Hovedkontoret:			
Energiforbruk	189 kWh/m ²	185 kWh/m ²	Stabilt
Vannforbruk	0,35 m ³ /m ²	0,33 m ³ /m ²	Stabilt
Avfallssortering	69 %	75 %	72 %
Egenforvaltede eiendommer:			
Energiforbruk	234 kWh/m ²	215 kWh/m ²	Redusere 6 %
Vannforbruk	0,44 m ³ /m ²	0,43 m ³ /m ²	Stabilt
Avfallssortering	57 %	62 %	62 %

	Resultat 2012	Resultat 2013	Mål 2013-2014
Miljøhensyn			
Samfunnet			
Eksternt forvaltede eiendommer:			
Energiforbruk	238 kWh/m ²	232 kWh/m ²	Redusere 5 % til 226 kWh/m ²
Miljøsertifisering av egenforvaltede eiendommer	75 %	75 %	100 %
Papirforbruk ²⁰	70 tonn	57 tonn	Redusere 10 %

- 1) Resultat for 2013 utgår pga. at UNPRI har utsatt implementering av ny modell. Rapportering gjenopptas og nye mål for 2014 settes når ny modell er implementert med nullpunktmåling.
- 2) Indikator utgår fra scorecard. Inngår i rapporteringen for gjennomsnittlig bærekraftscore i livporteføljen.
- 3) Resultat 2012 er for perioden fra fondet ble lansert 1. oktober 2012 til 31. desember 2012. Forvaltet kapital i bærekraftfondet SPP Global Topp 100, inkludert Storebrand Trippel Smart.
- 4) Standardisert metode for måling av kundetilfredshet. Gjelder kun Norske Privatmarkedet.
- 5) Målingen gjelder kun Norske Privatmarkedet.
- 6) Indikatoren måler ansattbevissthet, andel ansatte som tar e-læringskurset (hvert 3. år), andel som gjennomfører dilemmatrening og andel ledere som rapporterer status på etterlevelse av reglene. Ny metode for beregning 2013.
- 7) Resultat 2012 gjelder alle avtaler.
- 8) Resultat 2012 endret grunnet nytt grunnlag.
- 9) Resultat 2012 oppdatert for korrigert gjennomsnittlig årsverk.
- 10) Resultat 2012 oppdatert etter ny informasjon fra leverandører.

VÅRT ARBEID MED BÆREKRAFT

Storebrand har signert FNs prinsipper for ansvarsfull forretningsdrift (UN Global Compact). Prinsippene omfatter følgende områder: menneskerettigheter, arbeidstakers rettigheter, miljø og anti-korrupsjon. Vi støtter FNs prinsipper for bærekraftige investeringer (PRI) og FNs prinsipper for bærekraftig forsikring (PSI). Storebrand har vært en drivende kraft bak utviklingen av World Business Council for Sustainable Developments Vision 2050 og arbeider således mot en verden i 2050 der "9 milliarder mennesker lever godt og innenfor vår planets ressurser". Bærekraftarbeidet reguleres gjennom retningslinjer som revideres årlig og fastsettes av styret i Storebrand ASA.

OM RAPPORTERING PÅ BÆREKRAFT

Storebrand har publisert rapporter innen miljø og samfunnsansvar siden 1995, og har siden 2008 vært integrert i konsernets årsrapport. Storebrand benytter Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer for rapportering om bærekraft som et verktøy. Vår rapporteringspraksis er i all hovedsak i samsvar med GRIs rapporteringsprinsipper og tilfredsstiller nivå B+. Se storebrand.no for henvisninger til hvor mer detaljert informasjon om de enkelte indikatorene finnes, enten disse er helt eller delvis besvart, samt nærmere beskrivelse av scorecard indikatorene. Storebrand ønsker åpenhet og stiller krav til etterrettelighet og kvalitet i bærekraftarbeidet. Resultatene er derfor gjennomgått og attestert av Deloitte AS. Dette øker troverdigheten til rapporteringen og dataene, samt en bedre sikkerhet internt for at informasjon er innhentet, sammenstilt og kvalitetssikret på en hensiktsmessig måte.

OM SCORECARD FOR BÆREKRAFT

Scorecard for bærekraft viser konsernets definerte mål innen bærekraft - de viktigste for Storebrand å rapportere til aksjemarkedet. De er sentrale i rapporteringen til relevante indekser som Dow Jones Sustainability Index og FTSE4Good. Scorecard for bærekraft eies og følges opp av konsernets leder for Bærekraft. Eierskapet til indikatorene er godt forankret internt. Leder for bærekraft og konserndirektørene for virksomhetsområdene setter i fellesskap mål for Storebrands arbeid med bærekraft. Statusrapportering skjer kvartalsvis til konsernledelsen og årlig til styret.

MÅL 2013-2017

Bærekraft er et langsiktig tema. Derfor har Storebrand supplert våre to-års mål med langsiktige fem-års mål. Følgende mål er satt for de viktigste områdene innen konsernets langsiktige satsning på bærekraft:

	Mål 2013-2017
Dow Jones Sustainability Index	Nr. 1 i bransjen
Gjennomsnittlig bærekraftscore i livporteføljene	58 av 100 poeng
Kundeløfte nr. 3 – Alle våre relasjoner, løsninger og tiltak er bærekraftige	67 av 100 poeng To av tre kunder skal oppleve at vi leverer på kundeløfte nr. 3.
Net Promoter Score (NPS)	Topp 3 i bransjen, bedrift og privat, Norge og Sverige.
Volum Bærekraftfond – Storebrand Trippel Smart	2 000 NOK mill.
Ansattes arbeidsglede	73 av 100 poeng

BÆREKRAFTIGE INVESTERINGER

	2013	2012
Antall selskaper i dialog om brudd på Minimumsstandarden	44	51
Antall eksterne forvaltere kontaktet om brudd på Minimumsstandarden	18	12
Antall utelukkede selskap ¹	176	120
Brudd på menneskerettigheter og folkerett	27	24
Korrupsjon og økonomisk kriminalitet	16	15
Miljø- og klimaskade	46	6
Kontroversielle våpen ²	26	20
Selskaper med lav bærekraftsrating	44	40
Tobakk	21	21
Antall land utelukket – lav bærekraftsrating	30	32
Antall inkluderte selskap	36	9

1) Noen selskaper er utelukket på mer enn ett kriterium.

2) Tidligere rapportert landminer, klasevåpen og atomvåpen er sammenslått til kontroversielle våpen i 2013.

Ord og uttrykk

GENERELT

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlig lånekapital er lån som har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lånekapital er en del av tilleggskapitalen ved beregning av kapitaldekningen.

DURASJON

Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på kontantstrømmen til rentebærende papirer. Modifisert durasjon er beregnet på grunnlag av durasjon og uttrykker verdifølsomhet i forhold til underliggende renteendringer.

EGENKAPITAL

Egenkapitalen består av innskutt egenkapital, opptjent egenkapital og minoritetsinteresser. Innskutt egenkapital omfatter aksjekapital, overkursfond og annen innskutt egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter annen egenkapital og andre fond.

RESULTAT PER ORDINÆR AKSJE

Resultat per aksje beregnes som majoritetens andel av resultat etter skattekostnad fordelt på antall aksjer. Antall aksjer som medtas i beregningen er gjennomsnittlig antall utestående ordinære aksjer i året. Ved aksjeemisjoner vil nyutstedte aksjer medtas fra innbetalingstidspunktet.

KAPITALDEKNING

ANSVARLIG KAPITAL

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved dekning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital og tilleggskapital.

KAPITALKRAV

Det beregnes et kapitalkrav for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. De enkelte eiendelsposter og poster utenom balansen gis en risikovekt etter den antatte risiko de representerer. Kapitalkravet er 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

KAPITALDEKNINGSPROSENT

Ansvarlig kapital må minst tilsvare det beregnede kapitalkravet.

Kapitaldekningsprosenten beregnes ved å måle den totale ansvarlige kapitalen i forhold til kapitalkravet på 8 prosent.

KJERNEKAPITAL

Kjernekapital er en del av den ansvarlige kapitalen og består av egenkapital fratrukket minstekrav til reasseanseavsetninger i skadeforsikring, goodwill, andre immaterielle eiendeler, netto forskuddsbetalt pensjon, 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. Kjernekapitalen justeres for de verddivurderinger som legges til grunn i soliditetsberegningene på nasjonalt nivå for utenlandske selskaper. For Storebrand Holding AB vil dette være en justering i SPP AB sine beregnede forsikringsforpliktelser hvor det benyttes en annen rentekurve i soliditetsberegningen enn den som benyttes i finansregnskapet. Utstedte fondsobligasjoner kan utgjøre 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende beløp kan medregnes i tilleggskapitalen.

TILLEGGSKAPITAL

Tilleggskapitalen er en del av den ansvarlige kapitalen og består av ansvarlig lånekapital og den andelen av fondsobligasjoner som eventuelt ikke teller som kjernekapital. Til fradrag kommer 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. For å telle som ansvarlig kapital kan tilleggskapitalen ikke være større enn kjernekapitalen. Evigvarende ansvarlig lånekapital kan sammen med annen tilleggskapital ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapital, mens tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ikke kan utgjøre mer enn 50 prosent av kjernekapitalen. For å telle med fullt ut som ansvarlig kapital må gjenværende løpetid være minst fem år. Ved kortere gjenværende løpetid reduseres den tellende delen med 20 prosent per år.

SOLVENS II

Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under Solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor mye risiko selskapet er utsatt for.

FORSIKRING

GJENFORSIKRING (REASSURANCE)

Overføring av en del av risikoen til et annet forsikringselskap.

IBNR-AVSETNINGER

(INCURED BUT NOT REPORTED)

Avsetninger for erstatninger for forsikringstilfeller som er inntruffet, men ennå ikke meldt til forsikringselskapet.

RBNS-AVSETNINGER

(REPORTED BUT NOT SETTLED)

Avsetninger for erstatninger for meldte, men ikke oppgjorte erstatninger.

LIVSFORSIKRING

KAPITALAVKASTNING

Bokført kapitalavkastning viser netto realisererte inntekter av finansielle eiendeler inklusiv verdiregulering på fast eiendom og valutakursendringer på finansielle eiendeler uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året. Markedsavkastning viser realisererte inntekter av finansielle eiendeler, verdiregulering av fast eiendom og årets endring i kursreserver, uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året målt etter markedsverdi.

KOLLEKTIVE KONTRAKTER

Kollektiv ytelsespensjon

(defined benefit - DB)

Garanterte utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys både innenfor privat og offentlig sektor. Dekninger er alders-, uføre- og etterlattepensjon.

Kollektiv innskuddspensjon

(defined contribution - DC)

I kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene er ukjente. Kunden bærer all finansiell risiko i oppsparingsperioden.

Kollektive ettårige risikodekninger

Disse produktene har garanterte ut-

betalinger ved død og uførhet, samt premiefritak ved uførhet.

Fripoliser (ytelse) og pensjonskapitalbevis (innskudd)

Dette er kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av pensjonsavtaler.

Grupplivsforsikring

Kollektiv livsforsikring der forsikringssummen utbetales som engangsbeløp ved død dersom avdøde var medlem av gruppen. Slik forsikring kan ha uførekapitalforsikring knyttet til seg.

Unit Linked

Livsforsikring med investeringsvalg hvor kunden selv kan påvirke risiko og avkastning gjennom valg av plassering i ulike fond. Gjelder både individuelle forsikringer og kollektiv innskuddspensjon.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Individuell rente- eller

pensjonsforsikring

Kontrakter med garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.

Individuell kapitalforsikring

Kontrakter med engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet.

Individuell fondsforsikring

Kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen.

Kontraktfastsatte forpliktelser

Avsetninger til premiereserve for kontraktfastsatte forpliktelser skal minst utgjøre forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets fremtidige forpliktelser og kapitalverdien av de fremtidige netto premier (prospektiv beregningsmetode). Tilleggsytelser som følge av tilført overskudd medregnes.

RESULTAT

Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premi-

evolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet personalkostnader, markedsføring, provisjoner og IT-kostnader.

Finansresultat

Finansresultatet består av netto finansinntekter fra finansielle eiendeler for kollektivporteføljen (kollektive og individuelle produkter uten investeringsvalg) fratrukket garantert avkastning. I tillegg kommer netto avkastning på selskapskapitalen som består av egenkapital og ansvarlig lån. Eventuelle avkastningsbaserte honorarer for kapitalforvaltning inngår i finansresultatet.

Risikoresultat

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

Resultatgenerering for garantert pensjon, se note 4 side 82–83.

ØVRIGE BEGREPER

Forsikringsmessige avsetninger livsforsikring

For nærmere beskrivelse av forsikringsmessige avsetninger og periodisering av premier og erstatninger se note 1 - Regnskapsprinsipper, punkt 12, side 75–78.

Soliditetskapital

I begrepet soliditetskapital inngår egenkapital, ansvarlig lånekapital, risikoutjevningfond, kursreguleringsfond, tilleggsavsetning, vilkorad återbäring, over-/underverdi på obligasjoner til amortisert kost og opptjent resultat. Soliditetskapitalen regnes også ut i prosent av samlede kundefond eksklusiv tilleggsavsetninger og vilkorad återbäring.

Solvensmarginkrav

Et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelser. Beregnes med basis i forsikringsfond og risikoforsikringssum for hver forsikringsbransje.

Solvensmargin kapital

Ansvarlig kapital som i kapitaldeknningen og tillagt 50 prosent av tilleggs-

avsetninger og risiko-utjevningfond, samt 55 prosent av nedre grenser for sikkerhetsavsetninger i skadebransjer.

Bufferkapital

Bufferkapital består av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger og vilkorad återbäring.

SKADEFORSIKRING

F.E.R

Forkortelse for begrepet for egen regning, det vil si før tillegg-/fradrag for reassurans.

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER SKADEFORSIKRING

For nærmere beskrivelse av forsikringsmessige avsetninger og periodisering av premier og erstatninger se note 1 - Regnskapsprinsipper, punkt 12 side 75–78.

FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT

Premieinntekt fratrukket skade- og driftskostnader.

RISIKORESULTAT

Premieinntekt fratrukket skadekostnader.

KOSTNADSPROSENT

Driftskostnader i prosent av opptjent premie.

SKADEPROSENT

Inntrufne skader i prosent av opptjent premie.

COMBINED RATIO

Summen av kostnadsprosent og skadeprosent.

BANK

ANNUITETSLÅN

Ved annuitetslån er summen av renter og avdrag (terminbeløp) konstant gjennom hele tilbakebetalingsperioden.

EFFEKTIV RENTE

Den rente man får når de samlede lånekostnader omregnes til etterkuddsrente per år. For å komme frem til den effektive renten må man ta hensyn til om renten betales forskuddsvis eller etterskuddsvis, antall terminer per år, samt provisjoner og gebyrer.

REALRENTE

Forrentning etter å ha tatt hensyn til faktisk eller forventet inflasjon. Uttrykkes gjerne som den nominelle renten fratrukket prisstigningstakten.

NETTO RENTEINNTEKTER

Totale renteinntekter minus totale rentekostnader. Oppgis ofte i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

SERIELÅN

Et serielån er et lån hvor avdragene er like store i hele tilbakebetalingsperioden. Låntaker betaler faste avdrag og synkende rentebeløp for hver termin, det vil si at det periodiske nedbetalingsbeløpet synker gjennom hele låneperioden hvis renten er fast.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater omfatter et vidt spekter av instrumenter hvor verdier og verdiutvikling er avledet av aksjer, obligasjoner, valuta eller andre tradisjonelle finansielle instrumenter. I forhold til tradisjonelle instrumenter som aksjer og obligasjoner innebærer derivater mindre kapitalbinding og brukes som et fleksibelt og kostnadseffektivt supplement til tradisjonelle finansielle instrumenter i kapitalforvaltningen. Finansielle derivater kan brukes både til sikring av uønsket finansiell risiko og som et alternativ til tradisjonelle instrumenter for å ta ønsket risiko.

AKSJEOPSJONER

Kjøp av aksjeopsjoner innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av aksjer til en fast kurs. Aksjeopsjoner kan være knyttet til aksjeindekser i stedet for enkeltaksjer. Salg av aksjeopsjoner innebærer tilsvarende ensidige forpliktelser. I hovedsak benyttes børsomsatte og clearede opsjoner.

AKSJEFUTURES (AKSJEINDEKS FUTURES)

Aksjefutures kan være knyttet til enkeltaksjer, men er normalt knyttet til aksjeindekser. Aksjefutures er standardiserte terminavtaler som er børsnotert og gjenstand for clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag.

CROSS CURRENCY SWAPS

Cross currency swaps innebærer avtaler om bytte av hovedstol og

rentebetingelser mellom ulike valuta. Ved avtalenes utløp byttes hovedstol tilbake til opprinnelig valuta. Cross currency swaps brukes blant annet for å sikre avkastning i en konkret valuta, samt sikring av valutaeksponering

FREMTIDIGE RENTEAVTALER (FRA)

Fremtidige renteavtaler (FRA) innebærer avtaler om å betale eller motta forskjellen mellom en fast avtalt rente og en fremtidig rente på et fastsatt beløp for en bestemt periode frem i tid. Denne differansen gjøres opp i begynnelsen av den fremtidige perioden. FRA er spesielt velegnet til styring av kortsiktig renterisiko.

RENTEFUTURES

Rentefutures er knyttet til statsobligasjoner eller kortsiktige referanse-renter. Rentefutures er standardiserte terminavtaler og er gjenstand for børsnotering og clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag.

RENTESWAPPER/ASSETSSWAPPER

Renteswapper/assetsswapper innebærer en tidsbegrenset avtale om bytte av rentebetingelser mellom to parter. Normalt er det tale om bytte av fast rente mot flytende rente. Instrumentet brukes for å styre eller endre renterisiko.

RENTEOPSJONER

Renteopsjoner kan være knyttet til pengemarkedsrenter eller obligasjoner. Kjøp av renteopsjoner knyttet til obligasjoner (også kalt obligasjonsopsjoner) innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av obligasjoner til avtalte kurs. Renteopsjoner kan brukes som et fleksibelt instrument for styring av både kortsiktig og langsiktig renterisiko.

VALUTATERMINER/ VALUTASWAPPER

Valutaterminer/valutaswapper innebærer avtaler om fremtidig kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurs. Instrumentene brukes i hovedsak til å valutasikre verdipapirbeholdninger, bankbeholdninger, ansvarlig lån og forsikringsmessige avsetninger i valuta. Spotforretninger inkluderes i disse instrumentene.

Selskapene i Storebrand-konsernet

	Organisasjonsnummer	Eierandel
Storebrand ASA	916 300 484	
Storebrand Livsforsikring	958 995 369	100,0 %
Storebrand Holding AB		100,0 %
SPP Spar AB		100,0 %
SPP Konsult AB		100,0 %
SPP Fonder AB		100,0 %
SPP Liv Fondforsikring AB		100,0 %
SPP Livforsikring AB		100,0 %
SPP Varumärkes AB		100,0 %
SPP Fastigheter AB		100,0 %
Storebrand Eiendom AS	972 415 731	100,0 %
Storebrand Eiendom Holding AS	989 976 265	100,0 %
Storebrand Realinvesteringer AS	995 237 954	100,0 %
Storebrand Finansiell Rådgivning AS	989 150 200	100,0 %
Aktuar Systemer AS	968 345 540	100,0 %
Storebrand Pensjonstjenester AS	931 936 492	100,0 %
Foran Real Estate, SIA ¹		97,1 %
AS Værdalsbruket ²	920 082 165	74,9 %
Norsk Pensjon AS	890 050 212	25,0 %
Benco Insurance Holding BV		89,96 %
Euroben Life & Pension Ltd		100,0 %
Nordben Life & Pension Insurance Co. Ltd		100,0 %
Storebrand Bank ASA	953 299 216	100,0 %
Storebrand Boligkreditt AS	990 645 515	100,0 %
Bjørndalen Panorama AS	991 742 565	100,0 %
Filipstad Tomteselskap AS	984 133 561	100,0 %
Hadrian Eiendom AS	976 145 364	100,0 %
Ring Eiendomsmegling AS	987 227 575	100,0 %
Storebrand Kapitalforvaltning AS	984 331 339	100,0 %
Storebrand Fondene AS	930 208 868	100,0 %
Storebrand Luxembourg S.A.		99,8 %
Storebrand Baltic UAB		100,0 %
Evoco UAB		50,0 %
Storebrand Forsikring AS	930 553 506	100,0 %
Storebrand Helseforsikring AS	980 126 169	50,0 %

1) SPP Livforsikring AB eier 29,4 prosent og Storebrand Livsforsikring AS eier 67,7 prosent av Foran Real Estate, SIA.

2) Storebrand ASA eier 25,1 prosent, og total eierandel for Storebrand er 100 prosent av AS Værdalsbruket.

Vår visjon

Våre kunder anbefaler oss

Finn *ditt* pensjonstall på
Storebrand.no/pensjonstall

 storebrand

HOVEDKONTOR

Professor Kohtsvei 9, Postboks 500, 1327 Lysaker

TELEFON

08880

www.storebrand.no